

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE VE JAPONYA'DA İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ
YETİŞTİRME SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe Yeliz ALDEMİR

Balıkesir, 2010

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE VE JAPONYA'DA İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ
YETİŞTİRME SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe Yeliz ALDEMİR

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Kemal Oğuz ER

Balıkesir, 2010

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda 200812509003 numaralı Ayşe Yeliz ALDEMİR'in hazırladığı "Türkiye ve Japonya'da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 06.08.2010 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan *Prof. Dr. Nevin Saylan*

Üye *Yrd. Doç. Dr. Kemal Öpür*

Üye *Yrd. Doç. Dr. Sadet MALTEPE*

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylıyorum.

Prof. Dr. Oya SEYMEN

Müdür

06.08.2010

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı; Türkiye ve Japonya'daki İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklarının tespit edilmesidir. Bu amaçla; Türkiye ve Japonya'daki mevcut genel eğitim sistemleri, öğretmen yetiştirme sistemleri ile öğretmen istihdamı ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri ele alınmıştır.

Yapılan bu çalışmanın, hem Türk Genel Eğitim Sistemi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi hem de Türkiye'de İngilizce öğretmeni yetiştirme konusunda yapılacak geliştirme faaliyetlerine ve yeni çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Tez aşamasında; yoğun idari görevine rağmen tezimi titizlikle okuyup, gerekli düzeltmeler konusunda bana yol gösteren, sabır ve anlayış ile daima bana destek olan, motivasyonumun en az olduğu dönemlerde bile güler yüzü ve babacan tavırları ile beni cesaretlendiren değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Kemal Oğuz ER'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Değerli bilgi ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen hocalarım sayın Prof. Dr. Nevin SAYLAN, Yrd. Doç. Dr. Uğur GÜRGAN, Yrd. Doç. Dr. Sadet MALTEPE, Yrd. Doç. Dr. Selami AYDIN ve Dr. İsmail ZENCİRCİ'ye şükranlarımı sunarım.

Yoğun mesailerine rağmen bana vakit ayırıp, değerli dokümanlarını ve bilgilerini benimle paylaşarak tezime büyük katkıda bulunan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı sayın İ. Halil ALTINOK, Şube Müdürü sayın Yaşar YENİÇERİOĞLU'na ve Japonya Büyükelçiliği görevlilerine çok teşekkür ediyorum. Nezaketi ve yardımlarından dolayı Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi'nde görevli Kültür Danışmanı sayın Dr. Mikiko UEHARA ve sayın İkuko MURAKAMI'ye minnettarım.

Çalışma masamın başında sessizce oturduğum zamanlarda tezimle uğraştığımı anlayan, sıkıntılı anlarımda benden desteklerini esirgemeyen ve daima daha iyisini başarabileceğim konusunda beni teşvik eden çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Mesleğimde ve lisansüstü eğitim sürecinde benden sürekli iyi çalışmalar bekleyerek hem inanılmaz bir psikolojik baskı yaratan hem de benim için azim kaynağı olan sevgili öğrencilerime sonsuz teşekkürler.

Anlatmaya kelimelerin yeterli olamayacağı şükranlarım ise; tez döneminde evde yarattığım kâğıt yığınlarımla verdiğim geçici rahatsızlığı hoşgörü ile karşılayan canım anneciğim, babacığım ve biricik kardeşime... Pamuklara sarıp sarmalayıp büyüttüğünüz kızınızın hazırladığı ve yoğun uğraşlar sonucunda ortaya çıkan bu çalışma sizlerin eseri. Yanımda olduğunuz ve desteklerinizi hiçbir zaman esirgemediğiniz için sizlere çok teşekkür ediyorum.

Ayşe Yeliz ALDEMİR

ÖZET

TÜRKİYE VE JAPONYA'DA İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ALDEMİR, Ayşe Yeliz

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Kemal Oğuz ER

2010, 186 Sayfa

Bu çalışmanın amacı; Türkiye ve Japonya'daki İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklarının tespit edilmesidir. Bu amaçla; Türkiye ve Japonya'daki mevcut genel eğitim sistemleri, öğretmen yetiştirme sistemleri ile öğretmen istihdamı ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri ele alınmıştır.

Konusu bakımından bir ülkelerarası karşılaştırmalı eğitim araştırması olan bu çalışmada sıklıkla yatay ve tanımlayıcı yaklaşım kullanılmıştır. Gerekli verilerin toplanması amacıyla; çalışmayla ilgili olan kitaplar, dergiler, makaleler, tezler, üniversitelerin ve Eğitim Bakanlıklarının internet sayfalarından elde edilen dokümanlar derlenmiştir.

Bu araştırma, Japonya'da örnek olarak seçilen üniversitelerin İngilizce Öğretmenliği Lisans ve Yüksek Lisans Programları'nın 2009-2010 Akademik Yılı ile sınırlıdır.

Elde edilen bulgular sonucunda; Türk ve Japon Genel Eğitim Sistemleri, Öğretmen Yetiştirme Sistemleri ve öğretmen istihdamının ve İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Türkiye’de merkezi yapı mevcutken, Japonya’da yerel yönetimler de eğitimde söz hakkına sahiptir. Türkiye ve Japonya’da eğitim süresi farklı olsa da, eğitimin amacı ve temel ilkeleri birbiri ile benzerlik göstermektedir. Türkiye’de 4. sınıfta başlayan İngilizce öğretimi, Japonya’da ortaokul 1. sınıfta başlamaktadır. Her iki ülkede de liselere ve yükseköğretime giriş sınavı oldukça zorludur. Üniversiteye giriş sınavlarında Türkiye’de sadece çoktan seçmeli test olarak uygulanırken, Japonya’da testlerin yanı sıra sözlü sınav da yapılmaktadır. Türkiye’de tüm öğretmenlerin lisans mezunu olmaları esasken, Japonya’da lise öğretmenlerinin birinci sınıf sertifikaya sahip olabilmeleri için yüksek lisans derecesine sahip olmaları gerekmektedir. Japonya’da sertifika sistemi uygulanmakta ve öğretmenler her 10 yılda bir sertifikalarını yenilemek zorundadır. Her iki ülkede de öğretmenlik hayat boyu garantili bir iş olarak görülmektedir ve kanunlara aykırı davranmadıkları sürece, öğretmenler işte çıkarılmamaktadır. Japonya’da İngilizce öğretiminin niteliğini arttırabilmek amacıyla JET Programı uygulanmaktadır. Türkiye’de ise böyle bir uygulamanın başlatılması, küçük yaşta öğretilmeye çalışılan İngilizce’nin daha iyi aktarılmasını sağlayabilir.

Yapılan bu çalışmanın, hem Türk Genel Eğitim Sistemi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi hem de İngilizce öğretmeni yetiştirme konusunda yapılacak geliştirme faaliyetlerine ve yeni çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce Öğretmeni Yetiştirme, Öğretmen Yetiştirme, Türk Eğitim Sistemi, Japon Eğitim Sistemi

ABSTRACT

THE COMPARISON OF ENGLISH LANGUAGE TEACHER TRAINING SYSTEMS IN TURKEY AND JAPAN

ALDEMİR, Ayşe Yeliz

M.A. Thesis, Department of Educational Sciences

Adviser: Asst. Prof. Dr. Kemal Oğuz ER

2010, 186 pages

The aim of this study is to determine the similarities and differences by comparing English Language Teacher Training Systems in Turkey and Japan. To this end, the current general education systems, teacher training systems and teacher employment as well as English Language Teacher training systems are discussed.

In this study which is a cross-national education study in terms of its theme, horizontal and descriptive approach are widely used. In order to get the required data; books, journals, articles, thesis and documents downloaded from universities' and Ministries of Education websites are collected and gathered together.

This study is limited to the English Language Teacher Training Undergraduate and Graduate Programmes of the universities chosen as samples in Japan and to the Academic Year 2009-2010.

As a result of the findings; the Turkish and Japanese General Education System, Teacher Training Systems and the teacher employment and English Language Teacher Training Systems can be said to be similar in general terms. While there is central authority in Turkey, local governments have also the voice in educational affairs. Although the education period is different in

Turkey and Japan, the aim and basic principles of education show similarities. English language teaching which starts at fourth grades in Turkey begins at the first grade of junior high schools in Japan. The high school and university entrance exams in both countries are difficult. Although the university entrance exams involve multiple choice questions in Turkey, an interview is also applied in Japan. While all the teachers must have an undergraduate degree in Turkey, the high school teachers in Japan must have a master's degree in order to get the first class certificate. A certificate system is used in Japan and the teachers should renew their licenses in every 10 years. Teaching profession is a life-long-guaranteed job in both countries and the teachers cannot be dismissed unless they behave against the laws. In Japan, JET Program is available in order to improve the quality of English language teaching. The introduction of such an application in Turkey may enable better English language teaching that begins at early ages.

It is thought that this study will contribute to the development activities and new studies that may be carried out in both Turkish General Education System and Teacher Training System as well as English Language Teacher Training in Turkey.

Key Words: English Language Teacher Training, Teacher Training, Turkish Education System, Japanese Education System

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ÇİZELGELER VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Problem	12
1. 2. Amaç	13
1. 3. Önem.....	13
1. 4. Varsayımlar.....	16
1. 5. Sınırlılıklar.....	16
2. İLGİLİ ALANYAZIN	17
2. 1. Kuramsal Çerçeve	17
2.1.1. Türk Eğitim Sistemi	17
2.1.1.1. Örgün Eğitim	22
2.1.1.1.1. Okul Öncesi Eğitimi	22
2.1.1.1.2. İlköğretim	24
2.1.1.1.3. Ortaöğretim	27
2.1.1.1.4. Yükseköğretim	29
2.1.1.1.4.1. Yükseköğretime Giriş Sınavı	31
2.1.1.1.5. Özel Eğitim.....	32
2.1.1.2. Yaygın Eğitim.....	33
2.1.2. Japon Eğitim Sistemi.....	34
2.1.2.1. Örgün Eğitim	38
2.1.2.1.1. Okul Öncesi - Anaokulları (Yochien).....	39
2.1.2.1.2. İlkokul (Shogakkou).....	40
2.1.2.1.3. Ortaokul (Chugakkou)	41
2.1.2.1.4. Ortaöğretim Okulları - Liseler (Koukou; koutougakkou)	42
2.1.2.1.5. Yükseköğretim	44
2.1.2.1.5.1. Yüksek Öğretime Giriş Sınavı.....	46
2.1.2.1.6. Özel Eğitim.....	47
2.1.2.2. Yaygın Eğitim	48
2.1.3. Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme	49
2.1.4. Japonya’da Öğretmen Yetiştirme	63
2. 2. İlgili Araştırmalar	72
3. YÖNTEM	76
3. 1. Araştırmanın Modeli	76
3. 2. Bilgi Toplama Kaynakları	79
3. 3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi.....	80
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	81
4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	81
4. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	89
4. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	92
4.3.1. Türkiye’de İngilizce Öğretmeni Yetiştirme.....	92
4.3.2. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı	102
4.3.3. İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı.....	106

	<u>Sayfa</u>
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	109
4.4.1. Japonya'da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme.....	109
4.4.2. İngilizce Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı.....	119
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	122
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	125
5. 1. Sonuçlar.....	125
5.1.1. Türk ve Japon Genel Eğitim Sistemleri ile İlgili Karşılaştırmalar ve Sonuçlar.....	125
5.1.2. Türkiye ve Japonya'da Öğretmen Yetiştirme Sistemleri ve Öğretmen İstihdamı ile İlgili Karşılaştırmalar ve Sonuçlar	129
5.1.3. Türkiye ve Japonya'da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri ile İlgili Karşılaştırmalar ve Sonuçlar	132
5. 2. Öneriler	134
KAYNAKÇA.....	136
EKLER.....	151
EK 1. Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Bünyesinde Bulunan Eğitim Fakülteleri	152
EK 2. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Olan Üniversiteler.....	153
EK 3. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri.....	154
EK 4. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Ders İçerikleri).....	169
EK 5. Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı Ders İçerikleri....	173

ÇİZELGELER VE ŞEKİLLER LİSTESİ

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Çizelge 1. Ortaöğretim Kurumları Türleri	28
Çizelge 2. Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Programları Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	55
Çizelge 3. Öğretmenlik Sertifikası İçin Gereklilikler	67
Çizelge 4. İlkokul ve Ortaokul Eğitimi Anabilim Dalları Eğitim Programları.....	68
Çizelge 5. İlköğretimde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri	93
Çizelge 6. Genel Liselerde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri.....	94
Çizelge 7. Anadolu Liseleri ve Anadolu Öğretmen Liselerinde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri	95
Çizelge 8. Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liselerinde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri	95
Çizelge 9. Fen Liseleri İle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri	97
Çizelge 10. Sosyal Bilimler Liselerinde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri	97
Çizelge 11. Yabancı Dil Puan Türleri İçin Girilecek Sınavlar ve Testlerin Ağırlıkları	100
Çizelge 12. Yabancı Dil Puan Türleri İle Öğrenci Alan Lisans Programları	101
Çizelge 13. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı	103
Çizelge 14. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP)	105
Çizelge 15. Yıldız Teknik Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı	107
Çizelge 16. Ortaokul ve Lise İngilizce Öğretmenleri İçin Birinci Sınıf Sertifika Gereklilikleri	111
Çizelge 17. Ortaokullar İçin Yıllık Standart Ders Saatleri.....	112
Çizelge 18. Aoyama Gakuin Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı	116

	<u>Sayfa No</u>
Çizelge 19. Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı Alan Dersleri.....	118
Çizelge 20. Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Okulu, Eğitim ve Psikoloji Bölümü Yüksek Lisans Dersleri	119
Çizelge 21. Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı	121

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Türk Milli Eğitim Sistemi.....	21
Şekil 2. Japon Eğitim Sistemi	38
Şekil 3. Bazı Yükseköğretim Programlarında Yaşanan Artış Miktarının Yıllara Göre Dağılımı	57

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
MEXT	Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı
OYP	Ortaöğretim Yerleştirme Puanı
ÖSYS	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
YGS	Yükseköğretime Geçiş Sınavı
LYS	Lisans Yerleştirme Sınavı
TTKB	Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
JET	The Japan Exchange and Teaching Programme (Japon Değişim ve Öğretme Programı)
ABKGM	Avrupa Birliği ve Kültür Genel Müdürlüğü
JAGAM	Japan Graduates' Association of Malaysia (Malezya, Japon Mezunlar Derneği)
ÖYEGM	Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
NCDT	National Center for Teachers' Development (Öğretmen Gelişimi Ulusal Merkezi)

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde bireyler, farklı sosyal ve kültürel gereksinimler, yeni yaşam tarzları ve farklı alışkanlıklar ile giderek çeşitlenen bir yaşam sürmektedirler (Balay, 2004). Yaşanılan gelişim ve değişimleri takip edebilmek ve yeni ilerlemelere katkı sağlayabilmek, eğitim ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle değişimin bu denli yoğun yaşandığı çağımızda eğitimin önemi şüphesiz ki yadsınamaz.

Bilgi toplumunun temelini oluşturan eğitimin günümüzde yeni bir yer, güç ve değer kazandığını belirten Aydın (2003), bulunduğumuz bilgi ve ileri teknoloji çağında, doğal olarak, bir toplumun insanların sahip olduğu eğitimin niteliğinin, o ülkenin gelişmişlik düzeyini belirleyen ölçüsü olduğunu ifade etmiştir. Bunun için çağımızda kalkınmanın, gelişmenin ve saygınlığın en etkili aracı olarak görülen bilgi ve eğitim, çağın gereksinimlerini karşılamada da oldukça gereklidir.

Son yıllarda, eğitim dünyası oldukça değişmiş ve ülkeler arası iletişimin ve etkileşimin daha da ilerlediği bir dünyada, birbiriyle bağlantılı ve uyumlu olarak yepyeni bir görünüme kavuşmuştur (Türkoğlu, 1998). Türkoğlu (2005), ulaşım ve haberleşme araçlarının gelişmesi ile dünyamızın küçüldüğünü, sorunların ve olayların uluslararası bir nitelik kazandığını, ayrıca dünyanın dört bir tarafında meydana gelen olayların; herkesin faydalanmasına sunulan radyo, sinema, televizyon, internet ve kitaplar aracılığıyla tüm dünyayla paylaşılmakta olduğunu dile getirmiştir.

Turan (2005), her şeyin süratle gelişip değişmekte olduğu bir dünyada toplumların, kendi öz kültürünü koruyabilmesinde ve daha güçlü bir duruma gelebilmesindeki en önemli faktörün yine eğitim olduğunu belirtmektedir. Balay (2004), çağın ihtiyaçlarına ayak uydurmak isteyen her toplumun geleceğe yönelik eğitim anlayışını benimsemesi gerektiğini, dünya döndükçe insandaki merak ve öğrenme isteği bitmeyeceğinden insan ve toplumun kendini yeniden üretmesinde eğitime çok iş düşeceğini ifade etmektedir.

Çalık ve Sezgin (2005), ulusal ve uluslararası düzeyde, toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri ve söz sahibi olabilmelerinin, küresel dünyanın gerekliliklerini kazandırabilecek etkili eğitim sistemleri sayesinde olacağını belirtmektedir.

Eğitimin küreselleşmeye uyum ya da entegre sorunu için değil, aynı zamanda küreselleşmenin yarattığı sorunları aşmak için de önemli bir araç olduğunu ifade eden Akçay (2003), toplumların ve bireylerin, küreselleşmenin sebep olacağı olası sonuçlara karşı önlem alabilecek ve meydana gelen değişimlerden faydalanabilecek donanımlara sahip olmaları gerektiğini, bu nedenle, muhtemel gelişmeleri önceden sezinleyip değişimlere ayak uydurmasını bilen bireylerin yetiştirilmesinin amaçlanması gerektiğini belirtmektedir.

Zira uluslararası iletişimin yoğunlaşması ve kaçınılmaz bir gereklilik haline gelmesi, bilim ve teknolojidaki çarpıcı değişimler ve ilerlemeler, iletişim teknolojisindeki devrim niteliğindeki gelişmeler nedeniyle, çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek, nitelikli ve iyi yetişmiş insan gücü ihtiyacı da artmaktadır (Gömleksiz, 1999a).

Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak ve gelişmiş ülkelerin standardını yakalamak için sadece iyi planlanmış ekonomik yatırımlar yeterli olmamaktadır, hedeflenen standartların yakalanabilmesi aynı zamanda iyi eğitilmiş bireylerle mümkün olmaktadır (Gömleksiz, 1999b). Bu doğrultuda, eğitim sistemlerinin günümüzdeki mevcut en büyük hedefi ise "Bilgi ağı" insanını yetiştirebilmektir (Sağlam ve Kürüm, 2005).

Günümüzde donanımlı, çağa ayak uydurabilen “Bilgi Çağı” insanı olmanın temel koşullarından birinin, bireylerin mesleki, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde en az bir yabancı dil bilmesi olduğu kabul edilmektedir. Çünkü yabancı dil bilen bir birey, dünyadaki değişim ve gelişimleri bulunduğu yerden takip ederek çağın gerisinde kalmamakta ve küreselleşen dünya onun için gittikçe küçülmektedir (Gömleksiz, 1999b).

Hızlı ve baş döndürücü değişimlerin görüldüğü çağımızda, bu değişimleri takip edebilmek için, yaşanan bilgi artışı ve bilginin evrenselliğinin bir parçası olarak yabancı dil bilmek gittikçe önem kazanmaktadır (Erişkon Cangil, 2004). Bugün yeryüzünde değişik toplumlarda konuşulan dil sayısını kesin olarak belirtmek olanaksız olsa da ortalama sayının üç bin ile üç bin beş yüz arasında olduğu belirtilmektedir. Dünya üzerinde bu kadar çok dil kullanılıyor olsa bile gittikçe artan uluslararası ilişkiler, ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmaktadır. Bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme gereksinimleri ortaya çıkmaktadır (Demirel, 2008). Zira, artık bireylerin kendi anadillerini biliyor olması, ne yazık ki hızına yetişilemeyen bilgi çağında yeterli olmamaktadır. Kendi ülkemizde yaşananları takip etmenin yanı sıra, diğer ülkelerde gerçekleşen değişim ve gelişmeleri de takip etmek gerekmektedir.

Yoğun iletişimin yaşandığı günümüz dünyasında, hangi toplumda olursa olsun, bireyin kendisini dünyadan soyutlayarak etrafta olup bitenlere ilgi duymamasının söz konusu olamayacağını belirten Budak (2000), koşulların bireyi, insanların ortak sorunlarının paylaşımına ve bu sorunların çözümüne katkı getirci davranışlar da kazanmaya zorladığını ifade ederek, bu davranışların bir bölümünün beceri düzeyinde yabancı dil bilgisini kapsadığını dile getirmektedir.

Şevik (2007) ise yabancı dil öğrenmenin ekonomik, kültürel ve akademik nedenlerinin bulunduğunu belirterek, günümüzde yabancı dil bilmenin eskiye oranla çok daha büyük bir önem taşıdığını ileri sürmektedir.

Çelebi (2006) yabancı dil bilmenin teknolojik gelişmeleri takip edebilmek için gittikçe önem kazandığını ifade ederek; teknolojik gelişmenin, kültürel değişimden daha ileride olduğu 21. yüzyılda yabancı dil bilmenin, kaçınılmaz olduğunu vurgulamaktadır. Çağın teknolojisini ve bilimini öğrenmek, anlamak, sahiplenmek ve üretmek zorunda olan, Avrupa Birliği üyesi olma hedefinde ve yolundaki Türkiye’de bu durum, diğer ülkelerden daha fazla ciddiyetle ele alınması gereken bir konudur. Er (2006), Asya ile Avrupa arasında köprü görevi gören, bu nedenle hem bölgesel hem de siyasal konumu açısından stratejik bir bölgede olan Türkiye’nin, siyasi bakımdan laik yapısıyla birçok devlete örnek olduğunu ve komşu devletler arasında yaşanan ve yaşanması muhtemel sorunlarda denge unsuru teşkil eden kilit bir ülke konumunda olduğunu belirtmektedir. Bu denli stratejik, politik ve coğrafi öneme sahip olan ülkemizin vatandaşları olarak yabancı dil bilmek bizler için daha anlamlı ve önemlidir; çünkü ülkelerarası ilişkileri geliştirmek, onları anlamak ve kendimizi doğru biçimlerde anlatabilmek için en az bir yabancı dili, ihtiyaçlarımızı karşılayacak ve kendimizi ifade edebilecek düzeyde biliyor olmamız gerekmektedir. Gedikoğlu (2005), dilimizi, tarihimizi, kültürümüzü ve sanatımızı daha iyi anlatmak, doğru algılanmasını sağlamak için de yabancı dil bilmek zorunda olduğumuzu, fakat ülkemizde yabancı dil öğretiminde en büyük sorunun iyi yetişmiş öğretmenlerin az, teknolojik olanakların da sınırlı olmasından dolayı istenilen amaca ulaşamadığımızı vurgulamaktadır.

Kültürel paylaşımın yanı sıra, yabancı dil bilmenin bilimsel çalışmalar açısından önemine değinen Gedikoğlu (2005), günümüzde teknolojik gelişmelere ve bilimsel ilerlemelere kaynaklık edebilecek nitelikteki araştırmaların çoğunlukla yurt dışında, Avrupa, Amerika veya bazı Uzakdoğu ülkelerinde yapıldığını ifade etmiştir. Bilim ve teknolojideki ilerlemeleri takip edebilmek, diğer bireylerle iletişim kurabilmek ve günden güne ilerleyen bilgi teknolojisinden yararlanabilmek için geçerli olan yabancı dilleri öğrenmek çağımızın olmazsa olmazlarındandır. Yabancı dil bilmek yalnız bilim ve teknoloji alanları ile sınırlı kalmamaktadır, küreselleşen dünyada yabancı dil çağdaş insanın kaçınılmaz olarak sahip olması gereken bir beceridir. Zira, günümüzde, bilgi toplumunun iletişim dili İngilizce olup, bilgi dünyaya büyük

ölçüde İngilizce dilinde yayılmaktadır. Bu nedenledir ki, bilim çevrelerinde yurt dışında yapılan yayınlar, daha geniş kitlelere hitap ettiklerinden diğer çalışmalara göre daha değerli sayılmaktadır (Gedikoğlu, 2005).

Bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip ederek, yapılacak çalışmalarda bizzat yer almak; uluslararası ilişkileri, sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim ve kültür alanlarında daha ileri götürmek için tüm ülkelerde yabancı dil bilen insanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizde yabancı dil öğretiminin amacına bakıldığında; istenilenin anadilleri aynı olan bireylerin kendi aralarında iletişim kurmalarını sağlamak olmadığı, aksine Türk vatandaşlarının diğer ülke vatandaşları ile anlaşmalarını sağlamak için ortak bir dili etkin şekilde kullanmalarına hizmet etmek ve bu sayede ülkemizin politik, bilimsel, askeri, ekonomik ve sosyal alanlarda hak ettiği ileri düzeye çıkmasını sağlamak olduğu görülmektedir (Tok ve Arıbaş, 2008).

Bilim ve teknolojiye ayak uydurmanın ve yeniliklerin transferine duyulan gereksinimlerin yanı sıra ülkelerin çeşitli politik ve ekonomik topluluklar oluşturması, dış ticaret ve turizmdeki hızlı gelişmelerin yaşanması da dünya devletlerini dışa açılmaya ve ülkelerarası çok yönlü ilişkiler kurmaya zorlamaktadır. Jeopolitik konumu itibari ile stratejik öneme sahip olan, doğu ve batı kültürleri arasında köprü görevi gören kilit bir ülke olması nedeniyle Türkiye için çok yönlü ilişkilerin sürdürülmesi oldukça önemli hatta kaçınılmazdır. Bu uluslararası çok boyutlu iletişimin gerçekleştirilebilmesi ve geliştirilebilmesi için ise bireylerin yabancı dil bilmesi yadsınamaz bir gerekliliktir (MEB, 2002).

Günümüzde yabancı dil dendiğinde Batı dilleri, özellikle de İngilizce anlaşılmaktadır. İngilizce'nin bu denli ön plana çıkmasının ardında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada meydana gelen değişiklikler yer almaktadır. İngiltere'nin geçmişten günümüze uyguladığı politikanın yanı sıra Amerika'nın da gerek bilimsel ve teknolojik alanlarda gerekse ekonomik, siyasal ve askeri alanlarda üstünlük sağlaması bu değişikliklerin başlıca nedenleri olarak gösterilmektedir. Bu da küreselleşme ile beraberinde İngilizce'nin giderek dünya genelinde önem kazanmasına yol açmıştır Gömleksiz (1999b).

Bugün ülkemizde sürdürülen yabancı dil eğitim politikalarına bakıldığında da ilköğretimden üniversite eğitimine dek yabancı dil öğretiminde İngilizce'nin egemen olduğu belirten Erişkon Cangil (2004), dünyanın yaşadığı gelişim süreci içinde İngilizcenin bu üstün konumunun kuşkusuz doğal olduğunu; bilimin, bilgisayarın, İnternet'in ve ticaret dilinin İngilizce olduğunu yani kısacası İngilizce'nin günümüzdeki küresel iletişim dili olarak kabul edildiğini belirtmiştir.

Gerek kültürel gerekse ekonomik boyutuyla ele alınsın, küreselleşmeyle beraber kapalı kapılar ardında saklı kalan kültürel ve bilgiye dair değerler gün yüzüne çıkmış ve paylaşımına açık hale gelmiştir. Bu süreçte, kaynaşmayı hızlandıracak temel unsur İngilizce olmuş ve bu üstlendiği görev sonucunda da İngilizce, "küresel dil" olarak kabul edilmiştir (Bulut, 2003).

Bir dilin küresel dil olarak kabul edilmesinin bazı koşullara bağlı olduğunu ifade eden Erkut (2002), bir dilin "küresel" olarak nitelendirilebilmesi için global ölçekte daha geniş kitleler tarafından anadil olarak kullanılması; başta stratejik, politik, teknolojik ve kültürel olmak üzere diğer tüm önemli konularda uluslar arası kullanımda ağırlık taşıması, daha kolay öğrenilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bütün bunlar da göz önünde bulundurulduğunda; İngilizce, küresel ölçekte hakim dil olma yarışında en iyi aday olarak açık farkla ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde de Türkiye'de yabancı dil eğitimi denince, akla batı dillerinden öncelikle İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinin eğitimi gelmektedir. Bu dillerden de en çok İngilizce öğrenilmektedir (Ateş Özdemir, 2006).

Bir zamanların soylular dili olarak kabul edilen Fransızca'nın etkisini kaybetmeye başladığı dönemde atılım yapmaya başlayan İngilizce öğretimi, II. Dünya Savaşı sonrası artan Amerikan etkisiyle Türkiye'de ve dünyada önem kazanmıştır (Vikipedi, 2010). Türkiye'de uzun yıllar yabancı dil olarak öğretilen İngilizce, günümüzde de bu statüsünü korumaktadır.

Günümüz ekonomik, sosyal, eğitim ve bilim alanlarında yabancı dile büyük ihtiyaç duyulduğundan yabancı dil öğrenimine olan ilgi ve talep de her geçen gün artmaktadır (Aydoğan ve Çilsal, 2007). 2001 yılında Avrupa Birliği ve Kültür Genel Müdürlüğü (ABKGM) tarafından yayınlanan komisyon raporunda, hem kültürel ve sosyal hem de ekonomik olarak Avrupa potansiyelinin gerçekleştirilmesi için daha iyi yabancı dil öğretiminin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Adı geçen raporda belirtildiği üzere, yapılan bilimsel araştırmalar da erken yaşta yabancı dil öğretiminin, yaşamın sonraki aşamalarında daha büyük dil başarısının anahtarı olduğunu ortaya koymaktadır (ABKGM, 2001).

Bu gerçeği de göz önünde bulundurarak 1997-1998 öğretim yılında uygulanmaya başlayan Eğitim Reformuyla Türkiye’de temel eğitim 5 yıldan 8 yıla çıkarılmış ve daha önceki 5 yıllık programda yer almayan ve ortaokullarda zorunlu ders olarak okutulmaya başlanan yabancı dil dersleri temel eğitimin 4. sınıf düzeyine çekilmiştir (Erişkon Cangil, 2004). Yeni düzenlenen sistemde, ilköğretim 4. sınıftan lise son sınıfa kadar İngilizce zorunlu ders olarak okutulmakta, 6. sınıftan itibaren ise zorunlu İngilizce derslerinin yanı sıra seçmeli ders olarak da programda yer almaktadır. Seçmeli ders kapsamında ikinci yabancı dil eğitimi de verilebilmektedir. Anadolu liselerinde yoğun bir yabancı dil programı varken, özel okullarda yabancı dil öğretimi anasınıfından başlamaktadır (Aydoğan ve Çilsal, 2007).

Yabancı dil bilgisine sahip olmanın yanı sıra, çağa ayak uydurabilen ve yeniliklere açık bireylerin başka özelliklere de sahip olmaları gerekmektedir. Bilgi toplumunun oluşması tek yönlü düşünen insanlarla değil; çeşitli yetenekleri gelişmiş, çok yönlü düşünen insanlarla olanaklıdır. Bireylerin ise, gerekli donanıma sahip olarak kabul edilebilmesi için; bilgiyi üreten, değerlendiren, sorunlarını belirleyip çözmek için bilgiyi kullanan özellikler kazanmaları önem taşımaktadır (Oğuz, 2004).

Gündüz ve Odabaşı (2004), bilgi toplumunda insanların sahip olması gereken niteliklerin değiştiğini belirterek, bilgi çağı insanının bilgiye nasıl erişebileceğini bilen, gerektiğinde bilgilerini kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen bireyler olması gerektiğini dile getirmiştir.

Tüm bu donanıma sahip “Bilgi Çağı” insanının yetiştirilmesine dair en büyük görev ve sorumluluk eğitime, dolayısıyla eğitim kurumlarına düşmektedir (Sağlam ve Kürüm, 2005). Ünal ve Çolak (2005) tarafından da belirtildiği gibi günümüzde her alanda yaşanmakta olan gelişmelere bireyin uyum sağlayabilmesi ve gelişim zincirine yeni halkalar ekleyebilmesi için eğitime düşen bu büyük görev, eğitim sistemlerine verilen önemi de arttırmaktadır.

Eğitim kurumlarının, kendilerinden beklenen bu görevlerini yerine getirebilmeleri ise; eğitim programları, öğrencilerin nitelikleri ve bu programları öğrencilere uygulama sorumluluğunu üstlenen öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır (Sağlam ve Kürüm, 2005) .

Öğretmenler günümüzde değişimle en fazla baş etmek zorunda kalan kesim olmuştur; çünkü temel olarak öğretmenlerin görevi, yaşadıkları ulusun ve toplumun kimliğini korumak ve aynı zamanda sözü edilen küresel dünyanın koşullarına bireyleri hazırlamaktır (Güven, 2001). Özden (1998) ise öğretmenlerin, öğrencilerini bilgi çağında başarılı kılacak donanıma sahip kişiler olarak yetiştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır.

Öğretmenliğin bir meslek olarak kabul edildiği dönemlerden itibaren, öğretmenlere tüm toplumlarca değer verilmiş, milletlerin varoluşunda oynadıkları değerli rol hiçbir zaman yadsınmamıştır. Çağımızda yaşanan gelişmeler nedeniyle, öğretmenlerden beklenenler de gitgide artmış ve üzerlerine düşen sorumluluklar çoğalmıştır. Öğretmen niteliklerinin önem kazanmasından dolayı, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde öğretmen yetiştirme sistemlerinin kalitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Sağlam ve Kürüm (2005) tarafından da belirtildiği üzere; Türkiye’de, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşanan bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmeler doğrultusunda eğitim sisteminde niteliğin artırılması için, öğretmen eğitiminde de kapsamlı reformların yapılması bir zorunluluk haline gelmiştir.

Çağdaş eğitim sistemleri, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler ve toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücüne olan gereksinimi çerçevesinde yeniden şekillenirken, öğretmen yetiştirme sistemleri de bu gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir. Öğretim programları, eğitim-öğretim süreçleri ve altyapı bakımından alternatif yaklaşımlar gündeme gelmektedir (Aydın, 2003). Çağdaş eğitim sistemleri ve öğretmen yetiştirme programları birçok çalışmaya konu olmuştur.

Avrupa Birliği'nde öğretmen yetiştirme konusunda 2000 yılında yayınlanan "*Green Paper on Teacher Education in Europe*" adlı raporda öğretmenlik kariyerinde profesyonelleşmek için öğretmenlerin araştırmalarla doğrulanan öğretme, çalışma ve öğrenmeye dayalı araştırma temelli bilgilere sahip olmalarının; etkili öğretme, çalışma ve öğrenme sürecini geliştirecek zengin ve tecrübelerle doğrulanmış uygulamalara ilişkin hakimiyetlerinin, öğretmenlik mesleğinin kendine özgü profesyonel organizasyonlarına karşı sorumluluklarını bilerek, meslek etiğine sadık kalmalarının gerekliliği vurgulanmaktadır (Buchberger, F. Campos, B. P., Kallos, D. ve Stephenson, J., 1994).

Şahin (1998), "Öğretmen Yetiştirme İle İlgili Görüşler" adlı makalesinde ülkemizin öğretmen eğitimi sisteminde ilke olarak benimsenmesi gerekenleri;

- a) Çağa uygun bilgi, teknik ve mesleğine bağlı olmak,
- b) Kendi öğretmenlik alanı ile ilgili yeterli seviyede bilgi, öğretim teknikleri ve teknolojik imkânlarla sahip olmak,
- c) Gelişen ve hızla büyüyen Türkiye'nin ihtiyaç ve sorunlarını bilen, bu doğrultuda eğitim verebilen, hoşgörülü ve küresel düzeyde bakış açısı sağlamak olarak tanımlamıştır (Şahin, 1998, 28).

Başarılı bir eğitim sistemi; eğitim ve öğretim etkinliklerini planlayan, uygulayan, değerlendiren ve aldığı dönüt doğrultusunda çalışmalarını yeniden yapılandırabilen öğretmenlerle mümkündür (Coşkun, 2009).

Öztürk (2001), Bilgi Çağı öğretmenleri yetiştirmenin; ülkelerin şimdiye kadarki öğretmen yetiştirme deneyimleri ve mevcut sistemleri analiz edildikten sonra elde edilen bulgulardan hareketle her alanda kapsamlı ve köklü politikalar geliştirilmesine bağlı olduğunu dile getirmiştir. Bu

gelişmelerin başında şüphesiz ki iyi donanımlı ve çağın gereklerine ayak uydurabilen öğretmenler yetiştirmek üzere hazırlanan öğretmen yetiştirme programlarının iyi düzenlenmesi gelmektedir.

Bilinmektedir ki; bir ülkede amaçlanan toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilmesinde temel araç, kaliteli bir eğitim olup, eğitimde de kalitenin ön koşulu nitelikli öğretmenlerdir. Bu nedenle, eğitim sistemi içinde görev yapan öğretmenlerin niteliklerini arttırmak ve yetkin öğretmenler yetiştirmek için öğretmen yetiştirme programlarının amaçları ve içerikleri çağa uygun olarak düzenlenmelidir (Adıgüzel, 2005).

Küçük yaşlarda eğitim hayatlarına başlayan çocuklar için öğretmenler anne-babaları kadar değerlidir. Daha önce hiç karşılaşmadıkları bilgileri edindikleri, anadillerini okumayı ve yazmayı öğrendikleri, kendilerini nasıl ifade edeceklerini kavradıkları, kısacası hayata ilk adımlarını attıkları dönemde sınıf öğretmenleri, öğrencilerin kendi dünyalarını yaratmalarında onlara yardımcı olan mimarlardır.

İlköğretimin birinci kademesinde edindikleri bilgiler ışığında, yeni ufuklar kazanmaya hazır hale gelen öğrenciler, ilköğretim 4. sınıfta, ana dillerine ek olarak yepyeni ve kendilerine de bir o kadar yabancı bir dille karşılaşmaktadırlar. Bu noktada, İngilizce öğretmenlerinin kendilerine verecekleri bilgiler, onların çağımıza ve yaşanan gelişmelere ayak uydurabilmeleri açısından oldukça önemlidir.

Dünyada olduğu kadar Türkiye’de de İngilizcenin bu denli önemli hale gelmesi ve tüm öğretim kademelerinde öğretilmesi, İngilizce öğretmeni yetiştirmenin önemini arttırmıştır. Günümüz kamu ve özel sektörünün yabancı dil öğretmenlerinden beklentileri hem değişmiş hem de artmıştır. Toplum isteklerinin ve çağın koşullarının bir sonucu olarak, Türkiye’de yabancı dil öğretmenliği popüler bir meslek haline gelmiş ve üniversitelerin yabancı dil öğretmenliği bölümleri yüksek puanlarla öğrenci kabul etmeye başlamıştır (Aydoğan ve Çilsal, 2007).

Etkin yabancı dil öğretimi ile öğretmen yetiştirme programları arasında doğrudan bir ilişki bulunduğunu öne süren Coşkun (2009), yabancı dil öğretmeni yetiştirme programlarının ülkelerin gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte olması gerektiğini belirtmektedir.

Güler (2005) tarafından da ifade edildiği gibi; bilimsel bir zemin üzerine yapılanmış yabancı dil öğretmeni yetiştirme programları ile, uzak bir hedef olarak görülmesine rağmen kültürler arası iletişimi başarmak mümkündür. Bu şekilde oluşacak 'köprüler', hem bireylerin ve ülkemizin yararına olacak hem de Avrupa Birliği sürecine ve dünya barışına büyük katkılar sağlayacaktır.

Avrupa birliği ile bütünleşmeyi hedef almış olan bir ülke olarak Türkiye'de bu doğrultuda İngilizce öğretmeni yetiştirme konusunda da yapılacak tüm yenilikçi çalışmaların Avrupa ile uyumlu olmasına özen gösterilmelidir (Demirel, 2008). Bu uyumun sağlanabilmesi için de ülkenin sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmelerinin yanı sıra gelişmiş ülkeleri etkileyen bu tür gelişmeleri ve değişimleri de bilmek, bu olayların ve olguların öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirme süreci üzerindeki etkilerini anlamayı kolaylaştıracaktır.

Türk Eğitim Sistemi'nin gelişmiş ülkelerin gerisinde kalmamasını sağlamak amacıyla, bu uyum sürecinde çıkabilecek sorunları çözüme ve olası fırsatları yakalamada diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanmanın farkında olarak, başka eğitim sistemleri ile Türk Eğitim Sistemi'ni, eğitim ve öğretim programlarını karşılaştırmak faydalı olacaktır. Elde edilen bilgiler, gelişme ve ilerlemelere yardımcı olacak ve eğitim alanında çıkabilecek sorunlara gerekli çözümlerin saptanmasına olanak sağlayacaktır (Tok ve Arıbaş, 2008).

Oğuz ve Tunca'nın (2008) da ifade ettiği gibi, bir eğitim sisteminin yapı ve işleyişi ile ilgili özellikleri, deneyimleri ve bunların sonucunda elde edilen bilgiler yalnız kendi sistemi için değil, diğer eğitim sistemlerinin gelişimi açısından da yol gösterici olabilmektedir. Özellikle ülkelerin birbirleriyle ekonomik, politik, sosyal vb. alanlarda sıkı işbirliği kurma çabalarının olduğu çağımızda, eğitim sistemlerinin birbirlerini olumlu yönde etkilemeleri,

deneyimlerinden yararlanmaları ve işbirliği yapmaları oldukça önemlidir. Bu durum her şeyden önce, birbirlerinin eğitim sistemlerini tanımalarını gerektirmektedir.

Türk Eğitim Sistemi'nin genel özelliklerine bakıldığında yabancı dilin oldukça önemli olduğu görülmekte, öğrencilerin çeşitli ulusal ve uluslararası platformlarda yapılan eğitimsel çalışmalar, proje ve yarışmalara katılması teşvik edilmektedir. Bu sayede öğrencilerin hem kişisel özgüvenleri artmakta hem de ülkeyi tüm dünyada temsil edebilmeleri sağlanmaktadır. Türkiye'de öğretmenlik kutsal bir meslek olarak kabul edilmekte ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesine göre, "devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmaktadır (T.C. Resmi Gazete, 1973).

Aynı şekilde; Japonya da, eğitim odaklı bir toplumdur. Eğitime çok önem verilen ve eğitimsel başarının genellikle bir işte ve toplumda başarı için ön koşul olduğu Japonya'da öğrencilerin akademik başarıları, uluslararası standartlar bazında oldukça yüksektir. Japon öğrenciler uluslararası matematik testlerinde zirvede ya da zirveye yakın bir yerededir. Japon eğitim sistemi, yüksek okullaşma ve devamlılık oranı ile karakterize edilebilmektedir. Genellikle lise düzeyinde oldukça önemli olan "Giriş Sınavı Sistemi" tüm sistem üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Dolan ve Worden, 1994).

Çalışma dahilinde; eğitime önem veren ve birçok açıdan benzer özellikler gösteren Türk ve Japon Eğitim Sistemleri, bu iki ülkedeki öğretmen yetiştirme ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri ile öğretmen istihdamı ile ilgili veriler karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar tespit edilecektir.

PROBLEM

Türkiye ve Japonya'da İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

AMAÇ

Bu araştırmanın genel amacı, Türkiye ve Japonya'daki İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerini ve bu sistemlere temel olan genel eğitim sistemleri ile öğretmen yetiştirme sistemlerini ve öğretmen istihdamını incelemek ve bunları karşılaştırarak sistemler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. Bu genel çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Türkiye ve Japonya'daki genel eğitim sistemleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
2. Türkiye ve Japonya'daki öğretmen yetiştirme sistemleri ve öğretmen istihdamı arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
3. Türkiye'de uygulanmakta olan İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemi nasıldır?
4. Japonya'da uygulanmakta olan İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemi nasıldır?
5. Türkiye ve Japonya'daki uygulanmakta olan İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri arasında benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

ÖNEM

Karşılaştırmalı eğitim oldukça genç bir çalışma alanı olmasına rağmen hızla gelişmiş ve dünya eğitim sistemlerinin şekillenmesinde büyük rol oynamıştır (Genç Sel, 2004).

Karşılaştırmalı eğitim, belli eğitim problemlerinin çözümlenmesi için farklı kültürlerde eğitim sistemlerini incelemekte ve bu açıdan bakıldığında ülkelerin eğitim politikalarının tayinine yardım etmektedir. Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları; eğitim problemlerine dünya ölçüsünde çözüm getirme amacı gütmek yerine, ülkelerin kendi eğitim problemlerine çözüm yolları ararken geniş bir perspektif içinde hareket etmelerini sağlamaktadır (Lauwerys, J. A., Varış, F., Neff, K., 1971).

Demirel (2000), Türk toplumunda yaşam koşullarını geliştirmek ve dünyanın önde gelen gelişmiş ülkeleri arasında yer alabilmek için eğitim sistemimizin de gelişmiş eğitim sistemleri ile yarışacak potansiyele sahip olması gerektiğini vurgulayarak, eğitimin geliştirilmesi ve karşılaşılan ya da karşılaşılmaması muhtemel sorunların çözümünde diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanmanın oldukça önemli olduğunu belirtmiştir.

Karşılaştırmalı eğitim çalışmaları, eğitim sistemlerinin temel dinamiklerini bütün boyutlarıyla inceleyerek ve ülkelerin eğitim deneyimlerini irdeleyerek, Türk eğitim sisteminde başka ülkelerin deneyimlerinden yararlanarak yapılacak yeniliklerin daha kontrollü ve temelli olmasını sağlamaktadır (Erdoğan, 2003).

Günümüz uluslararası ilişkilerinde ülkeler arası etkileşimin hızla arttığı bir dönemde Asya genelinde, özellikle de Uzakdoğu Asya bölgesinde yaşanan gelişim ve değişikliklerin çok daha hızlı ve çarpıcı olduğu görülmektedir. Bu bölge, uluslararası deniz ulaşım yollarını kapsamaması nedeniyle uluslararası sistemin başlıca odak noktalarından biri olarak nitelendirilebilir. Japonya ise Uzakdoğu Asya'daki sözü edilen bu bölgenin ekonomik devi olarak kabul görmektedir (Tuncoku, 1999).

Akarsu (1999), İkinci Dünya Savaşı'nın ağır yenilgisinden sonra gözlenen "Japon Mucizesi"nde eğitimin bir kaldıraç rolü oynadığını ifade etmektedir. Japonlar için eğitim, ilgili bakanlığa bağlı öğretmenlerin okullarda yürüttükleri ve özünde yaşamla ilgisi olmayan bir süreç değil, hayata dair her türlü öğrenmeyi içeren bir süreçtir (Akarsu, 1999).

Japonya'da 1600'lü yıllardan itibaren modern bir Japonya kurma heyecanı ile eğitim seferberliği devam etmektedir. Okul eğitimi konusunda verilen önem ve sarf edilen yoğun uğraşlar sayesinde Japonya'da günümüzde okuma-yazma bilmeyen yok denecek kadar az olup okullaşma oranı çok yüksektir (Sadıklar, 1991). Japon öğrenciler, uluslararası başarı testlerinde üstün performans göstermekte ve Japonya'da iş gücü artmaktadır (Beauchamp, 1991).

Okul öncesi eğitimin zorunlu olmamasına rağmen okullaşma oranının oldukça yüksek olması bakımından Japonya, okul öncesi eğitimin kademeli olarak zorunlu eğitim kapsamına alınmasının hedeflendiği Türkiye için anlamlı bir örnek teşkil edebilir.

İki ülke kıyaslandığında birçok benzerlik görülmektedir. Japonya'da ve Türkiye'de lise ve üniversitelere girişte, sınavların ön koşul olması, her iki ülkenin ortak özelliklerindedir ve bu ülkelerin eğitim sisteminin karşılaştırılmasını oldukça ilginç kılmaktadır. Zorunlu eğitim sisteminin 9 yıl olduğu Japonya'da eğitime bu kadar önem verilmesine rağmen İngilizce, ortaokullarda öğretilmeye başlanmaktadır. Bu anlamda, Türkiye'de 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulanmakta ve İngilizce, ilköğretim 4. sınıftan itibaren zorunlu ders olarak öğretilmektedir. Türkiye'de lise mezunu bir öğrencinin, 9 yıl İngilizce öğrendiği göz önünde bulundurulduğunda, bireylerin yabancı dil becerilerinin istenilen düzeyde olmaması eğitim sistemimiz açısından sıklıkla eleştirilen bir konudur. Japonya'da İngilizce öğretimi erken yaşlarda başlamamasına rağmen, bireylerin yeterlilik düzeylerini arttırabilmek amacıyla, bakanlık tarafından anadili olarak İngilizce konuşan öğretmenler, JET Programı kapsamında Japon okullarında görevlendirilmektedir.

Eğitim sistemleri bakımından birçok benzer özelliği bulunan Türkiye ve Japonya'nın çalışma kapsamında ele alınması, Türkiye'deki mevcut eğitim sistemlerinin değerlendirilmesi, öğretmen yetiştirme sistemlerinin ve öğretmen istihdamı konusunun incelenmesi ve kıyaslanmasına yardımcı olabilecektir. Elde edilen bulguların karşılaştırılması neticesinde ortaya çıkan benzerlik ve farklılıkların, eğitim sistemimizin geliştirilmesine katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Alan yazın taramasında Japonya'da İngilizce öğretmeni yetiştirme konusunda herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan, yapılan çalışmanın bu konuda yapılan ilk orijinal çalışma olduğu düşünülmekte ve Türkiye'de İngilizce öğretmeni yetiştirme sisteminin mevcut durumunun ortaya konmasında ve yapılacak çalışmalarda faydalı olacağına inanılmaktadır.

VARSAYIMLAR

1. Yapılan İngilizce-Türkçe ve Japonca-Türkçe çeviriler doğru ve anlamına uygundur.

SINIRLILIKLAR

Araştırmanın temel sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir.

Bu araştırma;

1. Ülke olarak Türkiye ve Japonya ile,
2. Japonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan genel eğitim sistemleri ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri ile,
3. Konu ile ilgili ulusal ve uluslar arası kitaplar, dergiler, makaleler, araştırma yazıları ve internetten elde edilen basılı dokümanlarla sınırlıdır.
4. Üniversitelerin İnternet adreslerinden elde edilen programlar, 2008-2009 ve 2009-2010 Akademik Yılları ile sınırlıdır.
5. Öğretmen yetiştirme konusu ele alınırken; tüm öğretmen yetiştiren kurumların üniversite bünyesinde birleştirildiği 1982 yılı başlangıç noktası olarak alınmıştır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde; Türk ve Japon Eğitim Sistemi incelenmiş, Türk ve Japon Eğitim Sistemini düzenleyen esaslar, Türkiye’de ve Japonya’da okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitimi kapsayan örgün eğitim sistemi ve yaygın eğitim sistemi ile Türkiye ve Japonya’da öğretmen yetiştirme ve öğretmenlerin istihdamı ile ilgili elde edilen bulgular sunulmuş ve yorumlanmıştır.

2.1.1. Türk Eğitim Sistemi

Türkiye'nin nüfusu, 2008 Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre 71.517.100'dür. 0-29 yaş grubunun toplam nüfus içindeki payı %52.8 olup zorunlu eğitim çağı (6-14 yaş) nüfusu 11.527.000'dir. Ülkenin ana dili olan Türkçe, her kademedeki okullarda öğretim dili olarak kullanılmaktadır. Türkçe'nin yanı sıra ilköğretim 4. sınıftan üniversite son sınıfına kadar öğretim programlarında, zorunlu yabancı dil (çoğunlukla İngilizce, Almanca, Fransızca) dersleri bulunmaktadır. Bazı ortaöğretim kurumları ve üniversitelerde tamamen yabancı dille (örneğin İngilizce, İngilizce-Fransızca) veya bazı bölümlerde tamamıyla bazı bölümlerde ise kısmen yabancı dilde öğretim yapılmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Rum, Ermeni ve Musevi azınlıklar tarafından kurulmuş olup Lozan Antlaşmasıyla güvence altına alınmış olan bazı okullara kendi azınlık dillerinde öğretim yapma izni verilmektedir (EURYDICE, 2009).

Türk Eğitim Sistemi; T.C. Anayasası, Eğitim ve Öğretimi Düzenleyen Yasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Plânları, Millî Eğitim Şûraları, Ulusal Program esas alınarak düzenlenmektedir (MEB, 2002).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsamaktadır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 1).

Söz konusu kanunda yer alan Türk Milli Eğitimi'nin Genel Amacı, Türk Milleti'nin bütün fertlerini (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 2);

- Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
- İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;
- Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB, 2009a, Madde. 2).

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenmiş ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilmiştir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 3).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'yla Türk Milli Eğitimine temel 14 ilke belirtilmiştir. Bu ilkeler;

I – Genellik ve eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 4).

II – Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 5).

III – Yönelme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Milli eğitim sistemi, her bakımdan, bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yönelmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 6).

IV – Eğitim hakkı: İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 7).

V – Fırsat ve imkan eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır. Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 8).

VI – Süreklilik: Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 9).

VII – Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılap ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Milli Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 10).

VIII – Demokrasi eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 11).

IX – Laiklik : Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 12).

X – Bilimsellik: Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır. Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımından teşvik edilir ve desteklenir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 13).

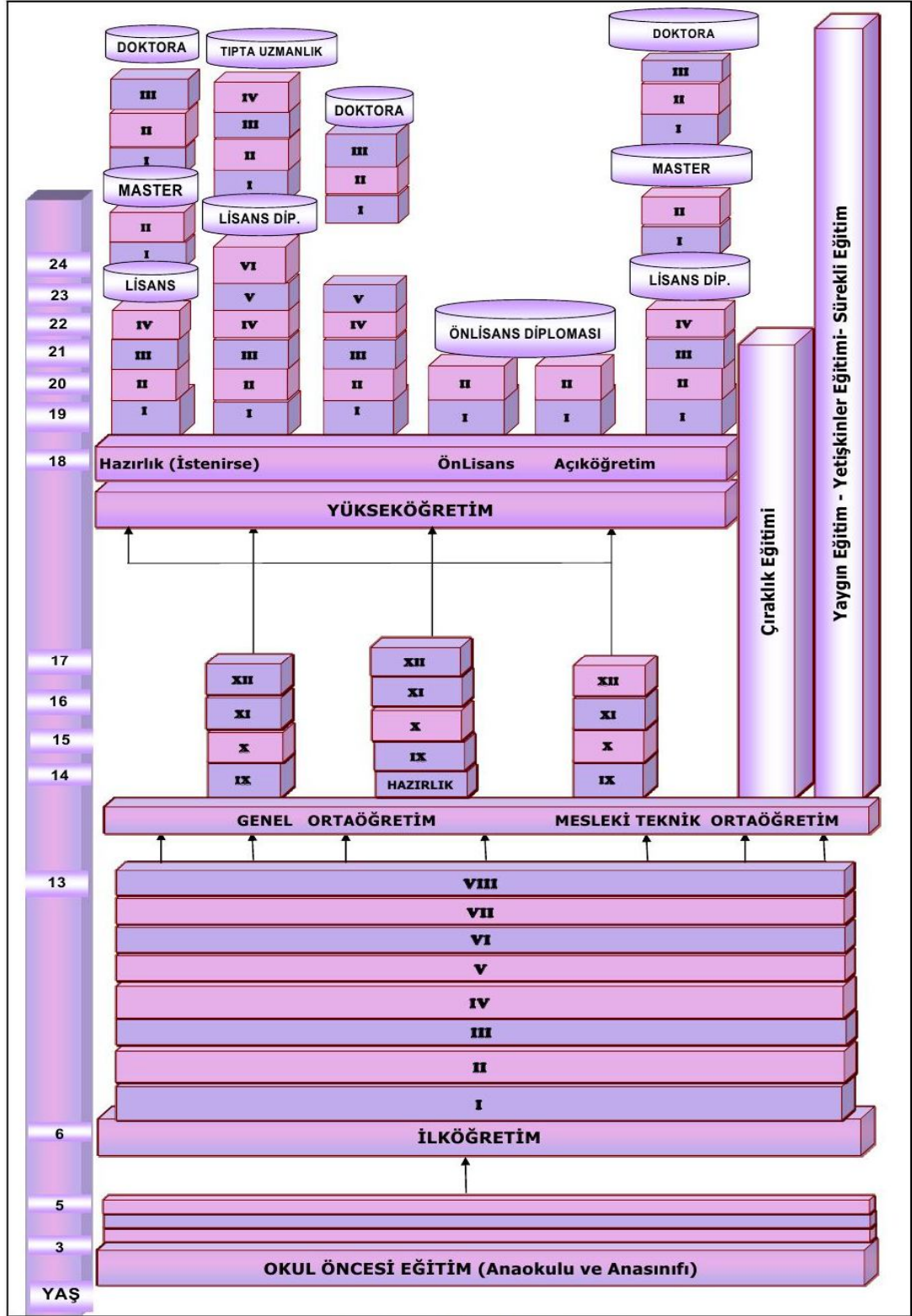
XI – Planlılık : Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 14).

XII – Karma eğitim: Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 15).

XIII - Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği: Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işletirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işletirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 16).

XIV – Her yerde eğitim: Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitime ilgili faaliyetleri, Milli Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığının denetimine tabidir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 17).

Türk Eğitim Sistemi'nin temel yapılanması Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Türk Milli Eğitim Sistemi

Kaynak: MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009a). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2008-2009*. Web: http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2008_2009.pdf adresinden 18.07.2009'da alınmıştır.

Şekil 1’de görüldüğü gibi Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden oluşmaktadır.

2.1.1.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır.

2.1.1.1.1. Okul Öncesi Eğitimi

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır (T.C. Resmi Gazete, 1973).

2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibarıyla okul öncesi eğitimde okullaşma oranı 3-5 yaş aralığında %26,92 iken 4-5 yaş aralığında ise % 38,55’tir (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2010).

Ağustos 2009 tarihli ve 2623 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği’nde; okul öncesi eğitiminin amaçları, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (MEB, 2009e);

- a) Çocukların Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevî değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetiştirmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba göstermek,
- b) Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- c) Çocukların Türkçe’yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak,
- d) Çocuklara sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak,
- e) Çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını kazandırmak,
- f) Çocukları ilköğretime hazırlamaktır (MEB, 2009e, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Madde 6).

Okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim binaları bünyesinde bulunan anaokulları, bağımsız anaokulları ve uygulama sınıfları olarak belirtilebilir.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 21. Maddesinde; okul öncesi eğitim kurumlarının, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okuluna bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilmesi ve okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Devlet kurumlarının yanı sıra, özel öğretim kurumlarında da okul öncesi eğitim dahilinde hizmet verilmektedir. Tüm resmi ve devlet okulları, Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir. Okul öncesi eğitim kurumları 3-6 yaş çocuklarına eğitim sunan Anaokulları, 5-6 yaş çocuklarının eğitiminden sorumlu olan Ana Sınıfları ve Uygulama Okullarından oluşmaktadır (EURYDICE, 2009).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 10.08.2006 Tarih ve 336 Sayılı Kurul Kararı ile Kabul Edilen Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) dahilinde okul öncesi eğitim kurumlarında verilecek eğitimler ve yapılacak etkinlikler belirtilmiştir. Hazırlanan bu programda okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesi, öz bakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarının sağlanmasını amaçlanmaktadır. Program kapsamında okul öncesi Eğitim kurumlarında Serbest Zaman, Oyun ve Hareket, Fen ve Matematik, Türkçe ve müzik Etkinliklerinin yanı sıra Okuma-Yazmaya Hazırlık ve Drama Çalışmaları, Sanat çalışmaları ve Alan Gezileri yer almaktadır (MEB, 2006).

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim yılı süresinin 180 iş gününden az olmaması esastır. Ancak, 180 inci iş gününün haftanın ilk üç iş gününe rastlaması durumunda, eğitim yılı bitim tarihi, bir önceki haftanın son iş gününe alınarak kısaltılabilir. Kurumların eğitim-öğretim yılı içinde eğitime açılması ve zorunlu olarak eğitime ara verilmesi durumlarında bu süre aranmaz (MEB, 2009e, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Madde 8).

Tüm kamu okul öncesi eğitim kurumları ücretsiz olup yemek ve temizlik hizmetlerinde velilerden belli ücretler talep edilmektedir. Özel okul öncesi öğretim kurumları ücretlidir (EURYDICE, 2009).

2009-2010 eğitim-öğretim yılında 32 ilde başlatılan zorunlu okul öncesi eğitimle ilgili pilot uygulama sayesinde Türkiye genelinde okul öncesi eğitimde 2008-2009 yılında yüzde 33 olan okullaşma oranı, yüzde 39'a ulaşmıştır (Milliyet, 2010).

2009-2010 eğitim-öğretim yılında okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirildiği iller; Amasya, Nevşehir, Çanakkale, Bilecik, Edirne, Karabük, Ardahan, Gümüşhane, Trabzon, Yalova, Karaman, Tunceli, Kilis, Bolu, Kırıkkale, Bayburt, Burdur, Kırklareli, Muğla, Düzce, Bartın, Artvin, Çankırı, Kütahya, Rize, Isparta, Kırşehir, Giresun, Uşak, Eskişehir, Sinop ve Samsun'dur (<http://www.anaokullu.com/okul-oncesi-egitimde-zorunlu-iller-ve-merak-edilenler.html>, 2010).

Pilot uygulama olarak 32 ilde başlatılan zorunlu okul öncesi eğitim, 2010-2011 eğitim-öğretim yılının başlayacağı Eylül ayından itibaren 25 ilin de uygulamaya dahil olmasıyla 57'e çıkacaktır. Bu iller; Yozgat, Denizli, Ayfonkarahisar, Şanlıurfa, Sakarya, Kocaeli, Hatay, Elazığ, Sivas, Erzincan, Mersin, Balıkesir, Niğde, Tokat, Antalya, Bitlis, Aydın, Malatya, Muş, Aksaray, Osmaniye, Manisa, Siirt, Bingöl ve Çorum'dur (Milliyet, 2010).

2.1.1.1.2. İlköğretim

Türkiye'de 5 yıllık zorunlu eğitim 1997 yılı itibari ile sekiz yıla çıkarılmıştır.

İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 24).

2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibari ile ilköğretimde net okullaşma oranı %98,17'dir (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2010).

İlköğretim 6 - 14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar, İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 22).

İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.
3. İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 23).

İlköğretime kabul için sadece yaş koşulu (ilke olarak 72 ayı doldurmuş olmak) bulunmaktadır ve öğrenciler, adreslerine en yakın okula kayıt yaptırmaktadırlar (EURYDICE, 2009). 6 yaşını bitiren her çocuk zorunlu olan 8 yıllık temel eğitime başlamaktadır (Meriç, 2004).

İlköğretim okullarında; öğrencilere, birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar sınıf öğretmeni tarafından, dördüncü ve beşinci sınıflarda ise sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri tarafından eğitim verilmektedir (Kilimci, 2006). İlköğretimin birinci kademesi beş yıl sürmektedir.

Zorunlu temel eğitimin 2. kademesinde ise üç yıllık bir eğitim verilmekte ve öğrencilerin, ortak bir genel kültür düzeyine erişmesi amaçlanmaktadır. Yanı sıra, ikinci kademe eğitimi boyunca, lise seviyesine hazırlık yapılmaktadır (Meriç, 2004). Eğitim-öğretim faaliyetleri, ilköğretim beşinci sınıfa kadar ağırlıklı olarak sınıf öğretmenleri tarafından, altıncı sınıftan itibaren sadece branş öğretmenleri tarafından yürütölmektedir (Kilimci, 2006).

Türkiye’de öğretim programları, merkezi olarak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlanmakta ve ulusal düzeyde uygulanmaktadır. İlköğretim okullarında dersler sınıflara göre farklılaşıyor olsa da genel itibari ile dersler zorunlu ve seçmeli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (EURYDICE, 2009,3):

Zorunlu dersler kapsamında öğrenciler; Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, İnkılap Tarihi Ve Atatürkçölük, Vatandaşlık Bilgisi, Tarih, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi, Teknoloji ve Tasarım, Trafik Güvenliği, Rehberlik, Sosyal Etkinlikler gibi dersler almaktadırlar. Seçmeli derslerde ise;

Sanat Etkinlikleri (drama, tiyatro, halk oyunları, resim, heykel vb.), İkinci Yabancı Dil, Spor Etkinlikleri, Bilişim Teknolojileri, Tarım ve Hayvancılık, Medya Okuryazarlığı gibi dersler yer almaktadır.

Belirli yaklaşımlar temele alınarak, MEB uzmanları ve özel yayınevleri tarafından yazılan ders kitapları içerisinde Talim ve Terbiye Kurulu'nca kabul edilenler okullarda okutulabilmektedir. İlke olarak öğretmenler öğretim yöntemlerini seçme konusunda serbest olmakla birlikte kitapların yazımında seçilen yaklaşım yönlendirici olmaktadır (EURYDICE, 2009,3). Ders işlenişlerinin sağlıklı yürütülebilmesi ve öğretmene yol gösterici olması amacıyla okullarda okutulmakta olan öğrenci kitaplarının yanında öğretmenler için "Kılavuz Kitaplar" da hazırlanarak, eğitim-öğretimin başladığı ilk günlerde kitapların dağıtımı ile birlikte okullara gönderilmektedir.

İlköğretim okullarında ders yılı süresi, Eylül ve Haziran ayları arasında 180 iş gününden az olamaz. Kayıt-kabuller ile dinlenme ve yaz tatilinin başlama ve bitiş tarihleri, her yıl düzenlenen çalışma takviminde belirtilir. Öğretim yılının başlaması, yarıyıl tatili ve ders kesimi tarihleri Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir. Ders yılı, arasında iki hafta (15 gün) dinlenme tatilinin verildiği iki yarıyla ayrılır. Dinlenme tatili Ocak veya Şubat aylarında, yaz tatili ise ders yılının bitiminden itibaren yapılır. Ders yılı süresi, derslerin başladığı günden kesildiği güne kadar okulun açık bulunduğu günler ile öğrencilerin törenlere katıldıkları resmi tatil günleri sayılarak hesaplanır. Normal öğretim yapan okullarda sabah ve öğleden sonrası yarımşar gün, ikili öğretim yapan okullarda bu süreler tam gün sayılır (T.C., Resmî Gazete, 2003, sayı: 25212).

İlköğretimden ortaöğretime geçişte; doğrudan, yetenek sınavı ile ve Ortaöğretim Yerleştirme Puanı (OYP) ile kabul olmak üzere üç farklı yöntem izlenmektedir. Doğrudan başvuru yolu ile öğrenciler, liselere ve meslek liselerine girmektedirler ve her okulun tanımlanmış belli bir hizmet alanı (bölgesi) vardır. Spor Liselerine ve Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine ise yetenek sınavı ile öğrenci kabul edilmektedir. Öğrencilerin merkezi giriş sınavları ve okul başarı puanlarının dahil edilmesiyle oluşan Ortaöğretim Yerleştirme Puanları (OYP); Fen Liselerine, Sosyal Bilimler Liselerine, Anadolu Liselerine, Anadolu Öğretmen Liselerine ve bazı meslek lisesi türlerine (Anadolu Erkek Teknik, Anadolu Kız Teknik, Anadolu İmam-Hatip ve Sağlık Meslek Liseleri) yerleştirilmeleri için kullanılmaktadır (Gür ve Çelik, 2009).

Öğrenciler merkezi sınav olarak Ortaöğretime Giriş Sistemi Seviye Belirleme Sınavlarına (OGES) girmektedirler. Seviye Belirleme Sınavı zorunlu bir sınav değildir. Buna rağmen, merkezi sistemle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede kullanılacak puana etkisi bakımından öğrencilerin bu sınavlara girmesi Milli Eğitim Bakanlığı'nca tavsiye edilmektedir. Ortaöğretime Geçiş Sistemi; Seviye Belirleme Sınavı ve Yılsonu Başarı Puanı olmak üzere iki ana unsurdan oluşmaktadır. İlk Seviye Belirleme Sınavı (SBS) 2008 yılı için 6. ve 7. sınıflarda, 2009 yılında ise 6. 7. ve 8. sınıflarda yapılmıştır. Yapılan sınavlarda adaylara; Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yabancı Dil derslerinden oluşan 6. sınıflarda 80 adet, 7. sınıflarda 90 adet, 8. sınıflarda ise 100 adet sorudan oluşan testler yöneltilmektedir (MEB, 2008).

28.06.2010 tarihinde Milli Eğitim Bakanı tarafından "Ortaöğretim Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavı"na ilişkin yapılan basın toplantısında Seviye Belirleme Sınavı'nın 6 ve 7. sınıflarda kademeli olarak kaldırılacağı açıklaması yapılmıştır. Bu doğrultuda; 2010-2011 eğitim-öğretim yılında 6. sınıfa başlayan öğrencilerden itibaren bundan sonraki süreçlerde öğrenciler sadece 8. sınıfta Seviye Belirleme Sınavlarına gireceklerdir (MEB, 2010b).

2.1.1.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı olarak genel, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında verilen en az dört yıl süreli eğitimidir (EURYDICE, 2009).

İlköğretimi tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 27).

2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibari ile ortaöğretimdeki net okullaşma oranı %64,95'dir (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2010).

Mayıs 2010 tarih ve 2632 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak

aşağıdaki maddelerle ifade edilmiştir (MEB 2010a, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Madde 10):

- a) Öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vererek toplumu tanımalarını, sorunlara çözüm yolları aramaları ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilinç ve gücünü kazanmalarını,
- b) Öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime veya hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlanmalarını sağlamaktır. (MEB 2010a, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Madde 10).

Temel bir ilke olarak, bir ilköğretim diplomasına sahip olan herkesin ilgi ve yetenekleri ölçüsünde genel ve mesleki-teknik ortaöğretimden yararlanma hakkı vardır (EURYDICE, 2009).

Türkiye’de genel ortaöğretim okullarının esas amacı, öğrencileri temelde yükseköğretime hazırlamak iken, mesleki okullar öğrencileri iş dünyasına veya yükseköğretime hazırlamaktadır. Genel ve mesleki olarak ikiye ayrılan ortaöğretim okulları kendi aralarında birçok okul türüne ayrılmaktadır. Bu nedenle bu okullara, ilköğretim bölümünde belirtildiği gibi, öğrenci seçiminde izlenen yöntemler farklılık göstermektedir. (Gür ve Çelik, 2009). Bu okul türleri aşağıdaki gibi tablolastırılabilir:

Çizelge 1: Ortaöğretim Kurumları Türleri

Ortaöğretim	Okul Türleri
Genel Ortaöğretim	Genel Lise, Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Çok Programlı Liseler
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	Anadolu Teknik Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam-Hatip Liseleri, Anadolu Sağlık Ve Sağlık Meslek Liseleri, Adalet Meslek Liseleri, Anadolu Tarım Meslek Ve Tarım Meslek Liseleri, Anadolu Tapu Ve Kadastro Meslek Liseleri

Kaynak: MEB EĞİTEK (2010b). 2010 Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi Okul Tanıtım Bilgileri. Web: <http://oges.meb.gov.tr/document/2010-SBS-%20OKUL%20TANITIM.pdf> adresindeki verilerden uyarlanarak tablo oluşturulmuştur.

Türkiye’de Talim ve Terbiye Kurulu, İlköğretim kurumlarında olduğu gibi ortaöğretim kurumlarında uygulanacak öğretim programlarını, ders içeriklerini, her okul türünün haftalık ders saatini, hangi derslerin hangi dönemde alınacağını belirlemeye yetkilidir. Eğitim programları ortak dersler, alan dersleri, alan-temelli seçmeli dersler ve seçmeli derslerden oluşmaktadır. Bu dersler aşağıdaki gibi sıralanabilir (EURYDICE, 2009,4):

- Türk dili ve edebiyatı, tarih, coğrafya, matematik, biyoloji, fizik, kimya, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil ve beden eğitimi derslerinden oluşan ortak dersler, tüm ortaöğretim kurumları için zorunludur ve büyük çoğunluğu birinci yılda verilir.
- İkinci yıldan başlamak üzere genel eğitim veren ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin fen-matematik, sosyal bilimler, yabancı dil, güzel sanatlar ya da beden eğitimi alanlarından birini seçerek devam etmeleri gerekir. Bu dersler, alan/dal dersleri olarak nitelendirilmektedir ve öğrencileri, hedefledikleri yüksek öğrenim programlarına veya mesleğe, iş alanlarına yönelten ve onlara bu yönde gelişme imkânı sağlayan derslerdir.
- Alan/dal derslerinin yanı sıra öğrenciler, Alan-temelli seçmeli dersler alırlar. Bunlar; öğrencinin seçtiği alanla ilgili dersler olup, öğrencilerin kişisel ilgilerine göre bu dersleri seçmeleri esastır. Seçmeli dersler ise öğrencilerin bireysel ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçebilecekleri dersleri içermektedir (EURYDICE, 2009, 4).

Genel olarak ortaöğretim kurumlarında, haftalık toplam ders saati 30 ile 45 arasında değişmektedir. Eğitim-öğretim dönemlerine bakıldığında ise; ortaöğretim kurumlarının eğitim-öğretime başlama tarihleri ve eğitim süreleri ilköğretimlerle aynı olup Eylül ayı itibari ile başlar ve 180 iş günüdür. Bir ortaöğretim kurumunu başarıyla tamamlayanlara mezun olunan lise türünün adını, mezuniyet alanını ve mezuniyet puanını gösteren Lise Diploması verilmektedir. Lise diploması, yükseköğrenime geçiş için temel koşuldur (EURYDICE, 2009).

2.1.1.1.4. Yükseköğretim

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsamaktadır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 34).

2008-2009 eğitim-öğretim yılı itibari ile okullaşma oranı, % 27, 69’dur (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2010).

Yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;
2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;
5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;
6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözlü, yazılı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 35).
7. Üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, meslek yüksekokulları ve uygulama ve araştırma merkezleri yükseköğretim kurumlarını oluşturmaktadır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 36).
8. Yükseköğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddi imkânları elverişli olmayan öğrencilerin kayıt ücreti, imtihan harcı gibi her türlü öğrenim giderleri burs, kredi yatılılık ve benzeri yollarla sağlanır. Öğrenim harç ve ücretlerinin tutarları ve bunların ödenme tarzları ile burs ve kredilerin tutarları ve bunların verilmesi esasları, Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 38).

Adaylar yükseköğretim programlarına “Merkezi Yerleştirme” ve “Özel Yetenek Sınavları Yolu ile Yerleştirme” olmak üzere iki farklı yöntem ile yerleştirilmektedir. Merkezi yerleştirmenin temel amacı, adayları puanlarına uygun olarak tercih listelerindeki en üst sıradaki yükseköğretim programına yerleştirmektir (ÖSYM, 2000).

Lisans eğitimi üzerine ortalama iki yıllık bir eğitimi (tezsiz yüksek lisans programlarında bir yıl) başarıyla tamamlayanlara Yüksek Lisans (Bilim Uzmanlığı) Derecesi verilirken, Altı yıllık tıp fakültelerini bitirenlere Tıp Doktorluğu diploması verilmektedir. Beş yıllık diş hekimliği fakültelerini tamamlayanlara Diş Hekimliği Diploması, veteriner fakültesi mezunlarına Veteriner Hekimliği diploması verilmektedir. Beş ve altı yıl süreli fakültelerden mezun olanlar yüksek lisans derecesi almış sayılmakta ve doğrudan doktora programlarına kabul edilmektedirler (EURYDICE, 2009).

2.1.1.1.4.1. Yükseköğretime Giriş Sınavı

Türkiye’de, diğer birçok ülkede olduğu gibi yükseköğretime olan talep mevcut kontenjanların çok üstündedir. Bu gerçeği de göz önünde bulundurarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminin amacı; yükseköğretime olan talep ile yükseköğretim kurumlarındaki kontenjanlar arasındaki dengeyi sağlamak ve seçilebilecek tüm yüksek öğretim programlarında başarılı olma ihtimali yüksek öğrencileri seçerek kendi tercihleri ile Üniversiteye Giriş Sınavında göstermiş olduğu performansa göre yerleştirmektir (ÖSYM, 2000).

Yükseköğretimin üniversitelerde sağlandığı Türkiye’de lisans programlarına kayıt yaptırmak isteyen tüm öğrenciler temel ya da kısmi önkoşul olarak Giriş Sınavına girmek zorundadır. Askeri Kolejlere ya da Polis Akademisi gibi üniversite dışındaki bazı yükseköğretim kurumları Giriş Sınavını kısmi ön koşul olarak kabul etmenin yanı sıra adayları sözlü ve uygulamalı sınavlara tabi tutmaktadırlar (ÖSYM, 2000).

Merkezi Yerleştirme Sınavı, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılmakta olup iki aşamada gerçekleştirilmektedir. Birinci aşama, Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS), ikinci aşama ise Lisans Yerleştirme Sınavları (LYS) olarak adlandırılmaktadır. Sınavlarla ilgili bilgiler 2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzunda şu şekilde açıklanmıştır (ÖSYM, 2010a);

Tek oturumda uygulanan ve 160 dakika süren ve giriş sınavının ilk aşaması olan Yükseköğretime Geçiş Sınavı’nda; ortak müfredata dayalı Türkçe Testi, Sosyal Bilimler Testi, Temel Matematik Testi ve Fen Bilimleri Testi yer almakta ve yer alan sorular beş seçenekli, çoktan seçmeli türde olmaktadır (ÖSYM, 2010a).

YGS’de 140.000-179.999 arası puan alan adaylar, sadece meslek yüksekokulu ön lisans programları ile açık öğretim programlarını tercih edebilmekte, fakat LYS’lere girememektedirler. YGS puanlarından en az biri 180 ve daha fazla olan adaylar ise LYS’lere girme hakkı kazanmaktadır. Özel

yetenek sınavıyla öğrenci alan yükseköğretim programlarına başvurabilmek için de YGS puanlarından en az birinin 140 ve üzeri olması gerekmektedir (ÖSYM, 2010a).

YGS puanlarından en az biri 180 ve daha fazla olan adaylar isterlerse ikinci aşama olan Lisans Yerleştirme Sınavlarına (LYS) başvurabilmektedirler. Lisans Yerleştirme Sınavları; Matematik Sınavı (LYS-Fen Bilimleri Sınavı (LYS-2) Edebiyat-Coğrafya Sınavı (LYS-3) Sosyal Bilimler Sınavı (LYS-4) Yabancı Dil Sınavı (LYS-5) olmak üzere LYS 5 türden oluşmaktadır. LYS puan türleri ile öğrenci alan yükseköğretim programlarına girmek isteyen adayların, YGS'ye ek olarak LYS'lerden gerekli olanlara da girmeleri zorunlu olup LYS'de 180 ve üzeri puan alanlar, LYS puan türleri ile öğrenci alan lisans programlarını tercih edebilmektedirler (ÖSYM, 2010a).

Genç nüfuslu bir ülke olan ve öğrenci sayılarının çok fazla olduğu Türkiye'de gerek ortaöğretim kurumlarına girebilmek gerekse yükseköğretim programlarına yerleşebilmek oldukça zorlu bir yarış olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler, ilköğretimden ortaöğretime geçiş için girmeleri gereken Seviye Belirleme Sınavları'na ve ÖSYS'ye hazırlık sürecinde okullarının yanı sıra özel dersanelere de devam etmektedirler. Türkiye'deki özel dersaneler, yaygın eğitim kurumları arasında yer almakta ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir. Bu nedenle, dersanelerle ilgili bilgiler, yaygın eğitim bölümünde sunulacaktır.

2.1.1.1.5. Özel Eğitim

Türkiye'de özel eğitim kapsamında eğitim alanlar; hafif, orta, ileri derecede zihinsel engelli bireyler, birden fazla engeli olan, hiperaktivite ile birlikte dikkat eksikliği olan; konuşma, işitme ve görme engelli olan ya da ortopedik ve otistik engelli olan bireylerdir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler, "Özel Eğitim Okullarına" devam etmenin yanı sıra, hafif derecede engeli olan öğrenciler kendi sınıflarında yarı zamanlı ya da tam zamanlı "kaynaştırılmalı eğitime" devam edebilmektedirler. Rehberlik ve Araştırma Merkezleri özel eğitim gereksinimi olan çocukları belirlemek ve uygun danışma hizmeti sağlamakla yükümlüdür (EURYDICE, 2009).

2.1.1.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitimin amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır (MEB Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 40).

Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir. Yaygın eğitim, genel ve mesleki - teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır (T.C. Resmi Gazete, 1973, Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 41).

Genel eğitim programları, mesleki ve teknik eğitim programları, çırak, kalfa ve ustalık eğitim programları ve açık öğretim programları olmak üzere dört alanda sürdürülen yaygın eğitim faaliyetlerini düzenleyen ve uygulayan eğitim kurularının temel yapıları ve görevleri yönetmeliklerce belirlenmiştir (Akçay, 2006).

Yaygın eğitim çalışmaları, başta halk eğitim merkezleri olmak üzere değişik kurumlarca yapılmaktadır. Günümüz gelişen dünyasında insanların sahip olmak istedikleri beceriler de değiştiğinden dikiş-nakış, dokuma, daktilo gibi kurslar yerlerini, bilgisayar ve yabancı dil kurslarına bırakmıştır (Ceylan, 2001).

Yaygın eğitim kapsamında dershaneler de faaliyet göstermektedir.

8/2/2007 tarih ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda dershane; öğrencileri bir üst okulun veya yükseköğretime giriş sınavlarına hazırlamak, istedikleri derslerde yetiştirmek ve bilgi düzeylerini yükseltmek amacıyla faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarını ifade etmektedir (T.C. Resmi Gazete, 2007, Özel Öğretim Kurumları Kanunu).

21 Ekim 2009 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 27383 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Özel Dershaneler Yönetmeliği’nin 5. Maddesinde dersanelerin amacı Millî Eğitim Temel Kanununun genel ve özel amaçlarıyla temel ilkelerine uygun olarak öğrencileri;

- a) İstedikleri ders veya derslerde yetiştirmek onların bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerine katkıda bulunarak düzeylerini yükseltmek,
- b) Bir üst öğretim kurumuna girişle ilgili sınavlara hazırlamak için gerekli çalışmaları yapmak olarak ifade edilmektedir (T.C. Resmi Gazete, 2009b, Özel Dershaneler Yönetmeliği, Madde 5).

Her ne kadar Türkiye’de dersaneler ranta dönüştüğü konusunda eleştirilseler de, Türk Eğitim Sistemi içinde var olan yoğun sınav maratonu ve öğrencilerin iyi okullarda eğitim görebilme çabaları, dersanelerin önemini korumasına neden olmaktadır.

Bundan sonraki bölümde; Japon Eğitim Sistemi incelenerek, Japon Eğitim Sistemini düzenleyen esaslar, Japonya’da okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitimi kapsayan örgün eğitim sistemi ve yaygın eğitim sistemi ile ilgili elde edilen bulgular sunulacak ve yorumlanacaktır.

2.1.2. Japon Eğitim Sistemi

Japonya dünyanın en yüksek standartlı eğitimlerinden ve en yüksek okuma yazma oranlarından birine sahiptir. Çocukların yaklaşık %93’ü liselere girmekte ve neredeyse tamamı başarıyla mezun olmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretimdeki yüksek okullaşma oranının yanı sıra; Japonya, dünyada en yüksek üniversiteye kayıt oranlarından birine sahiptir. Japonya’da nüfusa hizmet vermek için birçok sayıda devlet üniversitesi ve özel üniversite bulunmaktadır (http://educationjapan.org/jguide/education_system.html).

Anaokulları zorunlu eğitim kapsamında olmamasına rağmen, Japonya’da çocukların çoğu, eğitimlerine anaokullarına giderek başlamaktadır. 6 yıl ilkokul ve 3 yıl ortaokuldan oluşan 9 yıllık zorunlu eğitim kapsamında bireylere ücretsiz eğitim fırsatı sağlanmakta ve birinci sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar tüm öğrencilere net ve dengeli bir eğitim

sunulmaktadır. Lise (dokuzuncu sınıftan on ikinci sınıfa kadar) zorunlu olmamasına rağmen ortaokuldan mezun olan öğrencilerin %94'ü liselere devam etmektedir. Liselerden mezun olan öğrencilerin 3'te 1'i ise 4 yıllık üniversite, iki yıllık yüksekokul ya da diğer enstitüler gibi yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptırmaktadırlar (Dolan ve Worden, 1994).

Japon Eğitim Sistemi, 20. yüzyılın sonlarından itibaren güçlü yasal temellere sahiptir, özellikle Eğitim Temel Kanunu (The Fundamental Law of Education), Okul Eğitimi Kanunu (The School Education Law) ve yeni Anayasa, bu yasal dayanağın temelini teşkil etmektedir (Dolan ve Worden, 1994).

Japon Temel Eğitim Kanununun 1. maddesinde, eğitimin hedefleri (objectives) şu şekilde belirtilmektedir: "Eğitim, barışçıl ve demokratik bir eyalet ve toplumun formatif unsurları olarak gerekli olan özelliklerle donatılmış olması gereken, akıl ve vücut sağlığı yerinde bireylerin büyümelerine yönelik çaba sarf ederek, kişiliğin tamamıyla gelişimini hedeflemelidir" (Takeshi, 1998).

Japonya'nın ulusal eğitim politikası ise, Japon Anayasası'nın 26. maddesi uyarınca aşağıdaki gibi belirlenmektedir (Türkoğlu, 1998, 477);

"Herkes, kendi yeteneğine uygun ve eşit bir eğitim hakkına sahiptir. Erkek ve kız çocukların kanunla sağlanmış temel eğitimden yararlandırılması zorunludur. Zorunlu temel eğitim hizmeti parasız olacaktır."

Temel Eğitim Kanunu'nda Anayasadaki eğitim politikasına uygun olarak, ulusal eğitimin temel ilkeleri 11 maddede toplanmıştır (Türkoğlu, 1998, 477-479; Horio, 1990, 400-401; Güvenç, Oktan, Belek, Akarsu, Tözeren ve Özden, 1998, 60-62):

I. Eğitimin amacı: Eğitim kişi ve kişiliğin tam olarak gelişmesini amaçlayarak, akıl ve beden sağlığı yerinde, gerçeği ve adaleti seven, bireysel değerlere ve emeğe saygılı, deri bir sorumluluk duygusu ile bağımsız bir ruha sahip, barışçı bir devlet ve toplum kuran insanları yetiştirilmesine çalışılacaktır.

II. Her yerde eğitim: Her yerde ve her durumda, eğitimin amacı göz önünde tutulacaktır. Bu amaca ulaşmak için, karşılıklı iş bölümü ve işbirliği ruhu içinde, akademik yaratıcılığa saygılı, günlük hayatın gerçekleriyle özgürlüğü göz ardı etmeyen bir kültürü yaratılmasına ve geliştirilmesine çalışılacaktır.

III. Fırsat eşitliği: herkes kendi yeteneğine ve fırsat eşitliğine uygun bir eğitim görecek, ırk, inanç, sosyal konum, ekonomik durum, aile (soy) kökü açısından herhangi bir ayrıcalığa yer verilmeyecektir. Devlet ve kamu tüzel kişileri, ekonomik nedenlerden dolayı eğitim olanaklarından yeterince yararlanamayanlara yardımcı olacaklardır.

IV. Zorunlu (temel) eğitim: aileler bütün kız ve erkek çocuklarını dokuz yıllık temel eğitime göndermekle yükümlüdürler. Devletçe ve kamu tüzel kişilerin açılmış resmi okullarda temel eğitimden ücret alınmayacaktır.

V. Karma eğitim: erkek ve kadın vatandaşlar, birbirlerine saygılı bir işbirliği içinde yaşayacaklardır. Bunu sağlamak için eğitimde "karma eğitim" ilkesine uyulacaktır.

VI. Öğretmenler: kanunla kurulan okullar kamu malı olacak, devlet ve kamu tüzel kişilerden başka, yalnızca kanunla belirlenmiş tüzel kişiler okul açma yetkisine sahip olacaktır. Kanunla kurulmuş okullarda çalışan tüm öğretmenler, toplumun kamu görevlileri sayılacaklardır. Görev bilincine sahip öğretmenler sorumluluklarını eksiksiz olarak yerine getirecektir. Bu yüzden öğretmenin toplumdaki yerine ve konumuna gereken saygı gösterilecek, mesleğin onuruna ve bütünlüğüne yaraşan biçimde çalışmaları sağlanacaktır.

VII. Sosyal eğitim: Devlet ve kamu tüzel kişileri (yerel yönetimler), ev ve ailelerdeki eğitim ile işyerlerindeki ve toplumdaki sosyal eğitimi destekleyeceklerdir. Devlet ve kamu tüzel kişileri kütüphaneler, müzeler, halkevleri ve benzeri kurumlar açarak, okullardaki kurulu tesislerden ve elverişli yöntemlerden yararlanarak, eğitimin amacını gerçekleştirmeye çalışacaklardır.

VIII. Siyasal eğitim: Akılcı ve sorumlu bir vatandaşlık eğitimi için gerekli siyasal bilgilere yer ve değer verilecektir. Kanunla açılmış (resmi) okullar, belli bir siyasal partiden yana ya da o partiye karşı bir öğretiden dikkatle kaçınacak ve sakınacaklardır.

IX. Dini eğitim: eğitimde dini hoşgörüyü önem verilecek, dinin toplum hayatındaki yeri, gereği gibi korunup değerlendirilecektir. Kanunla kurulmuş okullarda, belli bir dinden yana ya da o dine karşı öğretiden kaçınılacaktır.

X. Okul eğitimi: eğitim her türlü ideolojik denetim ve gözetim dışında, yalnız halka karşı sorumlu olacaktır. Okul yönetimi, bu güvencenin bilincinde olarak, eğitimin amacına varmak için gerekli koşulların sağlanması ve korunması için çalışacaktır.

XI. Ek Madde: Yukarıdaki hususların gerçekleşmesi amacıyla gerekli görülen yeni kanunlar çıkarılacaktır (Türkoğlu, 1998, 477-479; Horio, 1990, 400-401; Güvenç ve diğerleri, 1998, 60-62).

Japonya, zorunlu temel eğitim ve ortaöğretimde yeryüzündeki en yüksek okullaşma oranı ile en yüksek mezuniyet ve başarı düzeyine ulaşmıştır. Yanı sıra, Anayasaya ve eğitim temel kanunlarına göre zorunlu ve parasız olmamasına rağmen okul öncesi ve yüksek (mesleki-teknik) öğretim kademelerinde de dünyanın en başta gelen ülkeleri arasında yer almaktadır (Türkoğlu, 1998).

Japonya'da eğitim sistemi merkezi bir yapıya sahip olsa da; Ulusal, Milli ve Bölgesel olmak üzere üç düzey hükümet yönetimi, eğitim hizmetlerini sağlama, finanse etme ve yönlendirme konusunda farklı yükümlülüklerle sahiptir. Sistemin en üst düzeyinde Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT, Monbusho) bulunmakta olup; bütçelendirme, eğitim programları, ders kitapları ve ulusal eğitim standartları konusunda en önemli sorumluluğa sahiptir. Eğitim Bakanlığı'nın daha genel görevleri ise, eğitimin, bilimsel bilginin, akademik araştırmaların, kültür ve spora dayalı çalışmaların sağlanması ve yaygınlaştırılmasıdır. Bakanlık, Merkez Eğitim Konseyi gibi

tavsiye mercileri ve Eğitim Reformu Ulusal Konseyi gibi konseyler tarafından da desteklenmektedir. (Dolan ve Worden, 1994).

Japon Temel Eğitim Sistemi; İngiliz, Fransız ve Amerikan Sistemlerinin bir karışımı üzerine modellenmiştir ve muhtemelen en fazla etkiye sahip olan Amerika sistemidir. Sistem dahilinde; anaokulları (yochien), ilkokullar (shogakkou), ortaokullar (chugakkou), liseler (koukou; koutougakkou) ve üniversiteler bulunmaktadır Daha detaylı bir sıralama ise şu şekilde yapılabilir (http://educationjapan.org/jguide/education_system.html);

- Anaokulu, İlkokul ve Ortaokullar

Bu okulları takip eden ve bazıları yarı zamanlı ya da uzaktan eğitim temeline sahip olan okullar;

- Liseler,
- Teknoloji kolejleri,
- Körler okulu,
- Sağır okulu,
- Engelliler okulu,
- Özel eğitim okullarıdır (http://educationjapan.org/jguide/education_system.html),

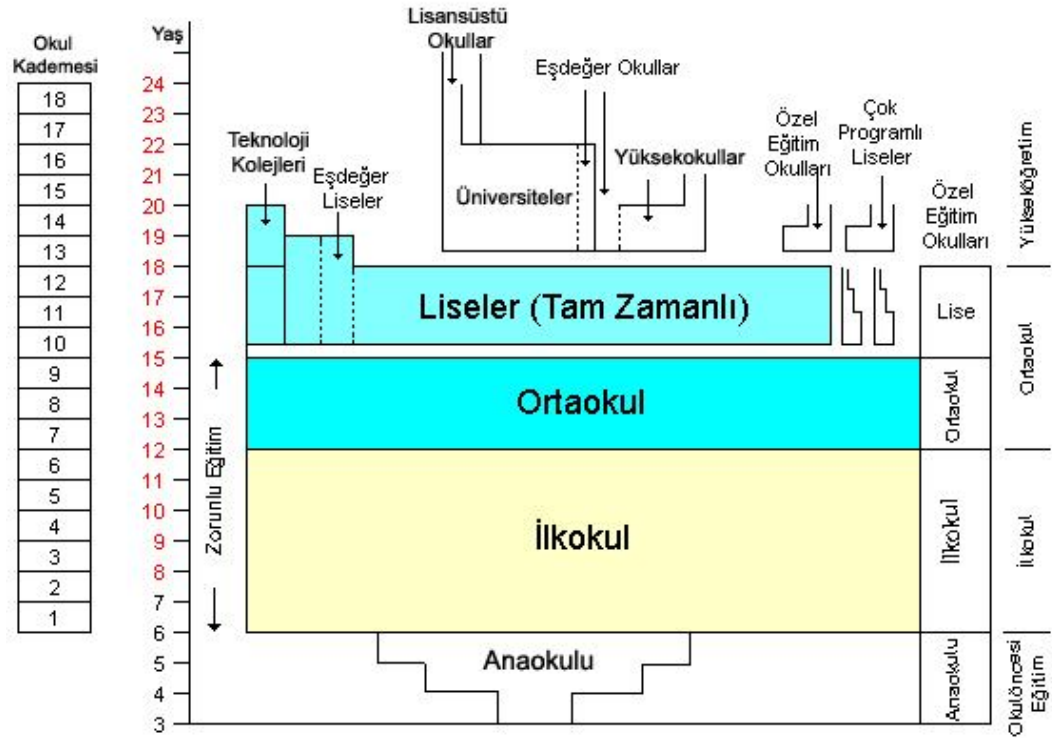
Bu okullar, yükseköğretim ile devam etmektedir. Yükseköğretim kurumları ise;

- Mesleki okullar (hemşirelik, Mühendislik gibi),
- Yüksek okullar,
- Üniversite,
- Lisansüstü okulları (Yüksek lisans ve Doktora dersleri),
- Karma okullardır (http://educationjapan.org/jguide/education_system.html).

Okullar “kurucularının statüsüne” göre ulusal okullar, devlet okulları ve özel okullar olmak üzere üç kategoriye ayrılırlar. Kanun gereğince, sadece ulusal hükümet, yerel yönetimler ve eğitim kuruluşları okul kurmakla yetkilendirilmiştir (Darling-Hammond ve Cobb, 1995).

Ortaokul düzeyine kadar Japon okulları neredeyse tamamıyla devlet okullarıdır (%5’ten daha az okul özel okuldur). Ortaokula kadar, öğrenciler evlerinin bulunduğu bölge kapsamında yer alan okullarda öğrenim görmektedirler (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

Japon Eğitim Sistemini ana hatlarıyla gösteren şema, Şekil 2'de sunulmuştur:

Şekil 2. Japon Eğitim Sistemi

Kaynak: UNESCO. (2010). *Japanese Education System*. Web: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/Countries/WDE/2006/ASIA_and_the_PACIFIC/Japan/struc_jpn.gif adresinden 03.06.2010'da alınmıştır.

Japon Eğitim Sistemi, örgün ve yaygın eğitimden oluşmaktadır. Örgün eğitim başlığı altında okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim sisteminden bahsedilecektir. Türkiye'de ilköğretim olarak nitelendirilen kademe Japonya'da ilkokul ve ortaokul kademelerinden oluşmaktadır. Hayat boyu öğrenmenin oldukça önemsendiği Japonya'da yaygın eğitim faaliyetleri de örgün eğitim faaliyetlerini destekler niteliktedir.

2.1.2.1. Örgün Eğitim

Japonya'da örgün eğitim; anaokulları, ilkokullar, ortaokullar, liseler, yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda özel eğitim veren okullar da mevcuttur.

2.1.2.1.1. Okul Öncesi - Anaokulları (Yochien)

Zorunlu eğitim kapsamında olmamasına rağmen, 2000 yılında anaokuluna kayıt yaptıran öğrenci sayısı ilköğretim ve ortaöğretim okullarına kayıt yaptıran öğrencilerin %63'ünden daha fazladır. Bu orandan yola çıkarak; tüm Japon öğrencilerin yarısından fazlasının öğrenimlerine, devlet tarafından öngörülenden daha erken başladıklarını söylemek mümkündür (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

Öğrencilerin küçük yaşlarda bazı temel becerilerinin kazandırılmasının hedeflendiği okulöncesi eğitimde; öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun günlük faaliyetleri yoluyla gelişimlerini desteklemek, eğitimin amaçlarını çoğunlukla oyun ile öğretim yoluyla gerçekleştirmek, her bir öğrencinin kendi kişisel gelişim özelliklerine uygun rehberlik hizmetleri sunabilmek en önemli üç temel unsur olarak ortaya çıkmaktadır (Yamazaki, 2003).

Bu genel prensipler dahilinde okul öncesinin temel amaçları ise;

- 1)Temel yaşam alışkanlıkları ve sağlıklı, güvenli ve mutlu bir yaşam için sahip olunması gereken tutum ve davranışların teşvik edilmesi, sağlıklı akıl ve vücut için gerekli olan becerilerin kazandırılması,
- 2)İnsan sevgisi ve güveni geliştirmek; bağımsızlık, işbirliği ve ahlak kavramlarını aşılama,
- 3)Kişinin yaşadığı çevreye ve topluma olan ilgisini geliştirmek ve çevreye yönelik hassasiyetini ve kapasitesini arttırmak,
- 4)Günlük hayatta dile karşı ilgiyi arttırmak, diğer kişileri dinleme ve onlarla konuşma esnasında olumlu tavırlar sergilenmesini teşvik etmek ve dil duyarlılığını geliştirmektir (Yamazaki, 2003, 325).

Okul öncesi eğitimin verildiği anaokullarına üç ile beş yaş arasındaki çocuklar kabul edilmekte ve kabul edildikleri yaşa göre bir ile üç yıl eğitilmektedirler. Anaokulları ulusal ve yerel eğitim yöneticilerinin denetimlerine tabidir ve okulların fiziksel olanakları ve donanımları, öğretimlerinin içeriği ve diğer konular Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği yasal standartlara uygun olarak belirlenmektedir (Türkoğlu, 1998).

Okul öncesi eğitimde (anaokullarında) öğrenciler sağlık, insan ilişkileri, çevre, dil ve ifade alanlarında kapsamlı eğitimler almaktadır (Darling-Hammond ve Cobb, 1995). Anaokullarının programları dahilinde; Sağlık, Sosyal Yaşam, Doğa, Dil, Müzik ve Ritim, Ritmik Oyunlar, Sanat ve El

Sanatları gibi dersler yer almakta ve temel amaç anaokulu çocuklarının birbirleriyle yakın ilişkiler kurmalarını, çocukların etkinliklerini ve deneyimlerini arttırarak başarılı olmalarını sağlamaktır (Türkoğlu, 1998; Tokyo Sakura Anaokulu, 2010).

Japonya'da göze çarpan en önemli unsur ise; öğrencilerin okulöncesi eğitim kurumlarına (anaokullarına) sınavla alınmasıdır. Giriş sınavına tabi olan öğrenciler için bu kademedede sınıfta kalma yoktur (Türkoğlu, 1998).

2.1.2.1.2. İlkokul (Shogakkou)

Japon Eğitim Sistemi'nde zorunlu temel eğitimin birinci kademesini oluşturan ilkokullar; öğrencilerin 6 yaşından 12 yaşına kadar olan 6 yıllık bu süreçte Japon çocuklarının eğitim gördüğü okullardır (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

İlkokullara giriş sınavla olmadığı için ilkokul çağına gelen öğrencilerin hangi ilkokulda okuyacakları Yerel Eğitim Komisyonları tarafından coğrafi esaslar göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Japonya'da ilkokul eğitiminin amacı; öğrencilerin, temel bilgilerle donatılması, zihinsel ve bedensel gelişmelerinin olumlu bir şekilde yönlendirilmesi, el becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilere Japon gelenek ve anlayışının kazandırılması, onlarda iyi vatandaşlı, Japon ulusu mensubu olma onur ve bilincinin, başarılı olma duygu ve sorumluluğunun geliştirilmesi ve ortaokul öğrenimine temel oluşturulmasıdır (Türkoğlu, 1998).

Hem ilk hem de ortaokullarda ders yılı Nisan-Temmuz, Eylül-Aralık ve Ocak-Mart ayları arasında olmak üzere 3 dönemdir. İlk ve ortaokullarda okutulacak olan dersler ve her ders için zorunlu yıllık ders saati sayısı, Japon Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan "Okul Eğitim Kanunu'nun Uygulanmasını Düzenleyen Tüzük" kapsamında belirlenmiştir. Derslerin amaçları ve içerikleri ise Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan "Ders Programları" ile ana hatları ile belirlenmiş olsa da her okul, yerel gereksinimleri ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak kendi eğitim programlarını hazırlamaktadırlar (Demirel, 2000).

İlkokullarda; öğrenciler, Japon Dili (Okuma, Yazma, Edebiyat), Matematik, Fen (3.-6.sınıflar), Sosyal Bilgiler (3.-6.sınıflar), Resim, Müzik, Beden Eğitimi, Ahlak Eğitimi, Ev Sanatları-Aile Dersi (5. ve 6. sınıflar), Yaşam-Çevre Çalışmaları (1. ve 2. sınıflar) derslerini almaktadırlar. Öğretim programı kapsamında sınıf faaliyetlerini ve kulüp aktivitelerini içeren “Özel Faaliyetler” ve farklı konu alanlarında öğrenilen bilgi ve becerilerin birleştirilmesini amaçlayan birleştirilmiş çalışmalar için ayrılan zaman dilimleri (3.-6. sınıflar) vardır (Clark, 2005; Wikipedia, 2010c).

Dersler hem bilgi vermeye yönelik teorik anlatımlarla hem de fen laboratuvarları, bilgisayar laboratuvarları ile resim atölyelerinde pratik uygulamalarla yapılmaktadır. Kız öğrencilere yemek pişirme, ev işi dersleri; erkek öğrencilere ise marangozluk ve balık tutma gibi konularda uygulamalı dersler verilmektedir. İlkokullarda eğitim-öğretim dönemi, en az 35 hafta (Yaklaşık 9 ay) sürer. İlkokullarda sınıfta kalma yoktur. Yanı sıra, lise ve üniversite giriş sınavlarının yoğun baskısını hisseden Japon öğrenciler ilkokuldan itibaren lise ve üniversite giriş sınavlarına hazırlanmaktadır (Türkoğlu, 1998).

2.1.2.1.3. Ortaokul (Chugakkou)

Japonya’da zorunlu eğitimin ikinci kademesini ise, ortaokullar oluşturmaktadır. 12 yaşından 15 yaşına kadar olan bu süreç, Japon çocuklarının yetiştirilme sürecinde oldukça önemli görülmektedir. Öğrencilerin ortaokul başarı düzeylerinin hayatlarının geri kalanını şekillendirdiğine inanılmaktadır. Ortaokulda alınan sonuçlar, iyi bir liseye girişi, dolayısıyla iyi bir üniversiteyi ve kariyeri de belirlemektedir. Bu yüzden, öğrenciler genellikle geç saatlere kadar okulda kalmakta ve özel dersaneler (Juku) kapsamında düzenlenen derslerin yanı sıra farklı birçok kulüp faaliyetine katılmaktadırlar (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

İlkokullarda olduğu gibi ortaokullarda da giriş sınavı yoktur. Bu nedenle; öğrencilerin ilkokuldan sonra hangi ortaokula gidecekleri Yerel Eğitim Komisyonu tarafından, coğrafi esasa göre belirlenmektedir ve öğrenciler belirlenen okullara gitmek zorundadırlar. Ulusal ve yerel okullar ücretsiz olup,

öğrencilerin kitap, öğle yemeği ve benzeri okul giderleri devlet tarafından karşılanmaktadır. Japonya'da öğretmen ve öğrencilerde kıyafet zorunluluğu yoktur (Türkoğlu, 1998).

Ortaokullarda öğrenciler Japon Dili, Sosyal Bilimler, Matematik, Fen, Müzik, Güzel Sanatlar, Sağlık ve Beden Eğitimi, Endüstriyel Sanatlar ve Ev Ekonomisi-Teknik Eğitim ve Aile Eğitimi, Yabancı Diller, Ahlak Eğitimi (Özel okullarda Din Dersi okutulabilir) konularında eğitilmektedirler (Darling-Hammond ve Cobb, 1995; Wikipedia, 2010d). Japon ortaokullarında en çok öğretilen yabancı diller İngilizce ve Çince'dir. Sosyal Çalışmalar ve Özel Faaliyetler (Öğrenci Konseyleri, Kulüp Çalışmaları ve Okul Etkinlikleri) öğrencilerin katılmaları gereken faaliyetler arasındadır. Seçmeli Dersler ve birleştirilmiş çalışmalara ayrılan süreler dahilinde öğrenciler ortaokul eğitimlerini tamamlamaktadırlar (Clark, 2005).

Ortaokullarda eğitim-öğretim süresi, en az 35 hafta (yaklaşık 9 ay) sürmektedir. Ortaokullarda sınıfta kalma olamamasına rağmen ortaokulu bitiren öğrenciler için liselere girmek zorlu bir sınav dönemine girmek anlamına gelir. Öğrenciler; giriş sınavını kazanmak koşuluyla, Genel Kültür Liselerine, Teknoloji Kolejlerine veya Özel Eğitim Kolejlerine devam edebilmektedir. Ortaokulu bitiren öğrencilerin %97'si liselere girebildiği halde öğrencinin yeteneğine göre hangi liseye gidebileceği bu sınavla belirlenmektedir. Öğrencilerin okulda aldıkları eğitimin yanı sıra geç saatlere kadar dersanelerde çalışarak hazırladıkları lise giriş sınavlarında beş ana dalda soru sorulmaktadır. Bunlar; İngilizce, Japonca, Sosyal Bilimler, Matematik ve Fen Bilimleridir (Türkoğlu, 1998).

2.1.2.1.4. Ortaöğretim Okulları - Liseler (Koukou; koutougakkou)

15-18 yaşları arasında, Japon okul sistemi içindeki bir öğrenci üzerindeki baskının zirve noktası, bir giriş sınavı ile ortaöğretim okullarına girmektir. Öğrencilerin bu aşamada, okulda aldıkları eğitim yeterli görülmemekte ve öğrenciler genellikle iyi bir özel dershaneye (Juku) devam etmektedirler. Japonya'da iyi bir üniversitede yer edinebilmek, bir öğrencinin tam anlamıyla doğru bir ortaöğretim okuluna gitmesi gerektiği anlamına

gelmektedir, bu nedenle giriş sınavı Japon öğrencilerinin gelecekteki kariyerleri açısından oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Zorunlu olmamasına rağmen Japonya'da, tüm öğrencilerin %90'ından fazlası ortaöğretim okullarına devam etmektedir (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

Ortaöğretimin ikinci aşamasını oluşturan liseler; tam gün öğretim yapan liseler, yarım gün öğretim yapan liseler ve uzaktan (mektupla) öğretim yapan liseler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Türkoğlu, 1998; Ministry of Education, Science, Sports and Culture, 1996; Osaka Prefectural Government, 2010).

Japonya'da tam zamanlı liselerin yanı sıra yarı zamanlı ortaöğretim okulları da bulunmaktadır. Öğrencilerin tam zamanlı çalıştığı bazı durumlarda, öğrenciler normal liselerin yerine akşam okullarına devam edebilmektedirler. Bu dersler akşam saatlerinde düzenlenmektedir. Normal liselerde eğitim 3 yıl sürerken, eğitim süresinin sınırlı olması nedeniyle akşam okullarında öğrenciler dört yıl eğitim almaktadırlar. Devlet okullarının yanı sıra, öğrenciler için Özel Teknik ya da Mesleki Eğitim Okulları (Senmon Gakkou) ve Özel Liseler (Kolejler) gibi daha birçok seçenek de mevcuttur. Özel Teknik ya da Mesleki Eğitim Okulları; öğrencilerin, lise öğrenimlerini motor mekaniği, kuaförlük ya da mimarlık gibi mesleki bir konu ile birleştirmesine imkân tanımaktadır ve ortaokuldan sonra genellikle 4 yıllık eğitim vermektedir (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

Liselerde genellikle Japon Dili I & II (18 Kredi), Japon Klasikleri (8 Kredi), Dünya Tarihi (2-4 Kredi), Japon Tarihi ve Coğrafyası (2-4 Kredi), Vatandaşlık – Modern Toplum veya Etik, Siyaset ve Ekonomi (4 Kredi), Matematik (16 Kredi), Fen Bilgisi (Fizik, Kimya, Biyoloji ve Jeoloji) (4-8 Kredi), Beden Eğitimi (7-9 Kredi), Sağlık Eğitimi (2 Kredi), Müzik, Güzel Sanatlar, El İşleri ve Güzel Yazı (2 Kredi), Yabancı Dil (8-16 Kredi), Ev Ekonomisi-Aile Dersi (4 Kredi), İletişim Dersleri ve bazı özel okullarda din dersleri (Clark, 2005; Wikipedia, 2010e). Özel alan dersleri ise tarım, sanayi, ticaret, balıkçılık, ev ekonomisi ve hemşireliktir. 1994 yılından itibaren hem genel

hem de özel alan derslerini kapsayan kapsamlı bir eğitim de verilmeye başlanmıştır (Darling-Hammond ve Cobb, 1995).

Bütün lise öğrencilerinin zorunlu dersleri öğrenmesi ve geçer not alarak o ders için gerekli krediyi sağlamaları gerekmektedir. Bu derslere ek olarak okullar, her sınıfın tüm öğrencilerine haftada bir ya da daha fazla ders saatinden az olmamak üzere ders dışı toplu çalışmalar yapmak zorundadır. Yanı sıra, öğrenciler haftada en az bir saat kulüp faaliyetlerine katılmaktadırlar (Demirel, 2000).

Japon Okul Eğitim Kanunu'nun maddelerine uygun olarak tüm ilkokul ve ortaokullarda tüm derslerin işlenişinde ders kitaplarının kullanılması gerekmektedir. Okullarda kullanılan ders kitapları ya özel yayınevleri tarafından hazırlanarak Eğitim, Bilim, Spor ve Kültür Bakanlığı tarafından onaylanmakta ya da doğrudan bakanlık tarafından hazırlanmaktadır. Bakanlık tarafından hazırlanan kitaplar genellikle liselerdeki bazı meslek dersleri üzerine ya da özel eğitim okullarına yönelik olmaktadır, çünkü az sayıda basılan bu kitapların satış oranları çok sınırlı olduğundan ticari yayıncılar bu kitapların basımında istekli değildirler (Ministry of Education, Science, Sports and Culture, 1996)

2.1.2.1.5. Yükseköğretim

Japonya'da yüksek öğrenim kurumları; üniversiteleri, yüksek okulları ve teknoloji kolejlerini ve özel uzmanlık programları sunan mesleki kolejleri (specialized training collages) kapsamaktadır (MEXT, 2010a).

Japonya, özel üniversiteler ve devlet üniversitelerinden oluşan geniş bir sisteme sahiptir. Japon Üniversiteleri dört yıllık lisans programları, iki yıllık yüksek lisans programları ve üç yıllık doktora programları (ya da bütünleşik beş yıllık yüksek lisans ve doktora programları) sunmaktadır. Japonya'da birçok üniversite bulunmaktadır. Bazı programlara ise sadece Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT-Monbukagakusho) tarafından verilen bursları alan öğrenciler katılabilmektedirler (<http://educationjapan.org/jguide/university.html>).

İleri düzey öğrenme merkezleri olarak üniversitelerin amacı ise, öğrencileri çeşitli bilgilerle donatmak ve ihtisaslaşmış akademik disiplinlerde araştırma yapmayı teşvik etmektir. Genellikle iki ya da üç yıl süren ve mezunlarına “Önlisans Derecesi” verilen yüksekokullarda ise öğrencilere belirli disiplin alanlarında derinlemesine öğrenme ve araştırma imkânları sunularak, onların iş yaşamı ile günlük hayatta gerekli olan becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Genellikle 5 yıl süren (Deniz Ticareti Çalışmaları için 5,5 yıl) ve mezunlarına “Önlisans Derecesi” verilen Teknoloji Kolejlere ise üniversiteler ya da yüksekokullardan farklı olarak ortaokul mezunlarını kabul etmektedir (MEXT, 2010a).

Japonya’da ulusal, yerel ve özel olmak üzere yaklaşık 700 üniversite bulunmaktadır. Altı yıllık çalışma süresini gerektiren tıp, diş hekimliği ve veterinerlik bölümü haricinde lisans düzeyinde bir üniversite programını bitirmenin süresi 4 yıldır (<http://www.studyjapan.go.jp/en/toj/toj0201e.html>).

Lisansüstü eğitim; yüksek lisans ve doktora olmak üzere iki kademedeyi içerir. Lisansüstü öğrenim programlarının uzunluğu, yüksek lisans ve doktora programları için farklılık göstermektedir. Yüksek lisans programı 2 yıl, doktora programı ise 5 yıl sürmektedir. Genellikle doktora programı ilk dönem ve ikinci dönem olmak üzere iki bölüme ayrılır, ilk dönem iki yıl yüksek lisans programına uygulanabilir diğer üç yıllık süre ise ikinci dönem olarak adlandırılmaktadır (<http://www.studyjapan.go.jp/en/toj/toj0201e.html>).

Clark (2005). Japonya’da lisans ve lisansüstü eğitim programlarını ve sonrasında alınan dereceleri şu şekilde belirtmiştir:

- 1. Basamak:** Lisans derecesi (*Gakushi Shogo*) için beşeri bilimler, sosyal bilimler, fen bilimleri ya da mühendislik ve tarım gibi alanlarda verilen 4 yıllık eğitimin tamamlanması gerekmektedir. Tıp, diş hekimliği ve veterinerlik alanlarında lisans eğitimi 6 yıl sürmektedir. Bu eğitimi tamamlayanlar yüksek lisansını tamamlamış kabul edilir ve doğrudan doktora programına başvurabilirler.
- 2. Basamak:** Yüksek lisans derecesi (*Shushi-go*) 2 yıl tam zamanlı ya da 4 yıl yarı zamanlı eğitimi gerektirmektedir. Uzmanlık alanlarının çoğu için yüksek lisans programları mevcuttur ve dersler, tez ve sözlü sınavları kapsamaktadır.
- 3. Basamak:** Doktora Derecesi (*Hakushi-go*) yüksek lisans derecesini takip eden 3 yıllık ya da lisans derecesinden sonra 5 yıllık çalışmayı gerektirmektedir. Program genellikle, dersleri, doktora tezinin sunulmasını ve sözlü savunmayı kapsamaktadır (Clark, 2005).

2.1.2.1.5.1. Yükseköğretime Giriş Sınavı

Japonya’da öğrencilerin yükseköğretim kurumlarında eğitim görebilmeleri için Üniversitelere Kabul İçin Ulusal Merkezi Sınavı’nı (National Center Test for University Admissions) başarıyla geçmeleri gerekmektedir (Wikipedia, 2010a).

Üniversitelere giriş, büyük ölçüde öğrencilerin giriş sınavlarında aldığı puanlara dayanmaktadır. Ulusal üniversitelere başvurmak isteyenler, ilk önce tüm ülke çapında uygulanan genel bir başarı testine girmek, ikinci aşamada ise öğrencilerin girmek istediği üniversitelerin kendilerinin yapmış olduğu sınavları geçmek zorundadır. Devlet üniversitelerinde merkezi sınav ve üniversitelerin kendilerinin oluşturdukları sınav bulunurken, özel üniversitelere girmek isteyenlerin sadece tercih edecekleri üniversiteler tarafından yapılan sınavlara girmeleri yeterli olmaktadır. Devlet okullarının iki aşamalı bir eleme sistemi uygulamalarının nedeni, devlet okullarına başvuran kişi sayısının çok fazla olmasıdır. Kontenjanların, artan talebi karşılayamamasından dolayı; bu üniversiteler genel giriş sınavını, kendilerinin yapmış oldukları kabul sınavları için bir ön koşul olarak kabul etmektedirler (Wikipedia, 2010b).

Yükseköğretime Giriş Sınavı, “Üniversiteye Giriş Sınavları Ulusal Merkezi” tarafından hazırlanmakta ve merkezi sınav, adayların lise eğitimlerinden sonra elde ettikleri temel akademik başarı düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir (Kamiya, 2009).

Giriş sınavına başvuran adaylar; Japonca, Sosyal Bilimler (Japon Tarihi, Dünya Tarihi, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi), Yabancı Dil (İngilizce, Fransızca, Almanca, Çince ve Korece), Fen (Biyoloji, Fizik ve Kimya) ve Matematik olmak üzere 5 temel alanda teste tabi tutulmaktadır. Testler çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır, fakat İngilizce testinde çoktan seçmeli sorulara ek olarak bir de dinlediğini anlama bölümü bulunmaktadır (Kamiya, 2009).

Adaylar, merkezi sınavdan aldıkları sonuç ve lise transkripti ile birlikte tercih ettikleri üniversitelerin düzenledikleri sınava başvurmaktadır. Üniversitelerce yapılan sınavlar; akademik yeterlilik testi, mülakatlar, makale yazımı, yetenek ve eğilim testlerini kapsamaktadır. Devlet üniversiteleri sınavlarını genellikle Şubat ayı sonu ve Mart ayı başında yapmaktadırlar. Fakat; giriş sınavları için son başvuru tarihleri, başvuru için yapılması gerekenler ve hazırlanacak belgeler, üniversitelere göre değiştiğinden adayların tercih edecekleri üniversite ile iletişime geçmesi gerekmektedir (JAGAM [Japan Graduates' Association of Malaysia] 2002).

Japon gençlerin yarısından fazlası bir yükseköğretim kurumuna girmek için bir sınava girmektedirler (Poole, 2003). Yükseköğretime girmek için bu kadar çok başvuran olması ve üniversitelere ayrılan kontenjanların sınırlı olması, giriş sınavlarını oldukça zorlu kılmaktadır.

Böyle yoğun bir yarış, birçok öğrencinin tercih ettiği üniversitelere girememelerine neden olmaktadır. Bu öğrenciler, ya tercihleri dışında bir üniversiteye kaydolarak eğitimlerine devam etmekte ya da ulusal sınavlara girmek için bir dahaki dönemi beklemektedirler. Öğrencilerin çoğu ikinci seçeneği seçmektedirler. Böyle giriş sınavlarına bir daha girmek için tüm bir yıl belki de daha fazla beklemek zorunda kalan öğrencilere “ronin” denmektedir (Wikipedia, 2010b).

2.1.2.1.6. Özel Eğitim

Özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler, engellerinin türlerine ve derecelerine göre ya özel eğitim okullarında ya da ilkokul ve ortaokulların bünyesinde bulunan alt özel sınıflarda eğitim görmektedirler. Yanı sıra; engel düzeyi çok düşük olan öğrenciler, kendi sınıflarında akademik dersleri alırlarken, engellerine yönelik özel dersleri ise özel alt sınıflarda alabilmektedirler (Ministry of Education, Science, Sports and Culture, 1996)

Japonya’da özel eğitim kurumları; Görme Engelliler Okulu, İşitme Engelliler Okulu, Zihinsel Engelliler Okulu, Ortopedik Engelliler Okulu ve Sağlık Engelliler Okulları gibi engelli çocukların eğitim gördükleri yerlerdir. Alt

özel sınıflarda eğitim gören öğrenciler ise genellikle; zihinsel engelliler, fiziksel engelliler, sağlık engelliler, kısmi görme engelliler, işitme güçlüğü olanlar, konuşma bozukluğu olanlar, duygusal bozukluğu olanlardır (Türkoğlu, 1998).

2.1.2.2.Yaygın Eğitim

Japon Eğitim Felsefesine göre; Japon halkı beşikten mezara kadar (yaşam boyu) eğitilmelidir. Bu eğitimi kimin ve hangi kurumun verdiği önemli olmayıp, aslolan Japon toplumunun eğitilmesidir. Bu nedenle, yaygın eğitim veren her kişi ve kuruluş, devlet tarafından teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Bu teşviklerin de katkılarıyla, günümüzde Japon gençlerini; dikiş, yemek pişirimi, bilgisayar kullanma ve tamiri ve oto tamirciliği gibi uygulamalı alanlara yetiştirmeye yönelik çok sayıda özel ve resmi yaygın eğitim kurumları bulunmaktadır (Türkoğlu, 1998)

Japonya'da hem resmi hem de özel kuruluşlarca yetişkinler ve gençler için sosyal eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Bu faaliyetleri düzenleyen başlıca kamu kuruluşları; halk evleri, gençlik merkezleri, çocuklar için tabiat merkezleri, müzeler, kütüphaneler, beden eğitimi ve eğlence merkezleridir. Birçok belediyenin bünyesinde bulunan halk evleri, bireylerin kültür düzeylerini yükseltmelerine yardımcı olacak konferans, sergi, film gösterileri, beden eğitimi ve eğlence toplantıları gibi faaliyetleri organize etmektedir. Gençlik merkezleri, gençlere kendi semtlerinde grup eğitimi verirken, "tabiat merkezleri" ise zorunlu eğitim çağındaki çocuklar için çoğunlukla kırsal bölgelerde kurulan ulusal ve yerel eğitim kuruluşlarıdır (Demirel, 2000).

Japonya'da yaygın eğitimin önemli parçalarından bir diğeri ise, öğrencilerin yoğun sınav maratonunu başarıyla tamamlamalarına yardımcı olmayı hedefleyen dershanelerdir.

Japon eğitim sisteminin öğrenciler üzerindeki baskısı oldukça büyüktür . Japonlar, bir öğrencinin geleceğinin doğru bir okula ve üniversiteye gitmeye dayandığına inanmakta ve öğrenciler küçük yaşlardan itibaren yoğun bir çalışma temposuna girmektedirler. Okul derslerinin yanı sıra, düzenlenen

Piyano, Keman, Basketbol, Futbol, Ok Atma, İngilizce, Matematik ve Resim gibi birçok kulüp faaliyetine katılmaktadırlar. Lise ya da üniversite giriş sınavlarına iyi hazırlanabilme kaygısıyla birçok öğrenci “Juku” adı verilen özel dershanelere devam etmektedirler (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

Öğrencilerin özel dershanelere devam etme nedenleri olarak; öğrencilerin kendi okul başarılarını artırma istekleri, liseye ve üniversiteye giriş sınavlarına hazırlık, dershanelerin akademik bilgi veren kurumlar olma özelliklerinin yanı sıra spor, sanat konularıyla sosyal konularda da öğrencilere ve yetişkinlere eğitim hizmeti vermeleri olarak sıralanabilir. Kısaca Japon öğrenciler daha başarılı olmak için okul saatleri dışındaki zamanlarını ders çalışarak, özel dershanelere giderek, özel dershanelerin uydu kanallarıyla yayınladıkları ders programlarını televizyon izleyerek değerlendirmektedirler (Türkoğlu, 1998).

Dershanelerde dersler geç saatlere kadar devam etmekte ve bir Japon lise öğrencisi için 12 saatlik yoğun çalışma temposuyla geçirilen bir gün sıra dışı sayılmamaktadır. Bu sistem dünyadaki en etkileyici okuma-yazma düzeylerinden ve en üst düzey eğitimlerden birini yaramakta olsa da, günümüzde erken yaşta öğrenciler üzerinde oluşturulan bu denli baskı eleştirilmektedir (http://educationjapan.org/jguide/school_system.html).

2.1.3. Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme

Geçmişten günümüze değişen demografik faktörler, teknoloji, bilim, sosyal iş bölümü, sosyal tabaka, sınıflaşma ve sosyal hareketlilik gibi dinamikler meslek kavramını ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda da ekonominin hakim olduğu ve sosyal değer olarak önem kazandığı toplumlarda meslek zorunlu hale gelmiştir (Celkan, 1998).

Türkiye’de öğretmenliğin bir meslek olarak kabul edilip, öğretmen eğitiminin özel programlarla ve kendine özgü kurumlarda yapılması gerektiği fikrinin hayata geçirildiği 1848 yılından bu yana geçen yüzeli yıllık süre içinde, bu mesleğin eğitimi gerçekten ilgi çekici bir değişim geçirmiştir (Oktay, 1998).

İlköğretim öğretmenlerinin yetiştirilmesi incelendiğinde; 16 Mart 1848 Darümuallimin-İ Rüşdi, 1848 yılında Darümuallimin-i Sıbyan ve 1969 yılında ise Darümuallimin-i Ali'nin açıldığı görülmektedir. 1924-1925 öğretim yılından itibaren adı Muallim Mektebi olarak değiştirilen Darümuallimin'inin, 1935 yılından itibaren öğretmen okuluna çevrilmiştir. 1937 yılında "Eğitmen Kursları" açılarak, köy okullarının ilk üç sınıfına öğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır. 17 Nisan 1940'da Köy Enstitüleri açılmış ve ilköğretime dayalı 5 yıl eğitim vermişlerdir. 1954 yılında tüm öğretmen yetiştiren kurumlar, "ilköğretmen okulları"na dönüştürülmüştür. 1974-1975 yıllarından itibaren ilköğretmen okulları, öğretmen liselerine dönüştürülmüştür. 1739 sayılı kanun çerçevesinde ilkokul öğretmeni yetiştirebilmek amacıyla 2 yıllık Eğitim Enstitüleri açılmıştır. Eğitim Enstitüleri, 25 Temmuz 1982'de Eğitim Yüksek Okulları adı altında YÖK bünyesine alınmıştır (Hesapçioğlu, 2008).

Ortaokul öğretmeni yetiştirme çalışmalarına ise Cumhuriyet döneminden sonra ağırlık verilmiştir. Cumhuriyet öncesi dönemden devralınan İlköğretmen Okulları ve üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olanlar lise ile birlikte ortaokullarda da öğretmenlik yapmışlardır. 1926-27 öğretim yılında 2 yıllık "Orta Muallim Mektebi" kurulmuş, 1929'da "Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü", 1935'lerde "Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü" olarak değiştirilmiş ve "Gazi Eğitim Enstitüsü" adıyla eğitim hayatına devam etmiştir. Bu enstitülerin öğrenim süreleri 1960'lı yıllarda, 2 yıldan 3 yıla çıkarılmıştır. Ortaokul öğretmeni ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla, 1974 yılında "Gece Öğretimi" ve "Mektupla Öğretim", 1978 yılında da "Hızlandırılmış Eğitim" yoluyla çok sayıda öğretmen yetiştirilmiştir. 1978-79 öğretim yılından itibaren enstitülerin öğrenim süresi 4 yıla çıkartılmış, isimleri "Yüksek Öğretmen Okulu" olarak değiştirilmiştir. Yüksek Öğretmen Okulları, 1982 yılında Eğitim Fakültelerine dönüştürülmüş ve üniversite çatısı altına alınmıştır (Dursunoğlu, 2003). Liseler için öğretmenler ise, 1924 yılından itibaren yüksek öğretmen okulları ve fen-edebiyat fakültelerinden karşılanmıştır (Hesapçioğlu, 2008).

Yapılan çalışmada, tüm öğretmen yetiştiren kurumların üniversite bünyesinde birleştirildiği 1982 yılı başlangıç noktası olarak temel alınmıştır.

Önceki yıllarda Millî Eğitim Bakanlığı ve Üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren öğretmen yetiştiren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler; 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereğince 20 Temmuz 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır (MEB ÖYEGM [Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü], 2010a)

Öğretmen eğitiminin dünyadaki eğilime uygun olarak üniversitelerin çatısı altında toplanması, eğitime akademik ve bilimsel bir boyut kazandırmıştır (Oktay, 1998). Aynı zamanda, öğretmen yetiştirme konusunda Millî Eğitim Bakanlığı ile Üniversite arasında yaşanan yetki, koordinasyon ve işbirliği konularındaki belirsizlik da bu gelişme ile son bulmuştur (Celkan, 1998).

Başlangıçta ortak çerçeve program uygulamaları planlanan Eğitim Fakülteleri'nde zaman içinde program, akademik yapılanma ve istihdam ettikleri öğretim elemanları yönünden de farklılıklar ortaya çıkmıştır. Örneğin; Fen, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Yabancı Diller ve Türk Dili Edebiyatı bölümlerinin programları değişmiş ve yeniden bölünerek her branş için ayrı bir bölüm kurulmuştur. Bazı fakültelerde değişme bu şekilde gerçekleşirken, bazı fakültelerde de alan bilgisini Fen-Edebiyat Fakültelerinden alan öğrenciler, yalnızca eğitim derslerini kendi fakültelerinde görmüşlerdir (Oktay, 1998).

1989-1990 eğitim-öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır. Böylelikle; öğretim kademesi ve branş ayrımı yapılmaksızın tüm öğretmenlerin en 4 yıllık lisans mezunu olmaları sağlanmıştır (MEB ÖYEGM, 2010a). Bu yapılanma ile Türkiye, anaokulundan liseye hatta üniversiteye kadar tüm öğretmenleri benzer kuruluşlarda, eşdeğer diploma ile yetiştirebilme imkânına kavuşmuştur (Oktay, 1998).

1998-1999 eğitim-öğretim yılında ise ülke gereksinimi doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) iş birliğinde, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında yeniden yapılanmaya gidilmiştir (MEB ÖYEGM [Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü], 2010a). Uygulanan bu yapılanma ile;

- İlköğretim alanlarına **sınıf ve branş** öğretmeni yetiştiren programlar 4 yıllık lisans,
  - İlköğretim ve orta öğretime **ortak branş öğretmeni yetiştiren programlar (Resim-iş, Müzik, Beden Eğitimi, Yabancı Dil)** ile meslekî ve teknik eğitim kurumları **meslek dersleri öğretmenliği programları** dört yıllık lisans,
  - Eğitim fakülteleri bünyesindeki **orta öğretim alan öğretmenliği ile ilgili programlar** 3,5+1,5=5 yıllık tezsiz yüksek lisans,
  - Orta öğretim kurumlarına alan öğretmeni yetiştiren **Edebiyat, Fen, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, İlahiyat Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu programları** ise 4+1,5=5,5 yıllık tezsiz yüksek lisans düzeyine getirilmiştir.
2. Yeniden yapılanma ile ilköğretim kurumları öğretmenliklerine yan alan zorunluluğu getirilmiştir.
  3. Türk Eğitim Sistemine öğretmen yetiştiren kurumların tamamı üniversiter yapı içinde olup; **eğitim, meslekî eğitim, teknik eğitim, fen, edebiyat fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksek okulları** adı altında gruplanmıştır.
  4. Bu kurumlara merkezi sınavla genel ve meslekî teknik orta öğretim kurumları mezunlarından öğrenci alınmaktadır.
  5. Yeni öğretmen yetiştirme sisteminin uygulamaya girdiği 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren orta öğretim branş öğretmenliğine yönelik **Pedagojik Formasyon Programı durdurulmuştur.**
  6. Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunları gereksinimi karşılanması nedeniyle 2001-2002 eğitim-öğretim yılı başından itibaren **Sınıf Öğretmenliği Sertifika Programı uygulamasına son verilmiştir.**
  7. Üniversitelerin ilgili Enstitülerinde sadece **İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı sürdürülmektedir.** Bu programa İngilizce öğretim yapan tüm lisans mezunları başvurabilmektedir.
  8. MEB Talim ve Terbiye Kurulunun 340 sayılı Kararına göre atamada öncelik sırası eğitim fakültesi mezunlarına verilmiştir. (http://oyegm.meb.gov.tr/ogr_yet/ogretmen_yetistirme_sistemi.htm).

Yeniden yapılanma kapsamında; hangi kademeye yönelik olursa olsun, öğretmenlerin en az lisans derecesine sahip olması temel alınmıştır. Bu bağlamda; okul öncesi eğitim ve ilköğretim öğretmenleri (sınıf öğretmeni ve branş öğretmenleri) lisans düzeyinde, ortaöğretim öğretmenleri ise yüksek lisans düzeyinde (5 ve 5,5 yıl) eğitim görmüşlerdir. Hem ilköğretim hem de ortaöğretim kurumlarında hizmet veren bazı branş öğretmenleri (yabancı dil, müzik, resim, beden eğitimi, bilgisayar öğretmenleri) lisans düzeyinde eğitim görmüşlerdir (EURYDICE, 2009)

Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında uygulanan ikinci yapılanma ise 2006 yılında gerçekleşmiş olup, 2006-2007 eğitim-öğretim döneminde uygulanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, öğretmen yetiştirme konusunda 1997 yılında gerçekleştirilen geniş kapsamlı yeniden yapılanmanın ardından geçen sekiz yılı aşkın bir uygulamadan sonra, programların güncellenmesi ve tezsiz yüksek lisans uygulamasında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Düzenleme, 1997-98 yapılanmasını değiştirmek değil, programların güncellenmesi ve modelin aksayan yönlerini düzenlemeye yöneliktir (YÖK, 2006).

Eğitim Fakültelerinde çağdaş eğitim-öğretim ortamlarının oluşturulması amacıyla çalışmalar kapsamında lisans programları aşamalı olarak güncellenmiştir. İlk aşamadaki düzenlemelerin ağırlıklı olarak ilköğretime öğretmen yetiştiren lisans programlarında yapıldığı gözlenmektedir. Düzenlemelerin yapıldığı programlar; Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Lisans Programı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı ve Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı'dır (YÖK, 2007, 62-63).

Birinci aşamada düzenlenen programlara ilişkin olarak gelen dönütlerin ışığında diğer programlar da değişikliğe uğramıştır. İkinci düzenlemeler kapsamında ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı, Almanca Öğretmenliği Lisans Programı, Fransızca Öğretmenliği Lisans Programı, Japonca Öğretmenliği Lisans Programı, Arapça Öğretmenliği Lisans Programı, İşitme Engelliler Öğretmenliği Lisans Programı, Duyma Engelliler Öğretmenliği Lisans Programı, Görme Engelliler Öğretmenliği Lisans Programı, Üstün Zekâlılar Öğretmenliği Lisans Programı'nda düzenlemeler yapılmıştır (YÖK, 2007, 62-63).

Türkiye'de 2006 yılında uygulamaya konulan yeni öğretmen yetiştiren programlarda da ana boyutlar; *Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi a) Eğitim Bilimleri,*

b) Alan Öğretim Yöntemleri c) Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Genel Kültür, Uygulama olarak belirlenmiştir (YÖK, 2007). 2006 yılında yapılan öğretmen yetiştirme programlarındaki yeni düzenlemedeki başlıca yenilikler şöyle sıralanmaktadır (YÖK, 2006, 4-5):

1. Her programın özellikleri de dikkate alınarak, programların kompozisyonunda esnek bir düzenlemeye gidilmiş; alan ve alan eğitimi dersleri % 50-60, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri % 25-30 ve genel kültür dersleri % 15-20 oranlarında olacak biçimde belirlenmiştir.
  2. Geçmiş dönemdeki gereksinimin ortadan kalkması gerekçesiyle “yan alan” uygulamasına son verilmiştir.
  3. Öğretmen yetiştirme programlarındaki çakılı ders uygulaması esnetilerek, fakültele, toplam kredilerinin yaklaşık % 25’e varan oranda derslerini belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders olanağı artırılmıştır.
  4. Öğretmen adaylarına; birleştirilmiş sınıflarda, köylerde ve YİBO’larda öğretmenlik uygulaması yapabileme fırsatı verilmiştir.
  5. Yeni programların en önemli özelliklerinden birisi olarak “genel kültür” derslerinin oranlarının artırılması vurgulanmaktadır. Öğretmen adaylarının entelektüel becerilerini artırmaya yönelik bu değişiklik kapsamında, programlara, bilim tarihi, bilimsel araştırma yöntemleri, etkili iletişim becerileri, Türk eğitim tarihi ve felsefeye giriş gibi dersler konulmuştur. Programın esnekliği çerçevesinde, fakülteler, farklı genel kültür dersleri de okutabilecekler ve bu dersleri zaman içinde değiştirebileceklerdir.
  6. Genel kültür dersleri kapsamında, “topluma hizmet uygulamaları” adlı yeni bir ders konulmuştur. Tüm programlar için zorunlu olan bu derste, öğrenciler, toplumun güncel sorunlarını inceleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlayacaklardır. Ayrıca, bu ders kapsamında; öğrencilerin, panel, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı ya da düzenleyici olarak katılması özendirilecektir.
  7. Rehber öğretmen yetiştiren programların zaman içinde birbirlerinden farklılaşması ve farklı hedeflere yönelmesi nedeniyle, Rehberlik ve Psikolojik Danışma programı da yeniden gözden geçirilmiş ve MEB programları, sivil toplum örgütlerinin önerileri ve akademisyen görüşleri dikkate alınarak ortak bir program oluşturulmuştur. Bu kapsamda 13 Nisan 2007 tarihli YÖK Genel Kurul kararı ile, Eğitim Bilimleri bölümüne bağlı “Eğitimde Psikolojik Hizmetler” anabilim dalının adı, “Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık” olarak değiştirilmiştir.
  8. Yeni programın önemli bir özelliğinin de AB ülkeleri öğretmen eğitimi programlarının boyutlarıyla örtüşmesidir. Bu bağlamda, yeni program, “kendisine söylenen yapan teknisyen öğretmen yerine, problem çözen ve öğrenmeyi öğreten entelektüel öğretmen yetiştirmeyi” hedeflemektedir.
- Programlar incelendiğinde; öğretmenlik meslek dersleriyle ilgili olarak şu noktalar dikkati çekmektedir:
- Öğretmenlik meslek derslerinde bazı değişiklikler yapılmış, bazı derslerin de kredileri değiştirilmiştir. Genel olarak ders sayısı ve kredi miktarı aynı kalmakla birlikte, uygulama okulları bulmada yaşanan sorunlar nedeniyle, Eğitim Fakültesi Dekanlıklarının talepleri doğrultusunda, okul deneyimi ders saatleri azaltılmıştır.
  - Eğitimin temellerine ilişkin derslerden; eğitim psikolojisi ve eğitim tarihi dersleri zorunlu ders olarak konulmuş, eğitim felsefesi ve eğitim sosyolojisi dersleri de seçmeli dersler listesinde yer almıştır.
  - Öğretmenlik mesleğine giriş, gelişim ve öğrenme, öğretimi planlama ve değerlendirme dersleri kaldırılmıştır.
  - Eğitim bilimine giriş, eğitim psikolojisi, öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme, Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi dersleri konulmuştur. Ayrıca, bir seçmeli ders eklenmiştir.
  - Öğretmenlik meslek dersleri için programa göre bir veya iki seçmeli ders konulmuştur (YÖK, 2006, 4-5).

Yükseköğretim Kurulu'nun 11 Temmuz 2007 tarihli toplantısında ilköğretime öğretmen yetiştiren programların güncellenmesine paralel olarak, ortaöğretime öğretmen yetiştiren programlarda ve tezsiz yüksek lisans programında yer alacak öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin, Çizelge 2'deki gibi olması kararlaştırılmıştır (YÖK, 2007).

**Çizelge 2. Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Programları
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri**

Dersin Adı	T	U	K
Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
Gelişim Psikolojisi	3	0	3
Program Geliştirme ve Öğretim	3	0	3
Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
Bilim Tarihi ^a	2	0	2
Okul Deneyimi	1	4	3
Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
Seçmeli Ders	2	0	2
Sınıf Yönetimi	2	0	2
Rehberlik	3	0	3
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
Öğrenme, Öğretme Kuram ve Yaklaşımları	3	0	3
Alan Eğitiminde Araştırma Projesi	2	2	3
Toplam	37	18	46

Kaynak: YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2007). *Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5. Ankara: Meteksan A.Ş.,67.

Çizelge 2'de görüldüğü üzere öğretmen adayları, seçmeli derslerin yanı sıra Ortaöğretim Öğretmenliği Programlarında yer alan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri kapsamında öğrenciler; Eğitim Bilimine Giriş, Gelişim Psikolojisi, Program Geliştirme ve Öğretim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri, Bilim Tarihi, Ölçme ve Değerlendirme, Sınıf Yönetimi, Rehberlik, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı; Öğrenme, Öğretme Kuram ve Yaklaşımları, Alan Eğitiminde Araştırma Projesi, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini almaktadırlar.

^a Genel kültür dersi olup; fakülte, bunun yerine farklı bir genel kültür dersi seçebilir.

Eski dönemlerde uygulanan (3.5+1.5) olarak bilinen uygulamanın yerine, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yıllara dağıtılarak, beş yıllık birleştirilmiş eğitime geçilmesi, eğitim fakültesi dışındaki öğrenciler için uygulanan (4+1.5) uygulamasının sürmesi Yükseköğretim Kurulunca 2007 yılında kabul edilmiştir (YÖK, 2007).

Öğretmen Adayları, mesleğe atılmadan önce eğitimleri süresince öğretmenlik uygulaması yapmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğün esasları ve uygulama biçimi Ekim 1998 tarihli ve 2493 sayılı “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge” ile düzenlenmektedir (MEB, 1998).

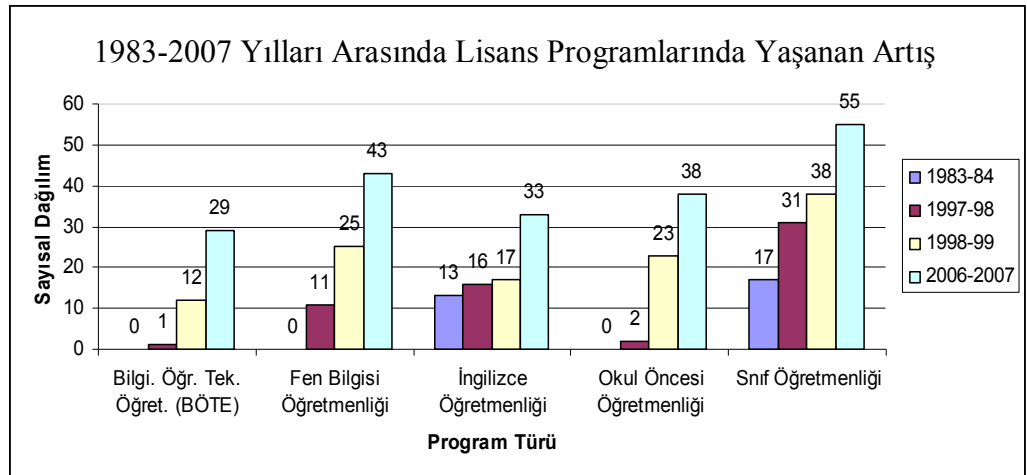
Lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlarda öğretmenlik uygulaması, son dönemde haftada bir tam, ya da iki yarım gün olmak üzere en az bir yarıyıl süre ile yapılmaktadır. Öğretmen adayları, bu sürenin en az 24 ders saatini bizzat ders vererek değerlendirmektedir (MEB, 1998, Madde 7). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılmaktadır (MEB, 1998, Madde 9). Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin gözetim ve rehberliğinde öğretmenlik uygulamasının etkinlik planında belirtilen çalışmaları yerine getirmektedir. Öğretmen adaylarının başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Uygulama öğretim elemanı bu notları birleştirerek fakülte yönetimine teslim etmektedir (MEB, 1998, Madde 10). Öğretmenlik uygulamasını belirlenen süre zarfında geçer notla bitiren öğretmen adayları, başarılı sayılmaktadır.

Yapılan bu değişikliklerin ve yeni uygulamaların temelinde ilköğretimin 8 yıla çıkarılması kararı bulunmaktadır. İlköğretim Bölümlerinde uygulanan programlar Sekiz Yıllık Kesintisiz Temel Eğitimde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmelerine göre düzenlenerek Eğitim Fakülteleri bünyesindeki İlköğretim Bölümü, hem sınıf öğretmenliği programı hem de branş öğretmeni yetiştirecek program haline getirilmiştir. Yanı sıra; Okul Öncesi Eğitimin de

İlköğretim Bölümü içinde ayrı program olarak düzenlenmesi, İlköğretim süresinin Okul Öncesinden başlatılmasına olanak sağlamıştır (Aslan, 2003).

Genç nüfuslu bir ülke olan Türkiye’de öğretmenlik, yeri doldurulamayan mesleklerden biridir. Bu nedenle, öğretmenlik mesleğine olan talep gün geçtikçe çoğalmakta ve Eğitim Fakülteleri’ne verilen kontenjanlar arttırılmaktadır. Özellikle 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren ortaöğretim programlarına talep azalmakta iken, ilköğretime öğretmen yetiştiren programlara yönelik taleplerde artış hızla devam etmektedir (YÖK, 2007).

Daha detaylı bir biçimde ele almak gerekirse, yeni açılan programlarda hızlı bir yaygınlaşma gözlenirken, özellikle ortaöğretime öğretmen yetiştiren sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleri alanındaki bazı programların sayılarında azalmalar olmuştur. Bu bağlamda; 1997-98 öğretim yılından itibaren ilköğretimin (zorunlu eğitimin) sekiz yıla yükseltilmesi, okul öncesi eğitim, yabancı dil, bilgisayar eğitimi ve özel eğitimin öncelik kazanmasıyla ilişkili olarak, bu programlarının sayılarında hızlı bir artış olmuştur. Örnek oluşturması bakımından Şekil 3’te bazı yükseköğretim programlarında yaşanan artışın yıllara göre değerlendirmesine yer verilmiştir (YÖK, 2007).

Şekil 3. Bazı Yükseköğretim Programlarında Yaşanan Artış Miktarının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: YÖK. (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi). Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5. Ankara: Meteksan A.Ş., 73.

Şekil 3'te görüldüğü gibi; İngilizce'nin 4. sınıf düzeyine çekilmesinden dolayı, 1998-1999 yıllarında 13 olan İngilizce Öğretmenliği Programlarının sayısı, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında 33'e çıkmıştır. Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve zorunlu eğitim kapsamına dahil etme çabalarıyla, 2006-2007 yılında Okul Öncesi Öğretmenliği Programlarının sayısı 38'e yükselmiştir (YÖK, 2007).

Türkiye'de 64 devlet ve 7 vakıf üniversitesi bünyesinde toplam 71 Eğitim Fakültesi ve Ankara Üniversitesi'nde ise bir Eğitim Bilimleri Fakültesi bulunmaktadır (YÖK,2009b). Türkiye'de bulunan Eğitim fakülteleri EK 1'de verilmiştir.

2009-2010 yılı itibari ile devlet ve vakıf üniversitelerindeki İngilizce Öğretmenliği programlarının sayısı 36'dır. Yanı sıra; Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Bünyesi'nde de bir program mevcuttur (ÖSYM, 2009b).

Yükseköğretime devam eden bireylerin sayısı gün geçtikçe artmakta, yükseköğretim programlarına ayrılan kontenjan bu talebi karşılamakta yeterli olmamaktadır. Aynı zamanda, bu programlardan mezun olan adayların sayısı, mevcut öğretmen gereksinimlerine ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen atama kontenjanlarına kıyasla çok fazladır.

Bu nedenle; Türkiye'de öğretmen adayları, mezun olduktan sonra bir devlet okulunda göreve başlayabilmek için, Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) girmektedirler (Atanur Başkan, Aydın ve Madden, 2006).

Kamu Personel Seçme Sınavı'nın geçerlilik süresi iki yıl olduğundan, sınava lisans programlarından mezun olanlar ile başvuru sırasında mezun durumda olmayan ancak mezun olabilecek durumda olan adaylar başvurabilmektedirler. Kamu kurum ve kuruluşlarının öğretmenlik kadrolarına ilk defa atanacak öğretmen adaylarının geçerli bir KPSS puanına sahip olmaları gerekmektedir. Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Cumartesi ve Pazar, sabah ve öğleden sonra olmak üzere dört oturumda yapılmaktadır. Cumartesi sabah oturumunda Genel Yetenek ve Genel Kültür Testleri

cevaplandırılmakta, Cumartesi öğleden sonra ise Eğitim Bilimleri Testi uygulanmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının "öğretmenlik" kadroları için bu sınava başvuran adaylar, sınavın Cumartesi sabah ve Cumartesi öğleden sonraki oturumlarına girmek zorundadır (ÖSYM, 2010b).

Sınavda; genel yetenek testine, genel kültür testine ve eğitim bilimleri testine ilişkin sorular bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının sınav puanı hesaplanırken, genel yetenek testinin ağırlığı %30, genel kültür testinin ağırlığı %30 ve eğitim bilimleri testinin ağırlığı ise %60'dır (YÖK, 2007). Genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında çoktan seçmeli bir sınav olan KPSS'de, öğretmen adaylarının alan bilgilerine yönelik sorular bulunmamaktadır. Adaylar, bu sınavdan aldıkları puan esas alınarak, kontenjanlar ölçüsünde devlet okullarına atanmaktadırlar (Atanur Başkan ve diğerleri, 2006)

KPSS puanının yanı sıra, atanacak olan öğretmenlerin 06.05.2010 tarih ve 27373 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği"nde belirtilen atama şartlarını karşılamaları gerekmektedir. Öğretmenlik görevine atanacaklar, hem 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48inci maddesinde belirtilen genel şartları hem de 27373 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği"nin 11. Maddesinde yer alan özel şartları taşıması gerekmektedir (T.C. Resmi Gazete, 2010). Öğretmenlik görevine atanacaklarda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartlar aşağıda belirtilmiştir (T.C. Resmi Gazete, 1965):

1. Türk Vatandaşı olmak,
2. Bu Kanunun 40ıncı maddesindeki yaş şartlarını taşımak,
3. Bu Kanunun 41inci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,
4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
5. Türk Ceza Kanununun 53üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
6. Askerlik durumu itibariyle;
  - a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,
  - b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,

c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,
7. 53üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak Genel şartlar (T.C. Resmi Gazete, 1965, Devlet Memurları Kanunu, Madde 48).

06.05.2010 tarih ve 27373 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği”nde belirtilen özel şartlar ise (T.C. Resmi Gazete, 2010);

- a) Mezun olduğu yükseköğretim programının Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların tespitine ilişkin kararına göre atanacağı alana uygun olmak.
- b) Bakanlık ile Yükseköğretim Kurulu iş birliği çerçevesinde açılan Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans, Pedagojik Formasyon, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Sertifikası ve İngilizce öğretmenliği için İngilizce Öğretmenliği Sertifikası programlarından birini başarıyla tamamlamış olmak.
- c) Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar bakımından, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca yükseköğreniminin ve pedagojik formasyon belgesinin yurt içindeki yükseköğretim kurumlarına veya programlarına denkliği yapılmış olmak.
- ç) Sağlık durumu yönünden Türkiye'nin her bölge ve iklim şartlarında öğretmenlik görevini yapmasına engel bir durumu olmamak.
- d) Kamu Personel Seçme Sınavında atanacağı alan için Bakanlıkça belirlenen taban puan ve üstünde puan almış olmak.
- e) Sağlık durumu hariç adaylık dönemi içinde, görevine son verilenlerden son başvuru tarihine göre üç yılını doldurmuş olmak.
- f) Öğretmenlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren tür ve derecede bir ceza almamış olmak, adli sicil kaydı bulunanlar ile işlediği suçlardan dolayı görevine son verilenler bakımından ise Sicil Kaydı İnceleme Komisyonunca atanması uygun bulunmak.
- g) Öğretmenliğe ilk defa atanacaklar bakımından başvuruların ilk günü itibarıyla 40 yaşından gün almamış olmak. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kapsamında sözleşmeli öğretmen pozisyonunda hâlen görev yapanlar ile daha önce bu kapsamda en az bir yıl fiilen görev yaptıktan sonra mesleki eğitimde başarılı olup da ayrılmış olanların kadrolu öğretmenliğe başvurularında 40 yaşından gün almamış olmak şartı aranmaz (T.C. Resmi Gazete, 2010, Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği, Madde 11).

Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatındaki görevlere aday olarak atanan Devlet memurlarının yetiştirilmeleri ve aslî memurluğa geçirilmeleriyle ilgili esas ve usuller, 30.1.1995 tarih ve 2423 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik” ile düzenlenmektedir. Bu kapsamda, öğretmenlerin atandıkları yıl temel, hazırlayıcı ve uygulamalı eğitime katılmaları gerekmektedir (MEB, 1995).

Temel ve hazırlayıcı eğitim sonunda yapılan sınavlarda sınav kağıtları 100 tam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmede 60 ve daha yukarı puan alanlar başarılı sayılmaktadır. Başarısız sayılan aday

memurların sınav kağıtları komisyonca en geç bir gün sonra bir defa daha okunarak değerlendirmeye alınmaktadır (MEB, 1995, Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik, Madde 18).

Uygulamalı eğitim sonunda doldurulan uygulamalı eğitim değerlendirme belgesine göre, birinci ve ikinci sicil amirlerinin bu belge üzerinde ayrı ayrı verecekleri toplam puanlarının aritmetik ortalamasının 60 ve daha yukarı olması durumunda, aday memur uygulamalı eğitimde de başarılı sayılmaktadır (MEB, 1995, Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik, Madde 30).

Aday olarak atanmış olan memurların adaylık süresi bir yıldan az, iki yıldan çok olamaz (MEB, 1995, Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik, Madde 37). Başarılı olan adayların adaylıkları belirlenen süre içinde kaldırılırken, başarısız olan adayların ise memuriyetine son verilmektedir. Yanı sıra; MEB Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği kapsamında öğretmenlerin zorunlu hizmetlerini tamamlamaları esastır. Adaylık sürecinin tamamlanarak asaletlerinin onaylanmasından itibaren emekli olmalarına kadar öğretmenlerin mesleklerinde yükselmeleri teşvik edilmektedir.

08.07.2004 tarih ve 25516 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5204 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun kapsamında öğretmenlerin meslekte yükselme imkânları düzenlenmiştir. Bu kapsamda (T.C. Resmi Gazete, 2004);

- Öğretmenlik mesleği; adaylık döneminden sonra öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olmak üzere üç kariyer basamağına ayrılır. Adaylık dönemini başarıyla tamamlayanlar mesleğe öğretmen olarak atanırlar.
- Kariyer basamaklarında yükselmede kıdem, eğitim (hizmet içi eğitim, lisansüstü eğitim), etkinlikler (bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalar) ve sicil (iş başarımı) puanları ile sınav sonuçları esas alınır. Sınav yılda bir defa olmak üzere ÖSYM’ce yapılır.
- Kariyer basamaklarında yükselecekler değerlendirme puanlarına göre başarı sıralamasına alınır. Değerlendirmeye alınmak için sınav tam puanının en az % 60’ını almış olmak şartı aranır. Alanında ya da eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans öğrenimini tamamlamış öğretmenlerden uzman öğretmenlik, doktora öğrenimini tamamlamış olan öğretmenlerden ise başöğretmenlik için sınav şartı aranmaz. Bu durumda olan öğretmenler kıdem, hizmet içi eğitim, etkinlikler (bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalar) ve sicil (iş başarımı) ölçütlerine göre değerlendirilir (T.C. Resmi Gazete, 2004).

Kanun maddelerinden de anlaşıldığı üzere, Türkiye’de öğretmenlik yapabilmek için en az 4 yıllık lisans eğitimini tamamlamanın yeterli olmasına rağmen bazı öğretmenler lisansüstü eğitime devam etmektedir.

Türkiye’deki durumun tespit edilmesini ve Türkiye’nin diğer ülkelerle karşılaştırılmasına imkân sağlamayı amaçlayan, OECD-MEB ortak hedefi kapsamında ortaya konulmuş bir çalışma olan TALIS Türkiye Ulusal Raporu, araştırma sürecinde Türkiye’den ilköğretim ikinci kademeyi (6, 7 ve 8. Sınıflar) bünyesinde bulunduran okullardan 191 okul müdürüne ve 3637 öğretmene uygulanan anketlerden elde edilen verileri içermektedir. Raporda öğretmenlerin lisansüstü durumları ile ilgili sunulan bulgular aşağıda belirtilmektedir :

- TALIS’e katılan öğretmenlerin üçte birinden daha azı yüksek lisans derecesine sahiptir. %1’i ise daha üst dereceye sahiptir.
- Türkiye’deki öğretmenlerin ise yaklaşık %7’si yüksek lisans mezunudur (MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2010, 17).

Öğretmen niteliklerinin artırılmasını ve ülke genelinde belli standartlara dayandırılabilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü’nce “Öğretmen Yeterlikleri” belirlenmiştir.

Öğretmen Yeterlikleri Çalışması, “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ve “Özel Alan Yeterlikleri” olmak üzere iki bölümde ele alınmış ve hazırlanmıştır. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri 6 yeterlik alanı, 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşmaktadır (MEB ÖYEGM, 2008).

Temel eğitim kademesinde görevli öğretmenlere yönelik 16 alanda özel alan yeterlikleri hazırlanmış, Talim ve Terbiye Kuruluna sunulma aşamasına gelmiştir (MEB ÖYEGM, 2010b). Oluşturulan bu “Özel Alan Yeterlikleri”; “Yeterlik alanları”, yeterlik alanlarına ait “ Alt Yeterlikler” ve her yeterliğe ait A1, A2, A3 şeklinde düzeylendirilmiş “Performans Göstergeleri”ni içermektedir (MEB ÖYEGM, 2010c). Bakanlıkça yapılan bu düzenlemelerle, öğretmenlerin niteliklerinin artırılması beklenmektedir.

2.1.4. Japonya'da Öğretmen Yetiştirme

Japon toplumu, öğretmenlere temel sorumluluklar yüklemekte ve onlardan çok fazla şey beklemektedir. Bu beklenti, hem öğretmenlere yüksek sosyal statü ve ekonomik avantajlar sağlamakta hem de öğretmenleri sürekli toplum baskısına maruz bırakmaktadır. Çünkü Japon kültüründe okul, ahlaki bir toplum ve iyi bir vatandaş olmak için temel eğitim alanı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretmenler ahlaki eğitim ve karakter gelişiminin yanı sıra her kademedeki öğrencilerde temel Japon değerlerinin, tutumlarının ve “yaşam alışkanlıklarının” kazandırılmasında geniş sorumluluğa sahiplerdir. Bu sorumluluklar, öğrenci motivasyonunu geliştirmek, lise ve üniversite giriş sınavlarında gerekli olan yüksek akademik standartları karşılamalarında öğrencilere yardımcı olmak kadar önemlidir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Konu alanlarında eğitim sağlamanın yanı sıra, öğretmenler danışma ve rehberlik, kulüp, sınıf rehberliği ve okul dışında yürütülen alan gözetim faaliyetleri gibi öğrenci faaliyetlerini de yürütmekle ve aile-öğretmen işbirliğinin geliştirilmesine dair yapılacak faaliyetleri de düzenlemekle yükümlüdürler (<http://education.stateuniversity.com/pages/744/Japan-TEACHING-PROFESSION.html>).

Japonya'daki mevcut duruma bakıldığında; yeni atanan öğretmenlerin %90'ı 4 yıllık üniversite derecesine sahiptir, ki bunların çoğu da eğitim dışındaki alanlarda eğitim görmüşlerdir. Son zamanlarda birçok yeni atanan öğretmenin 4 yıllık üniversite eğitimi almış olmasına rağmen hala kıdemli Japon öğretmenlerin büyük bir kısmı lisans derecesine sahip değildir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

1868 Meiji Restorasyonundan itibaren varlığını sürdüren öğretmen eğitiminde II. Dünya Savaşı sonrasında önemli değişiklikler gerçekleşmiştir. 1946 yılında öğretmenlerin eğitiminin seviyesi yükseltilmiştir. Önceden çoğu öğretmen “normal” okullarda eğitimlerini tamamlayıp ya da sınavını geçip bir sertifika alırlarken, savaş sonrası reform döneminde, öğretmen yetiştirme programı üç ana bölümde gruplandırılmıştır. Bunlar; genel eğitim, öğretilen

konu alanına ilişkin profesyonel dersler ve öğretmenlik uygulamalarına ilişkin profesyonel derslerdir. Günümüzde ise öğretmen eğitimi, düzeyine bağlı olarak çeşitli eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Okulöncesi öğretmenleri özel yüksekokullarda (junior colleges) ya da Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan özel kurumlarda eğitilirken, ilköğretim okulları ya da özel öğretim okullarındaki (örneğin, engelliler okulu) öğretmenler üniversitelerin eğitim bölümlerinde ve ulusal öğretmen yüksekokullarında (college) eğitim görmektedirler. Ortaokul ve lise öğretmenlerinin ise en az 4 yıllık üniversite mezunu olmaları gerekmektedir. (<http://education.stateuniversity.com/pages/744/Japan-TEACHING-PROFESSION.html>).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Japon Eğitim Reformu Komitesi'nin öğretmen eğitimini üniversite sistemi bünyesine katmasıyla hem akademik bileşenleri güçlendirilmiş hem de merkezi hükümet tarafından direk olarak kontrol edilmeyen ve liberal sanatları da içeren geniş bir eğitim olanağı sunulmuştur. "Açık Sistem" adı verilen bu sistemde, eğitim kolejleri haricindeki diğer fakülteler veya bölümler, eğitim kolejleri olmayan kurumlar hatta yüksekokullar bile öğretmen yetiştirme programlarını geliştirebilmekte ve sunabilmektedir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Japonya'daki ilkokul ve ortaokul öğretmenleri için talep ve kaynaklar genel olarak iyi dengelenmiştir. Devlet tarafından öğretmen eğitimi dersleri sağlama konusunda yetki verilen özel ya da devlet üniversiteleri, öğretmenleri hazırlama konusunda serbesttir (MEXT, 2010b).

Üniversitelerin öğretmen yetiştirme programlarına girebilmek için öğrenciler, bir akademik yetenek testi, bir özel alanlarda başarıyı ölçme testi ve okul dosyalarının incelenmesinden oluşan giriş sınavından geçmektedirler (Demirel, 2000).

Japonya'da ilkokul ve ortaokul öğretmenleri 4 yıllık üniversite mezunudur. İlkokul öğretmenlerinin eğitimi büyük ölçüde öğretmen eğitimi alanında uzmanlaşmış okullarda (specialized teacher training schools) yapılırken, ortaöğretim öğretmenleri hem uzmanlaşmış (specialized) enstitülerde hem de genel üniversitelerde eğitilmektedirler. Japonya'daki

mevcut öğretmen eğitimi sistemine göre, “Eğitim Personeli Sertifika Kanunu” tarafından öngörülen mecburi kredileri Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan dersleri sağlayan bir üniversitede alan öğrencilere öğretmenlik sertifikası verilmektedir (MEXT, 2010d).

Japonya’da öğretmenlerin hazırlanmasına yönelik programın minimum standardı “Eğitim Personeli Sertifika Kanunu” ve ilgili değişiklikleri ile “Üniversitelerin Kuruluş Standartları” tarafından belirlenmektedir. Her bir eğitim fakültesi bu standartlara uygun olarak kendi programlarını hazırlanmakta ve uygulanmaktadır (MEXT, 2010c).

Öğretmenler hizmet öncesi eğitimlerini Monbu-Kagaku-sho (Monbusho-Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı) tarafından onaylanan herhangi bir üniversitede ya da yüksekokulda alabilmektedirler. Yüksekokulların, üniversitelerin ve lisansüstü eğitim veren okulların yaklaşık %75’i öğretmen eğitimi için onaylanmış sertifika kurslarına sahiptir (Cooke, 2005).

Türkiye’de olduğu gibi Japonya’da da Genel Kültür, Alan Bilgisi ve Meslek Bilgisi boyutlarında eğitim verilmektedir. Genel kültür dersleri ilk 1.5 yıl, Alan ve Meslek dersleri ise kalan 2 veya 2.5 yılda verilmektedir. Öğrenciler 36 kredilik Genel Kültür dersleri, 8 kredilik yabancı dil ve 4 kredilik Beden eğitimi olmak üzere toplamda 48 Kredilik ders almaktadırlar. Dersler teorik anlatımların yanı sıra, seminer ve konferanslar şeklinde verilmektedir. (Meriç ve Tezcan, 2005).

Eğitim Bakanlığı standartları kapsamında belirlenen alan uzmanlığı ve pedagoji dersleri için gerekli olan kredi sayıları değerlendirildiğinde; ortaokullarda görev alacak öğretmen adayları genellikle daha fazla pedagoji dersi alırken, lisede öğretmenlik yapacak adayların derslerin çoğunu kendi uzmanlık alanlarında tamamlamaları gerekmektedir. Akademik ders programlarının yanı sıra, öğrenciler staj uygulamalarını da tamamlamakla yükümlüdürler (Cooke, 2005).

Öğretmenlik sertifikası için minimum şartlar ulusal kanun çerçevesinde belirlenmiş olsa da İl Eğitim Kurulları da bazı şartlar ekleyebilmektedirler. Öğretmenlik mesleğine atılmak için en az 4 yıllık üniversite eğitimi almak esastır fakat, akademik not ortalaması ne kadar yüksek olursa olsun, bir üniversiteden mezun olmak adayın öğretmenliğe atanması için yeterli olmamaktadır (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Adaylar, üniversiteden mezun olduktan sonra öğretmenliğe atanabilmek için Bölge Eğitim Kurullarına başvurumaktadırlar. Eğitim kurulları; adayları, eğitim müdürlükleri tarafından düzenlenen yazılı sınava almaktadır (Erdoğan, 2003). Bu yazılı sınavda, belirli bir seviyenin üstünde performans sergileyenler, görüşmeye çağrılmaktadır. Bu görüşmede, adayların karakter özellikleri, genel olarak eğitime ve öğrencilere bakış açıları, nazik ve düşünceli olma (yasashisa ve omoiari) durumları (öğretmen olabilmek için bu iki özellik önemli sayılmaktadır) değerlendirilmektedir (Kinney, 1998).

Anaokulunda, ilkokulda, ortaokulda ve lisede öğretmenlik yapabilmek için farklı yasal gereklilikler mevcuttur. Anaokulu, ilkokul ve ortaokul öğretmenleri için, birinci sınıf sertifika alabilmenin temel koşulu bir lisans derecesidir. İkinci sınıf sertifikaya sahip olabilmek için de öğretmenlerin üniversitede ya da diğer ortaöğretim sonrası eğitim görülen kurumlarda (postsecondary institution) 2 yıllık (62 kredi) bir eğitim almaları gerekmektedir. Lise öğretmenleri ise birinci sınıf sertifika sahibi olabilmek için yüksek lisans (master) derecesine sahip olmalıdır. İkinci sınıf sertifika için ise lisans derecesi yeterlidir. Birinci sınıf sertifikaya sahip olmak her öğretim kademesi için tercih edilmektedir. Program türü ve öğretim kademesine göre, tamamlanması gereken kredi sayısı da değişmektedir. Örneğin; ortaöğretim düzeyi için, sosyal bilgiler ve fen gibi alanlarda, Japonca, matematik ve diğer alanlara nazaran daha fazla kredi tamamlamak gerekmektedir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Çizelge 3, her 4 öğretim kademesine yönelik birinci ve ikinci sınıf öğretmenlik sertifikası almak için mesleki eğitim konularından ve öğretmenlik derslerinden alınması gereken kredi sayılarını ve temel nitelikleri göstermektedir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Çizelge 3. Öğretmenlik Sertifikası İçin Gereklilikler^a

Öğretmenlik Sertifikası		Gereklilikler		
		Temel Gereklilik	Kredi Sayısı	
			Mesleki Eğitim Konuları ^b	Öğretmenlik Dersleri
Anaokulu	Birinci Sınıf	Lisans Derecesi	28	16
	İkinci Sınıf	2 Yıl Ortaöğretim Sonrası Eğitim, 62 kredi	18	8
İlkokul	Birinci Sınıf	Lisans Derecesi	32	16
	İkinci Sınıf	2 Yıl Ortaöğretim Sonrası Eğitim, 62 kredi	22	8
Ortaokul	Birinci Sınıf	Lisans Derecesi	14	40 ^c or 32 ^d
	İkinci Sınıf	2 Yıl Ortaöğretim Sonrası Eğitim, 62 kredi	10	20 ^c or 16 ^d
Lise	Birinci Sınıf	Yüksek Lisans Derecesi	14	62 ^c or 52 ^d
	İkinci Sınıf	Lisans Derecesi	14	40 ^c or 32 ^d

Kaynak: U.S. Dept. of Education Study. (2010). *The Teaching Profession*. Web: http://members.tripod.com/h_javora/jed4.htm adresinden 07.04.2010'da alınmıştır.

Çizelge 3'te görüldüğü üzere; Ortaokullarda 2. sınıf sertifika ile öğretmenlik yapabilmek için, en az 2 yıllık ön lisans eğitimi ve 62 kredilik ders alınması gereklidir. Ortaokul ve Lise 1. sınıf öğretmenlik sertifikası içinse 4 yıllık üniversite eğitimi ve 124 kredilik ders almak zorunluluğu vardır.

Her üniversite kendi öğretim programını belirleyebilir fakat, öğrencilerin Eğitim Personeli Sertifika Kanunu'nda belirtilen minimum krediden fazlasını almalarını zorunlu tutmaktadır. Japonya'da öğretmen adayları öğrenci iken, yazılı sınavlar, bireysel görüşmeler, açık uçlu sorular, tartışmalar, seminerler, laboratuvarlar, uygulamalı çalışmalar, proje çalışmaları, öğrenci performansları ve gözlem kayıtlarına göre değerlendirilmektedirler. Öğrenciler, lisans sonrası bitirme tezleri hazırlarlar ve uygulama derslerini

^a Eğitim kurumları tarafından belirlenen şartlar daha yüksek olabilir. Ulusal eğitim kolejlerinin şartları 124 kredi (normalde 4 yıl süresince alınan toplam sayı) ile 159 kredi arasında değişmektedir. Birden fazla öğretmenlik sertifikası alabilmek için, öğrenciler genellikle daha fazla kredi almaktadır (160-180 kredi, ekstrem durumlarda 200 krediyi aşmaktadırlar).

^b Ortaokul ve lise eğitim programlarındaki öğrencilere eğitim vermek için gerekli öğretmenlik sertifikası için 2 kredi (2 haftaya denktir), ilkokul programları için ise 4 krediyi (4 haftaya denktir) kapsamaktadır.

^c Sosyal bilimler, fen bilimleri, ev ekonomisi, endüstriyel sanatlar ve mesleki eğitim alanlarında öğretmenlik yapabilmek için.

^d Japonca, Matematik, Müzik, Sanat, Beden Eğitimi, Sağlık, İngilizce ve Din alanlarında öğretmenlik yapabilmek ve rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sağlamak için.

tamamlarlar. Öğretmenlik programlarınızda uygulama dersleri, kanuna göre 2 hafta ile sınırlı iken genelde artık 3-5 hafta olarak uygulanmaktadır (Meriç ve Tezcan, 2005).

Öğretmenliğe atanabilmek için gerekli olan öğretmenlik sertifikaları, alınan eğitimin miktarına ve verilecek eğitimin düzeyine göre birinci ve ikinci sınıf olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Öğretmenlere bazen geçici sertifikalar da verilebilmektedir. Bu öğretmenler, geçici sertifikalardan ikinci sınıf sertifikalara ya da ikinci sınıf sertifikalardan birinci sınıf sertifikalara görevleri esnasında hizmetiçi eğitim kursları gibi ilave dersler olarak geçiş yapabilmektedirler (<http://education.stateuniversity.com/pages/744/Japan-TEACHING-PROFESSION.html>, 2010). Sertifikalar bakanlık tarafından onaylı ise ülke genelinde geçerli olmaktadır (Meriç ve Tezcan, 2005).

Ulusal eğitim kolejlerindeki İlkokul ve Ortaokul Eğitimi Anabilim Dallarında verilen 4 yıllık tipik eğitim programlarında yer alan dersler ve kredileri Çizelge 4'te gösterilmiştir.

Çizelge 4. İlkokul ve Ortaokul Eğitimi Anabilim Dalları Eğitim Programı

Dersler	İlkokul	Ortaokul
Genel Eğitim	48-52	48-52
Beşeri Bilimler	12 ^a	12 ^a
Sosyal Bilimler	12 ^a	12 ^a
Doğa Bilimleri	12 ^a	12 ^a
Yabancı Diller	8-12	8-12
Beden Eğitimi	4	4
Öğretmenlik Dersleri	16 ^b	40-50 ^c
Mesleki Eğitim Dersleri (eğitimin sosyal ve felsefi temelleri, eğitim psikolojisi, çocuk psikolojisi, ahlaki eğitim, öğretim yöntemleri, öğretmenlik uygulaması gibi dersleri içermektedir.)	32-36 ^d	18-26 ^e

Kaynak: U.S. Dept. of Education Study. (2010). *The Teaching Profession*. Web: http://members.tripod.com/h_javora/jed4.htm adresinden 07.04.2010'da alınmıştır.

^a Minimum.

^b Kanunen gerekli kredi sayısı.

^c Kanunen gerekli olan sayı her bir konu alanı grubu için 32'dir, diğer gruplar için ise bu sayı 40'tır.

^d Kanunen gerekli olan sayı 32'dir.

^e Kanunen gerekli olan sayı 2 kredi öğretmenlik uygulaması olmak üzere sadece 14'tür. Ulusal eğitim kolejleri ortaokul eğitim programında öğretmenlik uygulaması için ortalama 4-5 kredi istemektedir.

Öğretmenlik uygulaması için minimum şart ilkökul programları için 4 hafta (4 kredi), ortaokul ve liseler için ise 2 haftadır (2 kredi). Fakat, ulusal eğitim koleji ortaokulda öğretmenlik yapacak öğrencilerin en azından ilkökullarda görev alacak öğretmen adayları kadar öğretmenlik deneyimine sahip olmalarını istemektedir. Öğretmenlik uygulamaları fakültelerce belirlenen uygulama okullarında yapılmaktadır.

Her üniversite ve fakülte uygulamalı eğitimleri yapabilmek amacıyla genellikle kendi eyaletlerinde bulunan kurumlarla işbirliği yapmaktadır.

Örneğin; Shizuoka Üniversitesi'ne bağlı 4 türden toplam 7 okul vardır. Bunlar; Shizuoka İlkokulu, Hamamatsu İlkokulu, Shizuoka Ortaokulu, Shimada Ortaokulu, Hamamatsu Ortaokulu, Fiziksel ve Zihinsel Engelliler Okulu ve Anaokulu'dur. Öğretmen adayları, eğitimleri süresince uygulamalı eğitimlerini bu uygulama okullarında gerçekleştirmektedir (Shizuoka Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2010).

İlkokul öğretmeni olmak isteyenler 4 hafta öğretmenlik uygulaması yaparken, ortaokul ve lise öğretmenleri adayları için bu süre en az iki haftadır. Stajyerlikten sonra 15-30 saat (bir kredi) alanla ilgili eğitime tabi tutulmaktadır. Bunun yanı sıra, 1988 yılında Japon Milli Eğitim Bakanlığı yeni atanan öğretmenler için yeni bir adaylık (uyum) programı başlatmıştır. Tüm aday öğretmenler, görevlerinin ilk yıllarında en az 90 gününü uyum ile ilgili faaliyetlere ayırmaktadır. Bu süre zarfında adaylar, rehber öğretmenler ve diğer öğretim görevlileri tarafından hem formal hem de informal destek görmektedirler (Cooke, 2005).

Devlet kurumunda göreve başlayan öğretmenlerin 4'te 3'ü belediye okullarında görevli olmalarına rağmen, birçok öğretmen iller tarafından görevlendirilmektedir. Öğretmenlerin işe seçilmelerinde önemli bir rol oynayan iller, öğretmenlerden üniversite derslerini tamamlamalarının yanı sıra, İl Eğitim Kurulu'ndan öğretmenlik lisansı almalarını şart koşturmaktadırlar. Böyle bir lisans, adayın yükseköğretimde tamamladığı eğitime dair İl Eğitim Kurulu'nun takdirine dayalı olarak verilmektedir ve tüm illerde geçerlidir. Lisansın ülke çapında kabul edilir olmasına rağmen, öğretmenlerin boş olan

tüm öğretmenlik kadroları için eşit şartlarda yarıştığından emin olunması açısından bütün adayların, illerce düzenlenen atama sınavlarına girmeleri gerekmektedir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Öğretmenler düzeylerine ve bağlı okullara uygun olarak farklı yollarla atanmaktadır. Ulusal üniversitelere bağlı okullarda eğitim veren öğretmenlerin atamaları ve görevden alınmaları Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. İlkokul (devlet) ya da ortaokullarda öğretmenlik yapanlar, İl Eğitim Kurulları tarafından, liselerde görevli olanlar ise İl ya da Belediye Eğitim Kurulları tarafından göreve atanmakta ya da görevden alınmaktadırlar (<http://education.stateuniversity.com/pages/744/Japan-TEACHING-PROFESSION.html>, 2010).

Adaylar, öğretmenlik mesleğine girdikleri anda, yaşam boyu işi garantilemiş olmaktadır. “Hayat boyu iş” politikası nedeniyle İl ve Belediye Eğitim Kurulları yeni öğretmenlerin seçimi konusunda oldukça titiz davranmaktadır. İşten çıkarılmalar oldukça nadirdir ve normalde yalnızca etik olmayan davranışlar sergilendiği zaman gerçekleşmektedir (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Kamu görevlisi statüsüne sahip öğretmenlerin görevlerine ancak; hizmetin gereklerini yapmamama, göreve engel olan beden ve zihin yetersizliği, mesleki yetersizlik ve görev kadrosunun kaldırılması durumunda son verilebilir (Güvenç ve diğerleri, 1998)

Farklı zamanlarda öğretmenler buldukları ildeki bir okuldan başka bir okula rotasyona tabi tutulmaktadırlar. Bu, fakülte kaynaklarının illerdeki devlet okulları arasında eşit dağılımına katkı sağlamaktadır (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Japonya’da öğretmenler devlet kurumlarına atanabilmek için standart bir sınava girmek zorundadır. Öğretmen İstihdam Seçme Sınavı (The Teacher Employment Selection Test) tüm eyaletlerin ve seçilen şehirlerin kurulları tarafından her yaz yapılmakta olup yazılı ve sözlü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yazılı Yeterlilik Sınavı, adayların sabrını ve dayanıklılığını

ölçen Hokkaido Eğilim Testi, temel doğa bilgisi, sosyal bilimler ve beşeri bilimler alanındaki temel bilgileri sınavan Genel Eğitim ve Pedagoji Yeterlilik Testi, Konu Alanı Yeterlilik Testi ve adayların eğitim ile ilgili genel bir konuda Japonca kompozisyon yazdıkları Kompozisyon Testi'ni kapsamaktadır. İngilizce Öğretmenleri için, TOEFL sınavından 520 ya da TOEIC sınavından 650 almış olan adaylar Özel Alan Yeterlilik Sınavından muaf tutulurlar. Sözlü Yeterlilik Sınavı ise yazılı sınavdan yaklaşık bir ay sonra (bazı eyaletlerde aynı gün) yapılmakta olup Japonca iki mülakatı ve İngilizce becerilerinin sırandığı sözlü sınavı içermektedir (Yonesaka, 1999).

Gerek Eğitim Bakanlığı gerekse İl Eğitim Kurulları ve Yerel Eğitim Kurulları, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinden bütünüyle memnun değildirler. Bu nedenle Eğitim Bakanlığı (Monbusho) birinci yılındaki öğretmenlerin aynı yıl içinde minimum 20 günlük hizmetiçi eğitim almasını şart koşturmaktadır. Bu eğitim, çalıştıkları okullarda ve “*shido shuji*” adı verilen deneyimli, uzman öğretmenlerin danışmanlığı altında sürdürülmektedir. Yeni öğretmenler aynı zamanda öğretim yöntemleri ve öğretim programları gibi birçok konunun tartışıldığı ve tüm şehirdeki öğretmenlerin katıldığı çalışma grubu toplantılarına katılmaktadırlar. En yaygın eğitim yöntemi ise meslektaşlarının ve danışman öğretmenin önünde örnek ders işlemedir. Derslerin bitiminde katılımcı öğretmenler, geribildirimde bulunarak destek vermektedirler (U.S. Dept. of Education Study, 2010).

Önceleri, öğretmenlerin sertifikalarını aldıkları anda başka herhangi bir eğitim almaları gerekmiyorken günümüzde uygulanmakta olan “lisans yenileme sistemi” ile öğretmenler her 10 yılda bir lisanslarını yenilemek zorundadırlar (NCTD [National Center for Teachers' Development], 2010). Haziran 2007’de Öğretmenlik Sertifikası Düzenlemelerinin yeniden revize edilmesinin ardından 2009 yılında “Öğretmenlik Sertifikası Yenileme Sistemi” uygulanmaya başlanmıştır. Revize edilen öğretmenlik sertifika düzenlemeleri kapsamında, öğretmenlik sertifikaları 10 yıl geçerlidir. ve öğretmenlerin her 10 yılda bir yenileme programlarını tamamlamaları gerekmektedir. Lisans Yenileme programları, en az 12 saat zorunlu dersi ve en az 18 saat seçmeli dersleri kapsamaktadır (Osaka Üniversitesi, 2010).

İlgili Araştırmalar

Öğretmen yetiştirme günümüzde çok sık tartışılan ve önemi gittikçe artan bir konu olması nedeniyle bu konuyu ele alan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında farklı ülkelerin genel eğitim sistemleri ve bu ülkelerde çeşitli branşlardaki öğretmenlerin nasıl yetiştirildiğine dair bilgiler sunulmaktadır.

Şahin (2006) tarafından yapılan “Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması” adlı bilim uzmanlığı tezinde Avrupa Birliği ülkelerinde ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemini irdelemek amacıyla Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere (Galler, Kuzey İrlanda), İspanya, İsveç, İtalya, Polonya ve Yunanistan ile Türkiye’de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime öğretmen yetiştirme sistemlerini incelemiştir. Bu kapsamda; Avrupa ülkelerinde okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenliği eğitiminden sorumlu kurumlar, öğretim model ve düzeyleri, öğretmenlik programlarına giriş koşulları, sunulan öğretmen yetiştirme programlarına ilişkin öngörüler, değerlendirme ve öğretmenlere sunulan hizmetiçi eğitim üzerinde durulmuştur.

Çalışma sonucunda; Almanya, Belçika, Hollanda, İsveç, İtalya, Polonya ve Yunanistan’da okul öncesi ve ilköğretim öğretmenliğinin yükseköğretim kurumlarında lisans düzeyinde; İspanya’da ilköğretim öğretmenliğinin, lisans ve okulöncesi öğretmenliğinin ise yüksek lisans düzeyinde verildiği belirlenmiştir. Ortaöğretim öğretmenliği eğitimi; Hollanda, İsveç ve İtalya’da yüksek lisans düzeyinde, Polonya’da lisans düzeyinde verilmektedir. İngiltere’de ise öğretmenler hem lisans hem de yüksek lisans düzeyinde eğitim almaktadırlar.

Kilimci (2006), “Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması” adlı doktora tezinde Avrupa Birliği’ne üye olan Almanya, Fransa ve İngiltere’de uygulanmakta olan sınıf öğretmeni yetiştirme programlarını inceleyerek Türkiye’deki sınıf öğretmeni yetiştirme programları ile karşılaştırmıştır. Eğitimin ulusal ve

uluslararası yönlerine, program geliştirme aşamalarına, karşılaştırmalı eğitim alanındaki araştırmalara ve karşılaştırmalı eğitim ile ilgili yönlerine dair kısa bilgiler sunan Kilimci (2006), bu ülkelerdeki genel eğitim sistemlerine, çeşitli kademelerde öğretmen yetiştirme sistemlerine de yer vermiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde olan Türkiye'de, sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yeniden yapılanmaya gidilmesinin faydalı olacağı belirtilmiştir.

Polat (2005) tarafından yapılan "Türkiye ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde (İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa) Fizik Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinde Türkiye ve bazı Avrupa Birliği ülkelerinde (İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa) genel öğretmen eğitimi ve Fizik öğretmeni yetiştirme programları karşılaştırılmış ve sonuçta da Türkiye'de Fizik öğretmeni yetiştirilmesi için bir model sunulmuştur. Bu bağlamda; seçilen AB ülkeleri ile Türkiye'deki Fizik öğretmeni yetiştirme sistemlerinin benzer ve farklı yanları tespit edilmiş ve Türkiye için, Avrupa'da genellikle uygulanan 3+2 modeli önerilmiştir. Bu modelde öğretmen adayı üniversitede ilgili alanda 3 yıl lisans eğitimi aldıktan sonra bir giriş sınavına girerek kabul edileceği eğitim fakültesinde 2 yıl öğretmenlik eğitimi alacak ve uygulama yapacaktır. Böylelikle öğretmenler hem alanında uzman olabilecek hem de öğretmenlik yeterliliklerine sahip olarak yeterince uygulama yapabilecektir.

Kalemoğlu (2005) tarafından yapılan "Türkiye ve Almanya'da Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde Türkiye ve Almanya'da uygulanan beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılıp değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışma kapsamında Türk ve Alman genel eğitim sistemleri, ilk ve ortaöğretim kurumlarına beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programlarının tarihi gelişimi, Türkiye ve Almanya'da beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirilmesi ve yetiştirme programlarının değerlendirilmesi, Türkiye ve Almanya'da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin stajyerlik ve istihdamına yönelik bilgiler sunulmuştur. Elde edilen veriler karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar

belirtilmiştir. Araştırma sonucunda, Türkiye’de eğitimin tüm kademelerine öğretmen yetiştirmede tek tip programın uygulanmasına rağmen Almanya’da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni yetiştirme programları eğitim kademelerine göre öğretim süreci ve ders programları açısından farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

“Fen Bilgisi Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Örnek Ülkeler Kapsamında Değerlendirilmesi (Türkiye, Japonya, Amerika, İngiltere Örnekleri)” adlı doktora tezinde Meriç (2004) Japonya, Amerika ve İngiltere gibi gelişmiş, eğitim sistemlerinde sürekli yenilikler gerçekleştiren ülkelerle, gelişmekte olan Türkiye’deki Fen Bilgisi öğretmeni yetiştirme programlarını karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda, karşılaştırma yapılan ülkelerin Fen Bilgisi öğretmeni yetiştirme programları arasında bazı benzerlik ve farklılıkların olduğu tespit edilmiş, programların aksayan yönleri, sorunlar ve avantaj sağladığı unsurlar dikkate alınarak yeni ve çağdaş bir fen bilgisi öğretmeni yetiştirme programının temel niteliklerinin neler olması gerektiği hususunda önerilerde bulunulmuştur. Önerilen Fen Bilgisi Öğretmeni Yetiştirme Modeli’nde adayların seçimi için tutum ölçeklerinin, psikiyatri testlerinin, alan bilgisi düzeyi testlerinin ve mülakatların yapılması gerekliliği belirtilmiştir. Aynı zamanda, program içeriğine; Çevre Eğitimi, Jeoloji ve Yerküre Bilimleri, Astronomi ve Uzay Bilimleri alanlarının eklenmesi önerilmiştir.

Saracaloğlu (1992) tarafından hazırlanmış olan “Türk ve Japon Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması” adlı kitapta, Türkiye ve Japonya’daki öğretmen yetiştirme sistemlerinin hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimi boyutlarında benzerliklerinin ve farklılıklarının ortaya konması amaçlanmıştır. Türkiye ve Japonya’da hizmet öncesi öğretmen yetiştirme sistemleri, öğrenci seçimi, eğitim programları, staj ve uygulama, istihdam ve stajyerlik ile öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri, statüleri ve meslek kuruluşları boyutlarında karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışma sonucunda; Japonya ve Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanında sertifika programlarının uygulandığı, Japonya’da ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin birinci sınıf sertifika alabilmeleri için lisans düzeyinde, lise öğretmenlerinin ise yüksek lisans

düzeyinde öğrenim gördüğü belirtilmiştir. Türkiye’de tüm kademelerde eğitim verecek öğretmenlerin en az dört yıllık lisans mezunu olmaları esastır. Aynı zamanda her iki ülkede de öğretmen atanabilmek için lisans derecesi yeterli olmamakta, adaylar merkezi sınava da girmek zorundadırlar. Japonya’da farklı olarak öğretmen adayları mülakata tabi tutulurlar.

Yapılan alanyazın taraması sonucunda İngilizce öğretmeni yetiştirme programlarını ele alan ve bu konu başlığı altında ulaşılabilen tek çalışma Mermut tarafından 2005 yılında hazırlanan “Bazı Avrupa Birliği Ülkeleri (Almanya, Avusturya, İtalya, Finlandiya) ve Türkiye’deki İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Programı Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezidir. Mermut (2005) hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde Türkiye ve Almanya, Avusturya, İtalya ve Finlandiya’da İngilizce öğretmeni yetiştiren kurumların programları, ders içerikleri, öğretim süreleri ve programa kayıt koşulları karşılaştırılarak Türkiye için bir İngilizce öğretmeni yetiştirme modeli sunulmuştur. Önerilen İngilizce öğretmeni yetiştirme programı, Bolonya Deklarasyonu ile belirlenen iki aşamalı sisteme uygun olup, İngilizce öğretmenlerinin ikinci bir branşta da ders verebilecek şekilde yetiştirilmesini ön görmektedir. Önerilen program modelinde önce alan derslerinin lisans düzeyinde, daha sonra formasyon derslerinin ise yüksek lisans düzeyinde tamamlanması şeklinde tasarlanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, bilgi toplama kaynakları, bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Türkiye ve Japonya'daki mevcut genel eğitim sistemleri, öğretmen yetiştirme sistemleri ile öğretmen istihdamı ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri karşılaştırılmıştır.

Yapılan bu çalışma konusu bakımından bir ülkeler arası (cross national) karşılaştırmalı eğitim araştırmasıdır. Karşılaştırmalı Eğitim araştırmalarıyla, bir ülkedeki eğitim uygulamalarının kökeni yani nereden uyarlandığı ortaya konmaktadır. Bu şekilde uygulamalarda gözlenebilecek birtakım sorunlara daha geniş bir yaklaşım getirilmektedir. Gerçekten de eğitim alanındaki bir uygulamanın asıl olarak ilham alındığı yerin araştırılması, uygulamanın daha sağlam bir çerçeveye oturması açısından önemlidir (Erdoğan, 2003).

Lauwerys ve diğerleri (1971, 5) karşılaştırmalı eğitimi toplumlarda mevcut eğitim problemlerini ve bu problemleri doğuran nedenleri, diğer toplumlarda benzer faktörlere değinerek saptayan, yorumlayan bir inceleme ve araştırma alanı olarak tanımlamaktadır.

Karşılaştırmalı eğitim alanının amaçlarını ayrıntılı olarak şöyle sıralamak mümkündür (Lauwerys ve diğerleri, 1971, 6):

- 1) Eğitim sistemleri, problemleri ve faaliyetleri hakkında geçerli bilgi elde etmek.
- 2) Mahalli, milli ve milletlerarası bir konu olan eğitimde, bir dizi hipotezi, gerekli metod ve teknikleri, yorum için gerekli esasları ve sonuçları geliştirmek.
- 3) Eğitime etkin olan faktörlerin, çeşitli memleketlerdeki evrimini ve görünümünü inceleyerek, eğitim politikasının tayinine yardım edecek görüşü kazandırmak.
- 4) Bir memleketin kendi eğitim sistemini anlayışla geliştirmesi için teorik ve pratik katkıda bulunmak(Lauwerys ve diğerleri, 1971, 6).

Karşılaştırmalı eğitimde metod konusu üzerine uzun süren tartışmalarda “Ne ile ne karşılaştırılacaktır?” soruna dair başlıca iki görüş vardır. Bunlardan ilki, bir eğitim sisteminin bir yabancı sistemle karşılaştırılmasını, ikincisi ise çeşitli eğitim sistemlerinin birbirleriyle karşılaştırılmasını savunmaktadır. Günümüzde eğitimciler, her iki görüşü birleştirme yolunda çalışmaktadır (Lauwerys ve diğerleri, 1971, 7). Yapılan bu çalışmada, birinci görüş benimsenerek, Japonya ve Türkiye olmak üzere farklı kıtalardan iki ülke karşılaştırmaya dahil edilmiştir

Balcı (2007) eğitim sistemlerinin karşılaştırılmasında önemli bir noktanın da karşılaştırma yaklaşımı olduğunu ifade ederek iki türlü yaklaşımdan bahsetmektedir.

Bunlardan ilki, iki ülke eğitim sisteminin belli ölçütler bakımından birebir karşılaştırılması yaklaşımıdır. Örneğin; A ülkesi eğitim sisteminin B ülkesi eğitim sistemiyle amaç ve politika, yönetsel yapılanma ve yönetim-süreç bakımından karşılaştırılmasında, önce A ülkesi eğitim sisteminin amaç ve politikası ile B ülkesi eğitim sisteminin amaç ve politikası birebir karşılaştırılır. Sonra da aynı karşılaştırma diğer iki ölçüte göre birebir yapılır. Belirtilen ikinci yaklaşım ise, A ve B ülkeleri eğitim sistemlerinin bütüncül olarak; yani önce A ülkesi eğitim sisteminin amaç ve politikası, yönetsel yapılanması ve yönetimi süreci betimlenir. Sonra da B ülkesi eğitim sisteminin benzer olarak üç ölçüte göre betimlenmesi yapılır. En sonra da bu iki sistem, bu ölçütlere göre karşılaştırılır (Balcı, 2007).

Yapılan bu çalışmada birinci yaklaşım temel alınmıştır. Bu doğrultuda; önce Türk Eğitim Sisteminin temel özellikleri, zorunlu eğitim süresi ve temel öğretim kurumları gibi unsurlar belirtilmiş, sonrasında aynı unsurlar Japonya kapsamında ele alınmıştır. Sonrasında ise, elde edilen veriler doğrultusunda her bir unsur kendi içerisinde yorumlanıp karşılaştırılmıştır.

Ültanır (2000), karşılaştırma çalışmalarında, yatay ve dikey yaklaşım olmak üzere iki türlü yaklaşımın uygulandığını ifade etmiştir. Yatay yaklaşımda eğitim sistemlerindeki tüm boyutlar, o döneme ait tüm değişkenlerle birlikte yan yana getirilerek farklılıklar saptanmaya çalışılır. Dikey yaklaşımda ise, tarihi evrim izlenir (Türkoğlu, 1988).

Bu araştırmada, Türk ve Japon Eğitim Sistemlerinin okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim boyutlarıyla ele alınması, Japonya ve Türkiye’de uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme sistemlerinin, İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerinin ve öğretmenlerin istihdam koşullarının incelenmesi bakımından yatay yaklaşım uygulanmıştır.

Dokümanların toplanması, gözlem ve benzerlik ile farklılıkların tanımlanarak karşılaştırılmalarının yapılması hedeflendiği için de tanımlayıcı (descriptive) yaklaşım tercih edilmiştir.

Yapılan çalışmada; tarama modelinin bir türü olan karşılaştırma türü ilişkisel tarama modeli uygulanmıştır. Karasar (2008); tarama modelini, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı” olarak tanımlamaktadır.

Tarama modelinde; araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla, önce her iki durumun belli değişkenler açısından ayrıntılı betimlemeleri yapılmakta, sonrasında ise ortak ölçütlere göre yapılan bu betimlemeler karşılaştırılmaktadır (Karasar, 2008). Bu nedenle tarama modellerinin bir türü olan karşılaştırma türü ilişkisel tarama modeli adı geçen ülkelerdeki öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi ve karşılaştırılması bakımından uygun görülmüştür.

Bilgi Toplama Kaynakları

Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak veriler toplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006) doküman incelemesinin, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsadığını ifade etmektedir.

Bu çalışmanın problemi ve alt problemleriyle ilişkili kitaplar temin edilmiştir. Piyasada hali hazırda satılmakta olan kitaplar elde edildikten sonra; Milli Kütüphane, ULAKBİM ve Türkiye'deki tek Karşılaştırmalı Eğitim Anabilim Dalı'nın bünyesinde bulunduğu Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Kütüphanesi ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki veriler taranarak, çalışmanın kapsamında yer alan kitaplar ile yüksek lisans ve doktora tezleri elde edilmiştir. Tüm bunların yanı sıra; ulusal ve uluslararası arama motorları, veri tabanları ve elde edilebilen tüm kütüphane ile eğitim kurumları kaynakları taranarak mümkün olduğunca tüm kitaplara, dergilere, makalelere, araştırma yazılarına ve internetten elde edilen basılı dokümanlara ulaşılmıştır.

Türkiye'de öğretmen yetiştirme sistemleri ve Türk Eğitim Sistemi hakkında bilgi edinmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne başvurulmuştur. Japon Eğitim Sistemi ve Japonya'da öğretmen yetiştirme sistemine ilişkin dokümanların elde edilebilmesi amacıyla da Ankara'da bulunan Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi'ne ve Japonya Büyükelçiliği'ne danışılmıştır.

Japonya ve Türkiye'de uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme mevzuatları; eğitim sistemleri, öğretmen yetiştirme, İngilizce öğretmeni yetiştirme, İngilizce öğretimi ile ilgili ulaşılabilen kaynaklardan, adı geçen ülkelerin eğitim bakanlıklarının ve bu ülkelerde bulunan öğretmen yetiştirme programlarını uygulayan üniversitelerin internet sayfalarından, bu sayfalarda yer alan öğretim programlarından, ülkelerin ilgili yasa ve mevzuatlarından temin edildiği ölçüde faydalanılmıştır. Elde edilen tüm veriler çalışmanın alt problemlerine göre derlenerek incelenmiştir.

Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

1. Süreli yayınlar, internet veri tabanları, dergiler, kitaplar ve makaleler gibi yazılı kaynaklardan elde edilen veriler betimsel nitelikli tarama modeline uygun olarak incelenmiştir.

2. İnceleme sonucunda, araştırmının alt problemleri ile ilgili olan veriler dikkatli bir biçimde tespit edilerek bilgisayara aktarılmıştır.

3. Türkiye ve Japonya'da uygulanmakta olan İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemlerine dair elde edilen ve bilgisayar ortamına aktarılan bilgiler, araştırmının alt problemleri göz önünde bulundurularak tasnif edilmiştir.

4. Belirlenen alt problemlere ait bulgular karşılaştırılarak Türkiye ve Japonya'daki İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri hakkında ulaşılabilen tüm veriler ülkeler ve çalışmanın alt problemleri bazında karşılaştırılarak benzerlikler ve farklıklar belirlenmiş ve yorumlanmıştır.

5. Türk ve Japon Genel Eğitim Sistemleri ile Türkiye ve Japonya'da Öğretmen Yetiştirme konusunda elde edilen veriler "Kuramsal Çerçeve" bölümünde sunulmuştur. Sunulan verilerin karşılaştırılması sonucunda belirlenen benzerlik ve farklılıklar ise "Bulgular ve Yorumlar" bölümünde belirtilmiştir.

6. Elde edilen çoğu verinin dili Türkçe ve İngilizce olduğundan İngilizce dokümanların çevirileri araştırmacı tarafından yapılmıştır. Japonca kaynaklar ise aynı zamanda serbest tercüman olarak görev yapan Japon Dili Filoloğu tarafından çevrilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Türkiye ve Japonya'daki mevcut genel eğitim sistemleri, öğretmen yetiştirme sistemleri ile öğretmen istihdamı ve İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri araştırmanın temel ve alt amaçları paralelinde ve aynı taksonomiyle incelenerek elde edilen bulguların yorumları yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi, “Türkiye ve Japonya’da genel eğitim sistemleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu bölümde; Türkiye’de ve Japonya’daki genel eğitim sistemleri karşılaştırılarak, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Türk ve Japon okullarında eğitim dili incelendiğinde, her iki ülkede de eğitimin, ülkelerin kendi resmi dillerinde yapıldığı görülmektedir. Anadilin yanı sıra, okullarda Yabancı Dil dersleri kapsamında en fazla okutulan dil İngilizce’dir.

Japonya’da eğitim sisteminin en üst düzeyinde Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı bulunmaktadır. Eğitim merkezi bir yapıya sahip olsa da ulusal, milli ve bölgesel olmak üzere üç düzey hükümet yönetimleri de eğitim hizmetlerini sağlama, finanse etme ve yönlendirme konusunda

yetkilere sahiptir. Türkiye’de ise Milli Eğitim Bakanlığı en yetkili mercidir, illerde İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilçelerde ise İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri eğitim-öğretim faaliyetlerini yönlendirme ve denetleme yetkisine sahiptir.

Türk eğitim sistemi; T.C. Anayasası, Eğitim ve Öğretimi Düzenleyen Yasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Plânları, Millî Eğitim Şûraları, Ulusal Program esas alınarak düzenlenmektedir. Türk Milli Eğitiminin düzenlenmesine esas olan amaç ve ilkeler, işleyiş ile ilgili düzenlemeler ve devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumlulukları ile ilgili temel hükümler, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile düzenlenmiştir. Japon Eğitim Sistemi de güçlü yasal temellere sahiptir ve Eğitim Temel Kanunu, Okul Eğitimi Kanunu ve yeni Anayasa hükümlerince düzenlenmektedir.

Türk Milli Eğitimi ile Japon Eğitiminin genel amaçlarının benzerlik göstermektedir. Türk Milli Eğitimi’nin genel amaçları, tüm bireylerin Atatürk inkılâp ve ilkelerine, Atatürk milliyetçiliğine bağlı; milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerine sahip çıkan; ailesini, vatanını, milletini seven ve yücelten; devlete karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı; yapıcı, yaratıcı ve verimli bireyler yetiştirmek ve ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri ve davranışlar ile iş görme alışkanlığını kazandırmaktır. Japon Temel Eğitim Kanununda ise eğitimin, bireylerin barışçıl ve demokratik bir eyalet ve toplumun formatif unsurları olarak gerekli olan özelliklerle donatılmasını, akıl ve vücut sağlığı yerinde bireylerin büyümelerine yönelik çaba sarf edilmesi ve bireylerin kişiliklerinin tamamıyla gelişimini hedeflemektedir. Her iki ülkede de bireylerin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri benimseyen ve onlara sahip çıkan kişiler olarak yetiştirilmesi esastır. Türkiye’de olduğu gibi Japonya’da da herkes, kendi yeteneğine uygun ve eşit bir eğitim hakkına sahiptir.

Türk Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yer alan temel ilkeler ile Japon Temel Eğitim Kanunu’nda yer alan ilkeler benzerlik göstermektedir. Her iki ülkenin temel ilkeleri de; genellik ve eşitlik, ferdin ve toplumun ihtiyaçları, eğitim hakkı, fırsat ve imkân eşitliği, süreklilik, demokrasi eğitimi, laiklik,

bilimsellik, planlılık, karma eğitim ve okul ile ailenin işbirliği gibi unsurları içermektedir.

Genellik ve eşitlik ilkeleri kapsamında her iki ülkede de kızların ve erkeklerin tümünün eğitimlerine devam etmeleri desteklenmektedir. Türkiye ve Japonya'da zorunlu eğitim resmi kamu okullarında ücretsizdir ve karma eğitim esastır.

Japonya'da okullar; kurucularının statüsüne göre ulusal okullar, devlet okulları ve özel okullar olmak üzere üçe ayrılır. Türkiye'de ise devlet okulları ve özel okullar bulunmaktadır.

Türk Milli Eğitim Sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden oluşmaktadır. Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü içermektedir. Japon Eğitim Sistemi ise, örgün eğitim; okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve yükseköğretim kademelerini kapsamaktadır. Türkiye'den farklı olarak ilköğretim Japonya'da ilkokul ve ortaokul kademeleri olarak düzenlenmiştir. Japon okullarındaki ilkokullar Türk okullarındaki birinci kademe ile, ortaokullar ise ikinci kademeler ile özdeşleştirilebilir.

Türkiye'de okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Zorunlu olmamasına rağmen, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında okul öncesinde okullaşma oranı 3-5 yaş gurubunda 26,92 iken 4-5 yaş aralığında 38, 55'dir. Türkiye'de 2009-2010 eğitim-öğretim yılında 32 ilde okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilmiştir ve pilot uygulamanın başarılı olması üzerine 2010-2011 yılı Eylül ayı itibari ile 32 olan zorunlu okul öncesi eğitimin uygulandığı il sayısı 57'ye çıkarılacaktır. Japonya'da ise okul öncesi eğitimi zorunlu olmamasına rağmen anaokulları ve kreşlerde çok sayıda öğrenci eğitim görmekte olup anaokullarına üç ile beş yaş arasındaki çocuklar kabul edilmekte ve kabul edildikleri yaşa göre bir ile üç yıl eğitilmektedirler.

Türkiye ve Japonya'da okul öncesi eğitimin amaçları benzerlikler göstermektedir. Türkiye'de okul öncesi eğitiminin amaçları; çocukların Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevî değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba göstermek, çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak, çocuklara sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak, çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını kazandırmak, çocukları ilköğretime hazırlamaktır. Japonya'da okul öncesinin temel amaçları ise; temel yaşam alışkanlıkları ve sağlıklı, güvenli ve mutlu bir yaşam için sahip olunması gereken tutum ve davranışların teşvik edilmesi, sağlıklı akıl ve vücut için gerekli olan becerilerin kazandırılması, insan sevgisi ve güveni geliştirmek; bağımsızlık, işbirliği ve ahlak kavramlarını aşılama, kişinin yaşadığı çevreye ve topluma olan ilgisini geliştirmek ve çevreye yönelik hassasiyetini ve kapasitesini arttırmak, günlük hayatta dile karşı ilgiyi arttırmak, diğer kişileri dinleme ve onlarla konuşma esnasında olumlu tavırlar sergilenmesini teşvik etmek ve dil duyarlılığını geliştirmektir.

Türkiye'de 36-72 aylık çocuklara yönelik hazırlanan Edilen Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında okul öncesi eğitim kurumlarında Serbest Zaman, Oyun ve Hareket, Fen ve Matematik, Türkçe ve müzik Etkinliklerinin yanı sıra Okuma-Yazmaya Hazırlık ve Drama Çalışmaları, Sanat çalışmaları ve Alan Gezileri yer almaktadır. Japonya'da ise okul öncesi eğitimde (anaokullarında) öğrenciler Sağlık, İnsan İlişkileri, Çevre, Dil ve İfade alanlarında kapsamlı eğitimler almaktadır. Yanı sıra; Sosyal Yaşam, Doğa, Dil, Müzik ve Ritim, Sanat ve El Sanatları gibi dersler okul öncesi öğretim programlarında yer almaktadır.

Türkiye’de okul öncesi eğitim için veliler çocuklarını istedikleri okullara kayıt ettirebilirlerken, Japonya’da öğrenciler okul öncesi eğitim kurumlarına sınavla alınmaktadır. Her iki ülkede de bu kademedeki sınıfta kalma yoktur.

Hem Türkiye’de hem de Japonya’da okul öncesi eğitim kurumlarının tabii oldukları kanunlar ve yönetmelikler bulunmaktadır. Türkiye’de tüm okul öncesi eğitim kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı’nın denetimine tabidir. Japonya’da ise anaokulları ulusal ve yerel eğitim yöneticilerinin denetimleri altındadır. Bu okulların fiziksel olanakları ve donanımları, öğretimlerinin içeriği ve diğer konular Eğitim Bakanlığı’nın belirlediği yasal standartlarla düzenlenmektedir.

İlköğretim kademesi ele alındığında, Türkiye’de 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulanmakta iken Japonya’da zorunlu eğitimin süresi 6 yıl ilköğretim ve 3 yıl ortaokul olmak üzere 9 yıldır. Türkiye’de ilköğretim 6 - 14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsamaktadır. Japonya’da ise Türk Eğitim Sistemi’nde ilköğretim kademesine eş değer kademeler ilköğretim ve ortaokul olmak üzere iki aşamalıdır. Japonya’da da öğrenciler eğitimlerine 6 yaşında başlamaktadır. 6 yaşından 12 yaşına kadar olan 6 yıllık ilköğretim süreci Japon çocukları için zorunlu eğitimin ilk basamağıdır. İkinci basamak olan ortaokul ise 12-15 yaş aralığındaki öğrencilerin eğitim gördüğü kademedir.

Her iki ülkede de öğrencilerin hangi ilköğretim okullarına kayıt yaptıracağı yetkililerce belirlenmektedir. Türkiye’de ilköğretim çağına gelen öğrenciler, kendi bölgelerinde bulunan okullara kayıt yaptırmaktadırlar. Japonya’da da ilköğretime başlayacak olan öğrencilerin hangi ilköğretim okulunda okuyacakları ve ilköğretimden sonra hangi ortaokula gidecekleri, Yerel Eğitim Komisyonları tarafından coğrafi esaslar göz önünde bulundurularak belirlenmektedir.

Türkiye’de ilköğretimin amaç ve görevleri, Japonya’daki ilköğretim ve ortaokulların amaçları ile benzerlik göstermektedir. Her iki ülkede de öğrencilerin kişisel yeteneklerinin göz önünde bulundurularak eğitilmesi ve bir üst kademeye geçecek donanıma sahip olması hedeflenmektedir.

Japonya’da ilkokullar ve ortaokullar 3 dönem halinde eğitim verirken, Türkiye’de eğitim-öğretim yılı iki dönemden oluşmaktadır. Türkiye’deki ilköğretim okullarında uygulanacak olan öğretim programları, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından oluşturulmaktadır ve tüm ülke genelinde uygulanmaktadır. Japonya’da ise öğretim programları ana hatlarıyla belirlenmiş olsa da her okul, kendi yerel gereksinimlerini ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını doğrultusunda kendi öğretim programlarını hazırlayabilmektedir.

Her iki ülkede de öğrenciler benzer dersler almaktadırlar. Japonya’da, Türkiye’den farklı olarak “Çevre ve Yaşam” alanında çalışmalara ağırlık verilmektedir. Her iki ülkede de öğrenciler sınıf ve kulüp faaliyetlerine katılmaktadırlar. Hem Japonya hem de Türkiye’de ilköğretim kademesinde sınıfta kalma yoktur. Türk ve Japon öğrenciler, ortaöğretim kurumlarına ve üniversitelere sınavla girmektedirler, bu nedenle sınavlara hazırlık sürecine erken yaşlarda başlamakta ve okullarının yanı sıra özel dersanelere gitmektedirler. Türkiye’de uygulanmakta olan Ortaöğretim Geçiş Sistemi kapsamında üç aşamalı Seviye Belirleme Sınavları, öğrenciler üzerinde her yıl baskı yaptığı gerekçesi ile eleştirilmiştir. Gelen talepler doğrultusunda, 6., 7. ve 8. sınıflarda uygulanan Seviye Belirleme Sınavları, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında kademeli olarak sadece 8. sınıflarda uygulanacaktır.

Japonya’da ilkokullar ve ortaokullarda eğitim-öğretim en az 35 hafta (9 ay) sürerken, Türkiye’de ders yılı süresi 180 iş gününden az olamaz.

Japonya’da ortaöğretim okulları; tam gün öğretim yapan liseler, yarım gün öğretim yapan liseler ve mektupla öğretim yapan liseler olmak üzere üç gruba ayrılmakta iken Türkiye’de ortaöğretim kurumlarındaki çeşitlilik göze çarpılmaktadır. Türkiye’de okul türleri genel hatları ile; Genel Liseler, Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam-Hatip Liseleri, Anadolu Sağlık ve Sağlık Meslek Liseleri, Adalet Meslek Liseleri, Anadolu Tarım Meslek ve Tarım Meslek Liseleri, Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Liseleri ve Akşam Liseleri’dir.

Japonya'da tam gün öğretim yapan liseler 3 yıl sürerken, yarım gün öğretim yapan liseler 4 yıldır. Türkiye'de ise lise eğitimi 4 yıl sürmektedir. Fakat bazı Anadolu Liseleri'nde hazırlık sınıfı bulunduğu için, bu tür liselerde okuyan öğrenciler 5 yıl eğitim görmektedirler.

Her iki ülkede de devlet okullarının yanı sıra özel okullar da eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ortaöğretim kurumlarında okutulan dersler incelendiğinde, her iki ülkede de benzer derslerin yer aldığı söylenebilir. Türkiye'den farklı olarak, Japonya'da Etik derslerine oldukça önem verilmektedir. Hem Japonya hem de Türkiye'de genel dersler, alan dersleri ve kulüp faaliyetleri yer almaktadır.

Türkiye ve Japonya'da yükseköğretime giriş, sınavla mümkün olmaktadır. Türkiye'de yükseköğretim programlarına girişte, merkezi yerleştirme sınavı ve bazı bölümler için özel yetenek sınavları yoluyla öğrenci seçilmektedir. Japonya'da da benzer bir biçimde, adaylar öncelikle merkezi sınava girmek ve geçer puan almak zorundadır. Farklı bir özellik olarak ise, Japon Üniversiteleri, merkezi sınav sonuçlarının yanı sıra ikinci aşama olarak kendileri sınav düzenlemektedir. Adaylar tercih ettikleri üniversite ile iletişime geçerek, sınavlar hakkında bilgi edinmektedirler.

Japonya'da yükseköğretime giriş sınavları, "Üniversiteye Giriş Sınavları Ulusal Merkezi" tarafından, Türkiye'de ise "Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi" tarafından hazırlanmaktadır. Japonya'da yapılan merkezi giriş sınavları Japonca, Sosyal Bilimler (Japon tarihi, Dünya Tarihi, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi), Yabancı Dil, Fen ve Matematik olmak üzere 5 temel alandan testlerden oluşurken, Türkiye'de merkezi giriş sınavı iki oturumdan oluşmaktadır. Ortak programa dayalı Türkçe, Sosyal Bilimler, Temel Matematik ve Fen Bilimleri testlerinin yer aldığı Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS), sınavın ilk basamağını oluşturmaktadır. İkinci basamak olan "Lisans Yerleştirme Sınavları" ise adayların tercih edecekleri yükseköğretim programlarının türüne göre değişiklik göstermektedir.

Her iki ülkede de yükseköğretime devam etmek isteyen kişilerin sayısının giderek artması, giriş sınavlarını daha da zorlu hale getirmektedir. Öğrenciler başarılı olabilmek için her iki ülkede de okul eğitimlerinin yanı sıra dersanelere de gitmektedirler.

Japonya'da iki yıllık yüksek lisans programları ve üç yıllık doktora programları (ya da bütünleşik beş yıllık yüksek lisans ve doktora programları) vardır. Türkiye'de ise yüksek lisans programları 2 yıl, doktora programları ise 4 yıl sürmektedir. Yüksek lisans ve doktora kapsayan bütünleşik doktora programları da mevcuttur. Türkiye'de veterinerlik ve diş hekimliği fakültelerini tamamlamak için öğrenciler 5 yıl öğrenim görürlerken, Japonya'da bu süre 6 yıldır. Her iki ülkede de Tıp Fakülteleri 6 yıldır. 5 ve 6 yıl süren bu fakültelerden mezun olanlar yüksek lisans yapmış sayılmakta ve doğrudan doktora programlarına girme hakkı kazanmaktadır. Bu kişiler için, doktora programlarının süresi her iki ülkede de 4 yıldır.

Japonya'da ve Türkiye'de özel eğitim kurumları aynıdır. Her iki ülkede de bireylerin engel türlerine göre okullar mevcut olup, engel durumları çok ağır olmayan öğrencilere "alt özel sınıflarda" eğitim görme imkânı tanınmakta aynı zamanda kaynaştırma eğitimi hizmetleri de sunulmaktadır.

Türkiye'de yaygın eğitim faaliyetleri başta Halk Eğitimi Merkezleri olmak üzere birçok kurumda yapılmaktadır. Aynı şekilde Japonya'da da halk evleri, gençlik merkezleri, çocuklar için tabiat merkezleri, müzeler, kütüphaneler, beden eğitimi ve eğlence merkezleri gibi birçok kurum yaygın eğitim faaliyetlerini düzenlemektedir. Her iki ülkede de dersaneler, yaygın eğitimin önemli birer parçasıdır ve devlet denetimi altındadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Türkiye ve Japonya’da öğretmen yetiştirme sistemleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu bölümde; Türkiye’de ve Japonya’daki öğretmen yetiştirme sistemleri karşılaştırılarak, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Hem Türkiye’de hem de Japonya’da öğretmenlere verilen değer ve onlardan beklenenler oldukça fazladır. Bu beklenti her iki ülkede de öğretmenlerin sürekli toplum baskısına maruz kalmasına neden olmaktadır. Öğretmenler, konu alanlarında eğitim vermelerinin yanı sıra; danışma ve rehberlik, kulüp, sınıf rehberliği ve birçok okul dışı faaliyette görev almaktadırlar.

Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihi 1848 yılına dayanırken, Japonya’da 1868 Meiji Restorasyonundan itibaren öğretmen eğitimi sürdürülmektedir. Hem Türkiye’de hem de Japonya’da öğretmen adayları, lisans dönemlerinde Genel Kültür Dersleri, Alan Dersleri ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri’nden belirli krediler tamamlamaktadırlar. Yanı sıra; öğretmen adaylarının, fakültelerce belirlenen uygulama okullarında öğretmenlik uygulaması yapmaları gerekmektedir. Japonya’da ilk, 1.5 – 2 yıl Genel Kültür Dersleri, Alan ve Meslek Dersleri kalan 2 – 2.5 yılda verilmektedir. Türkiye’de böyle net bir ayırım yoktur.

Japonya’da öğretmenlerin eğitim durumları öğretim kademelerine göre değişirken, Türkiye’de tüm öğretmenlerin en az lisans mezunu olması gerekmektedir.

Japonya’da öğretmenlik eğitimi hem öğretmen eğitimi alanında uzmanlaşmış okullarda hem de genel üniversitelerde verilirken Türkiye’de ise öğretmenlerin Eğitim Fakülteleri’nden mezun olmaları esastır. Öğretmen açığının karşılanamadığı alanlarda ise diğer fakültedeki öğrenciler formasyon derslerini tamamlayarak öğretmen olmaya hak kazanmaktadırlar.

Japonya'daki öğretmen yetiştirme lisans programları, üniversitelere göre değişmektedir. Fakat öğrencilerin tamamlamaları gereken mecburi kredi sayıları “Eğitim Personeli Sertifika Kanunu” çerçevesince belirlenmektedir. Türkiye’de ise merkezi sistem bulunmaktadır ve ilköğretime öğretmen yetiştiren lisans programları ülke çapında aynıdır. Yükseköğretim Programları’nda okutulacak dersler ve kredileri, “Yükseköğretim Kurulu” tarafından belirlenmektedir.

Türkiye’den farklı olarak, Japonya’da “Öğretmenlik Sertifika Sistemi” bulunmaktadır. Sertifika türleri birinci ve ikinci sınıf sertifika olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu sertifikalar kalıcı sertifikalardır. Bunların yanı sıra; öğretmenlere bazen geçici sertifikalar da verilebilir. Geçici sertifikalardan ikinci sınıf sertifikalara ve ikinci derece sertifikadan birinci derece sertifikalara geçiş mümkündür, bunun için öğretmenlerin hizmetiçi eğitim kursları gibi ilave dersler almaları gerekmektedir.

Türkiye’de zorunlu eğitim süresinin kesintisiz 8 yıla çıkarılması ve yeni derslerin öğretim programlarında yer almaya başlamasıyla, bazı alanlarda öğretmen açığı meydana gelmiştir. Eğitim Fakülteleri Lisans Programlarından mezun olan birey sayısı, mevcut gereksinimleri karşılayamamaktadır. Bu açığı kapatılmak amacıyla; başka alanlardan mezun olan kişiler, sertifika programları ile Meslek Bilgisi Derslerini tamamlayarak öğretmenlik formasyonuna sahip olabilmektedirler. Özel ve Devlet Üniversitelerinin Eğitim Fakültelerinde uygulanan lisans programlarının yanı sıra, bazı branşlarda öğretmen olmak isteyen adaylara yönelik Açıköğretim Fakültesi kapsamında da uzaktan eğitim imkânı sunulmaktadır.

Her iki ülkede de adayların öğretmen olarak atanabilmesi için, lisans derecesine sahip olması yeterli değildir.

Japonya’da öğretmenlerin devlet kurumuna atanabilmeleri için standart bir sınava girmeleri gerekmektedir. “Öğretmen İstihdam Seçme Sınavı” tüm eyaletlerin ve seçilen şehirlerin kurulları tarafından her yaz yapılmaktadır. Adaylar üniversiteden mezun olduktan ve sınava girdikten sonra öğretmenliğe atanabilmek için Bölge Eğitim Kurulları’na başvurmakta ve

kurullar tarafından yazılı sınava ve mülakata tabi tutulmaktadırlar. Türkiye’de ise adayların devlet kurumlarına atanabilmeleri için, Kamu Personeli Seçme Sınavı’na girmeleri gerekmektedir. Türkiye’de, Japonya’da olduğu gibi bir mülakat yoktur.

Japonya’da öğretmenler, eğitim verecekleri öğretim kademelerine ve okul türlerine göre farklı yollarla atanmaktadır. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin atamaları, “İl Eğitim Kurulları”, liselerde görev yapacak öğretmenlerin atamaları ise “İl ya da Belediye Eğitim Kurulları” tarafından yapılmaktadır. Türkiye’de öğretmen atamaları merkezi bir yapıya sahiptir ve tüm öğretmenlerin devlet okullarına atamalarını “Milli Eğitim Bakanlığı” yapmaktadır. Her iki ülkede de öğretmenler rotasyona tabidir.

Her iki ülkede de öğretmenlik “yaşam boyu iş” olarak kabul edilmektedir ve öğretmenler, kanunlara aykırı bir eylemde bulunmadıkları sürece işten çıkarılamamaktadır.

Mesleğe yeni atanan öğretmenler ilk yıllarında aday öğretmendir ve Japonya’da öğretmenler 20 günlük hizmetiçi eğitim almaktadırlar. Türkiye’de ise öğretmen adaylarının adaylık süreci en az bir yıl sürmekte ve adaylar; Temel Eğitim, Hazırlayıcı Eğitim ve Uygulamalı Eğitim süreçlerinden geçmektedir.

Türkiye’de öğretmenler, hiçbir belge yenilemesine tabi olmadan mesleklerine devam etmektedirler. Japonya’da ise 2009 yılından itibaren “Öğretmenlik Sertifikası Yenileme Sistemi” uygulanmaktadır. Bu düzenleme kapsamında sertifikalar, 10 yıl geçerlidir ve her 10 yılda bir yenilenmelidir. Türkiye’de ise öğretmenlerin niteliklerini ve eğitimin kalitesini arttırabilmek amacıyla, “Öğretmen Yeterliklerini” belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Öğretmenlik Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikler ve Özel Alan Yeterlikleri olmak üzere iki temel bölümde ele alınmıştır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “Türkiye’de İngilizce Öğretmeni Yetiştirme nasıldır?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan Türkiye’de İngilizce öğretmeni yetiştirme ile ilgili elde edilen bulgular sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.3.1. Türkiye’de İngilizce Öğretmeni Yetiştirme

Toplumlar arası ilişkilerin yoğunlaşmasıyla ve kitle iletişim araçlarının gelişmesine paralel olarak yabancı dil öğrenimine olan ihtiyaç artmakta ve yabancı dil bilmek, günümüzde çağdaşlığın ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de pek çok insan yabancı dil öğreniminin önemini farkında olarak hem kendilerinin hem de çocuklarının dil öğrenimini sağlamaya çalışmaktadır. Artan bu yoğun talebi karşılamak amacıyla, yabancı dil eğitimi veren liselerin sayısı artırılmıştır. Kurum sayılarının artışının yanı sıra son yıllarda yabancı dil dersleri, özellikle İngilizce, zorunlu dersler kapsamında öğretilmeye başlanmıştır (Doğan, 2008).

1997-1998 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Eğitim Reformuna göre, ilköğretimin birinci basamağı sadece ana dilin öğrenildiği ve öğretildiği bir kademe olmaktan çıkarılmış, söz konusu öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan *İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesine* göre, yabancı dil dersi (İngilizce, Almanca, Fransızca dillerinden birisi) ilköğretim okullarının dördüncü sınıfından başlamak üzere zorunlu hale getirilmiştir (Genç, 2004).

Yeni düzenlemeler ile İlköğretim Kurumlarında Uygulanmakta olan Yabancı Dil Derslerinin Haftalık Ders Saatleri, Çizelge 5’te belirtilmiştir.

Çizelge 5. İlköğretimde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri

Yabancı Dil Dersleri	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Zorunlu	3	3	4	4	4
Seçmeli	2	2	2	2	2

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009b) İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ilkogretimokullari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

Çizelge 5'te de görüldüğü üzere; Talim ve Terbiye Kurulu'nun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Kararı ile kabul edilen yeni İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi ile yabancı dil dersinin sayısı 4. ve 5. sınıflarda 3'e çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra, 4-8. sınıflarda ikişer saat Yabancı Dil Dersi seçmeli ders olarak okutulabilmektedir. Okutulacak seçmeli dersler, öğretim yılı başında okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak "Seçmeli Dersler" bölümünden öğretmenler kurulunca belirlenmektedir.

"Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması"na İlişkin Talim ve Terbiye Kurulunun 07/06/2005 Tarih Ve 184 Sayılı Kararı gereğince üç yıllık genel, meslekî ve teknik liselerin eğitim ve öğretim süresinin, 2005-2006 Öğretim Yılından itibaren 9. sınıftan başlamak üzere, kademeli olarak 4 yıla çıkarılması, hazırlık sınıfı bulunan liselerin öğrenim sürelerinin 4 yıla göre yeniden düzenlenmesi ve ilköğretimden itibaren orta öğretimin sonuna kadar, Avrupa Birliği Yabancı Dil Seviye Sistemi benimsenerek ders saati sayılarının buna göre belirlenmesi kararlaştırılmıştır (MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2005).

Ortaöğretim Kurumları Genel Liselerde Uygulanmakta olan Yabancı Dil Derslerinin Haftalık Ders Saatleri, Çizelge 6'da belirtilmiştir.

Çizelge 6. Genel Liselerde Haftalık Yabancı Dil Dersi Saatleri

Alanlar	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Fen Bilimleri Alanı	3	3	-	-
Sosyal Bilimler Alanı	3	3	-	-
Türkçe-Matematik Alanı	3	3	-	-
Yabancı Dil Alanı	3	12	12	12

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumlari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

Ortaöğretim onuncu sınıftan itibaren öğrenciler *Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Türkçe - Matematik, Yabancı Dil Alanı, Sanat (Müzik / Resim) ve Spor* alanlarına ayrılmaktadır. Birinci Yabancı Dil dersleri 9. sınıflarda tüm bölümlerde 3 saattir. Yabancı Dil Alanı hariç diğer alanların 10. sınıflarında 3 saat, 11. ve 12. sınıflarda ise Birinci Yabancı Dil dersi verilmemektedir. Yabancı Dil Alanında ise 9. sınıftaki birinci yabancı dil dersi, ortak dersler kapsamında sunulmakta, 10-12. sınıflarda ise alan dersi kapsamında verilmekte ve haftada 12 saat olarak haftalık ders çizelgesinde yer almaktadır.

Ülkemizde bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapmak ya da yabancı dili ağırlıklı olarak öğretmek amacıyla, yabancı dil dersi saatleri ve öğretim programları ile diğer liselerden farklılık gösteren Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler (Anadolu Liseleri, Süper Liseler) açılmıştır (Genç, 2004).

Anadolu Liseleri, Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Liseleri Yönetmeliği'nde şu şekilde tanımlanmıştır;

Anadolu liseleri, ilköğretim üzerine hazırlık sınıfı bulunan veya bulunmayan ve hazırlık sınıfı dışında en az 4 yıl öğrenim veren karma okullardır. Anadolu liselerinin amacı öğrencilerin; ilgi, yetenek ve başarılarına göre yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını; yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde öğrenmelerini sağlamaktır (T.C. Resmi Gazete, 1999, Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Liseleri Yönetmeliği, Madde 5 ve 6)

Anadolu Liselerinde haftalık dersler kapsamında Birinci Yabancı Dil Dersi tüm alanların 9. sınıflarında 10 saat yabancı dil alanı dışındaki diğer alanlarda ise 10-12. sınıflarda 4'er saat verilmektedir. Yabancı Dil alanında ise alan dersi olarak öğrenciler 12 saat Birinci Yabancı Dil dersi görmektedirler.

**Çizelge 7. Anadolu Liseleri ve Anadolu Öğretmen Liselerinde Haftalık
Yabancı Dil Dersi Saatleri**

Alanlar	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Fen Bilimleri Alanı	10	4	4	4
Sosyal Bilimler Alanı	10	4	4	4
Türkçe-Matematik Alanı	10	4	4	4
Yabancı Dil Alanı	10	12	12	12

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumlari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

10 Anadolu lisesinde hazırlık sınıfı bulunup, diğer Anadolu liselerinde bulunmamaktadır. Bunlar: Atatürk Lisesi (Ankara), Sırrı Yırcalı Anadolu Lisesi (Balıkesir), Beşiktaş Kabataş Erkek Lisesi (İstanbul), Galatasaray Lisesi (İstanbul), Cağaloğlu Anadolu Lisesi (İstanbul), İstanbul Lisesi (İstanbul), Vefa Lisesi (İstanbul), Kadıköy Anadolu Lisesi (İstanbul), Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi (İstanbul), Karşıyaka Cihat Kora Anadolu Lisesi (İzmir) (MEB EĞİTEK, 2010a).

**Çizelge 8. Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liselerinde Haftalık Yabancı
Dil Dersi Saatleri**

Alanlar	Hazırlık Sınıfı	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Fen Bilimleri Alanı	20	10	4	4	4
Sosyal Bilimler Alanı	20	10	4	4	4
Türkçe-Matematik Alanı	20	10	4	4	4
Yabancı Dil Alanı	20	10	12	12	12

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumlari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

Hazırlık Sınıfı bulunan bu Anadolu Liselerinde Yabancı Dil Alanı hariç diğer tüm alanlarda Hazırlık sınıfında haftada 20, 9. sınıfta 10, 10.-12. sınıflarda 4'er saat Yabancı Dil eğitimi verilmektedir. Yabancı Dil Alanında ise öğrenciler hazırlık sınıfında haftada 20 saat, 9. sınıfta 10 saat, 10.-12. sınıflarda ise alan dersleri kapsamında 12 saat Yabancı Dil dersi görmektedirler.

Anadolu Meslek Liseleri ve Anadolu Teknik Liselerinde 9. Sınıfta Yabancı Dil Dersi 10 saat iken 10-12. sınıflarda 4 saate düşmektedir. Meslek Liseleri ve Teknik Liselerde ise 9. ve 10. sınıflarda haftalık 3 saat Yabancı Dil Dersi sunulurken 11. ve 12. sınıflarda yabancı dil eğitimi verilmemektedir.

İmam Hatip Liselerinde ise 9. ve 10. sınıflarda öğrenciler haftada 3 saat Yabancı Dil Dersi görürken, 11. ve 12. sınıflarda yabancı dil öğretilmemektedir. Anadolu İmam Hatip Liselerinde ise 9. sınıflarda haftada 8 saat, 10.-12. sınıflarda ise 4'er saat Yabancı Dil öğretilmektedir.

Sağlık Meslek Liseleri ve Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde 7 alan ve bunlar kapsamında 7 teknisyenlik alanı bulunmaktadır. Bunlar: Anestezi Ve Reanimasyon Alanı (Anestezi Teknisyenliği Dalı), Çevre Sağlığı Alanı (Çevre Sağlığı Teknisyenliği Dalı), Diş Protez Alanı (Diş Protez Teknisyenliği Dalı), Ortopedik Protez Ve Ortez Alanı (Ortopedik Protez Ve Ortez Teknisyenliği Dalı), Radyoloji Alanı (Radyoloji Teknisyenliği Dalı), Sağlık Hizmetleri Sekreterliği Alanı (Tıbbi Sekreterlik Dalı), Tıbbi Laboratuvar Alanıdır (Tıbbi Laboratuvar Teknisyenliği Dalı). Tüm alan ve dallar Sağlık Meslek lisesi kapsamında ise, öğrenciler 9. sınıfta 8 ve 10.-12. sınıflarda 4'er saat Yabancı Dil Dersi görmektedirler, Anadolu Sağlık Meslek Liseleri kapsamında ise 9. ve 10. sınıflarda haftada 3 saat Yabancı Dil dersi program dahilinde yer almakta, 11. ve 12. sınıflarda ise Yabancı Dil Eğitimi verilmemektedir. Bunlardan farklı olarak Anadolu Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Bölümünde Yabancı Dil dersi haftalık sayısı 10.-12. sınıflarda 3 saate düşmektedir.

Fen liseleri; eğitim-öğretim süresi 4 yıl olan yatılı ve karma okullardır. Bu okullarda öğrenci velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü öğrenciler de öğrenim görebilmektedir. Bu okullarda birinci yabancı dil olarak İngilizce okutulmaktadır (MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2010). Fen Liselerinde 9. sınıfta haftada 8, 10-12. sınıflarda ise 3'er saat Yabancı Dil dersi okutulmaktadır.

**Çizelge 9. Fen Liseleri İle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Haftalık
Yabancı Dil Dersi Saatleri**

Ders	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
Fen Lisesi	8	3	3	3
Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Spor Alanı	4	2	2	2
Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Alanı	4	2	2	2
Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Alanı	4	2	2	2

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumlari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

Sosyal bilimler liseleri de eğitim-öğretim süresi hazırlık sınıfı hariç 4 yıl olan yatılı ve karma okullar olmasının yanı sıra velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü öğrencilerde öğrenim görebilmekte; öğrenciler, Türkçe-Matematik ve Sosyal Bilimler Alanlarını seçebilmektedirler. Sosyal Bilimler Liselerinde Yabancı Dil Dersi Haftalık Ders saatleri; hazırlık sınıfında 20 saat, 9. sınıfta 10 saat, 10.-12. sınıflarda ise 5 ders saatidir.

**Çizelge 10. Sosyal Bilimler Liselerinde Haftalık Yabancı Dil Dersi
Saatleri**

Ders	Hazırlık Sınıfı	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
YABANCI DİL	20	10	5	5	5

Kaynak: TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumlari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.

İngilizce öğretiminin bu denli önemli hale gelmesinin ve okul öğretim programlarının önemli bir parçası olmasından dolayı İngilizce öğretmenleri açığı gitgide artmaktadır. Bu açığı kapatmak için Milli Eğitim Bakanlığı birçok yükseköğretim programından mezun bireyi İngilizce öğretmeni olarak atamaktadır (Türker, 2002).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) 2009 tarih ve 119 sayılı Kurul Kararı kapsamında "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları Ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Çizelge"de Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı eğitim kurumlarına İngilizce öğretmeni olarak atanacakların atamalarına esas olan yükseköğretim programları şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 2009c):

1. İngilizce Öğretmenliği
2. İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü^a
3. Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü^a
4. Mütercim-Tercümanlık Bölümü^a
5. İngiliz Dil Bilimi Bölümü^a
6. Çeviribilimi Bölümü^a
7. İngiliz Dili ve Kültürü Bölümü*

İngilizce öğretmeninın karşılanamadığı zamanlarda, İngilizce öğretmeni olarak atanma kriterleri, 2009 tarih ve 2617 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yükseköğretim Programları Ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar" kapsamında yer alan Ek Çizelge'de belirlenmiştir (MEB, 2009c).

İngilizce öğretmen açığının, İngilizce öğretmenliğine kaynak olarak belirlenen ek çizelgedeki yükseköğretim programlarından mezun olanlar ile karşılanamadığı durumlarda, bu dersin öğretmenliğine, yabancı dille öğretim yapan yükseköğretim programlarından mezun olup İngilizce Öğretmenliği Sertifikası Programını bitirenler ile Eğitim Fakülteleri, Fen Fakülteleri, Edebiyat Fakülteleri ve Fen-Edebiyat Fakültelerinin alan öğretmenliği bölümlerinden mezun olup "Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (KPDS)"nda (B) ve daha yukarı düzeyde puan alanlardan İngilizce Öğretmenliği Sertifikası Programını bitirenler atanırlar. Yabancı Dil, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Bilgisayar, Resim İş/Resim, Müzik ve Beden Eğitimi alanları, ilköğretim ve orta öğretimde ortak alanlardır (MEB, 2009c, Madde 7).

İngilizce öğretmeni gereksiniminin karşılanması amacıyla, Millî Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü iş birliğinde hazırlanan İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Projesi 28/02/2000 tarihinde imzalanan Protokolle uygulamaya konulmuştur (MEB, 2009d).

---

^a Bakanlık ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) iş birliği ile açılan / açılacak olan Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans ya da Pedagojik Formasyon Programını başarı ile tamamlayanlar.

Buna uygulamaya göre;

* 2000 yılından itibaren ÖSS-Dil (İngilizce) sınavına katılıp 110 ve daha yukarı puan alan (2002 yılında ÖSS-Dil sınavından 120 ve daha yukarı puan alma şartı aranırken 2003-ÖSS Kılavuzunda en az 185 ÖSS-Dil puanı almaları gerektiği belirtilmektedir) orta öğretim kurumlarından mezun öğrenciler tercih etmeleri halinde, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde açılan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programına kontenjan dahilinde puan sıralamasına göre ÖSYM'ce yerleştirilmektedirler.

* Programa kabul edilen öğrencilere ilk iki yılda yüz yüze, sonraki iki yılda ise uzaktan eğitim yöntemi uygulanmaktadır.

* Meslekte en az üç yıl deneyimli, Kamu Personeli Dil Sınavından (KPDS) en az 70 puan alan ve puan sıralaması doğrultusunda belirlenen İngilizce öğretmenleri, özel bir sertifika programından geçirilerek yüz yüze eğitim programında öğretim elemanı olarak görevlendirilmektedirler. Gerektiğinde İngilizce Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının öğretim elemanlarından da yararlanılmaktadır.

* İngilizce öğretmenliği ön lisans diploması almaya hak kazanan öğrencilere, gereksinim oranında okul ve kurumlarda ücret karşılığında İngilizce dersi okutma görevi verilmekte olup lisans programını tamamlayanların mevzuat hükümlerine göre gereksinim oranında İngilizce öğretmeni olarak ataması yapılmaktadır (MEB, 2009d).

Öğrenci Seçme Sınavı, 2009 yılı itibari ile Yükseköğretime Giriş sınavı olarak değiştirilmiştir. Bu nedenle yukarıda bahsi geçen ve Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nde açılan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı için belirlenen ÖSS taban puanları, 2010 yılında yeni sisteme uyarlanmıştır.

Tez çalışmasının yapıldığı aşamada yükseköğretim programına yerleştirmeler yapılmadığı ve bu nedenle taban puanlar belirlenmediğinden dolayı temel veriler 2009 Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) verileridir.

2009 yılı itibari ile uygulanmaya başlanan Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) kapsamında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Yabancı Dil alanlarında bir yükseköğretim programına yerleşmek isteyen adaylar için yeni Yabancı Dil Puan Türleri ve bu puanlar için girilecek Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı'nı belirlemiştir. Bu kapsamda; İngilizce Öğretmeni olmak isteyen adaylar Merkezi Sınav Sisteminin Birinci Aşaması olan Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) girmesi ve en az 180 puan alması gerekmektedir. İkinci Aşama olan Lisans Yerleştirme Sınavları'ndan (Lys) ise Yabancı Dil alanı ile ilgili olan Yabancı Dil Sınavı'nı (LYS-5) başarı ile geçmeleri gerekmektedir. Yabancı Dil Sınavı (LYS-5) tek oturumda uygulanan ve toplam 120 dakika süren bir sınav olup adaylara 80 soru sorulmaktadır. Yabancı Dil Sınavı

Almanca, Fransızca ve İngilizce olmak üzere üç dilde yapılmaktadır. Bu testlerde kelime bilgisi ve dil bilgisi, Türkçeden yabancı dile, yabancı dilden Türkçeye çeviri ve okuduğunu anlama ile ilgili sorular bulunmaktadır (ÖSYM, 2010a).

Sınav sonucunda üç türlü sınav puanı oluşturulmaktadır, puan türleri için diğer genel kültür testlerinin ağırlıkları değişiklik göstermektedir (Çizelge 11). Bu nedenle, adaylar tercih edecekleri alanları belirlerken puan türlerine dikkat etmelidir.

Çizelge 11. Yabancı Dil Puan Türleri İçin Girilecek Sınavlar ve Testlerin Ağırlıkları

Puan Türü	Testlerin Ağırlıkları (%)				
	YGS				LYS
	Türkçe	Sosyal Bilimler	Temel Matematik	Fen Bilimleri	Yabancı Dil
DİL-1	15	9	6	5	65
DİL-2	25	13	7	5	50
DİL-3	48	20	7	5	20

Kaynak: ÖSYM. (2010a) *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu*. Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. http://www.osym.gov.tr/Genel/dg.ashx?DIL=1&BELGEANAH=35386&DOSYASIM=2010_OSYS_BASVURU_KLVZ.pdf adresinden 11.05.2010'da alınmıştır.

2010 yılında uygulanmaya başlanan yeni sistem ile önceden tek olan yabancı dil puanı 3 türe ayrılmış ve hangi lisans programının hangi program ile öğrenci alacağı belirlenmiştir (ÖSYM, 2010a).

Bu yeni puan türlerine göre İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarını tercih edecek adayların, DİL-1 puanını kullanması gerekmektedir. Dil-1 puanının hesaplanmasında öğrencilerin sorumlu oldukları dersler ve bu derslere ilişkin testlerin ağırlıkları Çizelge 11'de gösterilmektedir. Testlerin ağırlıklarına bakıldığında; Yabancı Dil Testi'nin %65, Türkçe Testi'nin %15, Sosyal ilimler Testi'nin %9, Temel Matematik Testi'nin %6 ve Fen Bilimleri Testi'nin ise %5 ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Çizelge 12'de "Yabancı Dil Puan Türleri İle Öğrenci Alan Lisans Programları" belirtilmiştir.

Çizelge 12. Yabancı Dil Puan Türleri İle Öğrenci Alan Lisans Programları

DİL 1 Puan Türü İle Öğrenci Alan Lisans Programları	DİL 2 Puan Türü İle Öğrenci Alan Lisans Programları	DİL 3 Puan Türü İle Öğrenci Alan Lisans Programları
Alman Dili ve Edebiyatı Almanca Öğretmenliği Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Çeviribilim (Alm., Fra., İng.) Dil Ağırlıklı Programlar Dilbilim (Alm., Fra., İng.) Fransız Dili ve Edebiyatı Fransızca Öğretmenliği İngiliz Dil Bilimi İngiliz Dili ve Edebiyatı İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat İngilizce Öğretmenliği İngilizce Öğretmenliği (AÖF) Karşılaştırmalı Edebiyat (Alm., Fra., İng.) Mütercim-Tercümanlık (Alm., Fra., İng.) Turist Rehberliği (Alm., Fra., İng.)	Arnavutça Boşnakça Bulgar Dili ve Edebiyatı Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Çeviribilim (Batı Dilleri) Dilbilim (Batı Dilleri) Eski Yunan Dili ve Edebiyatı Hırvat Dili ve Edebiyatı Hungaroloji İspanyol Dili ve Edebiyatı İtalyan Dili ve Edebiyatı Karşılaştırmalı Edebiyat (Batı Dilleri) Latin Dili ve Edebiyatı Leh Dili ve Edebiyatı Mütercim-Tercümanlık (Batı Dilleri) Turist Rehberliği (Batı Dilleri) Yunan Dili ve Edebiyatı Yunanca	Arap Dili ve Edebiyatı Arapça Öğretmenliği Çeviribilim (Doğu Dilleri) Çin Dili ve Edebiyatı Dilbilim (Doğu Dilleri) Fars Dili ve Edebiyatı Gürcü Dili ve Edebiyatı Hindoloji Japon Dili ve Edebiyatı Japonca Öğretmenliği Karşılaştırmalı Edebiyat (Doğu Dilleri) Kore Dili ve Edebiyatı Mütercim-Tercümanlık (Doğu Dilleri) Rus Dili ve Edebiyatı Sinoloji Turist Rehberliği (Doğu Dilleri) Urdu Dili ve Edebiyatı

Kaynak: ÖSYM. (2010a) *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu*. Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. http://www.osym.gov.tr/Genel/dg.ashx?DIL=1&BELGEANAH=35386&DOSYASIM=2010_OSYS_BASVURU_KLVZ.pdf adresinden 11.05.2010'da alınmıştır.

Çizelge 12'de görüldüğü üzere, İngilizce öğretmeni olmak isteyen adaylar tercih edecekleri lisans programları için DİL-1 Puanını kullanmaktadırlar. Adaylar, tercihlerine göre ve puan üstünlüğü esasına göre sıralama yapılarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından lisans programlarına yerleştirilmektedirler.

Türkiye'de 64 devlet ve 7 vakıf üniversitesi bünyesinde toplam 71 Eğitim Fakültesi ve Ankara Üniversitesi'nde ise bir Eğitim Bilimleri Fakültesi bulunmaktadır. Bu fakülteler bünyesinde bulunan İngilizce Öğretmenliği bölümlerinin bağlı oldukları üniversiteler ve öğrenci kontenjanları, 2009-ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'nda belirlenmiştir (ÖSYM, 2009a). 2009 yılı itibari ile İngilizce öğretmeni için

lisans programlarının sayısı 36'dır. Bu programların bağlı oldukları üniversiteler, EK 2'de sunulmuştur.

İngilizce öğretmenliği programları 4 yıl ve 8 yarıyıldan oluşmaktadır. Bazı programlarda ise bir yıl, 2 yarıyıl süren hazırlık sınıfları mevcuttur. Yeterlilik sınavını veren öğrenciler hazırlık sınıfını okumadan doğrudan birinci sınıftan başlamakta ve 8 yarıyıl boyunca İngilizce okuma ve konuşma becerileri, İngilizce dil bilgisi, yazma becerileri, ve bu becerileri öğretme yöntemleriyle ilgili dersler aldıkları gibi İngiliz edebiyatı, Amerikan edebiyatı ve İngiliz dilinin tarihi ve yapısıyla ilgili dersler de almaktadırlar (Vikipedi, 2010).

Bundan sonraki bölümde, Türkiye'de uygulanmakta olan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları'nda bulunan Alan ve Alan Eğitimi Dersleri, Genel Kültür Dersleri ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine yer verilecektir.

4.3.2. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı

Yükseköğretim Kurumu (YÖK, 2009a) tarafından hazırlanmış olan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı örneği Çizelge 13'te, program kapsamında okutulacak derslerin içerikleri ise EK 3'te sunulmuştur.

Çizelge 13. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı

I. YARIYIL					II. YARIYIL				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Bağlamsal Dilbilgisi I	3	0	3	A	Bağlamsal Dilbilgisi II	3	0	3
A	İleri Okuma ve Yazma I	3	0	3	A	İleri Okuma ve Yazma II	3	0	3
A	Dinleme ve Sesletim I	3	0	3	A	Dinleme ve Sesletim II	3	0	3
A	Sözlü İletişim Becerileri I	3	0	3	A	Sözlü İletişim Becerileri II	3	0	3
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2	A	Sözcük Bilgisi	3	0	3
GK	Bilgisayar I	2	2	3	GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Etkili İletişim	3	0	3	GK	Bilgisayar II	2	2	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3	MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		22	2	23	TOPLAM		22	2	23
III. YARIYIL					IV. YARIYIL				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	İngiliz Edebiyatı I	3	0	3	A	İngiliz Edebiyatı II	3	0	3
A	Dilbilim I	3	0	3	A	Dilbilim II	3	0	3
A	İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar I	3	0	3	A	İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar II	3	0	3
A	İngilizce-Türkçe Çeviri	3	0	3	A	Dil Edinimi	3	0	3
A	Anlatım Becerileri*	3	0	3	GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2
GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2	MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3	MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		20	0	20	TOPLAM		18	4	20
V. YARIYIL					VI. YARIYIL				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi I	2	2	3	A	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi II	2	2	3
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3	A	Türkçe- İngilizce Çeviri	3	0	3
A	Dil Becerilerinin Öğretimi I	2	2	3	A	Dil Becerilerinin Öğretimi II	2	2	3
A	Edebiyat ve Dil Öğretimi I*	3	0	3	A	Edebiyat ve Dil Öğretimi. II*	3	0	3
A	İkinci Yabancı Dil I*	2	0	2	A	İkinci Yabancı Dil II*	2	0	2
GK	Drama*	2	2	3	GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		15	8	19	TOPLAM		16	6	19
VII. YARIYIL					VIII. YARIYIL				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Yabancı Dil Öğretiminde Materyal İnceleme ve Geliştirme*	3	0	3	A	Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
A	İkinci Yabancı Dil III*	2	0	2	A	Seçmeli II	2	0	2
A	Seçmeli I	2	0	2	A	Seçmeli III	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
MB	Okul Deneyimi	1	4	3	MB	Karşılaştırmalı Eğitim*	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
TOPLAM		15	4	17	TOPLAM		15	6	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	143	32	159	175

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

Kaynak: YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2009). İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri. http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,12/Itemid,215/ adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.

Çizelge 13'te görüldüğü üzere İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı kapsamında öğrenim gören yükseköğretim öğrencileri, 143 saat teorik, 32 saat uygulamalı olmak üzere 175 saat lisans dersi görerek, toplamda 159 krediyi tamamlamaktadırlar.

Öğrenciler Alan dersleri olarak Bağlamsal Dilbilgisi, İleri Okuma ve Yazma, Dinleme ve Sesletim, Sözlü İletişim Becerileri, Sözcük Bilgisi, İngiliz Edebiyatı, Dilbilim, İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar, İngilizce-Türkçe Çeviri, Anlatım Becerileri, Dil Edinimi, Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi, Özel Öğretim Yöntemleri, Dil Becerilerinin Öğretimi, Edebiyat ve Dil Öğretimi, İkinci Yabancı Dil, Türkçe-İngilizce Çeviri, Yabancı Dil Öğretiminde Materyal İnceleme ve Geliştirme, Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme ve Seçmeli Dersler görmektedirler.

Lisans döneminde Genel Kültür Dersleri ise ağırlıklı olarak birinci ve ikinci yarıyillarda okutulmaktadır. Yanı sıra, her yarıyıldan öğrenciler en az bir Genel Kültür Dersi almaktadırlar. Lisans programı kapsamında yer alan Genel Kültür dersleri; Türkçe Yazılı Anlatım, Türkçe Sözlü Anlatım, Bilgisayar, Etkili İletişim, Türk Eğitim Tarihi, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Drama, Topluma Hizmet Uygulamaları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'dir. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri olarak da öğrenciler, Eğitim Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Özel Öğretim Yöntemleri, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Sınıf Yönetimi, Ölçme ve Değerlendirme, Okul Deneyimi, Rehberlik, Özel Eğitim, Karşılaştırmalı Eğitim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Öğretmenlik Uygulaması derslerini almak zorundadır.

Türkiye'de 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin uygulanması ve Yabancı Dil olarak İngilizce Derslerinin 4. sınıflardan itibaren zorunlu ders olarak okutulmasından dolayı İngilizce öğretmenlerine yönelik yoğun talep, sadece İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı'ndan mezun olan öğretmen adayları ile karşılanamamaktadır.

Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri eğitim ve öğretmen açığı olup özellikle İngilizce öğretmeni eğitimi ve mevcut sistemdeki İngilizce öğretmeni

açığı, üzerinde durulması gereken hassas bir konudur. Bu açığı kapatmak için yıllardır çeşitli çözümler aranmaktadır. Bu doğrultuda; Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce Öğretmeni açığını kapatmak için açık öğretimle öğretmen yetiştirme modelini uygulamaya başlamıştır (Türker, 2002).

Ülkemizdeki Eğitim Fakültelerinde uygulanmakta olan örgün İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarına eşdeğer bir program olarak yürürlüğe konan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesine bağlı dört yıllık bir lisans programıdır (Anadolu Üniversitesi, 2009a). Çizelge 14'te 2008-2009 Öğretim Yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP) dahilinde yer alan dersler verilmiştir (Anadolu Üniversitesi, 2009b).

Çizelge 14. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP)

	Ders Adı	ECTS	Yöntem		Ders Adı	ECTS	Yöntem
1. SINIF	Bağlamsal Dil Bilgisi I	8	Yüz Yüze	3. SINIF	İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar	8	Yüz Yüze
	Sözlü İletişim Becerileri I	8	Yüz Yüze		Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	8	Yüz Yüze
	Okuma ve Yazma Becerileri	8	Yüz Yüze		Özel Öğretim Yöntemleri	8	Yüz Yüze
	Dinleme ve Sesletim	8	Yüz Yüze		Dilbilim	8	Yüz Yüze
	Eğitim Bilimine Giriş	6	Uzaktan		İngiliz/Amerikan Edebiyatı	8	Yüz Yüze
	Etkili İletişim Becerileri	7	Yüz Yüze		Rehberlik	7	Uzaktan
	Davranış Bilimlerine Giriş	9	Uzaktan		Sınıf Yönetimi	7	Uzaktan
	Bilgisayar	6	Uzaktan		Uygurluk Tarihi	6	Uzaktan
	2. SINIF	Bağlamsal Dil Bilgisi II	8		Yüz Yüze	4. SINIF	Dil Edinimi
Sözlü İletişim Becerileri II		8	Yüz Yüze	Dil Becerilerinin Öğretimi	7		Yüz Yüze
İleri Okuma ve Yazma Becerileri		8	Yüz Yüze	Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	7		Yüz Yüze
Çeviri (Tr-İng/İng-Tr)		8	Yüz Yüze	Pedagojik Gramer	7		Yüz Yüze
Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım		8	Yüz Yüze	Türkçe Ses, Biçim ve Tümcce Bilgisi	7		Yüz Yüze
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi		6	Uzaktan	Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması	13		Staj
Öğretim İlke ve Yöntemleri		7	Uzaktan	İngilizce öğretmenliğinde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	7		Yüz Yüze
Psikoloji ve Eğitim Psikolojisi		7	Uzaktan	İngilizce Öğretmenliğinde Topluma Hizmet Uygulamaları	5		Staj / Gözlem
Toplam: 60 Kredi							

Kaynak: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (2009b, 2009d). İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı. Web: <http://iolp.anadolu.edu.tr/duyurular/belgeler/iolpprogram.pdf> adresinden 28.08.2009 tarihinde alınmıştır.

İÖLP'nin ilk iki yılı kısmen örgün (yüz yüze öğretim) son iki yılı ise tamamen uzaktan öğretim sistemi ile yapılmaktadır. 2008–2009 öğretim yılında, yüz yüze öğretim Adana, Ankara, Balıkesir, Edirne, Erzurum, Eskişehir, İzmir ve Konya olmak üzere toplam 8 ilde yapılmakta olup programa kayıtlı öğrenciler III. ve IV. sınıfı istedikleri ilde eğitimlerine devam etme hakkına sahiptir. AÖF İÖLP'nin bu son iki yılı, uzaktan eğitim sistemine uygun olarak ders materyalleri ve internet üzerinden çevrimiçi derslerle desteklenmektedir (Anadolu Üniversitesi, 2009c).

1. sınıfta öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine göre aldıkları derslerin yanı sıra “İngilizce Öğretmenliğinde Topluma Hizmet Uygulamaları” ile “Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması” adı altında iki tane uygulama dersi bulunmaktadır. Adı geçen bu dersler, öğrencilerin ikamet ettikleri ilde, uygulama kapsamında yürütmeleri gereken derslerdir. Uygulama derslerinin yürütüleceği il öğrenci tarafından fakültelerce ilan edilen tarihler arasında belirlenmelidir. Her iki ders için uygulamalar tek bir il merkezinde yapılmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2009c)

4.3.3. İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı

Bir öğretim kurumunda İngilizce öğretmeni olarak çalışabilmek için Eğitim Fakültelerinin İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı mezunu olmak gerekmektedir fakat ülkemizdeki İngilizce öğretmeni açığı bu programlardan mezun olan öğretmenler ile karşılanamayacak büyüklüktedir (Yıldız Teknik Üniversitesi [YTÜ], 2009).

4 Mayıs 2010 tarihli MEBBİS Norm İşlemleri Modülü verilerine göre, bakanlığa bağlı resmi eğitim kurumlarının 78 bin 321 öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır. En fazla öğretmen ihtiyacı, 24 bin 331 öğretmen ile rehber öğretmenlik alanında bulunmaktadır. Rehber öğretmen açığını İngilizce, sınıf öğretmeni, din kültürü ve ahlak bilgisi, bilişim teknolojileri öğretmeni açığı takip etmektedir. İngilizce alanında 11 bin 874, sınıf öğretmenliğinde 11 bin 221, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliğinde 11 bin 101, bilişim teknolojileri alanında ise 10 bin 100 öğretmen açığı bulunmaktadır (Milliyet, 2010b).

Türkiye'deki ilk ve orta dereceli (devlet ve özel) öğretim kurumlarında ve özel dil dershanelerindeki bu İngilizce öğretmeni açığını kapatmak amacıyla T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ve T.C. Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı uygulaması başlatılmıştır (Yıldız Teknik Üniversitesi [YTÜ], 2009). Bu program ile yabancı dil ile eğitim yapan üniversitelerde okuyanlara veya mezunlarına ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında yabancı dil dersi ders verme olanağı sağlamak amaçlanmıştır. Programa; Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 80 sayılı Kararı eki çizelgede yer alan İngilizce Öğretmenliğine kaynak olarak gösterilen İngiliz Dili ve Edebiyatı, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı, Mütercim-Tercümanlık, İngiliz Dil Bilimi, Çeviribilim (İngilizce), İngiliz Dili ve Kültürü programlarının öğrenci ve mezunları başvurabilmektedirler (YTÜ, 2010).

Uygulanmakta olan İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı'nda yer alan dersler Çizelge 15'te sunulmuştur.

Çizelge 15. Yıldız Teknik Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı

Ders	Kredi
I. DÖNEM	T – U – K
1- Eğitim Bilimine Giriş	2 – 0 – 2
2- Gelişim Psikolojisi	2 – 0 – 2
3- Program Geliştirme ve Öğretim	2 – 0 – 2
4- Ölçme ve Değerlendirme	2 – 0 – 2
5- Dilbilim	2 – 0 – 2
6- İngilizce Özel Öğretim Yöntemleri	3 – 2 – 4
<i>I. DÖNEM TOPLAM</i>	<i>13 – 2 - 14</i>
II. DÖNEM	T – U – K
7- Dilbilgisi Öğretimi	2 – 0 – 2
8- İngilizce Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2 – 2 – 3
9- Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları	2 – 0 – 2
10- Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2 – 2 – 3
11- Rehberlik	2 – 0 – 2
12- Öğretmenlik Uygulaması	2 – 6 – 5
<i>II. DÖNEM TOPLAM</i>	<i>12 – 10 - 17</i>
TOPLAM	25 - 12 - 31

Kaynak: Yıldız Teknik Üniversitesi. (2009). İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı. Web: <http://www.yde.yildiz.edu.tr/intro-stf.htm> adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.

İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı'ndaki derslerin bulunduğu çizelgede derslerin karşısındaki sütunda gösterilen ilk rakamlar teorik saatleri, ikinci rakamlar uygulama saatlerini, son rakamlar da kredi sayılarını belirtmektedir. Her teorik saat bir krediye ve yine her iki uygulama saati bir krediye eş değerdir (Can, 2005)

İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programında yer alan derslerin “*ders tanımları*” açıklamaları ile birlikte EK 4'te sunulmuştur.

Üniversitelerin lisans programlarından mezun olanlardan, daha önce öğretmenlik sertifikasını almış olanlar, İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı'nda yer alan “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” ”Gelişim ve öğrenme,, ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme,, derslerinden muaf tutulmaktadırlar. Lisans öğrenimi esnasında bu programa başvuran öğretmen adaylarının, İngilizce öğretmenliği Sertifikasına hak kazanabilmeleri için hem sertifika programının derslerini başarıyla tamamlamaları hem de asıl kaydını yaptırdıkları lisans programının derslerini başarıyla tamamlamaları gerekmektedir (Can, 2005).

Türkiye’de uygulanmakta olan Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları (4+1.5) 22 Mayıs 2008 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul Toplantısında görüşülmüş ve Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği'nin 4. maddesi uyarınca, söz konusu programlara ait derslerin ders içeriklerinin aynı kalarak iki yarıyıl (4+1) olarak aşağıdaki şekliyle kabulü uygun görülmüştür (YÖK, 2008).

2010 yılı itibari ile eğitim fakültesi dışındaki öğrencilerin öğretmen olmak için mezuniyetten sonra aldıkları 'tezsiz yüksek lisans' eğitimi YÖK Genel Kurulu tarafından kaldırılmış, yerine pedagojik formasyon eğitimi getirilmiştir. Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans eğitimleri 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren açılmayacak ve daha önce izin verilenlere öğrenci alınmayacaktır. Bu öğretim yılından itibaren mezun durumda olan öğrencilere de pedagojik formasyon sertifikası eğitimi verilmeye başlanacaktır. Formasyon eğitimi, 5. yarıyılıda başlayacak ve 2 yıla (dört yarıyıla) yayılarak verilecektir. Formasyon eğitimine kabul edilebilmeleri için

öğrencilerin ağırlıklı not ortalamasının 4 üzerinden en az 2,5 olması ve en fazla alttan başarısız 2 dersinin olması gerecektir. Mezun durumda olan öğrencilerin de diploma notu 4 üzerinden en az 2,5 olacak ve mezunların formasyon eğitimi süresi iki yarıyla (1 yıl) yayılacaktır (Asalioğlu, 2010; Atakan, 2010).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “Japonya’da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme nasıldır?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu bölümde Japonya’da İngilizce öğretmeni yetiştirme ile ilgili elde edilen bulgular sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.4.1. Japonya’da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme

İngilizce uluslararası bir dil olduğu için tüm dünyada olduğu gibi Japonya’da da iletişim dili olarak İngilizce tercih edilmektedir. Japonya ve Amerika arasındaki yakın ilişki de İngilizce seçimini etkilemektedir. Japonlar için İngilizce diğer kültürleri öğrenme yoludur. Japonya homojen bir ülke olduğu için, Japonlar farklı kültürleri tanımayı ve diğer insanların yaşayış ve düşünüş biçimlerini öğrenmeyi oldukça önemsemektedirler. İngilizce bilmek, Japonların bu taleplerini gerçekleştirebilmelerinin önemli bir yoludur. İngilizceyi ve İngilizce konuşulan kültürleri tanımaya çalışmak Japonların Japonya’ya, Japon kültürüne ve Japon diline yönelik daha derinlemesine bir bakış açısı kazanmalarını sağlamaktadır (Kitao, Kitao, Nozawa ve Masayo, 1994).

İngilizce’nin bu denli önemsendiği Japonya’da, bazı özel okullar haricinde genel olarak ilkokullarda İngilizce dersi verilmemektedir. Bu nedenle, çok az ilkokul öğrencisi İngilizce dersleri almaktadır. Ortaokul ve lise öğrencilerinin ise hemen hemen hepsi (%99’den fazla) okullarında İngilizce öğrenmektedirler. Birçok üniversite, giriş sınavlarının bir parçası olarak adaylar İngilizce testlerine tabi tutulmaktadır. Bu nedenle Japonya’da ortaokulda İngilizce dersleri almadan üniversiteye gitmek oldukça zordur.

Birçok üniversitenin İngilizce bölümleri mevcuttur, gittikçe daha az yaygın hale geliyor olsa da İngilizce bölümleri dışında diğer tüm bölümlerde öğrenciler eğitimlerinin ilk iki yılında 2-4 saat İngilizce dersi almak zorundadır (Kitao ve Kitao, 1997) .

Japonya'da İngilizce Öğretmenliği Sertifikası alabilmek için öğretmen adayları bazı gereklilikleri karşılamak zorundadır.

Japonya'da gerekli olan dersler sürekli değişim geçirmektedir. En büyük değişim Nisan 1999 yılında olmuş ve konu alanı derslerinin sayısı azaltılarak pedagoji ve psikoloji derslerine ağırlık verilmiştir. (Bakınız: Çizelge 16) Sosyal gönüllülük çalışması da ortaokul dersleri kapsamında zorunlu ders olarak belirlenmiştir (Yonesaka, 1999).

Çizelge 16'da bulunan "Alan" kavramı, öğrencilerin sahip olmaları gereken nitelikleri ve lisans eğitimleri sırasında tamamlamaları gereken ders türleri ile kredi sayılarını içermektedir.

Çizelge 16. Ortaokul ve Lise İngilizce Öğretmenleri için Birinci Sınıf Sertifika Gereklilikleri

Alan I. Adayın 4 yıllık üniversite derecesine sahip olması gerekmektedir.			
Alan II. Tüm öğretmenler için gerekli olan temel dersler: 8 kredi			
	Ortaokul	Lise	
Japon Anayasası	2	2	
Beden Eğitimi	2	2	
Yabancı Dilde İletişim	2	2	
Enformasyon Teknolojisi	2	2	
Alan III: Pedagoji Gereklilikleri: 40 Kredi			
Ders Alanları	Temsili Dersler	Ortaokul	Lise
Gurup A: Eğitimin Temelleri	Eğitimin Temelleri, Öğretme Teorileri	2	2
Gurup B: Eğitim Teorisi	Eğitimsel Psikoloji, Eğitim Tarihi	6	6
Grup C: Yöntemler	Ahlak Eğitimi, Metodoloji	12	6
Gurup C: Rehberlik	Danışmanlık, Rehberlik	4	4
Grup D: Birleştirilmiş Seminerler	Eğitim Semineri	2	2
Grup E-1: Öğretmenlik Uygulaması	Staj	4	2
Gurup E-2: Öğretmenlik Uygulaması	Hazırlık, iş takibi	2	2
Öğretmen Gelişimi ^a	Danışmanlık, Kültürlerarası İletişim	8	16
Alan IV: Konu Alanı Gereklilikleri: 20 Kredi			
	Temsili Dersler	Ortaokul	Lise
İngiliz Dili	Fonoloji, Dil Bilgisi, Uygulamalı Dilbilim	2	2
İngiliz Edebiyatı	Amerikan Edebiyatı, İngiliz Edebiyatı	2	2
İngilizce İletişim	Uygulamalı 4-Beceri Dersleri	2	2
Karşılaştırmalı Kültür	Amerikan Tarihi, İngiliz İlişkileri	2	2
Alan V: Sadece ortaokul öğretmenleri için: 1 kredi Sosyal Gönüllülük Çalışması Alanında Staj: Adayın gönüllü işi sürdürdükleri kurumdan, stajın tamamlandığına dair bir sertifika alması gerekmektedir			

Kaynak: The Pre-service Training of Japanese Teachers of English. *The Language Teacher Online: Issue 23.11; November 1999.* Web: <http://www.jalt-publications.org/tlt/articles/1999/11/yonesaka> adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.

Çizelge 16'da da görüldüğü üzere, Japonya'da İngilizce öğretmeni olabilmek için adayların, diğer branşlarda olduğu gibi 4 yıllık lisans mezunu olmaları gerekmektedir. Lisans eğitimleri sırasında öğrenciler; Genel Kültür Derslerini, Pedagoji (Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri) Derslerini ve Alan Derslerini tamamlamak zorundadır. Ortaokullarda görev yapacak

^a Üniversiteler bu alanı tamamlamak için pedagoji ya da konu alanı derslerini seçebilirler, fakat danışmanlık alanında en az bir dersin dahil edilmesi Eğitim Bakanlığı tarafından önerilmektedir.

öğretmenlerin, bu derslere ek olarak, 1 kredilik Sosyal Gönüllülük Çalışması Alanında Stajlarını da başarıyla bitirmeleri beklenmektedir.

Japonya’da İngilizce öğretmenlerinin nitelikleri ile ilgili bulgulardan önce, Japon okullarında İngilizce öğretime değinmek çalışmanın daha net ifade edilebilmesi açısından anlamlı görülmektedir.

Japonya’da İngilizce dersleri, ilkökul kademesinde yoktur, öğrenciler ortaokuldan itibaren İngilizce öğrenmeye başlamaktadırlar. Ortaokulun birinci, ikinci ve üçüncü sınıfında ders saati sayısı aynı olup, yıllık 105 saattir. Bu sayı, Matematik, Fen ve hatta ikinci ve üçüncü sınıflarda okutulmakta olan Japon Dili Derslerinin yıllık saatleri ile aynıdır. Bu nedenle, ortaokullarda İngilizce öğretime önem verildiği söylenebilir.

Çizelge 17. Ortaokullar için Yıllık Standart Ders Saatleri

Dersler		1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
Zorunlu dersler	Japon Dili	140	105	105
	Sosyal bilimler	105	105	85
	Matematik	105	105	105
	Fen	105	105	80
	Müzik	45	35	35
	Güzel Sanatlar	45	35	35
	Sağlık ve beden eğitimi	90	90	90
	Endüstriyel Sanatlar ve Ev Ekonomisi	70	70	35
	Yabancı diller	105	105	105
	Ahlak eğitimi	35	35	35
Özel faaliyetler	35	35	35	
Seçmeli dersler	0-30	50-85	105-165	
Kapsamlı çalışma saati	70-100	70-105	70-130	
Toplam	980	980	980	

Not: bir ders saati 50 dakikaya eşittir.

Kaynak: Tokyo Metropolitan Board of Education. (2007). *Curriculum*. Web: http://www.kyoiku.metro.tokyo.jp/buka/soumu/tokyo2007/2007_e/E10.html adresinden 02.04.2010’da alınmıştır.

Japonya’da ilk ve ortaöğretimde okutulacak olan dersler ve her ders için yıllık zorunlu ders saati Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenmektedir. Ancak her okul, yerel gereksinimleri ve öğrencilerin gelişme ve deneyim kazanma

aşamalarını göz önünde tutarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkarılan *Ders Programına* uygun bir şekilde kendi müfredat programını hazırlamaktadır (Demirel, 2000).

Okullarda İngilizce, konuşma ve dinlemeden ziyade okuma ve yazma üzerine yoğunlaşma eğilimi göstermektedir ve öğrenciler gramere, bir dizi matematik formülümüştü gibi yaklaşmaktadır. Müfredat çoğu zaman anlaşılabilir cümleler üretmek yerine gramerin özümsemesi ve çoktan seçmeli soruları doğru cevaplandırabilme üzerine yoğunlaşmaktadır. İngilizcenin öğretilme biçimleri okuldan okula değişiklik göstermektedir. (Hays, 2010).

2000'li yılların ortasında İngilizce'nin ilkokulda zorunlu olup olmaması gerekliliği üzerinde yapılan birçok tartışma sonunda, zorunlu olması gerektiğine karar verilerek 2011 yılından itibaren konuşmaya, iletişime ve eğlenceye ağırlık verecek biçimde İngilizce öğretilmesi kararlaştırılmıştır fakat ilkokul 5. ve 6. sınıf düzeyinde bir saat İngilizce dersinin getirilmesi fikri bile öğrencilerin daha fazla Japonca çalışması gerektiğini düşünenlerce birçok eleştiriye maruz kalmıştır. 2009 yılında yapılan müfredat değişikliği ise İngilizce derslerinin hedef dilde (İngilizce) öğretilmesini kapsamaktadır (Hays, 2010).

Japonya'da İngilizce öğretebilmek için gerekli olan sertifika türü tamamıyla hangi tür öğretim kademesinde eğitim verileceğine bağlıdır. Diğer ülkelerde tüm öğretmenlerin İngilizce eğitimi vermek için TEFL ya da diğer İngilizce Öğretimi Sertifikalarına sahip olması gerekirken Japonya bunu önkoşul olarak sunmamaktadır ve şu anda diğer sanayi ülkelerine nazaran en fazla sertifikasız öğretmenin bulunduğu ülke Japonya'dır. Genel olarak Japonya'daki Öğretmenlik Türleri incelendiğinde lise öğretmeni, üniversite öğretmeni, iletişim okulu öğretmeni ve iş İngilizcesi öğretmeni olmak üzere 4 temel İngilizce Öğretmeni türü göze çarpmaktadır. Üniversite ve lise öğretmenleri devlet ve özel kurumlarda çalışırken, İletişim okulu öğretmenleri, tüm yaş gruplarına açık olan İletişim okullarında genellikle iletişimsel İngilizce üzerinde durmaktadırlar. Benzer bir biçimde, İş İngilizcesi öğretmenleri de birçok kurum tarafından kendi çalışanlarına denizaşırı

lkelerden gelen yatırımcılar ve danışmanlarla iletişim kurabilmelerini sağlayacak temel düzey İngilizce dersleri vermeleri için görevlendirmektedir (Simmons, 2010).

Diğer tüm branş ve sınıf ğretmenlerinde olduğu gibi, İngilizce ğretmeni olarak atanabilmek için, sertifika sahibi mezun bir ğretmen adayının aynı zamanda il eğitim kurulu ya da belediye eğitim kurullarınca yapılan atama sınavlarını da geçmesi gerekmektedir. Çoğu kez, öğretmenliğe atanandan çok daha fazla mezun sertifika almaktadır. Yoğun talebe karşılık, sınırlı sayıda kontenjan olması adayların geçmeleri gerektiği bu sınavları zorlaştırmaktadır. Yapılan sınavlar, performanstan ziyade teorik bilgiyi ölçmektedir (Kitao, Kitao, Nozawa ve Masayo, 1994).

Ulusal, devlet ve özel okullarda görevli tüm öğretmenler gibi, ulusal okullarda alışan İngilizce ğretmenleri ulusal hkmetin çalışanları; devlet okullarında çalışanlar, yerel hkmetin çalışanları ve özel okullarda çalışanlar ise özel vatandaş olarak kabul edilmektedir (Darling-Hammond ve Cobb, 1995).

Japonya'da İngilizce ğretiminin niteliklerini arttırmak, özellikle anadili İngilizce olan öğretmenlerin, okullardaki İngilizce ğretimi alanında gelişmelere yardımcı olmaları amacıyla "Jet Programı" uygulanmaya başlanmıştır.

Bireylerin İngilizce ğrenme talebi arttıka, anadili İngilizce olan yabancılara da daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gereksinimi karşılayabilmek için İngilizceyi anadili olarak konuşan kişiler Japon niversitelerinde, şirketlerde ya da yabancı dil okullarında kısmi zamanlı eğitmen olarak görev almaya devam etmektedirler (Shishin, 2002).

Bu girişim Bakanlık tarafından da destek görmekte ve teşvik edilmektedir. Japonya'da öğrencilerin yabancı dil yeterliliklerine sahip olabilmeleri amacıyla, başka ülkelerde öğrenim görmüş ve öğretmenlik deneyimine sahip Yabancı Dil ğretmenlerinin uluslar arası adı JET (The

Japan Exchange and Teaching) olan Japon Değişim ve Öğretim Programı ile ortaokul ve liselerde görev yapmalarına olanak tanınmıştır.

“Japon Değişim ve Öğretim Programı”; İç İşleri ve İletişim Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı, Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Uluslar arası İlişkiler Yerel Yönetimler Konseyi ile işbirliği dahilinde yerel yönetimler tarafından yönetilmektedir. 1987 yılında Japonların diğer uluslara mensup kişiler ile aralarındaki ortak anlayışın artırılması amacıyla başlatılan bu program, Japonya’da yabancı dil eğitiminin gelişmesini sağlamayı ve toplum düzeyinde uluslararası değişimleri geliştirerek Japon Yerel Yönetimlerde uluslararası standartları yakalamayı hedeflemektedir. Programa katılanlar, Asistan Dil Öğretmenleri olarak tüm ilkokul, ortaokul ve liselerde görevlendirilmektedirler (Council of Local Authorities for International Relations, 2009).

Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT) tarafından görevlendirilen Asistan Dil Öğretmenleri yardımıyla, öğrenciler İngilizce bilgilerini ilerletmek için yüksek düzeyde motivasyona sahip olmakta ve İngilizceyi anadili olarak konuşan kişilerle iletişim kurma şansına sahip olmaktadır (Mantero ve Iwai, 2005).

Japonya’da merkezi standart bir öğretim programı olmadığından ve her üniversitenin kendi lisans öğretim programlarını oluşturabileceğinden, öğretim programları farklılık göstermektedir. Çalışma kapsamında Aoyama Gakuin Üniversitesi Lisans Programı ele alınmıştır.

Aoyama Gakuin Üniversitesi’nin standartları aşağıdaki gibi belirtilmektedir (Aoyama Gakuin Üniversitesi, 2010a):

“Aoyama Standardı” Aoyama Gakuin Üniversitesinde öğrenim gören bütün öğrenciler için ortak öğretim programı olup, bütün okul ve bölümlerde görev yapan tüm fakülte üyeleri tarafından ortaya konulan yeni bir perspektif ile geliştirilmiştir (AGÜ, 2010a).

Aoyama Gakuin Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı, Çizelge 18’de sunulmuştur.

Çizelge 18. Aoyama Gakuin Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı

Temel Dersler (1. ve 2. Sınıf Öğrencileri İçin)		
Hıristiyanlığı Anlamaya İlişkin Dersler	İnsanlığı Anlamaya İlişkin Dersler	Toplumunu Anlamaya İlişkin Dersler
Hıristiyanlığa Giriş I Tevrat ve İnsanları Anlama Hıristiyanlık ve Doğa Bilimleri Hıristiyanlık ve Ekolojik Etik Dünya Dinlerine Giriş Tevrat Dünyasında Kadınlar Hıristiyanlığa Giriş II	Felsefe A,B Mantık A,B Etik A,B Dilbilim A Japonca Dilbilim A,B Edebiyat A,B Güzel Sanatlar A,B Müzik A,B Kültürel Antropoloji A,B Karşılaştırmalı Kültürel Çalışmalar A,B Psikoloji A,B Pedagoji A,B Kişilerarası İletişim A,B Kültür ve İletişim A,B	Modern Toplumdaki Sorunlar (Bağımsız Dersler) Hukuk (Japon Anayasası Dahil) Uluslar arası Siyasi Ekonomi A,B Uluslar arası İlişkilere Giriş A, B. Sosyoloji Modern Toplum ve İnsan Eğitimi Ekonomi Enformasyon Sosyal Bilimleri Nüfus Problemleri Kitle İletişim ve Toplum Veri Bilimi Uluslar arası İşe Giriş Hassaslık Odaklı İş A,B. Bir Şirkette Temel Üreten ve Gelişen İnsan Kaynakları
Doğayı Anlamaya İlişkin Dersler		Tarihi Anlamaya İlişkin Dersler
Fen ve Teknoloji Bakış Açısı (Bağımsız Dersler) Teknoloji Tarihi A,B. Günlük Hayatta Matematik. Matematik Bilimlerine Giriş I, II. Matematik Bilimleri Matematik Modeline Bakış Doğa Bilimlerine Giriş A,B. Bilim ve Teknolojiye Kültürel Bir Yaklaşım Modern Fizik Yaşam Bilimi Uzay Bilimi Vahşi Kuş Ekolojisi	Kuşlar ve Canlıların Çeşitliliği Bitki Ekolojisi Mekanik Dünya Yönetim Teknolojisi İleri Elektronik Çevre Bilimi Fiziksel Coğrafya Doğa ve Etik Yaşam ve Dünya Tarihi Fen Tarihi Ekolojik Sistemler Genetik	Tarih ve İnsanlık (Bağlantılı Dersler) Aoyama Gakuin Üniversitesi Tarihi Japonya'nın Sosyal Tarihi Çin Tarihi Avrupa Tarihi Modern Tarih Arkeoloji Bilimsel Düşünce Tarihi
Uzmanlık Dersleri (3. ve 4. Sınıf Öğrencileri İçin – İngilizce Öğretmenliği)		
İngilizceye Giriş İngilizce Kompozisyon II İngiliz Edebiyatı İngiliz Edebiyatı Tarihi İngilizce Fonetik (Teorik/Pratik) İlköğretimde İngilizce Çalışmaları Japon Edebiyat Tarihi Çin Klasikleri Güzel Yazı (Hat) Güzel Yazı Teorisi Japon Tarihi Yabancı Ülkeler Tarihi (Doğu ve Batı) Beşeri Coğrafya Fiziki Coğrafya	Coğrafi Bilgi Sistemi Yöntemi Meteoroloji Bölgesel Coğrafyaya Giriş Hukuka Giriş Siyasi Bilimlere Giriş Sosyolojiye Giriş Ekonomiye Giriş Felsefe Tarihi Etik'e Giriş Din Çalışması Psikolojiye Giriş Mesleki Yönlendirme Pedagojiye Giriş II Yaşamboyu Öğrenmeye Giriş III	

Kaynak: Aoyama Gakuin Üniversitesi. (2010b). <http://www.aoyama.ac.jp/en/academic/standard/index.html> adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.

Temel dersler olarak, öğrenciler Hristiyanlık, Okulun Temelleri, İnsanlık Kültürü, Toplum, Doğa ve Tarihi öğrenmektedirler. 1. ve 2. sınıfta verilen temel derslerden sonra öğrenciler 3. ve 4. sınıflarda uzmanlık alan derslerini almaktadırlar. Çizelge 18’de Aoyama Gakuin Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı’nda yer alan temel dersler ve uzmanlık alan dersleri yer almaktadır.

Öğrenciler ilk iki yılında belirtilen dersleri aldıktan sonra Eğitim, Psikoloji ve Beşeri Bilimler Fakültesi’nde verilmekte olan kendi alanlarıyla ilgili dersleri almaktadırlar. 3. ve 4. yılları için öğrencilere sunulan uzmanlık derslerinden istenilen minimum krediyi tamamlamaktadırlar.

Aoyama Gakuin Üniversitesi Standart Dersleri, tüm okulda uygulanmakta olan evrensel eğitim sisteminin bir parçası olarak öğrencilere farklı alanlardan ders alma imkânı sunmaktadır. Bu dersler kapsamında Yabancı Dil alanında 1. Yıl İngilizce Okuma I ve Sözlü İngilizce I dersleri, İkinci Yıl ise İngilizce Okuma II, Sözlü İngilizce II ve İngilizce Kompozisyon I dersleri sunulmaktadır. Seçmeli dersler olarak ise bu 4 yılda, öğrenciler bölüm derslerinden, Aoyama Standart Derslerinden, Yabancı Dil Seçmeli Derslerinden, Psikoloji Bölümündeki derslerden ve diğer fakültelerde verilmekte olan derslerden minimum kredi sayısını tamamlayabilecek şekilde seçim yapabilmektedirler (AGÜ, 2010b).

Diğer bir örneklemimiz ise Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı’dır.

Çalışma kapsamında seçilen Iwate Üniversitesi Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Ziraat Fakültesi olmak üzere 4 fakülteyi bünyesinde barındırmaktadır (Iwate Üniversitesi, 2010a).

Iwate Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin misyonu;

“Öğrenen bireyler olarak, yaşamımız boyunca öğrenmeye devam ederiz. Günümüzde, Eğitim Fakültesi kapsamında “eğitimi” daha geniş bir bakış açısıyla ele almaya çalışıyor ve öğrencilerimizi sadece okul eğitimi alanında değil aynı zamanda hayat boyu eğitim, sanat ve kültür alanlarında da toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek biçimde eğitmeyi amaçlıyoruz.” olarak ifade edilmiştir (Iwate Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2010a).

İngilizce Öğretmenliği alan derslerine örnek teşkil etmesi amacıyla, Çizelge 19'de Iwate Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları'nda yer alan İngilizce Öğretmenliği Alan Dersleri sunulmuştur. Bazı ders açıklamaları EK 5'te verilmiştir.

Çizelge 19. Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı Alan Dersleri

Dersler
İngiliz Dili Eğitimi Metodları I-II-III
İngilizce Dünyası
İngilizce Dil Bilgisi I
İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesine İlişkin Özel Seminer II-III-IV
İlköğretimde İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi I-II
İngiliz Dilbilimine Giriş I
İngilizce Fonetik Üzerine Seminer I
İngiliz Edebiyatı Tarihi
İngiliz ve Amerikan Edebiyatı Üzerine Özel Seminer I
İngiliz ve Amerikan Edebiyatı Üzerine Özel Konferans II-III
Amerikan Edebiyatı Tarihi
İngiliz Dil Bilimi Üzerine Özel Seminer (Seçmeli)
İngiliz Dilbilimi Üzerine Özel Seminer II
İngiliz Edebiyatı Üzerine Özel Seminer II
Amerikan Edebiyatı Üzerine Özel Seminer I
Öğretmenlik Uygulaması

Kaynak: Iwate Üniversitesi (2010a). University Outline. Web: <http://www.iwateu.ac.jp/english/outline/index.html> adresinden 26.01.2010'da alınmıştır.

Genel olarak belirtmek gerekirse; Japonya'da diğer dünya ülkelerinde olduğu gibi, Genel Kültür, Alan Bilgisi ve Meslek Bilgisi boyutlarında eğitim verilmektedir. Dersler seminer ve konferanslar şeklinde verilmektedir. Genel kültür dersleri ilk 1.5 yıl, Alan ve Meslek dersleri ise kalan 2 veya 2.5 yılda verilir. Öğrenciler 36 kredilik Genel Kültür dersleri, 8 kredilik yabancı dil ile, 4 kredilik Beden eğitimi ve toplamda 48 Kredilik ders alırlar. Ortaokullarda 2. sınıf sertifika ile öğretmenlik yapabilmek için, en az 2 yıllık ön lisans eğitimi ve 62 kredilik ders alınması gereklidir. Ortaokul ve Lise 1. sınıf öğretmenlik sertifikası içinse 4 yıllık üniversite eğitimi ve 124 kredilik ders almak zorunluluğu vardır (Meriç ve Tezcan, 2005).

4.4.2. İngilizce Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı

Japonya'da İngilizce Öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yüksek lisans yapabileceği lisansüstü okulları bulunmaktadır. Bunlardan; Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Okulu çalışma kapsamına alınmıştır. Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Okulu öğrencilerin hem eğitim hem de araştırma alanlarında teori ve pratiğe dayalı gelişimlerini sağlamayı amaçlamaktadır. 1957 yılında Eğitim, 1963 yılında ise Kamu Yönetimi, 1976 yılında Karşılaştırmalı Kültür alanlarında, 1987 yılında ise Doğa Bilimleri Bölümünde Yüksek Lisans Programları açılmıştır (International Christian University, 2010a)

Okul bünyesinde 4 bölüm, yeni oluşturulan Sanat ve Bilim Lisansüstü Eğitim Okulu olarak birleştirilmiş ve Nisan 2010 tarihinden itibaren eğitim-öğretime başlamıştır. İngilizce Öğretmenlerinin Yüksek Lisans eğitimlerini sürdürebilecekleri Eğitim Bölümü; Eğitimin İlkeleri (Psikoloji ve Klinik Psikoloji) ve Eğitim Metodolojisi (Medya ve Toplum, İngiliz Dili Eğitimi) olmak üzere 2 uzmanlık alanından oluşmaktadır (International Christian University, 2010a).

İngilizce öğretmenleri, yüksek lisans dönemi boyunca, Çizelge 20'de belirtilen; Okul Geneli Disiplinler Arası Dersleri ve Eğitim Alan Derslerini (Temel Dersler) ve Dil Eğitimi Derslerini almaktadırlar. Adaylar, yüksek lisans tezlerini tamamlayıp, tez savunmasını da başarıyla tamamlamalıdır.

Çizelge 20. Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Okulu, Eğitim ve Psikoloji Bölümü Yüksek Lisans Dersleri

Yüksek Lisans Dersi	Yüksek Lisans Tezi		QAMT
	Okul Geneli Disiplinlerarası Ders		QALL
	Eğitim ve Psikoloji	Temel Ders (Foundation Course)	QEFD
		Eğitim (Education)	QEED
		Psikoloji (Psychology)	QEPS
		Klinik Psikoloji (Clinical Psychology)	QCEP
		Dil Eğitimi (Language Education)	QELE
		Araştırma (Research)	QEMR

Kaynak: International Christian University (2010b) *Graduate School Division of Education*. Web: <http://subsite.icu.ac.jp/gsde/> adresinden 21.04.2010'da alınmıştır.

Çizelge 20’de Temel ve Uzmanlık Dersleri ile derslere ait kodlar verilmiş olup; ders kodları, 400-599 arasındaki sayılarla sembolize edilmiştir.

1. İlk harf (Q) Lisansüstü Eğitim Okulunu,
2. İkinci harf (E,P,C,N,A) her bir programı,
3. Son iki harf ise uzmanlık alanını ya da derslerin sınıflandırmasını (Okul geneli, Temel, Araştırma, Rehberlik (School-wide, Foundation, Research Guidance) belirtmektedir.
4. “J”, zorunlu dersleri, “E” harfi ise seçmeli dersleri göstermektedir (ICU, 2010b).

İngilizce Öğretmenliği bölümünde öğrenciler temel dersler olarak 5 ayrı gruptan ders seçebilmektedirler.

Okul Geneli Disiplinlerarası Ders: Eğitim Bölümü öğrencilerinin eğitim alanında temel bilgi ve anlayışa hakim olmasını sağlamak üzere tasarlanmıştır. Öğrencilerin, kendi alanları dışındaki iki konu grubundan 6 ünite ders almaları gerekmektedir.

Bu derslerin yanı sıra yüksek lisans programında yer alan zorunlu ve seçmeli alan dersleri yer almaktadır.

Alan (Temel ve Uzmanlık) Dersleri: Öğrenciler kendi konu alanlarında en az 9 ünite ders almalıdır. Aynı zamanda tüm öğrenciler kendi seçmeli alan derslerinden 15 üniteyi tamamlamalıdır.

Çizelge 21’de öğrencilerin, İngiliz Dili Eğitimi Yüksek Lisans Programı’nda yer alan dersler aşağıda sunulmuştur:

**Çizelge 21. Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği
Yüksek Lisans Programı**

Okul Geneli Disiplinlerarası Ders				
Gurup A	Gurup B	Gurup C	Gurup D	Gurup E
Eğitim Felsefesi: Kavram ve Gelişim Batı Eğitim Düşüncesinin Tarihi Üzerine Çalışmalar Yükseköğretim Politikaları ve Üniversite Reformu Gelişim, Eğitim Politikaları ve Planlama Uluslar arası Karşılaştırmalı Eğitim Program Geliştirme ve Öğretmen Eğitimi Alanında Çalışmalar	İnsan Gelişimi Psikolojisi Alanında Seminer Zihin ve Beyin Alanında Seminer Sosyal Psikoloji Alanında Seminer Toplum Psikolojisi Alanda Seminer Özel Eğitime İhtiyaç Duyanların Psikolojileri Üzerine Özel Çalışma Okul Klinik Psikolojisi Üzerine Özel Çalışma Aile Psikolojisi Üzerine Özel Çalışma	Uzaktan Öğrenme (e-öğrenme) Tasarımı ve Gelişimi Uzaktan Eğitim Araştırması, Politikası ve Uygulaması	Genel Dilbilim	İleri Eğitimsel Sosyoloji
Temel Dersler ve Uzmanlık Dersleri				
QEFD401 J	İleri Eğitim Sosyolojisi			
QEFD402 J	Gelişim ve Eğitim Politikaları ve Planlama			
QEFD403 E	E-öğrenme Tasarımı ve Geliştirilmesi			
QEFD404 E	Genel Dilbilim			
QEFD405 E/J	Yükseköğretim Politikaları ve Üniversite Reformu			
QEFD406 E	Uluslararası Karşılaştırmalı Eğitim			
QEFD407 E	Uzaktan Eğitim Perspektifleri ve Eğitimde Medya Kullanımı			
QEFD408 J	Eğitim Felsefesi: Kavram ve Gelişimi			
QEFD409 E	Seminer: Zihin ve Beyin			
QEFD410 J	Seminer: İnsan Gelişiminin Psikolojisi			
QEFD411 J	Seminer: Sosyal Psikoloji			
QEFD412 J	Aile Psikolojisi Üzerine Özel Çalışma			
QEFD413 J	Özel Eğitim İhtiyacı Olan Bireylerin Psikolojisi Üzerine Özel Çalışma			
QEFD414 J	Okul Klinik Psikolojisi Üzerine Özel Çalışma			
QEFD415 J	Program Geliştirme ve Öğretmen Eğitimi Üzerine Çalışmalar			
QEFD416 J	Batı Eğitim Görüşü Tarihi Üzerine Çalışmalar			
QEFD417 E	Toplum Psikolojisi Üzerine Üst Düzey (İleri) Çalışmalar			
QELE501 E	Çift Dillilik ve Çift Dilli Eğitim			
QELE502 E	İngiliz Dilbilimi			
QELE503 J	Yabancı Dil Olarak Japonca (K-12)			
QELE504 J	Japon Dilbilimi			
QELE505 J	Japonca Öğretmenlik Uygulaması			
QELE506 E	Dil Edinimi			
QELE507 E	Ortaçağ İngilizcesi			
QELE508 E	Eski İngilizce (11.yy)			
QELE509 E	Fonetik ve Fonoloji			
QELE510 J/E	Dil Eğitiminde Özel Çalışmalar			
QELE511 J	Japon Dili Eğitiminde Çalışmalar			
QELE512 J/E	İngilizce Öğretimi Yöntemleri Çalışmaları I (Dil Öğrenme ve Öğretimi)			
QELE513 J	Sembol ve Kültür			
QELE601 J/E	İngilizce Öğretimi Yöntemleri Çalışmaları II (Öğretmenlik Uygulaması)			
QEMR601	Araştırma I-II-III-IV-VVI			

Kaynak: International Christian University (2010b). The Graduate School Division of Education. Web: <http://subsite.icu.ac.jp/gsde/> adresinden 21.04.2010'da alınmıştır.

Yüksek lisans derecesine sahip olabilmek için öğrencilerin; 2 Yıl Uluslararası Hıristiyan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Okulu'nda eğitimine devam etmeleri, konu alanında en az 30 kredilik ders almaları ve en az 3.00 ortalamaya sahip olmaları, öngörülen araştırma rehberliğinin bitiminde yüksek lisans tezini teslim etmeleri ve tez değerlendirme esnasında tez savunması ve final sınavını başarı ile tamamlamaları gerekmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi, “Türkiye ve Japonya’da İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu bölümde; Türkiye’de ve Japonya’daki İngilizce öğretmeni yetiştirme sistemleri karşılaştırılarak, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de kesintisiz 8 yıllık zorunlu eğitimin uygulanmaya başlaması ve İngilizce derslerinin ilköğretim okullarının dördüncü sınıfından itibaren zorunlu hale getirilmesi ile İngilizce öğretmeni açığı baş göstermiştir. İlköğretim dördüncü sınıfından itibaren İngilizce öğrenmeye başlayan öğrenciler, lise ve üniversitede de İngilizce eğitimlerine devam etmektedirler. Türkiye’den farklı olarak, Japonya’da öğrenciler, ortaokulda Yabancı Dil (genellikle İngilizce) öğrenmeye başlarlar. Bu doğrultuda, Türkiye’deki öğrencilerin, Japonya’daki akranlarına göre daha erken yaşlarda İngilizce öğrenmeye başladığı söylenebilir.

Japonya’da ilkokul, ortaokul ve liselerde okutulacak dersler ve zorunlu ders saatleri Eğitim Bakanlığı’nca belirlenmektedir. Ancak her okul kendi gereksinimlerini de göz önünde bulundurarak Eğitim Bakanlığı’nca hazırlanan “Ders Programlarına” uygun bir biçimde kendi programlarını hazırlayabilirler. Türkiye’de ise tüm okullarda işlenecek dersler ve ders saatleri Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından belirlenir.

Türkiye’de İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları’na yerleşmek isteyen adayların, Merkezi Sınav Sistemi’nin birinci aşaması olan Yükseköğretime Geçiş Sınavı’na (YGS) ve ikinci aşamada ise Lisans Yerleştirme Sınavı’na (LYS-5) girmeleri gerekmektedir. LYS-5, Yabancı Dil Sınavı olup, adaylara Almanca, Fransızca ve İngilizce olmak üzere üç dilde 80 soru sorulmaktadır. İngilizce öğretmenliği programlarına kaydolabilmek için adayların İngilizce sorularını yanıtlayarak, belirli bir puan barajını aşmaları gerekmektedir.

Türkiye’de İngilizce öğretmenleri genellikle, Eğitim Fakülteleri bünyesinde açılan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarından mezun olmaktadır. Öğretmen açığının kapatılabilmesi amacıyla, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı, Mütercim-Tercümanlık, İngiliz Dilbilimi, Çeviribilimi, İngiliz Dili ve Kültürü Bölümü gibi bölümlerden mezun olan adaylar da öğretmenlik formasyonu alarak, İngilizce Öğretmeni olarak devlet kurumlarında öğretmen olmaya hak kazanmaktadır. Bu bölümlere ek olarak, Açık Öğretim Fakültesi bünyesinde de İngilizce Öğretmenliği Lisans programı bulunmaktadır. Program dahilinde, ilk iki yılda yüz yüze, sonraki iki yılda ise uzaktan eğitim uygulanmaktadır.

Japonya’da ortaokul ve liselere İngilizce öğretmeni olarak atanabilmek için; öğretmen adaylarının, en az 4 yıllık lisans derecesine sahip olmaları ve diğer öğretmenler gibi hem merkezi sınava hem de mülakatlara girmeleri gerekmektedir. Lise öğretmenlerinin birinci sınıf sertifikaya sahip olabilmeleri için yüksek lisans derecesine sahip olmaları gerekmektedir. Türkiye’de ise tüm İngilizce öğretmenlerinin en az 4 yıllık lisans eğitimlerini tamamlamış olmaları esastır. Adayların bir yükseköğretim programından mezun olmaları tek başına yeterli olmamakta ve diğer öğretmenler gibi Kamu Personeli Seçme Sınavı’na girerek istenilen puanı almaları gerekmektedir fakat mülakata tabi değildir.

Türkiye’de İngilizce Öğretmenliği Programları genellikle 4 yıldır. Hazırlık sınıfı olan bölümlerde ise bu dönem, 5 yıl sürer. Japonya’da ise ortaokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin birinci sınıf sertifikaya sahip

olabilmeleri için lisans derecesi yeterli olurken, liselere atanmak isteyen öğretmenlerin yüksek lisans mezunu olmaları gerekmektedir.

Türkiye ve Japonya'da İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarında uygulanmakta olan alan dersleri benzerlik göstermektedir. Her iki ülkede de adaylar, diğer öğretmenlik branşlarında olduğu gibi, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarında da, Genel Kültür Dersleri, Alan ve Alan Eğitimi Dersleri ile Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri'ni alırlar. Aynı zamanda, fakültelerce belirlenen uygulama okullarında uygulama derslerini tamamlamaları gerekmektedir. Japonya'da 1 kredilik Sosyal Gönüllülük Çalışması bulunurken, Türkiye'de öğrenciler için Topluma Hizmet Dersi verilmektedir.

Japonya'da İngilizce öğretiminin niteliklerini arttırmak amacıyla, uygulanan "JET Programı" kapsamında, İngilizce'yi özellikle anadili olarak konuşan kişiler üniversitelerde, şirketlerde ve okullarda kısmi zamanlı eğitimci olarak görevlendirilebilmektedir. Türkiye'de de özellikle konuşma becerilerinin kazandırılması amacıyla, öğrencilerin anadili İngilizce olan bireylerle etkileşim halinde olmaları oldukça önemlidir. Benzer uygulamanın Türkiye'de yaygınlaşması, hedef dilin aktif olarak konuşulması sureti ile daha iyi edinilmesini sağlayacaktır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

SONUÇLAR

Çalışma kapsamında; Türk ve Japon Genel Eğitim Sistemleri, örgün eğitim ve yaygın eğitim alt başlıkları ile incelenmiştir. Örgün eğitim alt başlığında ise, her iki ülkedeki okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitimin mevcut durumlarına ilişkin elde edilen bulgular karşılaştırılarak, benzerlik ve farklılıklar belirlenmiştir. Yanı sıra, Türkiye ve Japonya'da uygulanmakta olan Öğretmen Yetiştirme Sistemleri ve İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri ele alınarak, öğretmenlerin istihdamına yönelik bilgiler kıyaslanmıştır. Karşılaştırmalı olarak incelenen veriler doğrultusunda tespit edilen benzerlik ve farklılıklar şu şekildedir;

5.1.1. Türk ve Japon Genel Eğitim Sistemleri ile İlgili

Karşılaştırmalar ve Sonuçlar

- Türk ve Japon okullarında Yabancı Dil Dersleri kapsamında en fazla okutulan dil İngilizce'dir.
- Türkiye'de öğrenciler 4. sınıftan itibaren zorunlu ders kapsamında İngilizce öğrenmeye başlarlar. Japonya'da ise Yabancı Dil (genellikle İngilizce), ortaokulda başlar.

- Japonya'da eğitim sisteminin en üst düzeyinde Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı bulunmaktadır. Eğitim merkezi bir yapıya sahip olsa da ulusal, milli ve bölgesel olmak üzere üç düzey hükümet yönetimleri de eğitim hizmetlerini sağlama, finanse etme ve yönlendirme konusunda yetkilere sahiptir. Türkiye'de ise tüm yetkiler Milli Eğitim Bakanlığı'nda toplanmıştır.
- Türk Eğitim Sistemi; T.C. Anayasası, Eğitim ve Öğretimi Düzenleyen Yasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Plânları, Millî Eğitim Şûraları, Ulusal Program esas alınarak düzenlenmektedir. Türk Milli Eğitimi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile düzenlenmiştir. Japon Eğitim Sistemi de güçlü yasal temellere sahiptir ve Eğitim Temel Kanunu, Okul Eğitimi Kanunu ve yeni Anayasa hükümlerince düzenlemektedir.
- Türk Milli Eğitimi ile Japon Eğitiminin genel amaçları benzerlik göstermektedir.
- Türk Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan temel ilkeler ile Japon Temel Eğitim Kanunu'nda yer alan ilkeler benzerlik göstermektedir.
- Türkiye ve Japonya'da zorunlu eğitim resmi kamu okullarında ücretsizdir ve karma eğitim esastır.
- Türkiye ve Japonya'da öğretmenler kamu görevlisidir ve kanunlara aykırı davranışlarda bulunmadıkları sürece işten atılma gibi bir riskle karşılaşmamaktadır.
- Japonya'da okullar; kurucularının statüsüne göre ulusal okullar, devlet okulları ve özel okullar olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Türkiye'de ise devlet okulları ve özel okullar bulunmaktadır.
- Japonya'da okulöncesi eğitim zorunlu değildir. Türkiye'de ise 2009-2010 eğitim-öğretim yılında 32 ilde okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilmiş, pilot uygulamanın başarılı olması üzerine 2010-2011 yılı Eylül ayı itibari ile il sayısı 57'ye çıkarılarak kademeli olarak okulöncesi eğitim zorunlu hale getirilecektir.

- Türkiye ve Japonya'da okul öncesi eğitimin amaçları benzerlik göstermektedir. Gerek Türkiye'de gerekse Japonya'da okul öncesinde eğitim gören öğrencilerin bireysel yeteneklerinin geliştirilmesi, bireylerle iletişim becerilerinin artırılması, öğrencilere ilköğretim kademesine geçişte faydalı olabilecek temel bilgi ve becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. Türkiye ve Japonya'da okul öncesi öğretim programları benzerlik göstermektedir.
- Türkiye'de okul öncesi eğitim için veliler çocuklarını istedikleri okullara kayıt ettirebilirlerken Japonya'da öğrenciler okul öncesi eğitim kurumlarına sınavla alınmaktadır. Her iki ülkede de bu kademedeki sınıfta kalma yoktur.
- Türkiye'de tüm okul öncesi eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir. Japonya'da ise anaokulları ulusal ve yerel eğitim yöneticilerinin denetimleri altındadır. Bu okulların fiziksel olanakları ve donanımları, öğretimlerinin içeriği ve diğer konular Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği yasal standartlarla düzenlenmektedir.
- Türkiye'de 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulanmakta iken Japonya'da zorunlu eğitimin süresi 6 yıl ilkokul ve 3 yıl ortaokul olmak üzere 9 yıldır. Japonya'da ise; Türk Eğitim Sistemi'nde ilköğretim kademesine eş değer kademeler, ilkokul ve ortaokul olmak üzere iki aşamalıdır.
- Her iki ülkede de öğrencilerin hangi ilköğretim okullarına kayıt yaptıracağı yetkililerce belirlenmektedir.
- Japonya'da ilkokullar ve ortaokullar 3 dönem halinde eğitim verirlerken, Türkiye'de eğitim-öğretim yılı iki dönemden oluşmaktadır.
- Türkiye'deki ilköğretim okullarında uygulanacak olan öğretim programları Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından oluşturulmakta ve tüm ülke genelinde uygulanmaktadır. Japonya'da ise öğretim programları ana hatlarıyla belirlenmiş olsa da her okul, kendi yerel gereksinimlerini ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını doğrultusunda kendi öğretim programlarını hazırlayabilmektedir.
- Japonya'da ilkokullar ve ortaokullarda eğitim-öğretim en az 35 hafta (9 ay) sürerken, Türkiye'de ders yılı süresi 180 iş gününden az olamaz.

- Türk ve Japon öğrenciler, ortaöğretim kurumlarına ve üniversitelere sınavla girmektedirler, bu nedenle sınavlara hazırlık sürecine erken yaşlarda başlamakta ve okullarının yanı sıra özel dersanelere gitmektedirler.
- Japonya’da ortaöğretim okulları; tam gün öğretim yapan liseler, yarım gün öğretim yapan liseler ve mektupla öğretim yapan liseler olmak üzere üç gruba ayrılmakta iken Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında çeşitlilik mevcuttur.
- Japonya’da tam gün öğretim yapan liseler 3 yıl sürerken, yarım gün öğretim yapan liseler 4 yıldır. Türkiye’de ise lise eğitimi 4 yıl sürmektedir. Fakat bazı Anadolu Liseleri’nde hazırlık sınıfı bulunduğundan, bu tür liselerde okuyan öğrenciler 5 yıl eğitim görmektedirler.
- Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimin temel amaçları her iki ülkede de benzerlik göstermektedir ve kurumlarda okutulan dersler hemen hemen aynıdır. Türkiye’den farklı olarak, Japonya’da Etik derslerine oldukça önem verilmektedir. Hem Japonya hem de Türkiye’de genel dersler, alan dersleri ve kulüp faaliyetleri yer almaktadır.
- Türkiye ve Japonya’da yükseköğretime giriş sınavla mümkün olmaktadır. Türkiye’de yükseköğretim programlarına girişte, merkezi yerleştirme sınavı ve bazı bölümler için özel yetenek sınavları yoluyla öğrenci seçilmektedir. Japonya’da ise adayların, hem merkezi sınava hem de Japon Üniversitelerinin ikinci aşama olarak düzenledikleri kendi sınavlarına girmeleri gerekmektedir.
- Japonya’da yükseköğretime giriş sınavları, “Üniversiteye Giriş Sınavları Ulusal Merkezi” tarafından, Türkiye’de ise “Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi” tarafından hazırlanmaktadır. Japonya’da yapılan merkezi giriş sınavları Japonca, Sosyal Bilimler (Japon tarihi, Dünya Tarihi, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi), Yabancı Dil, Fen ve Matematik olmak üzere 5 temel alandan testlerden oluşurken, Türkiye’de ise, adayların girecekleri sınav; ortak müfredata dayalı Türkçe, Sosyal Bilimler, Temel Matematik ve Fen Bilimleri testlerinin yer aldığı “Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS)” ve tercih edecekleri alanlara yönelik soruların bulunduğu “Lisans Yerleştirme Sınavlarını (LYS)” kapsamaktadır.

- Her iki ülkede de yükseköğretime devam etmek isteyen kişilerin sayısının giderek artması, giriş sınavlarını daha da zorlu hale getirmektedir. Öğrenciler başarılı olabilmek için her iki ülkede de okul eğitimlerinin yanı sıra dershanelere de gitmektedirler.
- Japonya’da iki yıllık yüksek lisans programları ve üç yıllık doktora programları (ya da bütünleşik beş yıllık yüksek lisans ve doktora programları) vardır. Türkiye’de ise yüksek lisans programları 2 yıl, doktora programları ise 4 yıl sürer. Türkiye’de veterinerlik ve diş hekimliği fakültelerini tamamlamak için öğrenciler 5 yıl öğrenim görürlerken, Japonya’da bu süre 6 yıldır. Her iki ülkede de Tıp Fakülteleri 6 yıldır. 5 ve 6 yıl süren bu fakültelerden mezun olanlar yüksek lisans yapmış sayılmakta ve doğrudan doktora programlarına girmeye hak kazanmaktadır. Bu kişiler için, doktora programlarının süresi her iki ülkede de 4 yıldır.
- Japonya’da ve Türkiye’de özel eğitim kurumları aynıdır. Her iki ülkede de bireylerin engel türlerine göre okullar mevcut olup, engel durumları çok ağır olmayan öğrencilere “alt özel sınıflarda” öğrenim görme imkânı tanınmaktadır.
- Türkiye’de yaygın eğitim faaliyetleri başta Halk Eğitimi Merkezleri olmak üzere birçok kurumda yapılmaktadır. Aynı şekilde Japonya’da da halk evleri, gençlik merkezleri, çocuklar için tabiat merkezleri, müzeler, kütüphaneler, beden eğitimi ve eğlence merkezleri gibi birçok kurum yaygın eğitim faaliyetlerini düzenlenmektedir. Her iki ülkede de dershaneler, yaygın eğitimin önemli birer parçasıdır ve devlet denetimi altındadır.

5.1.2. Türkiye ve Japonya’da Öğretmen Yetiştirme Sistemleri ve Öğretmen İstihdamı ile İlgili Karşılaştırmalar ve Sonuçlar

- Hem Türkiye’de hem de Japonya’da öğretmene verilen değer ve onlardan beklenenler oldukça fazladır.

- Türkiye’de öğretmen yetiştirme tarihi 1848 yılına dayanırken, Japonya’da 1868 Meiji Restorasyonundan itibaren öğretmen eğitimi sürdürülmektedir.
- Türk ve Japon öğretmen adayları, lisans dönemlerinde Genel Kültür Dersleri, Alan Dersleri ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri’nden belirli krediler tamamlamaktadır. Her iki ülkede de öğrenciler, fakültelerce belirlenen uygulama okullarında öğretmenlik uygulaması yapmaktadır.
- Japonya’da, 1.5 – 2 yıl Genel Kültür Dersleri verilirken, Alan ve Meslek Dersleri kalan 2 – 2.5 yılda okutulur. Türkiye’de böyle net bir ayırım bulunmamaktadır.
- Japonya’da öğretmenler genellikle 4 yıllık lisans mezunudur, lise öğretmenlerinin birinci sınıf sertifika alabilmesi için yüksek lisans derecesine sahip olması gerekmektedir.
- Japonya’da öğretmenlik eğitimi hem öğretmen eğitimi alanında uzmanlaşmış okullarda hem de genel üniversitelerde verilirken Türkiye’de ise öğretmenlerin Eğitim Fakülteleri’nden mezun olmaları esastır. Öğretmen açığının karşılanamadığı alanlarda ise diğer fakültedeki öğrenciler formasyon derslerini tamamlayarak öğretmen olmaya hak kazanmaktadır.
- Japonya’daki öğretmen yetiştirme lisans programları, üniversitelere göre değişmektedir. Fakat öğrencilerin tamamlamaları gereken mecburi kredi sayıları “Eğitim Personeli Sertifika Kanunu” çerçevesince belirlenmektedir. Türkiye’de ise merkezi sistem bulunmaktadır ve ilköğretime öğretmen yetiştiren lisans programları ülke çapında aynıdır. Yükseköğretim Programları’nda okutulacak dersler ve kredileri, “Yükseköğretim Kurulu” tarafından belirlenmektedir.
- Türkiye’den farklı olarak, Japonya’da “Öğretmenlik Sertifika Sistemi” bulunmaktadır. Sertifika türleri birinci ve ikinci sınıf sertifika olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bunların yanı sıra; öğretmenlere bazen geçici sertifikalar da verilebilmektedir.

- Her iki ülkede de adayların öğretmen olarak atanabilmesi için, lisans derecesine sahip olması yeterli değildir. Japonya’da öğretmenlerin devlet kurumuna atanabilmeleri için “Öğretmen İstihdam Seçme Sınavı” adlı merkezi sınava girmektedir ve öğretmenliğe atanabilmek için Bölge Eğitim Kurulları’na başvurmakta ve kurullar tarafından yazılı sınava ve mülakata tabi tutulmaktadır. Türkiye’de ise adayların devlet kurumlarına atanabilmeleri için, Kamu Personeli Seçme Sınavı’na girmeleri gerekmektedir. Türkiye’de, Japonya’da olduğu gibi bir mülakat yoktur.
- Japonya’da öğretmenler, eğitim verecekleri öğretim kademelerine ve okul türlerine göre farklı yollarla atanmaktadır. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerin atamaları, “İl Eğitim Kurulları”, liselerde görev yapacak öğretmenlerin atamaları ise “İl ya da Belediye Eğitim Kurulları” tarafından yapılmaktadır. Türkiye’de öğretmen atamaları merkezi bir yapıya sahiptir ve tüm öğretmenlerin devlet okullarına atamalarını “Milli Eğitim Bakanlığı” yapmaktadır.
- Her iki ülkede de öğretmenler, kanunlara aykırı bir eylemde bulunmadıkları sürece işten çıkarılamazlar. Japonya Temel Eğitim Kanunu’nda öğretmenlerin statüleri de belirtilmiştir. Buna göre; kanunla kurulmuş okullarda çalışan tüm öğretmenler, toplumun kamu görevlileri sayılmaktadırlar. Türkiye’de de öğretmenler kamu görevlisidir ve kanunlara aykırı davranışlarda bulunmadıkları sürece işten atılma gibi bir riskle karşılaşmamaktadırlar.
- Mesleğe yeni atanan öğretmenler ilk yıllarında aday öğretmendir ve Japonya’da öğretmenler 20 günlük hizmetiçi eğitim almaktadırlar. Türkiye’de ise öğretmen adaylarının adaylık süreci en az bir yıl sürmekte ve adaylar; Temel Eğitim, Hazırlayıcı Eğitim ve Uygulamalı Eğitim süreçlerinden geçmektedirler.
- Hem Türkiye’de hem de Japonya’da öğretmenler rotasyona tabidir.
- Türkiye’de öğretmenler, hiçbir belge yenilemesine tabi olmadan mesleklerine devam etmektedirler. Japonya’da ise sertifikalar, 10 yıl geçerlidir ve her 10 yılda bir yenilenmelidir.

5.1.3. Türkiye ve Japonya'da İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri ile İlgili Karşılaştırmalar ve Sonuçlar

- Türkiye'de İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları'na yerleşmek isteyen adayların, Merkezi Sınav Sistemi'nin birinci aşaması olan Yükseköğretime Geçiş Sınavı'na (YGS) ve ikinci aşamada ise Yabancı Dil Sınavı olan Lisans Yerleştirme Sınavı'na (LYS-5) girmeleri gerekmektedir. Japonya'da ise İngilizce Öğretmeni olabilmek için girilen sınav, diğer alanlarla aynıdır.
- Türkiye'de İngilizce öğretmenleri genellikle, Eğitim Fakülteleri bünyesinde açılan İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarından Mezun olmaktadır. Öğretmen açığının kapatılabilmesi amacıyla, farklı sertifika programları ve Açık Öğretim Fakültesi bünyesinde uzaktan eğitim imkânı sunulmaktadır.
- Türkiye'de İngilizce Öğretmenliği Programları genellikle 4 yıldır. Hazırlık sınıfı olan bölümlerde ise 5 yıldır. Japonya'da ise ortaokulda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin birinci sınıf sertifikaya sahip olabilmeleri için lisans derecesi yeterli olurken, liselere atanmak isteyen öğretmenlerin yüksek lisans mezunu olmaları gerekmektedir.
- Türkiye ve Japonya'da İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarında uygulanmakta olan alan dersleri benzerlik göstermektedir. Her iki ülkede de adaylar, diğer öğretmenlik branşlarında olduğu gibi, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarında, Genel Kültür Dersleri, Alan ve Alan Eğitimi Dersleri ile Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri'ni almaktadır. Aynı zamanda, fakültelerce belirlenen uygulama okullarında uygulama derslerini almaları gerekmektedir. Japonya'da 1 kredilik Sosyal Gönüllülük Çalışması bulunurken, Türkiye'de öğrenciler için Topluma Hizmet Dersi verilmektedir.
- Türkiye'den farklı olarak Japonya'da İngilizce öğretiminin niteliklerini arttırmak amacıyla, uygulanan "JET Programı" kapsamında, İngilizce'yi özellikle anadili olarak konuşan kişiler üniversitelerde, şirketlerde ve okullarda kısmi zamanlı eğitmen olarak görevlendirilebilmektedir.

Genel olarak belirtmek gerekirse; Türkiye’de merkezi yapı mevcutken, Japonya’da merkezi yapının yanı sıra yerel yönetimlerde eğitimde söz hakkına sahiptir. Türkiye ve Japonya’da eğitim süresi farklı olsa da, eğitimin amacı ve temel ilkeleri birbiri ile benzerlik göstermektedir. Okullarda okutulan dersler de kısmen benzerlik göstermekte olup Japonya’da Aile Eğitimi ve Ahlak Eğitimi derslerine önem gösterilmektedir. Türkiye’de 4. sınıfta başlayan İngilizce öğretimi, Japonya’da ortaokul 1. sınıfta başlamaktadır. Bu nedenle, Japon öğrencilerinin Türk akranlarına göre daha geç yaşta yabancı dil edinmeye başladıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Her iki ülkede de liselere ve yükseköğretime giriş sınavı oldukça zorludur, sınavlarda başarılı olmak isteyen öğrenciler dershanelerde sıkı bir çalışma temposuna girmektedirler. Üniversiteye giriş sınavları Türkiye’de sadece çoktan seçmeli test olarak uygulanırken, Japonya’da testlerin yanı sıra sözlü sınav da yapılmaktadır.

Hem Türkiye’de hem de Japonya’da birçok kurumda ve birçok yolla öğretmen yetiştirme deneyimleri yaşanmıştır. Türkiye’de tüm öğretmenlerin lisans mezunu olmaları esasken, Japonya’da lise öğretmenlerinin birinci sınıf sertifikaya sahip olabilmeleri için yüksek lisans derecesine sahip olmaları gerekmektedir. Japonya’da sertifika sistemi uygulanmakta ve öğretmenler 10 yılda bir belirli dersleri tamamlayarak sertifikalarını yenilemek zorundadır. Her iki ülkede de öğretmenlik hayat boyu garantili bir iş olarak görülür ve kanunlara aykırı davranmadıkları sürece, öğretmenler işte çıkarılamazlar.

Japonya’da İngilizce öğretiminin niteliğini arttırabilmek amacıyla JET Programı uygulanmaktadır. Anadili İngilizce olan ya da İngilizceye anadili düzeyinde hakim olanlar Japon okullarında ve diğer birçok kurumda resmi olarak görev alabilmektedirler. Türkiye’de ise böyle bir uygulamanın başlatılması, küçük yaşta öğretilmeye çalışılan İngilizce’nin daha iyi aktarılmasını sağlayacaktır.

ÖNERİLER

1. Türk Eğitim Sistemi merkezi sistemden yarı-merkezi sisteme dönüştürülerek tüm bölgelerin kendi şartlarına göre yapılanmaları sağlanmalıdır.
2. Öğretmenlik, sadece bilgi aktarımına dayalı bir meslek değildir. İyi bir öğretmenin gerekli alan bilgisine hakim olmasının yanı sıra; öğrencileri sevmesi, onlarla iyi iletişim kurabilmesi, çocuk ve gençlerin gelişim basamaklarını bilerek öğreteceği bilgileri onların seviyelerine uygun düzeyde aktarabilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, toplum tarafından rol model olarak kabul edilebilecek kişisel özelliklere de sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının Türkiye’de sadece sınavla seçilmesi yeterli değildir. Merkezi sınav uygulamasının yanı sıra, öğretmen adayları mülakata tabi tutulmalıdır.
3. Adaylara, sadece Genel Kültür ve Öğretmenlik Alan Bilgisi konularını içeren testlerin yöneltildiği Kamu Personeli Seçme Sınavı’nda Alan Bilgisi soruları da yer almalıdır.
4. Öğretmen niteliklerinin artırılması ve kalitenin sürdürülebilmesi amacıyla, lisansüstü eğitimlerini tamamlayan öğretmenlere atamalarda öncelik verilmelidir.
5. Hem ilköğretim hem de ortaöğretim kurumları İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları; “İlköğretim İngilizce Öğretmenliği” ve “Ortaöğretim İngilizce Öğretmenliği” şeklinde iki farklı program halinde düzenlenmelidir. İlköğretim İngilizce Öğretmenliği için öğretmen adaylarının, hitap edeceği öğrencilerin gelişim düzeyleri ve ihtiyaçlarına yönelik dersler verilebilir. Hali hazırda uygulanmakta olan “Çocuklara İngilizce Öğretimi” gibi çocuklara yönelik derslerin programda ağırlık kazanması, öğretmen adaylarının mesleğe atıldıklarında daha az zorlanmalarını sağlayacaktır. Ortaöğretim İngilizce Öğretmenliği Programlarında ise, İleri Okuma, Yazma, Konuşma ve Dinleme Derslerine ağırlık verilmelidir.

6. Eğitim-öğretimin tüm kademelerinde özel eğitim gereksinimi olan öğrencilere de hitap edilmek durumunda kalınacağından öğretmen adaylarına "Özel Eğitim Dersi"nin yanı sıra özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere İngilizce öğretimi ile ilgili yöntem ve tekniklerin anlatılacağı dersler de sunulmalıdır.
7. İngilizce Öğretmenliği Programı'nda yer alan İkinci Yabancı Dil Dersleri'nin öğretim süresi ve kredisi artırılmalıdır.
8. Türkiye'de İngilizce öğretmenlerinin, İngilizce'nin anadil olarak konuşulduğu ülkelere gitmeleri desteklenebilir. Bunun için lisans dönemlerinden itibaren öğretmen adaylarına ve İngilizce öğretmenlerine yurtdışı projeleri, dil asistanlığı ve yurtdışında hizmetiçi eğitim gibi programlar tanıtılabilir ve katılımları teşvik edilmelidir.
9. Anadili İngilizce olan öğretmenlerin, Türkiye'de kısmi zamanlı öğreticilik yapma imkânı tanınabilir ve özellikle İngilizce konuşma derslerinde bu öğretmenler aktif rol verilmelidir.
10. Türkiye'de de Japonya'da uygulandığı gibi sertifika sistemine geçilebilir. Böylelikle öğretmenlerin yeterlikleri belirli standartlarda tutulmalıdır.
11. Hizmetiçi eğitime gereken önem verilerek öğretmenlere her yıl belirli sayıda hizmetiçi eğitim faaliyetlerine katılmaları zorunluluğu getirilmelidir.
12. Çalışma kapsamında, Türk ve Japon Eğitim Sistemleri, Öğretmen Yetiştirme ve İstihdamı ile İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri genel hatlarıyla ele alınmıştır. Yapılacak çalışmalarda, her bir unsur ayrı ayrı derinlemesine incelenebilir, tarihi gelişim ele alınabilir.
13. İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Sistemleri dahilinde, İngilizce Öğretmenliği Lisans Programlarında sunulan dersler belirtilmiştir. Yapılacak olan çalışmalarda lisans programlarının tüm öğeleri tek tek ele alınabilir ve yeni bir öğretim programı taslağı önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2005). "Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Öğretmen Niteliklerinde Yeni Bir Boyut: Bilgi Okur Yazarlığı". *Milli Eğitim Dergisi*. Yaz 2005, Yıl:33, sayı:167. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-adiguzel.htm> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Akçay, R.C. (2003). Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, Yaz 2003, sayı 159.
- Akçay, R. C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (2009). *İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Hakkında*. Web: <http://iolp.anadolu.edu.tr/> adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (2009b). *İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı*. Web: <http://iolp.anadolu.edu.tr/duyurular/belgeler/iolpprogram.pdf> adresinden 28.08.2009 tarihinde alınmıştır.
- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (2009c). *Eğitim-Öğretim*. Web: <http://iolp.anadolu.edu.tr/egitim.htm> adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. (2009d). *Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı 2008-2009*. Web: http://www.anadolu.edu.tr/aos/program_brosurleri/on_lisans_ve_lisans.aspx adresinden 31.08.2009'da alınmıştır.
- Aoyama Gakuin Üniversitesi Eğitim Fakültesi. (2010a). *College of Education, Psychology and Human Studies*. Web: <http://www.aoyama.ac.jp/en/academic/education/education.html> adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.
- Aoyama Gakuin Üniversitesi. (2010b). *The Aoyama Standard*. Web: <http://www.aoyama.ac.jp/en/academic/standard/index.html> adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.
- Asalioğlu, İ. (2010). *Tezsiz yüksek lisans kaldırıldı formasyona 9 kriter geldi*. Zaman Online, 23 Ocak 2010. Web: <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=943676&title=tezsiz-yuksekk-lisans-kaldirildi-formasyona-9-kriter-geldi> adresinden 06.08.2010'da alınmıştır.
- Aslan, K. (2003). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmalarına İlişkin Bir Değerlendirme, Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması konusunun Türkiye'deki Eğitim Sistemi Açısından Yorumlanması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Mayıs, 2003, Cilt: 6, Sayı:9. Web: <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c6s9/makale/c6s9m2.pdf> adresinden 05.05.2010 tarihinde alınmıştır.

- Atakan, B. (2010). *Formasyon için öğrencilere kolaylık*. Milliyet, 23 Ocak 2010. Web: <http://www.milliyet.com.tr/formasyon-icin-ogrencilere-kolaylik/guncel/haberdetayarsiv/14.08.2010/1189607/default.htm> adresinden 06.08.2010'da alınmıştır.
- Atanur Başkan, G., Aydın, A., Madden, T. (2006). Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2006, 35-42
- Ateş Özdemir, E. (2006). Türkiye'de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Haziran 2006, 28-35.
- Avrupa Birliği ve Kültür Genel Müdürlüğü (ABKGM). (2001) *Eğitim Sistemlerinin Gelecekteki Somut Hedefleri. Komisyon Raporu*. Brüksel Ankara: AB ve Kültür Genel Müdürlüğü. Web: <http://projeler.meb.gov.tr> adresinden 17.01.2009'da alınmıştır.
- Aydın, B. (2003). Bilgi Toplumu Oluşumunda Bireylerin Yetiştirilmesi Ve Matematik Öğretimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Yıl:2003 (2) Sayı:14, 183-190.
- Aydoğan, İ., Çilsal, Z. (2007). Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilme Süreci (Türkiye Ve Diğer Ülkeler). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 22, Yıl:2007/1, 179-197.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 37(2), 61-82.
- Balcı, A. (ed.) (2007). *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Beauchamp, E.R. (Ed.) (1991). Postscript: What Can We Learn From Japan. Beauchamp, E.R. (Ed.) *Windows on Japanese Education*. United States of America: Greenwood Press.
- Buchberger, F. Campos, B. P., Kallos, D. ve Stephenson, J. (Eds.). (2000) *Green Paper on Teacher Education in Europe. High Quality Teacher Education for High Quality Education and Training*. Sweden:TNTTE Editorial Office.
- Budak, Y. (2000). "Dün Bugün Bağlamında Yabancı Dil Öğretim Amaçlarına Disiplinler Arası Bir Yaklaşım". *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:146. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/budak.htm> adresinden 15.07.2009'da alınmıştır.
- Bulut, İ. (2003). *Çocuklara Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi ve Çoklu Zeka Teorisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Can, A. (2005). *İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Programının Kazandırdığı Konu Alanı Öğretmen Yeterliklerinin Standartlara Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Celkan, H.Y. (1998) Öğretmen Yetiştirme Modeline Yeni Bir Boyut. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 137, 30-31.
- Ceylan, D. (2001) *Küreselleşme ve Eğitimde Değişim*. Web: <http://www.mufettisler.net/makale/Kuresellesme%20ve%20egitim.doc> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Clark, N. (2005). Education in Japan. *World Education News & Reviews (WENR)*. May/June 2005. Volume 18, Issue 3. Web: <http://www.wes.org/ewenr/05may/practical.htm> adresinden 12.06.2010 'da alınmıştır.
- Cooke, J. (2005). A Comparison of Japanese and American Education Systems: Part 2 *The Oregon Mathematics Teacher*, March/April, 2005, 7-9. Web: www.octm.org/jcooke/NWHandouts/ComparisonJpAm2.pdf adresinden 12.06.2009 'da alınmıştır.
- Coşkun, H. (2009). "Türkiye ve Almanya'da Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması". *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*. Mayıs 2009. Cilt:33, No:1, 61-73.
- Council of Local Authorities for International Relations (2009). *The Japan Exchange and Teaching Programme (JET) 2009-2010 English Programme Pamphlet*. Web: http://www.jetprogramme.org/documents/pubs/2009_Pamphlet_e.pdf adresinden 13.06.2009'da alınmıştır.
- Çalık, T., Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 13(1), 55-66.
- Çelebi, M.,D. (2006). Türkiye'de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı : 21, Yıl : 2006/2, 285-307.
- Darling-Hammong, L., Cobb, V.L. (Eds). (1995). *Teacher Training and Professional Development in Japan*. Submitted by International Affairs Planning Division, Ministry of Education, Science and Culture, Japan. Teacher Preparation and Professional Development in APEC Members:A Comperative Study. May 1995. Singapore.
- Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2008). *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Doğan, A. (2008) Lise Öğrencilerinin İngilizce Öğrenimlerini Etkileyen Yabancı Dil Kaygısı. *Dil Dergisi*. Web: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/766/9699.pdf> adresinden 11.06.2010'da alınmıştır.

- Dolan, R.E., Worden, R.L. (Eds). (1994). *Japan: A Country Study*. Washington: GPO for the Library of Congress, 1994. Web: <http://countrystudies.us/japan/77.htm> adresinden 03.01.2010'da alınmıştır.
- Dursunoğlu, H. (2003). Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirilmesinin Tarihi Gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi, Sayı:160*, Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/dursunoglu.htm> adresinden 07.08.2010'da alınmıştır.
- Er, K.O. (2006). "İlköğretim 4. ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 39, Sayı: 2, 1-25*.
- Erdoğan, İ. (2003). Karşılaştırmalı Eğitim: Türk Eğitim Bilimleri Çalışmaları İçinde Önemsiz Bir Alan. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 3, Cilt 1*. Web: <http://www.tebd.gazi.edu.tr/c1s3.html> adresinden 03.02.2010'da alınmıştır.
- Erişkon Cangil, B. (2004). Küreselleşme ve Avrupa Birliği Yabancı Dil Eğitim Politikaları Işığında 2000'li Yıllarda Türkiye'de Yabancı Dil ve Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Politikalarına Bakış. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 2, 273-282*.
- Erkut, E. (2002). "Küreselleşen Dil". *Görüş, Mayıs-Haziran 2002*.
- EURYDICE. (2009). *Avrupa Ulusal Eğitim Sistemlerinin Özeti ve Devam Eden Reformlar Türkiye, Nisan 2009*. Web: http://eacea.ec.europa.eu/eurydice/ressources/eurydice/pdf/.../047_TR_TR.pdf adresinden 09.04.2010'da indirilmiştir.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 66-80*.
- Genç Sel, V. (2004). Dünyada ve Türkiye'de Karşılaştırmalı Eğitim: Kavram, Kapsam ve Eğilimler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya*. Web: <http://www.pegema.net/dosya/dokuman/344.pdf> adresinden 18.07.2009'da alınmıştır.
- Genç, A. (2004). Türkiye'de ilk ve ortaöğretim okullarında yabancı dil öğretimi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2004, No:10*. Web: yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd10/sbd-10-10.pdf adresinden 18.07.2009'da alınmıştır.
- Gömleksiz, M. N. (1999a). "Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:9, Sayı:1, 79-101*.

- Gömlüksiz, M. N. (1999b). *Yabancı Dil Öğretiminde Modüler Öğretim Yöntemi ile Geleneksel Yöntemin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Karşılaştırılması (F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Güler, G. (2005). Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı ve Türkiye’de Yabancı Dil Öğretim Süreçleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6 Sayı.1 Haziran 2005, 89-106.
- Gündüz, Ş., Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, January 2004, Volume 3, Issue 1, Article 7.
- Gür, B. S. & Çelik, Z. (2009). *Türkiye’de millî eğitim sistemi: Yapısal sorunlar ve öneriler. (Rapor No. 1)*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı.
- Güven, İ. (2001). Öğretmen Yetiştirmenin Uluslararası Boyutu (UNESCO 45. Uluslararası Eğitim Kongresi). *Milli Eğitim Dergisi*, sayı 150, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/150/guven.htm>.
- Güvenç, B., Oktan, P., Belek, T., Akarsu, F., Tözere, S. ve Özden, A. (1998). *Japon Eğitimi*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Hays, J. (2010). *Education System in Japan*. Web: <http://factsanddetails.com/japan.php?itemid=833&catid=23&subcatid=150> adresinden 19.07.2009’da alınmıştır.
- Hesapçioğlu, M. (2008). Öğretmen Yetiştirme: Dün, Bugün ve Eğilimler. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. *Öğretmen Okullarının 160. Yılı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Horio, T. (1990). *Educational Thought and Ideology in Modern Japan: State Authority and Intellectual Freedom*. Tokyo: University of Tokyo Press.
- International Christian University (2010a). *Graduate School*. Web: <http://www.icu.ac.jp/english/graduate/index.html> adresinden 21.04.2010’da alınmıştır.
- International Christian University (2010b). *The Graduate School Division of Education*. Web: <http://subsite.icu.ac.jp/gsde/> adresinden 21.04.2010’da alınmıştır.
- Iwate Üniversitesi (2010a). *University Outline*. Web: <http://www.iwate-u.ac.jp/english/outline/index.html> adresinden 26.01.2010’da alınmıştır.
- Iwate Üniversitesi (2010b). *Education Faculty*. Web: <http://www.englisheducation.iwate-u.ac.jp/UndergraduateProgramEnglishNew.htm> adresinden 26.01.2010’da alınmıştır.

- JAGAM [Japan Graduates' Association of Malaysia]. (2002). *Entrance Examination*. Web : http://www.jagam.org.my/05_student/05_student_05c.html adresinden 10.06.2010'da alınmıştır.
- Japan - Teaching Profession. Web: <http://education.stateuniversity.com/pages/744/Japan-TEACHING-PROFESSION.html> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Japanese Schools. Web: http://educationjapan.org/jguide/school_system.html adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Japanese University Education and University Programs. Web: <http://educationjapan.org/jguide/university.html> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Kalemoğlu, Y. (2005). *Türkiye ve Almanya'da Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kamiya, S. (2009). College Entrance Exams. 'Exam hell' now not so hot. Student-starved schools lower the bar as pool of applicants dries up. *The Japan Times Online*, (20.01.2009). Web: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/nn20090120i1.html> adresinden 11.06.2010'da alınmıştır.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (17.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kilimci, S. (2006). *Almanya, Fransa, İngiltere ve Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kinney, C. (1998) Teachers and the teaching profession in Japan. In *The Educational System in Japan: Case Study Findings*,183- 253. U.S. Department of Education. Web: <http://www2.ed.gov/pubs/JapanCaseStudy/chapter5b.html> adresinden 02.04.2010'da alınmıştır.
- Kitao,K., Kitao,S.K. (1997). *English Language Education in Japan: An Overview*. Web: <http://www1.doshisha.ac.jp/~kkitao/online/www/kitao/int-teij.htm> 06.04.2010
- Kitao, S.K, Kitao,K., Nozawa,K., Masayo, Y. (1994). *Teaching English in Japan*. Web: <http://www1.doshisha.ac.jp/~kkitao/library/article/tejk.htm> adresinden 07.04.2010'da alınmıştır.
- Lauwerys, J. A., Varış, F., Neff, K. (1971). *Mukayeseli Eğitim*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi.
- Mantero,M., Iwai, Y. (2005). Reframing English Language Education in Japan. *Asian EFL Journal*, Volume 7, Issue 2, June 2005, Article 10.

- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (1995). *Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik*. 30.1.1995 tarih ve 2423 sayılı Tebliğler Dergisi. Web: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/42.html> adresinden 13.05.2010'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (1998). *Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge*. Tebliğler Dergisi, Ekim 1998/2493. 04/01/2010 Tarihli Ve B.08.0.Öeg.0.13.01.02-380/01-08 Sayılı Müsteşarlık Onayı. Web: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> adresinden 30.08.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2002). *2002 Yılı Başında Milli Eğitim*. Web: http://www.meb.gov.tr/stats/Apk2002/3_1.htm adresinden 18.07.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)*. Web: <http://ooegm.meb.gov.tr/program/program%20kitabi.pdf> adresinden 01.07.2010'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2008). *64 Soruda Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavı Örnek Sorular*. Web: oges.meb.gov.tr/docs/64_soru.pdf adresinden 12.06.2010'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009a). *Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2008-2009*. Web: http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2008_2009.pdf adresinden 18.07.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009b). *Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Anadolu Liselerinin Kontenjan Listesi (Tablo-2)*. Web: <http://oges.meb.gov.tr/kontenjan.htm> 12.06.2010'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009c). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları Ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar*. Tebliğler Dergisi, Sayı:2617. Web: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2513_0.html adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009d). *İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Projesi*. Web: http://oyegm.meb.gov.tr/ogr_yet/ingilizce_ogrt_yet_proj.htm adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2009e). *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2010a). 2010 tarih 2632 sayılı *Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. Web: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27305_0.html adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.

- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2010b). *Ortaöğretim Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavı'nda Yapılacak Değişikliklerle İlgili Basın Açıklaması*. http://oges.meb.gov.tr/document/bakanimizin_28_06_2010_tarihli_basina_achlamasi.pdf adresinden 01.07.2010'da alınmıştır.
- MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. (2010). *TALIS (Teaching And Learning International Survey) Uluslararası Öğretme Ve Öğrenme Araştırması. Türkiye Ulusal Raporu*. http://digm.meb.gov.tr/uaorgutler/OECD/TALIS_tr_Rapor.pdf adresinden 03.07.2010'da alınmıştır.
- MEB EĞİTEK [Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü]. (2010a). *2010 Yılı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi (OGES) Tercih Listeleri*. Web: <https://e-okul.meb.gov.tr/SinavIslemleri/Basvurulslemleri/OKSTERCIH/SNV0800.2.ASPX> internet adresinden 13.07.2010 tarihinde indirilmiştir.
- MEB EĞİTEK (2010b). *2010 Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi Okul Tanıtım Bilgileri*. Web: <http://oges.meb.gov.tr/document/2010-SBS-%20OKUL%20TANITIM.pdf> adresinden 23.06.2010'da alınmıştır.
- MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. (2005). *Orta Öğretimde Yeniden Yapılandırma*. Web: <http://ogm.meb.gov.tr/> adresinden 15.06.2010'da alınmıştır.
- MEB ÖYEGM (Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü) (2008). *Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri*. Ankara: MEB.
- MEB ÖYEGM [Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü]. (2010a). *Öğretmen Yetiştirme Sistemi*. Web: http://oyegm.meb.gov.tr/ogr_yet/ogretmen_yetistirme_sistemi.htm adresinden 02.03.2010'da alınmıştır.
- MEB ÖYEGM [Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü]. (2010b). *Hakkımızda*. Web: <http://otmg.meb.gov.tr/hakkimizda.html> adresinden 02.03.2010'da alınmıştır.
- MEB ÖYEGM. [Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü]. (2010c). *Çalışmalarımız*. Web: <http://otmg.meb.gov.tr> adresinden 02.03.2010'da alınmıştır.
- MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2010). *Milli Eğitim İstatistikleri – Örgün Eğitim 2009-2010*. Web: http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2009_2010.pdf adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.
- Meriç, G. (2004). *Farklı Ülkelerde Fen Bilgisi Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması (Türkiye, İngiltere, Japonya, Amerika)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adana.

- Meriç, G., Tezcan, R. (2005). Fen Bilgisi Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Örnek Ülkeler Kapsamında Değerlendirilmesi (Türkiye, Japonya, Amerika ve İngiltere Örnekleri). *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* (2005).7.1, 72.
- Mermut, Ö. (2005). *Bazı Avrupa Birliği Ülkeleri (Almanya, Avusturya, İtalya, Finlandiya) ve Türkiye'deki İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEXT [Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı]. (2010a). *Outline of Higher Education*. Web: <http://www.mext.go.jp/english/koutou/001.htm> adresinden 05.04.2010'da alınmıştır.
- MEXT [Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı]. (2010b). *Supply Of Teachers Andprovision Of School Facilities*. Educational Standarts in Japan 1965. Japan: Ministry of Education Research Bureau. Web: http://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpae196501/hpae196501_2_060.html adresinden 05.04.2010 tarihinde alınmıştır.
- MEXT [Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı]. (2010c). *Supply Of Teachers Andprovision Of School Facilities, Curriculum of Teacher Training Institutions*. Educational Standarts in Japan 1965. Japan: Ministry of Education Research Bureau. Web: http://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpae196501/hpae196501_2_059.html adresinden 05.04.2010'da alınmıştır.
- MEXT [Japon Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı]. (2010d). *Supply Of Teachers Andprovision Of School Facilities, Teacher Training Institutions*. Educational Standarts in Japan 1965. Japan: Ministry of Education Research Bureau. Web: http://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpae196501/hpae196501_2_058.html adresinden 05.04.2010'da alınmıştır.
- Milliyet (2010). *Okul Öncesi Eğitim 57 İilde Zorunlu Oluyor*. (04 Temmuz 2010). Web: <http://www.milliyet.com.tr/okul-oncesi-egitim-57-ilde-zorunlu-oluyor/guncel/haberdetayarsiv/07.07.2010/1258902/default.htm> adresinden 06.07.2010'da alınmıştır.
- Milliyet. (2010b). *MEB öğretmen açığı sayısını açıkladı*. Milliyet Gazetesi, 21 Haziran 2010. Web: <http://www.milliyet.com.tr/Siyaset/SonDakika.aspx?aType=SonDakika&ArticleID=1253432&Date=22.06.2010&Kategori=siyaset&b=MEB%20ogretmen%20acigi%20sayisini%20acikladi> adresinden 06.08.2010'da alınmıştır.
- Ministry of Education, Science, Sports and Culture (1996). *Development of Education in Japan (1994-1996)*. Report for Submission to the 45th Session of the International Conference on Education. Japan: Ministry of Education, Science, Sports and Culture

- NCTD [National Center for Teachers' Development]. *Organization*. (2010). http://www.nctd.go.jp/X_sosiki/organization_outline_x_eng.html adresinden 05.01.2010'da alınmıştır.
- Oğuz, A. (2004). Bilgi Çağında Yüksek Öğretim Programları. *Milli Eğitim Dergisi*, Güz 2004, sayı 164. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/oguz.htm> adresinden 20.07.2009'da alınmıştır.
- Oğuz, A., Tunca, N. (2008). Baltık Ülkelerinde Ve Türkiye'de Öğretmen Eğitimi. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 179, Yaz/2008, 164-177.
- Oktay, A. (1998) Türkiye'de Öğretmen Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 137. Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 150. Yılında Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Okul öncesi eğitimde zorunlu iller ve merak edilenler. Web: <http://www.anaokullu.com/okul-oncesi-egitimde-zorunlu-iller-ve-merak-edilenler.html> adresinden 10.07.2010'da alınmıştır.
- Osaka Üniversitesi. (2010). *Teaching Certificate Renewal Course*. Web: <http://www.osaka-u.ac.jp/en/guide/career/teacher/Training> adresinden 07.04.2010'da alınmıştır.
- Osaka Prefectural Government. (2010). 高校の種類・システム (Okul Sistemi Türü). Web: http://www.pref.osaka.jp/jidoseitoshien/shugaku/japanese/k_sys.html adresinden 06.08.2010'da alınmıştır.
- ÖSYM [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi]. (2000). *Selection and Placement of Students in Higher Education Institutions in Turkey*. <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EFC3C6D81741DBEB05> adresinden 27.04.2010'da alınmıştır.
- ÖSYM [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi]. (2009a). *2009-ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. Tablo 4*. Web: <http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFD4AF1EF75F7A796899C0BFC5783A0F4C> adresinden 27.04.2010'da alınmıştır.
- ÖSYM [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi]. (2009b). "2009 - ÖSYS Yüksek Öğretim Programlarının Merkezi Yerleştirmedeki En Küçük Ve En Büyük Puanları" Web: <http://osyspuanlari.osym.gov.tr/tablo4.aspx> adresinden 10.07.2010'da alınmıştır.
- ÖSYM [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi]. (2010a) *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu*. Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Web: http://www.osym.gov.tr/Genel/dg.ashx?DIL=1&BELGEANAH=35386&DOSYASIM=2010_OSYS_BASVURU_KLVZ.pdf adresinden 11.05.2010'da alınmıştır.

- ÖSYM [Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi]. (2010b). Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Kılavuzu. ftp://dokuman.osym.gov.tr/2010/2010_KPSS/2010_KPSS_Lisans_KLVZ.pdf 11.05.2010'da alınmıştır.
- Özden, Y. (1998). *Öğrenme ve Öğretme. (İkinci Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C. (2001). 21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme. Oğuz, O., Oktay, A., Ayhan H. (Editörler). *21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Sedar Yayıncılık.
- Polat, D. (2005). *Türkiye ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde (İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa) Fizik Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Poole, G. (2003). Assessing Japan's Institutional Entrance Requirements. *Asian EFL Journal. Volume 5, March 2003, Issue 1 Article 4*. Web: <http://www.asian-efl-journal.com/march03.sub5a.php> adresinden 04.08.2009'da alınmıştır.
- Sadıklar, C.T. (1991). *Zirvedeki Japonya*. Ankara: Türk Japon İş Konseyi.
- Sağlam, M., Kürüm, D. (2005). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler ve Öğretmen Adaylarının Seçimi. *Milli Eğitim Dergisi*, Yıl 33, Sayı 167. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-kurum.htm> adresinden 15.07.2009'da alınmıştır.
- Şahin, C. (1998). "Öğretmen Yetiştirme İle İlgili Görüşler". *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 137. Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 150. Yılında Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Şahin, M. (2006). *Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Saracaloğlu, A.S. (1992). *Türk ve Japon Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:65. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Şevik, M. (2007). "Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Derslerindeki Farklılıkları ve Başarı Düzeylerinin Saptanması: Burdur Eğiti Fakültesi Örneği". *Milli Eğitim Dergisi*, Yıl:35, Sayı:173, Kış 2007. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/173/173/13.pdf> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.
- Shishin, A. (2002). The Problems of Xenophobia and the Teaching of English at Japanese Universities. *Erfurt Electronic Studies in English [EESE]*. EESE 7/2002. Web: http://webdoc.gwdg.de/edoc/ia/eese/artic22/shishin/17_2002.html adresinden 04.08.2009'de alınmıştır.

- Shizuoka Üniversitesi Eğitim Fakültesi (2010). *Affiliated Schools*. Web: <http://www.ed.shizuoka.ac.jp/intro-e/ed3.html> adresinden 13.05.2010'da alınmıştır.
- Simmons, M. (2010). *Teaching English in Japan*. Web: <http://www.esemployment.com/articles/teaching-english-in-japan-365.html> adresinden 04.05.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (1965). *657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu*. Tarih: 23.07.1965, Sayı: 12056. Web: <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/388.html> adresinden 05.03.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (1973). *Millî Eğitim Temel Kanunu (Kanun no: 1739)*. Tarih: 24.06.1973, Sayı: 14574. Web: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> adresinden 05.03.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (1999). *Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Liseleri Yönetmeliği*. Tarih: 05/11/1999, Sayı: 23867. Web: <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/20426.html> adresinden 10.05.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (2003). *Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Tarih: 27.8.2003, Sayı: 25212. Web: http://e-okul.meb.gov.tr/Dokumanlar/ILKOGETIM_YONETMELIGI.pdf adresinden 07.03.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (2004). *5204 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun*. Tarih: 08.07.2004, Sayı: 25516. Web: <http://oyegm.meb.gov.tr/mevzuat/kanun/5204.htm> adresinden 30.08.2009'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (2007). *Özel Öğretim Kurumları Kanunu*. Tarih: 14.02.2007, Sayı: 26434. Web: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26434_0.html adresinden 07.05.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (2009b). *Millî Eğitim Bakanlığı Özel Dershaneler Yönetmeliği*. Tarih: 21.10.2009, Sayı: 27383. Web: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25883_5.html adresinden 07.05.2010'da alınmıştır.
- T.C. Resmi Gazete. (2010). *Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği*. Tarih: 06.05.2010, Sayı: 27573. <http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2010/05/20100506-3.htm> adresinden 05.03.2010'da alınmıştır.
- Takeshi, K. (1998). *The Fundamental Law of Education*. Web: <http://www.u-gakugei.ac.jp/~takeshi/funda.html> adresinden 05.06.2010'da alınmıştır.
- The Japanese Education System. Web: http://Educationjapan.Org/Jguide/Education_System.Html adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.

- Tok, H., Arıbaş, S. (2008). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:9, Sayı:15, Bahar 2008, 205-227.
- Tokyo Metropolitan Board of Education. (2007). *Curriculum*. http://www.kyoiku.metro.tokyo.jp/buka/soumu/tokyo2007/2007_e/E10.html adresinden 02.04.2010'da alınmıştır.
- Tokyo Sakura Anaokulu (2010). <さくら幼稚園・プログラム> Web: http://www.kobyinternational.com/index_files/Page1066.htm adresinden 10.08.2010'da indirilmiştir.
- TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı]. (2002). *Orta Öğretim Kurumları Hazırlık, 9, 10 Ve 11. Sınıf İtalyanca Dersi Öğretim Programı*. Web: <http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/programlar/ortaogretim/Italyanca123.rar> adresinden 14.05.2010'da alınmıştır.
- TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009a) *Anadolu Öğretmen Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi*. Web: http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/anadoluogretmen_derscizelgesi.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.
- TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009b) İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ilkogretimokullari_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.
- TTKB [MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı] (2009c) Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları http://ttkb.meb.gov.tr/indir/ogretmen/derscizelgeleri/ortaogretimkurumları_derscizelgeleri.rar adresinden 03.05.2010'da alınmıştır.
- Turan, K. (2005). Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türk-Alman Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Yıl 33, Sayı: 167. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-turan.htm> adresinden 10.09.2009'da alınmıştır.
- Tuncoku, A.M. (1999). Uzakdoğu Gelişmeleri ve Japonya. Esenbel, S. ve Değirmencioğlu, A.M. (Editörler). *Çağdaş Japonya'ya Türkiye'den Bakışlar*. İstanbul: Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık Ltd. Şti.
- Türker, F. (2002). *İngilizce Öğretmeni Yetiştirmede Uzaktan Eğitim*. Paper presented at the international 24 Mayıs 2002 Symposium on Open and Distance Education. Retrieved July 13, 2006 from Web: <http://aof20.anadolu.edu.tr/program.htm> adresinden 05.04.2010'da alınmıştır.
- Türkoğlu, A. (1998). *Karşılaştırmalı Eğitim Dünya Ülkelerinden Örneklerle*. Adana: Baki Kitabevi.

Türkoğlu, A. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Eğitimi Etkileyen Faktörler. *Milli Eğitim Dergisi*, Yıl 33, Sayı: 167. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-turkoglu.htm> adresinden 05.02.2010 tarihinde erişilmiştir.

Types of Schools. Web: <http://www.studyjapan.go.jp/en/toj/toj0201e.html> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.

UNESCO. (2010). *Japanese Education System*. Web: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/Countries/WDE/2006/ASIA_and_the_PACIFIC/Japan/struc_jpn.gif adresinden 03.06.2010'da alınmıştır.

U.S. Dept. of Education Study. (2010). *The Teaching Profession*. Web: http://members.tripod.com/h_javora/jed4.htm adresinden 07.04.2010'da alınmıştır.

Ültanır, G. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim Bilimi Kuram ve Teknikler*. Ankara: Eylül Yayınları.

Ünal, S., Çolak, E. (2005). "AB Ülkelerinden Portekiz ve İspanya Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi ve Türk Eğitim Sistemi İle Karşılaştırılması". *Milli Eğitim Dergisi*. Yaz2005. yıl:33,sayı:167. Web: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-colak.htm> adresinden 19.07.2009'da alınmıştır.

Wikipedi [Özgür Ansiklopedi]. (2010). *Türkiye'de İngilizce öğretimi*. Web: http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_%C4%B0ngilizce_%C3%B6%C4%9Fretimi adresinden 30.05.2009'da alınmıştır.

Wikipedia. (2010a). *National Center Test for University Admissions*. Web: http://en.wikipedia.org/wiki/National_Center_Test_for_University_Admissions adresinden 05.05.2010'da alınmıştır.

Wikipedia.(2010b). *Higher education in Japan*. Web: http://en.wikipedia.org/wiki/Higher_education_in_Japan adresinden 05.05.2010'da alınmıştır.

Wikipedia. (2010e). 高等学校 (*Lise*). Web: <http://ja.wikipedia.org/wiki/高等学校> adresinden 10.08.2010'da indirilmiştir.

Wikipedia. (2010d). 中学校 (*Ortaokul*). Web: <http://ja.wikipedia.org/wiki/中学校> adresinden 10.08.2010'da indirilmiştir.

Wikipedia. (2010c). 小学校 (*İlkokul*). Web: <http://ja.wikipedia.org/wiki/小学校> adresinden 10.08.2010'da indirilmiştir.

Yamazaki, A. (2003). Japanese Educational System and Competitiveness in Children (II). *Bull. Grad. School Educ. Hiroshima Univ., Part III*, No.52, 2003, 325-332

- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız Teknik Üniversitesi. (2009). İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı. Web: <http://www.yde.yildiz.edu.tr/intro-stf.htm> adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- Yıldız Teknik Üniversitesi [YTÜ]. (2010). *15. Dönem İngilizce Öğretmenliği Formasyon Programı*. Web: <http://www.sem.yildiz.edu.tr/programdetay.php?progID=45> adresinden 06.08.2010'da alınmıştır.
- Yonesaka, S. (1999). The Pre-service Training of Japanese Teachers of English. *The Language Teacher Online: Issue 23.11; November 1999*. Web: <http://www.jalt-publications.org/tlt/articles/1999/11/yonesaka> adresinden 06.05.2010'da alınmıştır.
- YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2006). *Eğitim Fakültelerinde Uygulanacak Yeni Programlar Hakkında Açıklama*. Web: http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_aciklama.doc adresinden 31.08.2009'da alınmıştır.
- YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2007). *Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5. Ankara: Meteksan A.Ş.,
- YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2008). *Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programları*. Web: http://www.yok.gov.tr/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=144 adresinden 31.08.2009 tarihinde indirilmiştir.
- YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2009a). İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri Web: http://www.yok.gov.tr/component?option=com_docman/task,doc_download/gid,12/Itemid,215/ adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.
- YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2009b). *Eğitim Fakülteleri*. Web: <http://www.yok.gov.tr/content/view/520/lang,tr/> adresinden 30.08.2009'da alınmıştır.

EKLERSayfa No

EK 1. Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Bünyesinde Bulunan Eğitim Fakülteleri	153
EK 2. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Olan Üniversiteler.....	154
EK 3. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri.....	155
EK 4. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Ders İçerikleri).....	170
EK 5. Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı Ders İçerikleri	174

EKLER

EK 1. Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Bünyesi'nde Bulunan Eğitim Fakülteleri

Devlet Üniversiteleri			
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	38	Kahramanmaraş Sütçü İmam Ün.
2	Adıyaman Üniversitesi	39	Karadeniz Teknik Üniversitesi
3	Adnan Menderes Üniversitesi	40	Kastamonu Üniversitesi
4	Afyon Kocatepe Üniversitesi	41	Kırıkkale Üniversitesi
5	Ağrı Dağı Üniversitesi	42	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
6	Ahi Evran Üniversitesi	43	Kocaeli Üniversitesi
7	Akdeniz Üniversitesi	44	Marmara Üniversitesi
8	Aksaray Üniversitesi	45	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
9	Amasya Üniversitesi	46	Mersin Üniversitesi
10	Anadolu Üniversitesi	47	Muğla Üniversitesi
11	Artvin Çoruh Üniversitesi	48	Mustafa Kemal Üniversitesi
12	Atatürk Üniversitesi	49	Muş Alparslan Üniversitesi
13	Balıkesir Üniversitesi	50	Niğde Üniversitesi
14	Bayburt Üniversitesi	51	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
15	Boğaziçi Üniversitesi	52	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
16	Celal Bayar Üniversitesi	53	Pamukkale Üniversitesi
17	Cumhuriyet Üniversitesi	54	Rize Üniversitesi
18	Çanakkale Onsekiz Mart Üni.	55	Sakarya Üniversitesi
19	Çukurova Üniversitesi	56	Selçuk Üniversitesi
20	Dicle Üniversitesi	57	Siirt Üniversitesi
21	Dokuz Eylül Üniversitesi	58	Sinop Üniversitesi
22	Dumlupınar Üniversitesi	59	Trakya Üniversitesi
23	Ege Üniversitesi	60	Uludağ Üniversitesi
24	Erciyes Üniversitesi	61	Uşak Üniversitesi
25	Erzincan Üniversitesi	62	Yıldız Teknik Üniversitesi
26	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	63	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
27	Fırat Üniversitesi	64	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
28	Gazi Üniversitesi	Vakıf Üniversiteleri	
29	Gaziantep Üniversitesi	1	Başkent Üniversitesi
30	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	Bilkent Üniversitesi
31	Giresun Üniversitesi	3	Gazikent Üniversitesi
32	Hacettepe Üniversitesi	4	İstanbul Aydın Üniversitesi
33	Hakkari Üniversitesi	5	Maltepe Üniversitesi
34	Harran Üniversitesi	6	Ufuk Üniversitesi
35	İnönü Üniversitesi	7	Yeditepe Üniversitesi
36	İstanbul Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Fakültesi Bulunan Üniversiteler	
37	Kafkas Üniversitesi	1	Ankara Üniversitesi

Kaynak: YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2009b). *Eğitim Fakülteleri*. Web: <http://www.yok.gov.tr/content/view/520/lang,tr/> adresinden 30.08.2009'da alınmıştır.

EK 2. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Olan Üniversiteler

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ (BOLU)	İngilizce Öğretmenliği
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (ANTALYA)	Eğitim Fakültesi
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR)	Eğitim Fakültesi
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM)	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	Necatibey Eğitim Fakültesi
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)	Eğitim Fakültesi
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)	Eğitim Fakültesi
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ (MERSİN)	Fen-Edebiyat Fakültesi
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (ADANA)	Eğitim Fakültesi
DİCLE ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR)	Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)	Buca Eğitim Fakültesi
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ)	Eğitim Fakültesi
GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)	Gazi Eğitim Fakültesi
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)	Eğitim Fakültesi
HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	Hakkari Eğitim Fakültesi
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (MALATYA)	Eğitim Fakültesi
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	Fen-Edebiyat Fakültesi
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi
İZMİR ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)	Eğitim Fakültesi
MARMARA ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)	Atatürk Eğitim Fakültesi
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Fakültesi
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ (HATAY)	Eğitim Fakültesi
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ (SAMSUN)	Eğitim Fakültesi
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)	Eğitim Fakültesi
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ (DENİZLİ)	Eğitim Fakültesi
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA)	Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE)	Eğitim Fakültesi
UFUK ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)	Eğitim Fakültesi
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ (BURSA)	Eğitim Fakültesi
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)	Eğitim Fakültesi
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)	Eğitim Fakültesi

Kaynak: ÖSYM. (2009b). "2009 - ÖSYS Yüksek Öğretim Programlarının Merkezi Yerleştirmedeki En Küçük Ve En Büyük Puanları." Web: <http://osyspuanlari.osym.gov.tr/tablo4.aspx> adresinden 10.07.2010'da alınmıştır.

EK 3. İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri

I.YARIYIL

Bağlamsal Dilbilgisi I (3-0-3)

İleri seviyedeki dil ve tümce yapıları, bu yapılar ile sözcükler arasındaki ilişki, bu dil yapıları aracılığıyla öğrencileri anlam yaratma, biçim ile metin türü arasındaki ilişki, bağlam ile yapı arasındaki ilişki, yapıların farklı bağlamlardaki anlamları ve üst düzey metinlerde kullanımı.

İleri Okuma ve Yazma I (3-0-3)

Bu ders kapsamında gazete, dergi, inceleme ve akademik yazılar gibi özgün okuma parçaları kullanılarak öğrencilere farklı bakış açılarını kavrama, tümceler arası bağlantıları ve yazının ana fikrini tahmin etme, ana fikre ulaşma, ve cümleler arası anlamsal ip uçların kullanabilme gibi üst düzey okuma becerilerinin kazandırılmasını amaçlamaktadır. Dersin diğer bir amacı ise öğrencilere ders içi ve ders dışı okuma alışkanlığını kazandırmaktır. Bilginin birleştirilmesi, problemin çözümlenmesi ve değerlendirme sonucu tepki verme gibi ileri düzey eleştirel düşünme becerileri de geliştirilecektir. Öğrenciler, geliştirmekte oldukları okuma alt-becerilerini yazacakları paragraflarda kullanma ve pekiştirme fırsatı bulabileceklerdir. Ayrıca, açıklama, tanımlama ve anlatı paragrafları gibi değişik yazılı anlatım çeşitlerini inceleyip yazacaklardır. Bunlara ek olarak, özetleme, metin taslağı hazırlama ve bir düşünceyi başka sözcüklerle anlatma gibi paragraf yazma becerilerini geliştirme olanağını bulacaklardır. Yazım ve noktalama işaretleri ve alfabe dışı sembol kullanımı da dersin kapsamındadır.

Dinleme ve Sesletim I (3-0-3)

Farklı bağlamlardan alınmış özgün dinleme materyalleri ve konuşma öbeklerini çözümlenmek; ses farklılıkları ve problemlili seslerin sesbilimsel çevriyazımı; üst düzey dinleme becerileri; sesli harfler, sessiz harfler, kelime vurgusu ve tonlama gibi temel dinleme ve konuşma becerileri; öğrenme ve üretme amacıyla sesbilimsel çevriyazım.

Sözlü İletişim Becerileri I (3-0-3)

Tartışma, bireysel sunumlar ve etkileşimli etkinlikler gibi çeşitli iletişim odaklı konuşma; resmi ve resmi olmayan bağlamlarda iletişim yetileri; bilgi verici ve ikna edici sunumlar; tonlama ve vurgu gibi konuşma dili özellikleri; tepegöz, poster ve powerpoint sunumu gibi görsel ve işitsel araçların kullanımı.

Türkçe I: Yazılı Anlatım (2-0-2)

Yazı dilinin ve yazılı iletişimin temel özellikleri, yazı dili ile sözlü dilin arasındaki temel farklar. Anlatım: yazılı ve sözlü anlatım; öznel anlatım, nesnel anlatım; paragraf; paragraf türleri (giriş-gelişme-sonuç paragrafları). Metnin tanımı ve metin türleri (bilgilendirici metinler, yazınsal metinler); metin olma koşulları (bağlaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, kabul edilebilirlik, durumsallık, bilgisellik, metinler arası ilişkiler). Yazılı anlatım (yazılı kompozisyon: serbest yazma, planlı yazma); planlı yazma aşamaları (konu, konunun sınırlandırılması, amaç, bakış açısı, ana ve yan düşüncelerin belirlenmesi; yazma planı hazırlama, kâğıt düzeni); bilgilendirici metinler (dilekçe, mektup, haber, karar, ilan/reklam, tutanak, rapor, resmi yazılar, bilimsel yazılar) üzerinde kuramsal bilgiler; örnekler üzerinde çalışmalar ve yazma uygulamaları; bir metnin özetini ve planını çıkarma; yazılı uygulamalardaki dil ve anlatım yanlışlarını düzeltme.

Bilgisayar I (2-2-3)

Bilişim teknolojileri, yazılım ve donanım ile ilgili temel kavramlar, genel olarak işletim sistemleri, kelime işlemci programları, elektronik tablolama programları, veri sunumu, eğitimde İnternet kullanımı, bilişim teknolojilerinin sosyal yapı üzerindeki etkileri ve eğitimdeki yeri, bilişim sistemleri güvenliği ve ilgili etik kavramları.

Etkili İletişim (3-0-3)

Kişilerarası iletişimin tanımı; iletişim modeli, iletişim unsurları ve özellikleri, etkili dinleme ve geri bildirim, kişilerarası iletişimi engelleyen etkenler (kaynak, kanal, alıcı, vb.), iletişimi kolaylaştıran etkenler, duyguların iletişimde rolü ve kullanılması, iletişimde çatışma ve önlenmesi, öğrenci, öğretmen, veli iletişimde dikkat edilmesi gereken önemli hususlar, iletişim uygulamaları.

Eğitim Bilimine Giriş (3-0-3)

Eğitimin temel kavramları, eğitimin diğer bilimlerle ilişkisi ve işlevleri (eğitimin felsefi, sosyal, hukuki, psikolojik, ekonomik, politik temelleri), eğitim biliminin tarihsel gelişimi, 21.yüzyılda eğitim biliminde yönelimler, eğitim biliminde araştırma yöntemleri, Türk Milli Eğitim Sisteminin yapısı ve özellikleri, eğitim sisteminde öğretmen rolü, öğretmenlik mesleğinin özellikleri, öğretmen yetiştirme alanındaki uygulamalar ve gelişmeler.

II.YARIYIL

Bağlamsal Dilbilgisi II (3-0-3)

İleri düzey metinlerde sıklıkla kullanılan sözcük sınıfları, tümce öğeleri, tümce çeşitleri ve tümce parçaları gibi ileri seviye dil yapıları; sorunlu olarak nitelendirilen İngilizce dilbilgisi yapılarının işlevleri ve kullanımları açısından bağlam ve yanlış çözümlenmesi yöntemleriyle değerlendirmeleri; ileri düzey İngilizce dilbilgisi yapılarının tanımlayıcı incelemesi; bu yapıların farklı bağlamalarda kullanımı.

İleri Okuma ve Yazma II (3-0-3)

Eleştirel düşünme becerileri, tümevarım ve tümdengelim yollarıyla çıkarım yapabilme ve satır aralarındaki anlamı kavrayabilme gibi ileri düzey okuma alt-becerileri; okuma metinlerindeki bilgiyi inceleme, birleştirme ve eleştirel bir yaklaşım getirerek cevap niteliğinde kompozisyonlar yazma; bütünsellik, tutarlılık ve düzen gibi öğeleri göz önünde bulundurarak karşılaştırmalı ve karşıtsal, sınıflandırma, süreç çözümlenme, sebep-sonuç ve tartışma gibi çeşitli kompozisyon türlerinde metinlerin üretilmesi, kütüphane ve İnternet taraması, atıfta bulunma, bibliyografya oluşturma.

Dinleme ve Sesletim II (3-0-3)

Not alma, öngörüde bulunma, belli ve ayrıntılı bilgiye ulaşma, bağlamdan anlam çıkarma, içeriğin özünü anlama gibi dinleme alt-becerileri; fonetik; mülakatlar, filmler, şarkılar, konferanslar, televizyon programları ve haber yayınları gibi çeşitli alanlardan alınan değişik İngilizce aksanlarını iğereren özgün dinleme materyalleri.

Sözlü İletişim Becerileri II (3-0-3)

Tartışma, rol oynama, bireysel ve grup sunumları ve doğaçlama gibi iletişime yönelik dil; güncel konular, ilginç gerçekler, dikkat çekici söylemler ve ileri düzey edebi metinleri; iletişim stratejileri yetisi.

Sözcük Bilgisi (3-0-3)

Sözcükler ve dil yapıları arasındaki ilişki; ön ek ve son ekler yardımıyla sözcük üretmek; sözlü ve yazılı dilde deyimler, söz öbekleri, eşdizimlilik, argo, güzel adlandırma, neolojizm, atasözleri ve öbeksi eylemler.

Türkçe II: Sözlü Anlatım (2-0-2)

Sözlü dilin ve sözlü iletişimin temel özellikleri. Sözlü anlatım; konuşma becerisinin temel özellikleri (doğal dili ve beden dilini kullanma); iyi bir konuşmanın temel ilkeleri; iyi bir konuşmacının temel özellikleri (vurgu, tonlama, duraklama; diksiyon vb.). Hazırlıksız ve hazırlıklı konuşma; hazırlıklı konuşmanın aşamaları(konunun seçimi ve sınırlandırılması; amaç, bakış açısı, ana ve yan düşüncelerin belirlenmesi, planlama, metni yazma; konuşmanın sunuluşu). Konuşma türleri:(karşılıklı konuşmalar, söyleşi, kendini tanıtmaya, soruları yanıtlama, yılbaşı, doğum, bayram v.b. önemli bir olayı kutlama, yol tarif etme, telefonla konuşma, iş isteme, biriyle görüşme/röportaj yapma, radyo ve televizyon konuşmaları, değişik kültür, sanat programlarına konuşmacı olarak katılma v.b.). Değişik konularda hazırlıksız konuşma yapma, konuşma örnekleri üzerinde çalışmalar ve sözlü anlatım uygulamaları, konuşmalardaki dil ve anlatım yanlışlarını düzeltme.

Bilgisayar II (2-2-3)

Bilgisayar destekli eğitim ile ilgili temel kavramlar, öğeleri, kuramsal temelleri, yararları ve sınırlılıkları, uygulama yöntemleri, bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yaygın formatlar, ders yazılımlarının değerlendirilmesi ve seçimi, uzaktan eğitim uygulamaları, veri tabanı uygulamaları, bilgisayar ve internetin çocuklar/gençler üzerindeki olumsuz etkileri ve önlenmesi.

Eğitim Psikolojisi (3-0-3)

Eğitim-Psikoloji ilişkisi, eğitim psikolojisinin tanımı ve işlevleri, öğrenme ve gelişim ile ilgili temel kavramlar, gelişim özellikleri (bedensel, bilişsel,

duygusal, sosyal ve ahlaki gelişim), öğrenmeyi etkileyen faktörler, öğrenme kuramları, öğrenme kuramlarının öğretim süreçlerine yansımaları, etkili öğrenme, öğrenmeyi etkileyen faktörler (motivasyon, bireysel faktörler, grup dinamiği ve bu faktörlerin sınıf içi öğretim sürecine etkisi).

III.YARIYIL

İngiliz Edebiyatı I (3-0-3)

İngiliz, Amerikan edebiyatı ve orjinal yazım dili İngilizce olan edebiyatın kültürel tarihi; metin incelemede kullanılan temel terim ve teknikler; başlıca metin türleri; önemli akım ve dönemler, farklı dönemlere ait çeşitli türlerdeki kısa öykü, şiir, tiyatro oyunu ve roman gibi eserlerin içeriği ve biçimi; edebiyatın yaşam anlayışımıza katkıları; metinlerin ve edebi sanatların eleştirel incelenmesi ve yorumlanması.

Dilbilim I (3-0-3)

Dilbilimsel analizin temel kavramları; farkındalık yaratma, dil öğrencilerinin verileri üzerine yanlış çözümlenmesi, durum çalışması ve karşılaştırmalı anadil ve yabancı dil analizlerinin yardımı ile dilin doğasına, yapısına ve kullanımına ilişkin kavramlar; bir sistem olarak dilin bileşenleri; dilbilimsel edinç ve edim, dilbilimin alt dalları, dilbilgisi türleri, dil evrenselleri, dilsel yaratıcılık, dilbilimsel nedensizlik, işaret dilleri, yapay diller ve canlılar arası iletişim; beyin ve dil, yanallaşma ve ellilik, dilin evrimi, insan dili işleyiş modelleri, dil kullanımı ve dil bozuklukları ile ilgili araştırmalar (örn.: eş zamanlı dinleme testi, bölünmüş beyin, WADA testi); sesbilgisi, akustik, duyuşsal ve söyleyiş sesbilgisi, konuşma organları, sesbirim, ünlü ve ünsüz harfler, uluslararası sesbilim alfabeti, çift ünlü, üçlü ünlü, söyleyiş şekli ve yeri; sesbilim, ses örnekleri, benzeşim, benzeşmezlik, bağlama, ünsüz harf kümeleri, sessiz harfler, parçalarüstü, vurgu ve ezgi; anlambilimi, anlam bileşenleri çözümlenmesi, anlamsal ilişkiler, anlamsal ilinti, anlam ve gönderme, eşdizimlilik.

İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar I (3-0-3)

İngiliz Dili Öğretiminde (İDÖ) temel konu ve süreçler; yaklaşım, yöntem, ve teknik kavramların arasındaki ayrımlar ve bu kavramların İngilizce öğretimindeki önemi; İngilizce öğretimindeki önemli yöntem ve yaklaşımlar:

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, Doğrudan Anlatım, İşitsel-Duyusal Yöntem, Sessiz Yöntem, Topluluk Dil Öğrenimi, İletişimsel Yaklaşım, Doğal Yaklaşım.

İngilizce-Türkçe Çeviri (3-0-3)

Çeviri bilimindeki temel teori ve yaklaşımlar; farklı konularda ve türlerde yazılmış özgün İngilizce metinleri Türkçe'ye çevirme; hata analizi yoluyla aynı metnin farklı çevirilerini karşılaştırarak eleştirel bakış açısıyla değerlendirilmesi; biçim, sözcük seçimi, çevirinin dil öğrenimindeki rolü ve önemi ve çevirinin kültürel boyutu.

Anlatım Becerileri* (3-0-3)

Topluluk karşısında konuşma yapabilmek için gerekli etkin beceriler; konuşma metninin hazırlanması ve sunumunda gerekli olan tüm aşamalar ve boyutlar; geniş kapsamlı okuma ve araştırmaya dayalı sunumlar hazırlama ve sunma; başarılı sunumların içerik, biçim ve görsel-işitsel öğelerin uygunluğu yönünden incelenmesi; mülakat, sosyalleşme, telefon görüşmeleri, sunum yapma, toplantı yönetme, ve özgeçmiş ve başvuru yazma gibi iş ortamlarında kullanacakları sözlü ve yazılı iletişim becerileri.

Türk Eğitim Tarihi* (2-0-2)

Türk eğitim tarihinin, eğitim olgusu açısından önemi. Cumhuriyetten önceki eğitim durumu ve öğretmen yetiştiren kurumlar. Türk Eğitim Devrimi 1: Devrimin tarihsel arka planı, felsefi, düşünsel ve politik temelleri. Türk Eğitim Devrimi 2: Tevhid-i Tedrisat Kanunu: tarihsel temelleri, kapsamı, uygulanışı ve önemi; Türk eğitim sisteminde laikleşme. Türk Eğitim Devrimi 3: Karma eğitim ve kızların eğitimi, Yazı Devrimi, millet mektepleri, halk evleri. Türkiye Cumhuriyeti eğitim sisteminin dayandığı temel ilkeler. Köy Enstitüleri, Eğitim Enstitüleri ve Yüksek Öğretmen Okulları. Üniversiteler ve öğretmen yetiştirme. Yakın dönem Türk eğitim alanındaki gelişmeler.

Öğretim İlke ve Yöntemleri (3-0-3)

Öğretimle ilgili temel kavramlar, öğrenme ve öğretim ilkeleri, öğretimde planlı çalışmanın önemi ve yararları, öğretimin planlanması (ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük plan ve etkinlik örnekleri), öğrenme ve öğretim stratejileri, öğretim yöntem ve teknikleri, bunların uygulama ile ilişkisi, öğretim araç ve

gereçleri, öğretim hizmetinin niteliğini artırmada öğretmenin görev ve sorumlulukları, öğretmen yeterlikleri.

IV.YARIYIL

İngiliz Edebiyatı II (3-0-3)

İngiliz ve Amerikan edebiyatı ve orjinal yazım dili İngilizce olan edebiyatın farklı dönemlerinden yazar ve eserler; İngilizce yazılmış edebiyatın dönemleri ve temel akımları, çeşitli dönemlere ait örnek metinler kullanılarak bu edebiyatlardaki temel kavramlar, terimler, teknikler ve edebi, felsefi ve bilimsel akımlar.

Dilbilim II (3-0-3)

Dil öğrencilerinin verileri üzerine yanlış çözümlenmesi, durum çalışması ve karşılaştırmalı anadil ve yabancı dil analizleri ve dilin doğasına, yapısına ve kullanımına ilişkin kavramlar; biçimbilgisi: bağımlı ve bağımsız biçimbirim, karmalar, çekim ve türetim biçimbirimleri, biçimbirimsel analiz, biçimbilgisel dil tiplendirmesi, sözcüklerin hiyerarşik iç yapılarının incelenmesi, biçimbilimsel sesbilim değişkenliği; sözdizimi: sözcük ulamları, öbek, tümcecik, tümce yapıları, dönüşümlü üretimsel dilbilgisi, yönetim ve bağlama, minimalist program, üye yapısı, rol; edimbilim: gösterim, sezdirim, konuşma ilkeleri, söylem ve incelik; toplumdilbilim; ağız, kesit, biçem; söylem: metinsellik ölçütleri, bağlaşıklık öğeleri, söylem bağlantıları, işlevler, söylem durumu, kurumsal söylem, ve bunlar gibi konular.

İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar II (3-0-3)

İngiliz Dili Öğretiminde (İDÖ'de) ders tasarımı, ikinci/ yabancı/ uluslararası/ özel amaçlı/ akademik dil olarak İngilizce gibi farklı öğrenci ihtiyacına uygun yaklaşımlar; yapılandırmacı yaklaşım, içerik odaklı, görev odaklı, sorun odaklı, bütünce odaklı dil öğretimi, çoklu zeka ve bütüncül dil yaklaşımı gibi güncel uygulamalar; ikinci/ yabancı dil öğretimi ve dil öğretiminde kültürün önemi, teknolojinin dil sınıflarında kullanımı, gelişen dünyada iletişimin yeri ve kültürler arası etkileşim.

Dil Edinimi (3-0-3)

Birinci ve ikinci dil edinimi kuramları (davranışçılık, doğuştanlık, bilgi işleme, bağlantıcı modeller, etkileşimsel yaklaşım); anadil ile erek dilin gelişim evreleri ve süreçleri; durum çalışmaları, bütüncü verilerinden ana ve erek dil kullanımlarının karşılaştırmalı çözümlemesi (örn.: CHILDES veritabanı), sınıf içi ikinci dil etkileşiminin kayıtları ve çevriyazısı aracılığıyla çocuklarda ve yetişkinlerdeki ikinci dil ediniminin karşılaştırması, anadil ediniminde gelişim aşamaları, ikinci dildeki biçim-sözdizimsel gelişim evreleri, ikinci dil edinimi süreçleri, ikinci dil ediniminde öğrenen özellikleri ve nihai kazanımdaki bireysel farklılıklar (örn.: kişilik etkisi, dil yeteneği, zeka, edinim yaşı, motivasyon ve tutum, öğrenen tercihleri ve inançları), ikinci dil ve yabancı dil öğrenim bağlamlarının farklılığı (örn.: doğal ve örgün eğitim ortamları).

Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2-0-2)

Bilim ve temel kavramlar (olgu, bilgi, mutlak, doğru, yanlış, evrensel bilgi v.b.), bilim tarihine ilişkin temel bilgiler, bilimsel araştırmanın yapısı, bilimsel yöntemler ve bu yöntemlere ilişkin farklı görüşler, problem, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve veri toplama yöntemleri (nicel ve nitel veri toplama teknikleri), verilerin kaydedilmesi, analizi, yorumlanması ve raporlaştırılması.

Özel Öğretim Yöntemleri I (2-2-3)

Dil öğreniş gereksinimleri (örn.:durumsal, nesnel, öznel ve dil), gereksinim çözümlemesi (ihtiyaç analizi), hedef yazımı, ders izlencesi tasarımı, ders planı hazırlaması; değişik ders evreleri (sunum, alıştırma ve üretme), ders planlama ve geliştirme yaklaşımları; farklı izlence türlerini ve öğrenen gereksinimlerini, öğrenen yaşını, ders hedeflerini dikkate alan uygun izlence tipi seçim kriterleri; ölçüt-temelli öğretme; yeterlilik betimlemeleri, İngilizce yeterlilik ölçütleri ve yönergeleri, Avrupa Ortak Başvuru Metni ve Avrupa Dil Gelişim Dosyası; ve kimlik.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (2-2-3)

Öğretim Teknolojisi ile ilgili kavramlar, çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim teknolojilerinin öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı,

okulun ya da sınıfın teknoloji ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun teknoloji planlamasının yapılması ve yürütülmesi, öğretim teknolojileri yoluyla iki ve üç boyutlu materyaller geliştirilmesi öğretim gereçlerinin geliştirilmesi (çalışma yaprakları, etkinlik tasarlama, tepegöz saydamları, slaytlar, görsel medya (VCD, DVD) gereçleri, bilgisayar temelli gereçler), eğitim yazılımlarının incelenmesi, çeşitli nitelikteki öğretim gereçlerinin değerlendirilmesi, İnternet ve uzaktan eğitim, görsel tasarım ilkeleri, öğretim materyallerinin etkinlik durumuna ilişkin araştırmalar, Türkiye’de ve dünyada öğretim teknolojilerinin kullanım durumu.

V.YARIYIL

Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi I (2-2-3)

Erken yaş dil öğrenenleri (5-12 yaş) ile diğer yaşlardaki öğrenenler arasındaki farklar (dil yapısı, becerileri ve alt becerilerinin öğrenimi açısından) ve erken yaş öğrenenleri hakkında yanlış bilinenler; erken yaş öğrenenlerinin öğrenme biçimleri (görsel, işitsel ve duyuşsal) ve stratejileri (örn.: üstbilgi, biliş, sosyoduyuşsal); kelime, dil becerisi, dil yapısı öğretimi için aktiviteler (örn.: yapboz, hikaye, oyun ve benzetim), görsel-işitsel araçlar (örn.: resim, gerçek nesnelere, karikatür, kukla ve şarkılar) geliştirmesi; öğrenenlerin dil seviyelerine ve bilişsel, duyuşsal gelişimlerine uygun öğretim noktalarının seçimi, sıralaması, materyal uyarlaması ve değerlendirmesi; erken öğrenen sınıfları için duyacağı sınıf yönetimi teknikleri.

Özel Öğretim Yöntemleri II (2-2-3)

Sınıf temelli araştırma, öğretmen merkezli araştırma, eylem araştırma uygulamaları, öğrenenlerin dil ile ilgili sorunlarının saptanması ve düzeltici öğretim aktiviteleri; öğrenenlerin etkin izlenme ve değerlendirilme ilkeleri, güncel eğilimleri baz alan yöntemler; ulusal ve uluslararası mesleki organizasyonlar (örn.: TESOL and INGED) ve uygulamalı süreli yayınlar (örn.: English Teaching Forum, ELTJ, TESLJ and TESL Reporter).

Dil Becerilerinin Öğretimi I (2-2-3)

Dinleme, konuşma, sesletim ve sözcük öğretiminin farklı evreleri ve teknikleri; dil farkındalığının ve öğretim becerilerinin değişik yaşta ve dil yeterliliğinde

öğrenen grupları için geliştirilmesi; farklı yeterlilik düzeylerine uygun ders planlama ilke ve teknikleri.

Edebiyat ve Dil Öğretimi I* (3-0-3)

İngiliz ve Amerikan edebiyatı eserlerinden ve orijinalinde yazım dili İngilizce olan eserlerden seçilen kısa hikaye ve roman örnekleri ve bu iki türün diğer türlerden farklı özellikleri; her dil düzeyinde gençler ve yetişkinlerle edebiyat kullanımına değişik yaklaşımlar; edebiyat ve dil öğretiminin bu iki edebi türde (kısa hikaye ve roman) kuram ve uygulama boyutunda bütünlenmesi, edebi metinlerin içerik zenginliği ve dilsel özellikler dikkate alınarak incelenmesi; kültür öğretimi yöntemlerinin kısa hikaye ve roman kullanımı yoluyla belirtilen alanlarda incelenmesi: karşılaştırmalı ve karşıtsal açıdan ana ve erek dil ve kültüründeki nesne ve ürünler; atasözleri ve deyimler, kültürel değerleri taşıyan kalıplaşmış ifadeler; toplumsal yapılar, roller ve ilişkiler; gelenekler/ görenekler/ adetler; inançlar, değerler, yasaklar ve tabular, toplumlara özgü batıl inançlar; siyasi, tarihi ve ekonomik özgeçmiş; kültürel kurumlar; mecazi/ çağrışımsal yan anlam, mizah kullanımı.

İkinci Yabancı Dil I* (2-0-2)

Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Arapça, Japonca, Çince, Rusça ve Yunanca derslerinden biri ikinci yabancı dil olarak seçilebilir.

Temel iletişim; basit günlük konuşma diyaloglarını ve temel okuma parçalarını anlamak ve günlük temel konuşma dilinde iletişim kurmak için gerekli olan yapılar ve sözcükler; hedef dilin kültürü ile bilgi.

Drama* (2-2-3)

Eğitsel drama teriminin tanımı ve anlamı, benzer terimlerden (Psiko drama, Yaratıcı drama, Drama-Oyun, Drama) farkı, çocuklarla drama uygulamalarının tarihçesi, eğitsel dramanın yapısı ve uygulanma aşamaları, eğitici dramanın yaş grupları ve uygulama alanlarına göre sınıflandırılması, eğitsel drama ortamı ve öğretmen nitelikleri, eğitsel drama da özel teknikler, eğitsel dramanın değerlendirilmesi, uygulandığı alanın eğitim amaçlarına uygun eğitici drama örnekleri ve yeni örneklerin geliştirilmesi.

Sınıf Yönetimi (2-0-2)

Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar, sınıf içi iletişim ve etkileşim, sınıf yönetiminin tanımı, sınıf yönetimi kavramının sınıfta disiplini sağlamadan farklı yanları ve özellikleri, sınıf ortamını etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı etkenler, sınıf yönetimi modelleri, sınıfta kurallar geliştirme ve uygulama, sınıfı fiziksel olarak düzenleme, sınıfta istenmeyen davranışların yönetimi, sınıfta zamanın yönetimi, sınıf organizasyonu, öğrenmeye uygun olumlu bir sınıf ortamı oluşturma (örnekler ve öneriler).

VI.YARIYIL

Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi II (2-2-3)

Erken öğrenen (5-12 yaş) grupları için farklı izlenme türleri (hikaye temelli, içerik temelli, tema temelli, görev temelli); seçilen izlenme türünde çocuk edebiyatının etkili kullanımı, sınıf yönetimi, dil sunumu ve alıştırmaları.

Türkçe- İngilizce Çeviri (3-0-3)

Çeviri bilimindeki temel teori ve yaklaşımlar; farklı konularda ve türlerde yazılmış Türkçe özgün metinleri İngilizce'ye çevirme; bir çevirinin uygunluğu; hata analizi yoluyla aynı metnin farklı çevirilerini karşılaştırarak eleştirel bakış açısıyla değerlendirilmesi; biçim, sözcük seçimi, çevirinin dil öğrenimindeki rolü ve önemi ve çevirinin kültürel boyutu

Dil Becerilerinin Öğretimi II (2-2-3)

Okuma, yazma ve dilbilgisi öğretiminin farklı evreleri ve tekniklerinin detaylı incelenmesi; değişik yaşta ve dil yeterliliğinde öğrenen grupları için dil farkındalığının ve öğretim becerilerinin geliştirilmesi; farklı yeterlilik düzeylerine uygun ders planlama ilke ve teknikleri.

Edebiyat ve Dil Öğretimi II* (3-0-3)

İngiliz ve Amerikan edebiyatı eserlerinden ve orijinalinde yazım dili İngilizce olan eserlerden seçilen şiir ve tiyatro oyunu örneklerinin analizi ve bu iki türü diğer edebi türlerden ayıran özellikler; edebi metinlerin içerik zenginliğine dikkat çekecek etkinlikler; şiir ve tiyatro oyunu kullanımı ve kültürel öğelerin öğretimi: karşılaştırmalı ve karşıtsal açıdan ana ve erek dil ve kültüründeki nesne ve ürünler; atasözleri ve deyimler, kültürel değerleri taşıyan

kalıplaşmış ifadeler; toplumsal yapılar, roller ve ilişkiler; gelenekler/ görenekler/ adetler; inanç, değerler, yasaklar ve tabular, toplumlara özgü batıl inançlar; siyasi, tarihi ve ekonomik özgeçmiş; kültürel kurumlar; mecazi/ çağrışımsal yan anlam, mizah kullanımı.

İkinci Yabancı Dil II* (2-0-2)

Etkileşimsel iletişim; gazete, dergi, uzun diyalog, okuma parçaları ve kısa hikayelerde sıklıkla kullanılan dil bilgisi yapıları ve sözcükler; özgün materyaller aracılığı ile hedef dilin kültürü ile ilgili bilgi.

Topluma Hizmet Uygulamaları (1-2-2)

Topluma hizmet uygulamalarının önemi, toplumun güncel sorunlarını belirleme ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlama, panel, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı yada düzenleyici olarak katılma, sosyal sorumluluk çerçevesinde çeşitli projelerde gönüllü olarak yer alma, topluma hizmet çalışmalarının okullarda uygulanmasına yönelik temel bilgi ve becerilerin kazanılması.

Ölçme ve Değerlendirme (3-0-3)

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yeri ve önemi, ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar, ölçme araçlarında bulunması istenen nitelikler (güvenirlilik, geçerlik, kullanılabilirlik), eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri, geleneksel yaklaşımlara dayalı olan araçlar (yazılı sınavlar, kısa yanıtlı sınavlar, doğru-yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar, ödevler), öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar (gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kağıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirme, özdeğerlendirme, tutum ölçekleri), ölçme sonuçları üzerinde yapılan temel istatistiksel işlemler, öğrenme çıktılarını değerlendirme, not verme, alanı ile ilgili ölçme aracı geliştirme.

VII.YARIYIL

Yabancı Dil Öğretiminde Materyal İnceleme ve Geliştirme* (3-0-3)

IDÖ ders gereçleri tasarımı teori ve ilkeleri (örn.: gereç seçimi, uyarlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi) ve ders kitabı kullanımına taraf ve karşıt

olan temel görüşler; yöntem, ideoloji ve ders kitabı yazarının arasındaki ilişki; ders gereçlerinin seçimi ile ilgili format: öğrencinin dil yeterliliği, öğrenilebilirlik, kullanım kolaylığı, kültürel içerik, iletişimsel etkileşimin uygunluğu ve dil kullanımı, öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenle etkileşimde bulunmasına yardımcı olan bütüncü bazlı otantik, gerçek dünya bağlamında konuşlanmış gereçler; dil öğretimi için gereç uyarlaması ve geliştirilmesi, belirli öğrenme ihtiyaçlarına ve öğretim ortamlarına göre ders kitabı gereçlerinin uyarlanması, öğretmen adaylarının kendi öğretme gereçlerini ve yardımcı gereçleri uygun yöntem, öğrenci seviyesine, ihtiyaçlarına ve mevcut okul ortamına göre tasarımları; gereç değerlendirme, ders kitabının İDÖ sınıf ortamında kullanımı ile ilgili dil gereçleri ve ders kitabı değerlendirme kriterleri ve gereç tasarımı üzerine güncel İDE yöntemleri.

İkinci Yabancı Dil III* (2-0-2)

Orta/üstorta düzey dinleme, okuma, yazılı ve sözlü iletişim becerileri; değişik türlerdeki özgün metinlerdeki karmaşık dil bilgisi yapıları ve orta/üstorta düzey sözcük öbekleri; özgün materyaller aracılığı ile hedef dilin kültürü ile ilgili bilgi.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I (2-0-2)

Kavramlar, tanımlar, ders yöntemleri ve kaynakların tanımı, Sanayi Devrimi ve Fransız Devrimi, Osmanlı Devleti'nin Dağılışı (XIX. Yüzyıl), Tanzimat ve Islahat Fermanı, I. ve II. Meşrutiyet, Trablusgarp ve Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı, Mondros Ateşkes Antlaşması, Wilson İlkeleri, Paris Konferansı, M. Kemal'in Samsun'a Çıkışı ve Anadolu'daki Durum, Amasya Genelgesi, Ulusal Kongreler, Mebusan Meclisinin Açılışı, TBMM'nin Kuruluşu ve İç İsyanlar, Teşkilat-ı Esasi Kanunu, Düzenli Ordunun Kuruluşu, I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir, Sakarya Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz, Kurtuluş Savaşı sırasındaki antlaşmalar, Lozan Antlaşması, Saltanatın Kaldırılması.

Okul Deneyimi (1-4-3)

Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemlenme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden

yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Rehberlik (3-0-3)

Temel kavramlar, öğrenci kişilik hizmetleri, psikolojik danışma ve rehberliğin bu hizmetler içerisindeki yeri, rehberliğin ilkeleri, gelişimi, psikolojik danışma ve rehberliğin çeşitleri, servisler (hizmetler), teknikler, örgüt ve personel, alandaki yeni gelişmeler, öğrenciyi tanıma teknikleri, rehber-öğretmen işbirliği, öğretmenin yapacağı rehberlik görevleri.

Özel Eğitim* (2-0-2)

Özel eğitimin tanımı, özel eğitimle ilgili temel ilkeler, engelliliği oluşturan nedenler, erken tanı ve tedavinin önemi, engele bakışla ilgili tarihsel yaklaşım, zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli, bedensel engelli, dil ve iletişim bozukluğu olan, süregelen hastalığı olan, özel öğrenme güçlüğü gösteren, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan, otistik ve üstün yetenekli çocukların özellikleri ve eğitimleri, farklı gelişen çocukların oyun yoluyla eğitimi, özel eğitime muhtaç çocukların ailelerinde gözlenen tepkiler, ülkemizde özel eğitimin durumu, bu amaçla kurulmuş kurum ve kuruluşlar.

VIII.YARIYIL

Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme (3-0-3)

Sınıf bazlı ölçme ve değerlendirme üzerine temel kavram, ilke ve kurgular; farklı testler ve sınav biçimleri (örn.: yeterlilik, başarı, bulgularıcı ve/veya yerleştirme amaçlı sınav, doğrudan ve dolaylı sınav, ayrık nitelikli ve bütüncül sınav, ölçün ve ölçüt temelli sınav, öznel ve nesnel sınav, iletişimsel sınav, vb.), geniş boyutlu dil ölçme amaçları için değişik soru türleri; bu tür testlerin ve mevcut diğer ölçme yöntemlerinin (örn.: gelişim dosyası, özdeğerlendirme, öğrenen günceleri) geliştirilmesi ve değerlendirilmesi; farklı yaş grupları, dil düzeyleri ve öğrenme biçimleri için dil testleri; okuma, yazma, dinleme, konuşma, kelime ve dilbilgisini test etmek için ayrık ve bütüncül biçimde sınav hazırlama teknikleri; betimlemeli

çıkarımsal istatistik hesaplamaları ve sınav tasarımının altında yatan ilkeler (örn.: içerik, ölçütsel, kurgusal, görünüş geçerliliği, tutarlılık, standart ölçme hatası ve gerçek puan; kullanılabilirlik); test kurgulama aşamaları, madde analizi ve test puanlarının yorumlanması, ölçünleştirilmiş testlerin değerlendirilmesi (örn.: TOEFL, IELTS ve Avrupa Dil Dosyası için akredite edilmiş dil sınavları) öğretmen tarafından hazırlanan dil sınavları ve yararlı geri etki.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II (2-0-2)

Siyasi alanda yapılan devrimler, siyasi partiler ve çok partili siyasi hayata geçiş denemeleri, hukuk alanında yapılan devrimler, toplumsal yaşamın düzenlenmesi, ekonomik alanda yapılan yenilikler. 1923-1938 Döneminde Türk dış politikası, Atatürk sonrası Türk dış politikası, Türk Devriminin İlkeleri: (Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Laiklik, Devrimcilik, Devletçilik, Milliyetçilik). Bütünleyici ilkeler.

Karşılaştırmalı Eğitim* (2-0-2)

Farklı ülkelerin eğitim sistemlerini çeşitli yönleriyle incelemek, bu ülkelerdeki özel alanın öğretimi ile ilgili durumları analiz etmek, ülkelerin eğitim sistemlerini birbirleriyle ve ülkemizdeki durumla karşılaştırmak.

Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi (2-0-2)

Türk eğitim sisteminin amaçları ve temel ilkeleri, eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, Türk eğitim sisteminin yapısı, yönetim kuramları ve süreçleri, okul örgütü ve yönetimi, okul yönetiminde personel, öğrenci, öğretim ve işletmecilikle ilgili işler, okula toplumsal katılım.

Öğretmenlik Uygulaması (2-6-5)

Her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama öğrencisi tarafından değerlendirilmesi, değerlendirmeler doğrultusunda düzeltmelerin yapılması ve tekrar uygulama yapılması, portfolyo hazırlama.

Kaynak: YÖK [Yükseköğretim Kurulu]. (2009). İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri Web: http://www.yok.gov.tr/component?option=com_docman/task/doc_download/gid,12/Itemid,215/ adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.

EK 4. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Ders İçerikleri)

I.YARIYIL

Eğitim Bilimine Giriş (2-0-2)

Eğitimin temel kavramları, eğitimin diğer bilimlerle ilişkisi ve işlevleri (eğitimin felsefi, sosyal, hukuki, psikolojik, ekonomik, politik temelleri), eğitim biliminin tarihsel gelişimi, 21.yüzyılda eğitim biliminde yönelimler, eğitim biliminde araştırma yöntemleri, Türk Milli Eğitim Sisteminin yapısı ve özellikleri, eğitim sisteminde öğretmenin rolü, öğretmenlik mesleğinin özellikleri, öğretmen yetiştirme alanındaki uygulamalar ve gelişmeler.

Gelişim Psikolojisi (2-0-2)

Gelişimle ilgili temel kavram ve ilkeler, gelişim kuramları, gelişim dönemleri, çocukluk ve ergenlik dönemlerinin bedensel, bilişsel, kişilik ve ahlak gelişimi, ergenlik dönemi sorunları ve bunlarla baş etme yolları.

Program Geliştirme ve Öğretim (2-0-2)

Temel kavramlar, eğitimde program geliştirmenin kuramsal temelleri (tarihi, felsefi, psikolojik ve toplumsal temeller), eğitim programı tasarımı ve modeller, program geliştirme süreci (planlama, tasarı hazırlama, deneme-değerlendirme, programa süreklilik kazandırma).

Öğretim ilkeleri, öğretimde planlı çalışmanın önemi ve yararları, öğretimin planlaması(ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük plan ve etkinlik örnekleri), öğretim yöntem ve teknikleri, bunların uygulama ile ilişkilendirilmesi, eğitim ve öğretimde yeni yönelimler (etkin öğrenme, çoklu zeka, yapılandırmacılık, yaşam boyu öğrenme, yaratıcı düşünme, vb.), öğretim hizmetinin niteliğini artırmada öğretmenin görev ve sorumlulukları.

Özel Öğretim Yöntemleri (3-2-4)

Alana özgü temel kavramlar ve bu kavramların alan öğretimiyle ilişkisi, alanının başta Anayasa ve Milli Eğitim Temel yasası olmak üzere yasal dayanakları, alan öğretiminin genel amaçları, kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyaller, İlgili Öğretim Programının incelenmesi (amaç, kazanım,

tema, ünite, etkinlik vb.), ders, öğretmen ve öğrenci çalışma kitabı örneklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi.

Okul Deneyimi (1-4-3)

Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemlene, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemlene, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Ölçme ve Değerlendirme (2-0-2)

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yeri ve önemi, ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar, ölçme araçlarında bulunması istenen nitelikler (güvenirlilik, geçerlik, kullanılabilirlik), eğitimde kullanılan ölçme araçları ve özellikleri, geleneksel yaklaşımlara dayalı olan araçlar (yazılı sınavlar, kısa yanıtı sınavlar, doğru-yanlış tipi testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli testler, sözlü yoklamalar, ödevler), öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük araçlar (gözlem, görüşme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, araştırma kağıtları, araştırma projeleri, akran değerlendirme, özdeğerlendirme, tutum ölçekleri), ölçme sonuçları üzerinde yapılan temel istatistiksel işlemler, öğrenme çıktıları değerlendirme, not verme, alanı ile ilgili ölçme aracı geliştirme.

Sınıf Yönetimi (2-0-2)

Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar, sınıf içi iletişim ve etkileşim, sınıf yönetiminin tanımı, sınıf yönetimi kavramının sınıfta disiplini sağlamadan farklı yanları ve özellikleri, sınıf ortamını etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı etkenler, sınıf yönetimi modelleri, sınıfta kurallar geliştirme ve uygulama, sınıfı fiziksel olarak düzenleme, sınıfta istenmeyen davranışların yönetimi, sınıfta zamanın yönetimi, sınıf organizasyonu, öğrenmeye uygun olumlu bir sınıf ortamı oluşturma (örnekler ve öneriler).

II.YARIYIL

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (2-2-3)

Öğretim Teknolojisi ile ilgili kavramlar, çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim teknolojilerinin öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, okulun ya da sınıfın teknoloji ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun teknoloji planlamasının yapılması ve yürütülmesi, öğretim teknolojileri yoluyla iki ve üç boyutlu materyaller geliştirme, öğretim gereçlerinin geliştirilmesi (çalışma yaprakları, etkinlik tasarlama, tepegöz saydamları, slaytlar, görsel medya (VCD, DVD) gereçleri, bilgisayar temelli gereçler), eğitim yazılımlarının incelenmesi, çeşitli nitelikteki öğretim gereçlerinin değerlendirilmesi, internet ve uzaktan eğitim, görsel tasarım ilkeleri, öğretim materyallerinin etkinlik durumuna ilişkin araştırmalar, Türkiye’de ve dünyada öğretim teknolojilerinin kullanım durumu.

Öğretmenlik Uygulaması (2-6-5)

Her hafta bir günlük plan hazırlama, uygulama okulunda hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama öğrencisi tarafından değerlendirilmesi, değerlendirmeler doğrultusunda düzeltmenin yapılması ve tekrar uygulama yapılması, uygulama çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Seçmeli Ders (Genel Kültür) (2-0-2)

Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde açık olan dersler arasından seçilecektir.

Rehberlik (2-0-2)

Temel kavramlar, öğrenci kişilik hizmetleri, psikolojik danışma ve rehberliğin bu hizmetler içerisindeki yeri, rehberliğin ilkeleri, gelişimi, psikolojik danışma ve rehberliğin çeşitleri, servisler (hizmetler), teknikler, örgüt ve personel, alandaki yeni gelişmeler, öğrenciyi tanıma teknikleri, rehber-öğretmen işbirliği, öğretmenin yapacağı rehberlik görevleri.

Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları (2-0-2)

Temel kavramlar (kuram, ilke, yasa, yöntem, teknik, strateji, taktik, stil, biçem, model ve yaklaşım), öğrenme kuramları, öğretme kuramları, açıklayıcı ve kuralcı öğretim kuramları, alanda çalışan kuramcılar, yöntemden stratejiye

geçiş, öğrenme stratejileri, öğrenme stratejileriyle ilgili sınıflamalar, öğretim stratejileri, öğretim stratejileriyle ilgili sınıflamalar, stil-strateji etkileşimi, öğrenme öğretme stilleri ve stil odaklı öğretim tasarımı, etkin öğretim hizmetini sağlamada kullanılacak strateji örnekleri, problemlere dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, öykü tabanlı öğrenme, senaryo tabanlı öğrenme, vb. yaklaşımlar ve bu yaklaşımlara dayalı örnek uygulamalar.

Alan Eğitiminde Araştırma Projesi (2-2-3)

Özel Alanda seçilen bir konuda bilimsel araştırma projesi hazırlama, veri toplama, verileri analiz etme, değerlendirme, raporlaştırma ve projeyi sunma.

Kaynak: Yıldız Teknik Üniversitesi. (2009). İngilizce Öğretmenliği Sertifika Programı. Web: <http://www.yde.yildiz.edu.tr/intro-stf.htm> adresinden 28.08.2009'da alınmıştır.

EK 5. Iwate Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü Lisans Programı Ders İçerikleri

İNGİLİZ DİLİ EĞİTİMİ METODLARI 1

Dersin Amacı: Bu ders, İngiliz Dili Eğitimi alanına giriş niteliğinde anlatım yöntemlerinin temeline ilişkin bilgi verir. Düz anlatım ve grup çalışmaları yoluyla İngilizce öğretmenliğinin doğasını özümseyebilmek için gereken temel becerilerin benimsenmesini amaçlar.

Hedef Davranışlar: İngiliz Dili Eğitimi adına “Gökyüzü, işte sınır orasıdır!” anlayışının tüm öğretmen adayları tarafından benimsenmesidir.

Ders İçeriği Özeti: İngiliz Dili Eğitiminin gerekliliğini ve amacını tekrar doğrulama ve öğretmen adaylarını temel İngiliz Dili Eğitimi metotları üzerine bilgilendirmesi amaçlanmaktadır. İlköğretim düzeyinde İngilizce eğitim faaliyetlerinin grup çalışmaları vb. kanalıyla öğrenciler tarafından anlaşılması, etkili öğretim materyallerinin hazırlanmasına ilişkin bilgilerin derinleştirilmesi ve bu bilgilerin “kavrama” düzeyinden “uygulama” safhasına taşınmasını sağlamak gerekmektedir. İçerik de bu amaçlara hizmet etmek için düzenlenmiştir.

Dersin İşleniş Biçimi: Düz anlatımın yanı sıra, grup etkinlikleri ve mikro öğretim yöntemi kullanılacaktır. Grup etkinliklerini temel alan katılıma dayalı bir ders amaçlanmaktadır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Genel ders hazırlığı, etkinliklerin ön düzenlemesi ve alıştırmaların kontrol edilip düzeltilmesini de içine ön hazırlıkları kapsar. Ön hazırlık safhasında öğrencilerden gelecek her soru öğretim elemanı tarafından her zaman cevaplanır.

İNGİLİZCE DÜNYASI

Dersin Amacı: “İngiliz Dili Eğitimi Dünyası” adlı ders, “Ses Bilgisi”, “Biçem”, “Kelime Bilgisi”, “Dil Bilgisi” ve “Anlam Bilgisi (Morfoloji)” gibi pek çok açıdan İngilizce’yi diğer dillerden ayıran özellikler ile Japonca’ya ait olanları karşılaştırarak İngilizce’ye ait genel özellikleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak, İngilizce’de görülen pek çok örneğin Dilbilimsel olarak analizinden ortaya çıkan farklı görüşler üzerinde durmayı, yalnızca bu bakış

açılarını değil, İngiliz Dili Eğitimi alanında karşımıza çıkan bütün görüşleri özümsemeyi hedeflemektedir.

Hedef Davranışlar: Öğrencilerin İngiliz Dili Eğitiminin ayırıcı özellikleri olan “Ses Bilgisi”, “Biçem”, “Kelime Bilgisi”, “Dil Bilgisi” ve “Anlam Bilgisi (Morfoloji)” gibi pek çok alanda karşımıza çıkan tipik örnekleri, Dilbilimsel kavramları yerinde ve doğru kullanarak özgün ifadelerle açıklayabilecek hale gelmesi amaç edinilmiştir.

Ders İçeriği Özeti: İngiliz Dilbilimi kavramını İngilizce’de “English Linguistics” olarak adlandırıyoruz. “Linguistics” denildiğinde “Diller üzerine incelemeler yapan bilim” (yani Dilbilim) anlamı çıktığı için “English Linguistics” için de İngiliz Dilinin bilimsel olarak araştırılıp incelendiği bilimdir diyebiliriz. “Dilbilim” pek çok özelliği ile diğer bilimlerden farklılık gösterir. İngiliz Dilbilimi kapsamında pek çok çalışma alanı bulunmaktadır; ancak, “İngilizce Dünyası” konusunun genel hatlarıyla elen alınması planlandığı için “Ses Bilim”, “Fonetik”, “Biçem”, “Anlam Bilim” vb. çalışma alanları içinde öğrencilerin en çok ilgisini çeken, en çok merak ettikleri alan üzerinde durularak öğretim materyallerinin de bu doğrultuda hazırlanması düşünülmüş, bu vesileyle de İngiliz Dilin olan ilginin artırılması amaçlanmıştır.

Dersin İşleniş Biçimi: Derslerin düz anlatıma dayalı seminer formunda işlenmesi planlanmıştır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: İngiliz Dilbilimi mefhumunun güçlendirilip derinleştirilmesi için, ders sırasında değinilen “İngiliz Dilbilimi” ve “Dilbilim” arasındaki ilişkiyle ilgili alanyazının (literatürün) ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerekli görülmüştür.

İNGİLİZCE DİL BİLGİSİ 1

Dersin Amacı: “İngilizce Dil Bilgisi 1” dersi “Eğitim Bilimleri”ne giriş teşkil eden, geleceğin öğretmenleri olarak hayal ettiğimiz siz sevgili öğrenciler için vazgeçilmez, çok gerekli bir bilgi olarak görülmüştür. Bu sebeple, bu dersin sonunda İngilizce’ye ilişkin örnek cümlelerin teker teker, en küçük ayrıntısına kadar ele alınarak, Japonca ile farklılık gösteren cümle kurulum şekli ve kalıpların kavratılması ve İngiliz Dili alanında karşımıza çıkan bütün özelliklerin edindirilmesi amaçlanmaktadır.

Hedef Davranışlar: Bu ders için hedeflenen davranışlardan ilki geleceğin öğretmenleri olan siz öğrencilerin günümüzün gereklerinden biri olan İngilizce Gramerine ilişkin bilgileri muhakkak edinmenizdir. İkincisi ise, öğrencilerin İngilizce Dil Bilgisine ilişkin her örnek cümlecik ve cümleyi, ayrıca, alana ilişkin terminolojiyi kullanarak özgün açıklamalar yapmaları amaçlanmaktadır.

Ders İçeriği Özeti: İngiliz Dil Bilgisi konusu en geniş anlamıyla ele alınacağından, her öğrencinin şimdiye kadar öğrendiği her İngilizce Dil Bilgisi yapısını yeniden ele almak yerine, İngilizce Dil Bilgisi kalıplarının kurallara uygun nasıl düzenleneceğine ilişkin ayrıntıların kavratılması ve öğrencilerin bu öğrendiklerini doğru ve yerinde kullanmaları planlanmıştır. Ayrıca, çok sayıda alıştırmaya sorusunun etkin ve eleştirel bir biçimde ele alınabilmesi için, tüm öğrencilerin bugüne kadar sürdürdükleri Dil Bilgisi kurallarının “pasif kullanıcısı” rolünden sıyrılarak, her zaman gerekli açıklamaları getirebilen, İngilizce Dil Bilgisine ilişkin her farklılığı gözetken kişiler haline gelmeleri için her tür donanım sağlanacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Dersler seminer formatında ilerleyecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: İngiliz Dilbilgisi kavramının derinleştirilmesi için, ders sırasında ele alınan alanyazının (literatürün), sınıf dışında da ayrıntılı ve eleştirel bir gözle okunması gerekmektedir.

İNGİLİZCENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİLMESİNE İLİŞKİN ÖZEL SEMİNER 2

Dersin Amacı: Bu seminer “Söylem Analizi” kavramını genel hatlarıyla ele alarak, buradan elde edilen bilgilerin nasıl hayata geçirilebileceğine ilişkin önerilerde bulunmayı hedeflemektedir.

Hedef Davranışlar: “Söylem Analizi” kavramı nedir kavramak.

1. “Söylem Analizi” tekniklerini kullanarak elde bulunan söylemleri çözümlmek.
2. Ders kitabında bulunan metinleri “Söylem Analizi” tekniklerini kullanarak çözümlmek.
3. “Dil” kavramını bilimsel olarak ele almaktan keyif almak.

Ders İçeriği Özeti: “Discourse Analysis for Language Teachers”; yani “Dil Öğretmenleri için “Söylem Analizi”” seminerine katılarak, “Söylem Analizi”nin nasıl bir çalışma alanı olduğunu ve bu alanın “Dil” kavramının hangi

karakteristik özelliklerini açıklığa kavuşturduğu konusu üzerinde durulacaktır. Böylelikle, “Söylem Analizi” tekniklerini kullanarak elde bulunan söylemlerin yanı sıra ders kitabında yer alan metinlerin analizi, çözümlenmesi ve ders kitabının yeniden gözden geçirilmesi sağlanacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Alanyazının (Literatürün) eleştirel bir gözle okumasına ek olarak, düz anlatım, veri toplama, analiz alıştırmaları ve bunlardan faydalanarak öğretim materyalleri tasarlama ekseninde ilerleyen bir yol izlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Alanyazın taraması, veri toplama, düzenleme vb. sınıf dışı etkinlikler gerekmektedir.

İLKÖĞRETİMDE İNGİLİZCENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ 1:

Dersin Amacı: İlköğretim seviyesinde yürütülen İngiliz Dili Eğitim Faaliyetlerinin karakteristik özelliklerini içselleştirmek, bu özelliklerin ışığında öğretmenliğin doğasını ve iyi bir öğretmenin sahip olması gereken temel becerileri belirlemek amaç edinilmiştir.

Hedef Davranışlar: Diğer tüm seviyelerde olduğu gibi, ilköğretim seviyesinde de “Gökyüzü, işte sınır orasıdır” sözünün anlamının her öğretmen adayı tarafından benimsenmesi.

Ders İçeriği Özeti: Bu dertse ilköğretim seviyesinde yürütülen uluslar arası anlayışa dayanan eğitimin ilk halkası olan İngilizce eğitim etkinliklerinin gerekliliği ve amacının altı çizilerek temel öğretim materyalleri, öğretim programı ve yönlendirici metotlar üzerinde çalışılacaktır. İlköğretim İngiliz Dili eğitim faaliyetleri içinde yer alan grup çalışmaları vb. etkinlikler yoluyla hem ilköğretim öğrencilerinin hem de öğretmen adaylarının alana ilişkin mefhumlarının derinleştirilmesine çalışılacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders, düz anlatım yönteminin yanı sıra grup etkinlikleri ve mikro öğretim gibi teknikleri de kapsayan katılıma dayalı yöntemlerle işlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Genel ders hazırlığı, alıştırmalara hazırlık ve alıştırmaların gözden geçirilerek düzeltilmesini de içine alan ön hazırlıkları kapsamaktadır. Ön hazırlıklar sırasında yöneltilen tüm sorular öğretim elemanı tarafından cevaplanır.

İLKÖĞRETİMDE İNGİLİZCENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ 2

Dersin Amacı: 2011 yılı (Heisei 23) itibariyle ilköğretim okullarında yürütülen yabancı dil öğretim faaliyetlerinin zorunlu hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu durum gerçekleştiğinde, ilköğretim okullarındaki yabancı dil eğitim faaliyetleri aşağıdaki amaçlara hizmet edecektir:

1. Etkili iletişim becerilerindeki ilerlemenin ölçülmesi
2. “Dil” ve “Kültür” mefhumlarının derinleştirilmesi
3. Öğrenciler için İngilizce ses yapısının ve temel Dil Bilgisi kalıplarının aşına hel getirilmesi.

Bu amaçlara ulaşabilmek için resimli İngilizce kitapları işe koşulmalı diye düşünüyoruz. Bu resimli İngilizce kitapları yalnızca İngilizce öğreten birer araç değil, yabancı bir dili, kültürü ve bu dilde okuyup yazmayı eğlenceli hale getiren birer köprüdür aynı zamanda. Bu ders, öğretmen adaylarını resimli kitapların sunulduğu İngilizce Eğitim etkinliklerini yürütme yöntemleri üzerine düşündürmeyi planlamaktadır. Ayrıca, öğretmen adayları ilköğretim okullarında söz konusu resimli İngilizce kitaplarının eğitim materyali olarak kullanıldığı derslere katılarak, pratik yoluyla resimli kitapların sesli okunması ve ilgili aktivitelerin nasıl geliştirilmesi gerektiğine ilişkin gözlem yaparak, belirli yöntem ve teknikleri benimserler. Bu derse ilişkin talep edilecek son proje ise, öğretmen adaylarının gözlemleyip üzerine pratik yaptıkları resimli kitapların okuma tekniklerini derleyerek, diğer öğretmen adayı arkadaşları ile işbirliği içinde resimli İngilizce kitaplarının nasıl okunup işlenmesi gerektiği ile ilgili bir kılavuz kitap hazırlamalarıdır.

Hedef Davranışlar:

1. İlköğretim okullarında yabancı dil eğitim faaliyetlerinin gidişatına yönelik rapor tutmak.
2. Resimli İngilizce kitaplarının değerini (yazınsal değeri, farklı kültürleri etkin tanıtma gücü, öğrencileri İngilizce'ye aşına kılma gücü) kavramak.
3. Doğru telaffuzla, vurgulara, ritme, sesin rengine ve perdesine uygun şekilde resimli İngilizce kitaplardan sesli okuma çalışması yapmak.
4. Çocukların ilgilerini arttırmak amacıyla sesli okuma sırasında öğrencilere uygun sorular yöneltebilmek için, etkili soru sorma tekniklerini benimsemek.

5. Resimli İngilizce kitapları içerisindeki kelimelerin sunulduğu dil öğretim faaliyetlerini bireysel repertuarla genişletmek ve zenginleştirmek.
6. Resimli İngilizce kitaplarının kültüre yönünden ders sırasında faydalanmak için farklı kültürleri de kucaklayan öğretim yöntemleri üzerine geliştirilmiş kuramları kavramak.

Ders İçeriği Özeti: Öncelikle, ilköğretim okullarında yürütülen yabancı dil öğretim faaliyetlerinin bugünkü durumu ve gelecekteki gelişimi ile ilgili çalışılacaktır. Bundan sonra, kullanılacak resimli kitapların eğitimsel değeri üzerine alımlar yapılacaktır. Bu çalışmalar sona erdikten sonra, resimli kitapların dil öğrenim faaliyetlerini ve kültürlerin tanıtımını geliştirme etkinliklerinin ders sırasında pratiği yapılacaktır. Bundan sonra iki veya üç kez yaşadığımız şehrin sınırları dahilinde yer alan ilköğretim okulları ziyaret edilerek, bu okullara görev yapan öğretmenler tarafından resimli kitapların uygulandığı ilköğretim İngilizce eğitim faaliyetlerini gözleme şansı elde edilecektir. Son olarak, öğretmen adayları üzerinde düşünüp pratik yaptıkları resimli İngilizce kitaplarının okunma tekniklerini gösterdikleri bir "Resimli İngilizce Kitaplarının İşlenişine İlişkin Kılavuz Kitap" hazırlayacaklardır. Temel olarak il sınırları içindeki ve dışındaki okullarda tuttıkları gözlem raporlarına dayanarak hazırladıkları bu kılavuz kitapları İnternet üzerinden de yayınlayacaklardır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders, seminer, düz anlatım yönteminin yanı sıra, öğretmenlik uygulama çalışmaları ve ders sırasında yapılacak grup çalışmalarıyla yürütülecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Derse ilişkin gözlem ziyaretleri ders saati dışında gerçekleştirilecektir. İl sınırları dahilindeki ilköğretim okullarında resimli kitaplar kullanılarak yürütülen İngilizce Eğitim faaliyetlerinde bulunma şansı mevcuttur, ancak kesin sonuç karşılıklı görüşmeler ile belirlenir. Resimli İngilizce kitapların işlenişine ilişkin kılavuz kitap çalışmasının %60'ı sınıf içerisinde, geri kalanı sınıf dışında yürütülür.

İNGİLİZCENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİLMESİ ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER 4

Dersin Amacı: Düz anlatım ve tartışma yoluyla İngiliz Dili ve öğretim materyallerine ilişkin bilgi ve kavramların derinleştirilmesi, gerçek ders kitaplarının eleştirel bir gözle incelenmesinin yanında öğretmen adaylarının etkili öğretim materyalleri geliştirebilme kapasitelerini de arttırmak hedeflenmiştir.

Hedef Davranışlar: İngiliz Dili Eğiti adına “Gökyüzü, işte sınır orasıdır” sözünün anlamının her öğretmen adayı tarafından benimsenmesi.

Ders İçeriği Özeti: İngiliz Dili Eğitimi için kullanılan öğretim materyallerinin araştırılmasının gerekliliği, öğretim materyallerinin seçimi, analizi uygulama yöntemleri ile ilgili kuramların yanı sıra orta, lise ve benzeri okulların ders kitaplarının pratik kullanımına ilişkin uygulamaya yönelik konuları kapsar.

Dersin İşleniş Biçimi: Düz anlatım, tartışma, ikili çalışmalar, grup etkinlikleri ve benzeri yöntemlere dayanan bir yol izlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Bu ders öğretim materyallerinin tasarlanmasını gerektiren bir ders olduğu için oldukça yoğun sınıf dışı etkinlikler gerektirmektedir. Bu süre zarfında her tür problem ve soru her zaman öğretim elemanı tarafından cevaplanacaktır.

İNGİLİZ DİLBİLİMİNE GİRİŞ 1

Dersin Amacı: “İngiliz Dilbilimine Giriş” adlı ders, “Ses Bilgisi”, “Biçem”, “Kelime Bilgisi”, “Dil Bilgisi” ve “Anlam Bilgisi (Morfoloji)” gibi pek çok açıdan İngilizce’yi diğer dillerden ayıran özellikler ile Japonca’ya ait olanları karşılaştırarak İngilizce’ye ait genel özellikleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak, İngilizce’de görülen pek çok örneğin Dilbilimsel olarak analizinden ortaya çıkan farklı görüşler üzerinde durmayı, yalnızca bu bakış açılarını değil, İngiliz Dili Eğitimi alanında karşımıza çıkan bütün görüşleri özümsemeyi hedeflemektedir.

Hedef Davranışlar: Öğrencilerin İngiliz Dili Eğitiminin ayırıcı özellikleri olan “Ses Bilgisi”, “Biçem”, “Kelime Bilgisi”, “Dil Bilgisi” ve “Anlam Bilgisi (Morfoloji)” gibi pek çok alanda karşımıza çıkan tipik örnekleri, Dilbilimsel kavramları yerinde ve doğru kullanarak özgün ifadelerle açıklayabilecek hale gelmesi amaç edinilmiştir.

Ders İçeriği Özeti: İngiliz Dilbilimi kavramını İngilizce’de “English Linguistics” olarak adlandırıyoruz. “Linguistics” denildiğinde “Diller üzerine incelemeler yapan bilim” (yani Dilbilim) anlamı çıktığı için “English Linguistics” için de İngiliz Dilinin bilimsel olarak araştırılıp incelendiği bilimdir diyebiliriz. “Dilbilim” pek çok özelliği ile diğer bilimlerden farklılık gösterir. İngiliz Dilbilimi kapsamında pek çok çalışma alanı bulunmaktadır; ancak, “İngiliz Dilbilimi” konusunun genel hatlarıyla elen alınması planlandığı için “Ses Bilim”, “Fonetik”, “Biçem”, “Anlam Bilim” vb. çalışma alanları içinde öğrencilerin en çok ilgisini çeken, en çok merak ettikleri alan üzerinde durularak öğretim materyallerinin de bu doğrultuda hazırlanması düşünülmüş, bu vesileyle de İngiliz Dilin olan ilginin arttırılması amaçlanmıştır.

Dersin İşleniş Biçimi: Derslerin düz anlatıma dayalı seminer formunda işlenmesi planlanmıştır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: İngiliz Dilbilimi mefhumunun güçlendirilip derinleştirilmesi için, ders sırasında değinilen “İngiliz Dilbilimi” ve “Dilbilim” arasındaki ilişkiyle ilgili alanyazının (literatürün) ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerekli görülmüştür.

İNGİLİZCE FONETİK ÜZERİNE SEMİNER 1

Dersin Amacı: Bu ders öğrencilerin daha önce üzerinde çalıştığı İngilizce Ses Bilgisine ilişkin temel unsurların kavranması üzerine yapılandırılarak “dikte” ve “teypten dinleme” etkinliklerine seminer esnasında etkin bir şekilde yer vermeyi, ayrıca İngilizce Ses Bilgisi gerektiren dinleme becerilerinin gelişimi için kullanılmasını amaç edinmiştir.

Hedef Davranışlar: Bu seminerde İngilizce fonemleri “dikte” ve “teypten dinleme” etkinliklerine yer verilmesi yanında her bireyin dinleme etkinlikleri esnasında hata yaptıkları yerlere odaklanarak neden o şekilde duyduklarına ilişkin gerekçeleri şimdiye kadarki fonetik bilgilerine dayanarak belirleyip analiz etmeleri, aynı zamanda da İngilizce ses bilgisini kullanarak etkin dinleme becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Ders İçeriği Özeti: Bu derste İngilizce fonemleri dinleyip anında not etme şeklinde yürütülen “Dikte” ve sonrasında hem dinleyip hem düzeltme yapılan “teypten dinleme” etkinlikleri yoluyla İngilizce fonemleri dinleme becerilerinin gelişiminin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin hatalı

duydukları bölümlere odaklanarak, neden hatalı duydukları ile ilgili tartışarak iki dilin de – Japonca ve İngilizce – ses yapılarındaki farklılıklara ilişkin fonetik bilgilerini geliştirmeleri, varolan bilgilerinin de üzerinden geçerek bu bilgileri daha da kalıcı hale getirmeleri hedeflenmiştir. Bu sebeple de içerik bu becerileri en etkin şekilde kazandırmaya yönelik hazırlanmıştır.

Dersin İşleniş Biçimi: Düz anlatıma ve tartışmaya dönük seminer modelinde işlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Derste işlenen konulara yönelik daha bol örnek bulabilmek için her öğrenci vakit buldukça İngilizce fonemleri aslına uygun şekilde dinleyip, inceleme şansı yaratmalıdır. Örneğin, televizyon veya radyodan dinleyebilecekleri İngilizce dersler başta olmak üzere, uluslar arası yayınlar, uydu yayınları, deniz aşırı kısa dalga yayınları, ayrıca İnternet üzerinden takip edilebilen İngilizce tüm yayınlar (VOA veya BBC) vb. pek çok kaynaktan ilgi alanı ve zevke uygun olarak faydalanılmalıdır.

İNGİLİZ DİLBİLİMİ ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER (İSTEĞE BAĞLI)

Dersin Amacı: Bu ders İngilizce Gramerine ilişkin orijinal dokümanla üzerinde yapılacak okuma ve açıklama tekniği yoluyla karmaşık dil kavramını objektif bir gözle inceleyerek açıklığa kavuşturmayı ve İngilizce’yi Dilbilimsel bakış açısıyla değerlendirmeyi amaç edinmiştir.

Hedef Davranışlar: Öğrencileri İngilizce Dil Bilgisine ait pek çok konuyla ilgili tipik örnekler vererek bu örnekleri İngiliz Dilbilim ilkelerine dayanan bir bakış açısıyla açıklayabilecek duruma getirmek.

Ders İçeriği Özeti: Bu derste öğretmen adayı öğrencilerin ortaokul, lise ve benzeri okullarda İngilizce Dil Bilgisine ilişkin öğrendiklerini bir düzene koyup, belirli kalıpların ve cümlelerin kurulumundaki ince farkları keşfederek bu inceliklerden çıkardıkları kurallarla İngilizce Gramerinin “Neden”lerini sıralayabilecek duruma gelmeleri planlanmıştır. Ayrıca, bu seminerde farklı disiplinler ile ilgili çeşitli literatürün rehberliğine de başvurulacağı için derin bütünü yalnızca bilgiyi arttırmayı değil, aksine öğrenirken düşünmenin önemini vurgulamayı, ve bu anlamda entelektüel düşünme eğitimi vermeyi de amaçlamaktadır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders seminer modelinde işlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Ders öncesi hazırlık safhasında, önyargılara yer verilmeden çeşitli dil kalıpları üzerine yazılmış zengin alanyazının incelenmesine çalışılmalıdır. Literatür içeriğinin yeniliğe açık bir gözle incelenmesine de ayrıca çaba sarf edilmelidir.

İNGİLİZ EDEBİYATI TARİHİ

Dersin Amacı: Benzersiz niteliğiyle türünün eşsiz örneklerinden biri olan İngiliz Edebiyatı'na ilişkin kavramların derinleştirilmesi amaç edinilmiştir.

Hedef Davranışlar: Öğrencilerin, edebiyat tarihini birtakım bölümlere ayırdığımızda, her dönemin toplum yapısı ve kültürel şartlarına bağlı olarak ortaya koyduğu çeşitli eserleri (bölüm bölüm de olsa) orijinal metinleri üzerinden okuyabilmeleri ve İngiliz Edebiyatına ilişkin gözden kaçan unsurları yakalayarak, bir vizyon sahibi olmaları hedeflenmiştir.

Ders İçeriği Özeti: Dersler her dönemin politik, kültürel ve ideolojik altyapısına ilişkin genel değerlendirmeler ardından, yazar ve eserler hakkında teker teker orijinal metin üzerinden yapılacak okuma ve yorum çalışmalarını kapsamaktadır.

Dersin İşleniş Biçimi: Derslerde düz anlatım ve tartışma yöntemi kullanılır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Ders sırasında üzerinde ayrıntıyla durulup yoruma açılmamış yazarlar ve eserleri ile ilgili araştırmalar yapılması gerekmektedir.

İNGİLİZ VE AMERİKAN EDEBİYATI ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER 1

Dersin Amacı: İngiliz Edebiyatı'na eser vermiş alanın diğer temsilcilerine ait söylemler üzerinde çalışmalar yapmak amaçlanmaktadır.

Hedef Davranışlar: Dönemin ortaya koyduğu yazınsal türleri karşılaştırmalı olarak, eserleri de hakkını vererek okuma yoluyla, farklı akımların, farklı yazarların İngiliz Edebiyatı'nı nasıl bir yere koyduğunu ve nasıl kabul ettiklerini mümkün olan en somut ve tarafsız şekilde zihinlerde canlandırarak bu konuda bir vizyon oluşturmak.

Ders İçeriği Özeti: Ağırlıklı olarak Shakespeare'in iki eserine (Othello – Venedik Taciri) veya onun yerine güçlü çağrışımları olan yakın çağdan bir grup çalışmaya değinerek alanın diğer temsilcilerini toplumsal ve kültürel süreç içinde değerlendirme fırsatı bulacağız.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders düz anlatım ve tartışma yöntemiyle ilerleyecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Sorumlu olunan esere göz atılarak gelinmelidir.

İNGİLİZ VE AMERİKAN EDEBİYATI ÜZERİNE ÖZEL KONFERANS 2

Dersin Amacı: Bu ders Amerikan Edebiyatı'na ait eserlerin okunmasını amaçlamaktadır.

Hedef Davranışlar: Eserlerin içeriklerine ilişkin objektif yorum ve değerlendirmelerde bulunmak.

Ders İçeriği Özeti: Ünlü Amerikalı yazar Edward ABBEY'in eserlerine yer verilecektir.

Dersin İşleniş Biçimi: Düz anlatım ve tartışma modeli temel alınacaktır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Seçilen metinler üzerine çalışılarak ön hazırlık yapılması gerekmektedir.

İNGİLİZ VE AMERİKAN EDEBİYATI ÜZERİNE ÖZEL KONFERANS 3

Dersin Amacı: Shakespeare'in eserlerini orijinal metin üzerinde çalışarak, İngilizce'nin hakimiyetini sürdürdüğü topraklardaki zengin kültürü tecrübe etmek.

Hedef Davranışlar: 16 ve 17. yy. ideolojisini, kültürel dokusunu, dini görüşlerini ve siyasi gelişmelerini temel alarak, Shakespeare eserlerini orijinal metin üzerinden okuyup, değerini kavrayabilmek birincil hedeftir. Bununla birlikte, edebi eserlerde karşımıza çıkan tarihi gerçeklik ve evrensellik olguları ile ilgili bir vizyon oluşturmak da hedeflenmektedir.

Ders İçeriği Özeti: Shakespeare'in yaşadığı dönemdeki dilin ayırıcı özellikleri, tiyatro sanatının tarihi altyapısı, siyasi, toplumsal ve kültürel altyapı vb. unsurlara dikkat edilerek bu özellikleri birer ipucu olarak değerlendirip metinler bu ipuçlarına göre ele alınacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders düz anlatım ve tartışma yöntemiyle ilerleyecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Sorumlu olunan eserde belirlenen bölümlere ilişkin hazırlıkların yapılması ve çeşitli görüşlere ait literatür taraması yapılarak bunların okunması gerekmektedir.

AMERİKAN EDEBİYATI TARİHİ

Dersin Amacı: Bu dersin amacı Amerikan Edebiyatı ile ilgili temel noktalar üzerinde çalışılarak İngilizce öğretmeni adayları olarak öğrencilerin İngilizce'nin hüküm sürdüğü topraklara ait kültürel incelikleri benimsemelerini sağlamaktır.

Hedef Davranışlar: Amerikan Edebiyatı tarihine emsal teşkil eden eserlerle ilgili temel bilgileri bütünsel bir anlayışla benimsetmek hedeflenmektedir.

Ders İçeriği Özeti: Bu ders kapsamında Amerikan Kültürü ve Edebiyatı'nın ayrıcalık özellikleri ile ilgili çeşitli seminerler verilmesi planlanmaktadır. Bunun yanında, toplumsal açıdan iyi tanınan eserler ile ilgili video gösterimi de yapılacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders basılı malzemeler ve video materyallerinin eş zamanlı kullanımıyla işlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Üzerinde durulacak temalar üzerinde ön hazırlıkların yapılması gerekmektedir.

İNGİLİZ DİLBİLİMİ ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER 2

Dersin Amacı: Bu derste İngilizce alanında karşımıza çıkan çeşitli uygulama alanları dahilindeki "Fonoloji" alanı ile ilgili olarak objektif bir üslupla yazılmış somut verilere dayanan alanyazının okunması, yapılan araştırmaların odak noktası ve görüş açısı üzerine çalışmalar yapılarak "fonolojik analiz teknikleri"nin benimsenmesi amaçlanmaktadır.

Hedef Davranışlar: İngilizce Ses Bilgisi ve Fonoloji alanlarında karşımıza çıkan birbirinden farklı olgular ile ilgili şimdiye kadar edinmiş oldukları fonolojik birikimi temel alarak, öğrencileri IPA sistemini etkili bir şekilde kullanıp, sistemin kuramsal açıdan analizini yapabilecek güze sahip öğretmenler olarak yetiştirmek amaç edinilmiştir.

Ders İçeriği Özeti: Bu derste öncelikle Ses Bilgisi ve Fonetik arasındaki fark ile ilgili literatürün okunmasıyla başlanması, İngilizce Fonetik alanında karşımıza çıkabilecek her bir örnek üzerinde yapılacak araştırmalarla da işleyişe devam edilmesi planlanmıştır. Örnekler üzerinden yapılacak bu araştırma yoluyla, İngilizce'nin en küçük al bölümlerine gizlenmiş ince detaylar açığa kavuşturulacak, bunun yanı sıra da "Dil" olgusunun doğası ile ilgili kavramlar da derinleştirilmiş olacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Konferans sistemi temel alınacaktır.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Dersle ilgili ön hazırlık aşaması alanyazının dikkatli bir şekilde okunması prensibine dayanmaktadır. İngilizce temel kalıplar üzerine, önyargılara yer vermeksizin yazılmış literatürün içeriğini en iyi şekilde kavramaya çalışmak gereklidir. İçerik yönünden yenilikçi bir anlayışla, bilinenlerin tekrar edildiği bir çalışma prensibinin birleştirilmesi gerekmektedir.

İNGİLİZ EDEBİYATI ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER 2

Dersin Amacı: 2. Seviyede ele alınan monologlarla hem detaylı hem de genel hatları kavrama yönelik okuma çalışmaları yapmak amaçlanmaktadır.

Hedef Davranışlar: Daraltılmış içerikli paragrafları okumak, yazın dilinde karşımıza çıkan biçem ve içerikteki her ayrıntının birbiriyle olan uyumunu fark edip kavramak hedeflenmiştir. Bunun yanında, İngiliz Edebiyatı'nı hakkını vererek kurken aynı zamanda bundan haz da duyabilmek adına ihtiyacımız olan beceri ve gücü içimizde hissetmek de hedefler arasındadır.

Ders İçeriği Özeti: İngilizce'nin ağırlıklı olarak konuşulduğu yerlerde "audition books" diye adlandırılan kitaplar konu edilecektir. Metin üzerinde sorumlu olunan yerlerle ilgili öğrencilere daha önceden bilgi verilecek, öğretmen adayları doğru, anlaşılır bir aksan ve ses perdesiyle sesli okuyabilir hale gelene kadar, yoğun bir çalışma süreci içerisinde bulunulacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Seminer modelinde bir ders işlenecektir.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Ders öncesi ön hazırlıklar bu derste oldukça önem taşımaktadır. Yalnızca sorumlu olunan bölümlere ilişkin değil, eserin tamamı ile ilgili dikkatli ve ayrıntılı bir ön hazırlık gerekmektedir.

AMERİKAN EDEBİYATI ÜZERİNE ÖZEL SEMİNER 1

Dersin Amacı: Dersin amacı geleceğin İngilizce öğretmenleri olarak öğretmen adaylarına istenilen kültürel birikim ve öğretmenlik uygulamasına dönük becerileri benimsetmektir.

Hedef Davranışlar: Öğretmen adayı öğrencilerin edebi eserleri orijinal metinleri üzerinden okuma çalışması vasıtasıyla, sentez yapabilecek kadar güçlü bir İngilizce becerisi ve kendini her bakımdan ifade gücü edinmeleri hedeflenmektedir.

Ders İçeriği zeti: Amerikalı nl yazar Michael K. RAWLINGS'in "A Mother in Manville" adlı kısa öykü kitabı üzerinde detaylı okuma çalışması yapılacaktır. Eserle ilgili çalışma orijinal metin üzerinden değil fotokopisi üzerinden yapılacaktır.

Dersin İşleniş Biçimi: Ders ilgili konuların paylaştırılması ve bu konuların öğrenciler tarafından sunulması şeklinde ilerler. Her derste görevlendirilen ğrenci hazırladığı materyalleri sınıfa sunar.

Sınıf Dışı Etkinlikler: Eserin üzerinde çalışılacak bölümleri ile ilgili oldukça yoğun bir ön hazırlık gerektirmektedir.

Kaynak: Iwate Üniversitesi Eğitim Fakültesi. (2010). Web: [http://www.englisheducation.iwate-u.ac.jp/UndergraduateProgram EnglishNew.htm](http://www.englisheducation.iwate-u.ac.jp/UndergraduateProgram%20EnglishNew.htm) adresinden 26.01.2010'da alınmıştır.